

JONAS JONASSON

STOLETÝ STAŘÍK

KTERÝ VYLEZL Z OKNA A ZMIZEL

Kniha byla zakoupena na serveru alza.cz.

Voucher 6RJXXR84X2

Číslo voucheru je provázáno na identitu zákazníka.

Upozorňujeme, že kniha je určena pouze pro potřeby kupujícího.

Kniha jako celek ani žádná její část nesmí být volně šířena na internetu, ani jinak dále zveřejňována. V případě dalšího šíření neoprávněně zasáhnete do autorského práva s důsledky dle platného autorského zákona a trestního zákoníku.

Neoprávněným šířením knihy poškodíte rozvoj elektronických knih v České republice.

Tak nám, prosím, pomozte v rozvoji e-knih a chovejte se ke knize, k vydavatelům, k autorům a také k nám fěr.

Jonas Jonasson

**Stoletý stařík,
který vylezl
z okna a zmizel**

Jonas Jonasson

**Stoletý stařík,
který vylezl
z okna a zmizel**

Přeložil Zbyněk Černík

PANTEON

Ze švédského originálu
Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann,
Piratförlaget, Stockholm 2009

Copyright © 2009 by Jonas Jonasson
First published by Piratförlaget, Sweden
Published by arrangement with Pontas Literary & Film Agency, Spain
Copyright © 2012 by Panteon
Cover © 2009 by Eric Thunfors
Cover photo © 2012 by Stig Hammarstedt
Translation © Zbyněk Černík 2012

Panteon, Staroměstské náměstí 89, 293 01 Mladá Boleslav
www.jonasson.cz | www.jonasson.com

Přeložil: Zbyněk Černík
Odpovědná redaktorka: Viola Lyčková
Návrh obálky: Eric Thunfors
Sazba: DTP Panteon
Tisk a vazba: CPI Moravia Books, Pohořelice
Printed in the Czech Republic.

ISBN 978-80-87697-00-9

Nikdo nedokázal okouzlit svoje publikum tak jako dědeček, když seděl na prášilovské lavici, lehce nakloněný nad hůl a ústa plná žvýkacího tabáku.

„Ale dědo... je to pravda?“ divila jsme se my vnoučata.

„Ty, co říkaj jenom to, co je pravda, nemá cenu poslouchat,“ odpověděl dědeček.

Tuto knihu věnuji jemu.

Jonas Jonasson

KAPITOLA 1.

Pondělí 2. května 2005

Mohlo by se zdát, že se Alan Karlsson měl rozhodnout už dřív, zachovat se dostatečně chlapsky a sdělit svoje rozhodnutí lidem kolem sebe. Ale Alan Karlsson nikdy o ničem dlouho nedumal.

Takže sotva mu ten nápad projel hlavou, stařec otevřel okno svého pokoje v přízemí domova důchodců v södermanlandském Malmköpingu a vylezl na záhon.

Tenhle manévř mu dal zabrat a není divu, protože Alan se právě ten den dožil sta let. Za necelou hodinu měla ve společenské místnosti domova vypuknout narozeninová oslava. Měl se jí zúčastnit sám starosta. A reportérka místních novin. A všichni ostatní staříci a stařenky. A celý personál v čele se zlou sestrou Alicí.

Objevit se na ní nehodlal pouze sám oslavenec.

KAPITOLA 2.

Pondělí 2. května 2005

Alan Karlsson váhavě postával v maceškovém záhonu, který se táhl podél boční zdi domova důchodců. Měl na sobě hnědé sako, hnědé kalhoty a na nohou hnědé trepky na doma. Nebyl žádný manekýn, ale to člověk v tomhle věku je málokdy. Byl na útěku z vlastní narozeninové oslavy, a to člověk v tomhle věku je taky málokdy, v neposlední řadě proto, že se málokdy tohoto věku dožije.

Alan uvažoval, jestli se má namáhat vlézt oknem zpátky pro klobouk a boty, ale když se přesvědčil, že náprsní taška je každopádně na svém místě ve vnitřní kapse saka, vykašlal se na to. Navíc sestra Alice už několikrát prokázala, že má šestý smysl (ať si kořalku schoval sebelíp, vždycky ji našla). Možná teď vevnitř chodí sem a tam a tuší, že se děje něco nekalého.

Radši se honem vypařím, pomyslel si Alan a s praskáním v kolenou vykročil ze záhonu. Ve šrajtofli měl, pokud si dobře vzpomínal, několik našetřených stovek, a to bylo dobře, poněvadž se chtěl držet dál od lidí a to ho bude něco stát.

Pak otočil hlavu a podíval se na domov důchodců, o kterém

si ještě nedávno myslel, že bude jeho posledním pozemským příbytkem. A řekl si, že umřít snad může někdy jindy a někde jinde.

Stoletý stařík se vydal na cestu ve svých čuracích trepkách (tak se jim říká proto, že mužští v přezrálém věku při čurání zřídka kdy dočurají dál než na boty). Nejdříve prošel parkem a potom se vydal dál podél volného prostranství, kde se tu a tam, přestože jinak šlo o velmi poklidné městečko, konal trh. Po několika stech metrech zašel za hrdě se tyčící středověký kostel a posadil se na lavičku vedle několika náhrobních kamenů, aby dal odpočinout kolenům. Místní lidi byli zbožní jen natolik, že se Alan mohl spolehnout, že ho tady nechají na pokoji. Zjistil, že ironií osudu je stejný ročník jako jistý Henning Algotsson, který ležel pod kamenem naproti místu, kde teď seděl on. Rozdíl mezi oběma muži spočíval mimo jiné v tom, že Henning už před jedenašedesáti lety vypustil duši.

Kdyby měl Alan jinou povahu, možná by mu vrtalo hlavou, na co Henning v pouhých třiceti devíti letech zemřel. Ale Alan se nepletl do cizích záležitostí, pokud to nebylo nutné, a ono to většinou nutné nebylo.

Místo toho si říkal, že se asi mýlil, když si v domově důchodců myslel, že může klidně umřít a na všechno se vykašlat. Přestože ho totiž bolelo celé tělo, určitě bylo daleko zajímavější a poučnější utíkat před sestrou Alicí než ležet bez hnutí dva metry pod zemí.

Pak oslavenec vstal, vzepřel se bolavým kolenům, rozloučil se s Henningem Algotssonem a pokračoval ve špatně naplánovaném útěku.

Šinul si to přes hřbitov směrem na jih, když se mu do cesty postavila kamenná zídka. Neměla sice na výšku víc než metr, ale Alan byl stoletý stařík, ne skokan. Na druhé straně čekalo malmköpinské autobusové nádraží a stařec v té chvíli pocho-

pil, že ho vetché nohy nesou právě tam. Kdysi, o mnoho let dřív, Alan přešel Himálaj. To bylo obtížné. Teď, když stál před poslední překážkou, která ho oddělovala od nádraží, si na to vzpomněl. Vzpomněl si na to tak živě, že se mu zídka před očima smrskla téměř v nic. A když byla nejmenší, Alan ji navzdory svému věku a kolenům přešel.

V Malmköpingu dochází málokdy k tlačenci a tento slunečný jarní den nebyl žádnou výjimkou. Od okamžiku, kdy se nahonem rozhodl, že se neobjeví na oslavě svých vlastních stých narozenin, Alan ještě nepotkal živou duši. Když se v trepkách všoural do čekárny autobusového nádraží, byla skoro prázdná. Ale jenom skoro. Uprostřed čekárny stály, opěradly k sobě, dvě řady laviček. Všechna místa byla volná. Napravo se nacházela dvě okýnka – jedno bylo zavřené, kdežto za druhým seděl hubený mužík s malými kulatými brejličkami, řídkými, na stranu sčesanými vlasy a ve vestě od uniformy. Když Alan vstoupil, mužík ustaraně vzhlédl od monitoru počítače. Možná se mu zdálo, že se tu tohle odpoledne dveře netrhnou. Alan zrovna zjistil, že v čekárně není jediným cestujícím. V jednom rohu totiž stál útlý mladík s dlouhými umaštěnými blond vlasy, s rozčezenými vousy a v džínové bundě s nápisem *Never Again* na zádech.

Mladík nejspíš neuměl číst, poněvadž cloumal dveřmi záchodu pro postižené, jako by nápis „Mimo provoz“, vyvedený černým písmem na ohnivě žlutém pozadí, nic neznamenal.

Ať tak či onak, vzápětí se přesunul ke dveřím vedlejšího záchodu, ale tam narazil na jiný problém. Mladík se zjevně nechtěl odloučit od svého velkého šedého kufru na kolečkách, jenže záchod byl pro ně oba malý. Alan si uvědomil, že mladík bude muset buď během vykonávání potřeby nechat kufr venku, nebo ho strčit dovnitř a venku zůstat sám.

Mladíkovy starosti ho však příliš nezajímaly. Radši se snažil zvedat nohy, když drobnými krůčky zamířil k mužíkovi v otevřeném okýnku a informoval se, jestli náhodou v nejbližších minutách někam, kamkoli, nejede nějaký dopravní prostředek, a pokud ano, kolik by to stálo.

Mužík vypadal unaveně. A zřejmě někde v polovině Alanova výkladu ztratil nit, poněvadž se po několika vteřinách přemýšlení zeptal:

„A kam byste, pane, chtěl jet?“

Alan se znovu nadechl a připomněl mužíkovi, že mu právě vysvětlil, že cíl cesty, jakož i způsob cestování podřizuje věcem, jako je a) čas odjezdu a b) cena.

Mužík opět několik vteřin mlčel a přitom nahlížel do svých jízdních řádů a stravoval Alanova slova.

„Za tři minuty odjíždí autobus číslo 202 do Strängnäs. Hodí se vám to?“

Jistě, Alan usoudil, že se mu to hodí, načež se mu dostalo informace, že zmíněný autobus odjíždí z nástupiště přímo před dveřmi terminálu a že nejjednodušší bude, když si jízdenku koupí přímo u řidiče.

Alanovi vrtalo hlavou, co mužík v tom okýnku dělá, když neprodává jízdenky, ale nic neřekl. Mužíkovi možná hlavou vrtalo totéž. A tak Alan poděkoval za pomoc a pokusil se nadzvednout klobouk, který si v samém spěchu zapomněl vzít s sebou.

Stoletý stařík se posadil se svými úvahami na jednu ze dvou prázdných laviček. Do tří hodin, kdy měla začít ta zatracená oslava v domově důchodců, zbývalo dvanáct minut. Každou chvíli zabuší někdo na dveře Alanova pokoje a pak propukne velký cirkus.

Oslavenec se sám pro sebe usmál a přitom koutkem oka zjistil, že se k němu někdo blíží. Byl to ten útlý mladík s dlouhými

mastnými blond vlasy, s rozježenými vousy a v džínové bundě s nápisem *Never Again* na zádech. Mířil přímo k Alanovi a za sebou táhl velký kufr na čtyřech kolečkách. Alan pochopil, že hrozí velké nebezpečí, že s tím vlasáčem bude muset konverzovat. No budiž, aspoň uvidí, jak se dnešní mládež dívá na to či ono.

Skutečně došlo k dialogu, i když nijak zvlášť sofistikovánému. Mladík se několik metrů od Alana zastavil, chvilku si starce prohlížel a pak pronesl:

„Hele, vole.“

Alan vlídně odpověděl, že mu přeje dobré odpoledne, a otázel se, jestli mu může nějak pomoci. Mohl. Mladík chtěl, aby mu dohlédl na kufr, až on bude na záchodě vykonávat potřebu. Neboli, jak to sám formuloval:

„Musím se jít vysrat.“

Alan mile pravil, že je sice starý a vetřák, ale zrak mu stále slouží a dohlédnout mladíkovi na kufr pro něj není nijak těžký úkol. Zato mu doporučil, aby si při vykonávání potřeby pospíšil, jelikož jemu, Alanovi, jede za chvíli autobus.

To poslední už mladík neslyšel, protože dřív než Alan stačil doříct svou odpověď, zamířil rychlým krokem k záchodu.

Stoletý stařík se nikdy na nikoho nerozčiloval, ať už k tomu byl, nebo nebyl důvod, a nepobouřilo ho ani neotesané chování tohohle mladíka. Ale nechoval k němu ani vyložené sympatie, což sehrálo určitou roli v tom, co se stalo vzápětí.

Pouhých několik vteřin poté, co za sebou mladík zavřel dveře záchodu, totiž před vchod terminálu přijel autobus číslo 202. Alan se podíval na autobus a pak na kufr, potom znovu na autobus a pak znovu na kufr.

Určitě má kolečka, řekl si. A tady je pásek, za který se dá táhnout.

A tak Alan překvapil sám sebe, když učinil – dá se přece jenom říct – pozitivní rozhodnutí.

Řidič autobusu byl ochotný a zdvořilý. Pomohl starému pánovi vytáhnout velký kufr do autobusu.

Alan mu poděkoval a z vnitřní kapsy saka vytáhl náprsní tašku. Řidič se zeptal, jestli pojedete až do Strängnäsu, a Alan si spočítal, jak je na tom s financemi. Šest set padesát korun v bankovkách a k tomu ještě několik mincí. Pomyslel si, že bude lepší, když mu peníze vydrží co nejdéle, a tak vyndal padesátikorunu a zeptal se:

„Kam dojedete za tohle?“

Řidič vesele prohodil, že je zvyklý na lidi, kteří vědí, kam cestují, a nevědí, kolik to bude stát, a tohle že je přesně naopak. Potom se podíval do jízdního řádu a sdělil Alanovi, že za čtyřicet osm korun s ním může jet k Železniční stanici Byringe.

To se Alanovi zamlouvalo. Dostal jízdenku a dvě koruny nazpět. Čerstvě ukradený kufr řidič postavil do zavazadlového prostoru za svoje sedadlo a sám Alan si sedl na první sedadlo vpravo. Odtamtud viděl přes okýnko do čekárny autobusového nádraží. Když řidič zařadil rychlost a rozjel se, dveře záchodu byly stále ještě zavřené. Alan si kvůli mladíkovi přál, aby za nimi strávil krásné chvíle – s ohledem na zklamání, které na něj čeká.

Autobus do Strängnäsu nebyl toho dne odpoledne nijak přečpaný. Až skoro úplně vzadu seděla žena ve středních letech, která nastoupila ve Flenu, uprostřed mladá maminka, která se do autobusu probojovala v Solberze s dvěma dětmi, z toho s jedním v kočárku, a úplně vpředu staříček muž, který přistoupil v Malmköpingu.

Posledně jmenovanému právě vrtalo hlavou, proč ten velký šedý kufr na čtyřech kolečkách ukradl. Třeba proto, že se dal ukrást? A proto, že jeho majitel je trouba? Nebo proto, že v tom kufru jsou možná boty a dokonce i klobouk? Nebo proto, že on

sám nemá co ztratit? Kdepak, Alan si nedokázal nijak odpovédět. Když člověk žije přesčas, může si leccos dovolit, pomyslel si a udělal si pohodlí.

Úderem třetí hodiny autobus projel Björndammen. Alan konstatoval, že zatím je s tím, jak se dneska věci vyvíjejí, spokojený. Pak zavřel oči a dal si odpoledního šlofika.

Právě v tom okamžiku zaklepala sestra Alice na dveře pokoje číslo 1 v domově důchodců v Malmköpingu. Zaklepala znovu a pak ještě jednou.

„Přestaňte dělat hlouposti, Alane. Už je tady starosta i všichni ostatní. Slyšíte? Snad jste zase nepil, Alane? Tak pojďte už, Alane! Alane?“

Zhruba současně se otevřely dveře momentálně jediného fungujícího záchodu na malmköpinském autobusovém nádraží. Vyšel z nich mladík, kterému se hned ve dvojím slova smyslu ulevilo. Udělal několik kroků doprostřed čekárny a přitom si jednou rukou upravil opasek a druhou si pročísl vlasy. Pak se zastavil, zazíral na obě prázdné lavičky a poté rychle stočil pohled nejdřív doprava a potom doleva. Načež hlasitě pravil:

„Kurva, píča, himlhergot, do prdele...“

Zarazil se a pak se znovu nadechl:

„Já tě zabiju, dědku zasranej! Jen co tě najdu.“

KAPITOLA 3.

Pondělí 2. května 2005

2. května těsně po třetí hodině odpoledne vzal klid v Malmköpingu na několik dní za své. Sestra Alice z domova důchodců si, místo aby se rozzlobila, začala dělat starosti a došla si pro univerzální klíč. Jelikož se Alan nepokusil svou únikovou cestu nijak skrýt, vzápětí se ukázalo, že oslavenec vylezl z okna. Ze stop, které po sobě zanechal, se dalo vyvodit, že chvíli podupával v maceškách a potom zmizel.

Starosta měl z moci svého úřadu pocit, že by se měl ujmout velení. Vydal rozkaz, aby se zaměstnanci domova vydali ve dvoučlenných skupinách zmizelého hledat. Alan nemohl být daleko, takže skupiny se měly zaměřit na nejbližší okolí. Jedna byla vyslána do parku, jedna do prodejny alkoholu (sestra Alice věděla, že tam Alan občas zabloudí), jedna do ostatních obchodů na hlavní ulici a jedna do skansenu na kopci. Sám starosta zůstal v domově důchodců, aby dohlédl na stařenky a staříky, kteří se ještě nevypařili, a aby zvážil další kroky. A hledače vyzval, aby se chovali diskrétně: není třeba celou věc zbytečně rozvířovat. Ve vzniklém zmatku si neuvědomil, že

jednu ze skupin, které před chvilkou vyslal do akce, tvoří reportérka místních novin a její fotograf.

Autobusové nádraží do starostovy primárně prohledávané oblasti nespádalo. Přesto už všechny jeho kouty prošmejdila jedna jednočlenná skupina, sestávající z nanejvýš rozžlobeného útlého mladíka s dlouhými mastnými blond vlasy, s rozježenými vousy a v džínové bundě s nápisem *Never Again* na zádech. Jelikož ani stařík, ani kufr nebyli k nalezení, mladík rozhodně vykročil k mužíkovi v jediném otevřeném okýnku, aby si opatřil informace o staříkových případných cestovních plánech.

Mužík měl sice své práce už plné zuby, ale profesionální hrdost mu zůstala. Proto hlučnému mladíkovi vysvětlil, že nelze rezignovat na integritu cestujících, a vzdorovitě dodal, že mu v žádném případě nehodlá informace, které si přeje, poskytnout.

Mladík chvíli mlčel a zdálo se, že si to, co mu mužík právě řekl, překládá do mateřštiny. Pak se posunul o pět metrů doleva, k nepříliš pevným dveřím kanceláře. Nenamáhal se zkontrolovat, jestli nejsou zamčené. Místo toho se rozběhl a pravou nohou, obutou do vysoké boty, dveře vykopl, až se z nich rozlétly třísky. Dřív než mužík stihl zvednout telefon a přivolat pomoc, zjistil, že se mrská ve vzduchu před mladíkem, který ho pevně drží oběma rukama, každou za jedno ucho.

„Já možná nevím, co je to *intigrita*, ale zato moc dobře umím každému rozvázat jazyk,“ pravil mladík mužíkovi, načež ho s žuchnutím pustil do jeho otáčecí židle.

Mladík mužíkovi vysvětlil, co pomocí kladiva a hřebíku hodlá udělat s jeho pohlavním orgánem, když mu mužík nebude po vůli. Jeho líčení bylo tak sugestivní, že se mužík ihned

rozhodl vyklopit, co ví, totiž že dotčený stařík se pravděpodobně vydal autobusem do Strängnäs. Jestli si s sebou vzal nějaký kufr, to ovšem říct nedokáže, nepatří přece k těm, co špehují cestující.

Pak se mužík odmlčel, aby viděl, jak je mladík s jeho výpovědí spokojený, a ihned zjistil, že udělá nejlíp, když mu poskytne ještě další údaje. Proto mu sdělil, že mezi Malmköpingem a Strängnäsem je dvanáct zastávek a že stařík samozřejmě mohl vystoupit na kterékoli z nich. Víc by toho měl vědět řidič autobusu, který se má podle jízdního řádu v 19.10, cestou zpátky do Flenu, vrátit do Malmköpingu.

Mladík se teď posadil vedle vyděšeného mužíka s bolavýma ušima.

„Musím přemejšlet,“ oznámil.

A tak přemýšlel. Napadlo ho, že by z mužíka mohl zcela jistě vytrást číslo mobilního telefonu řidiče autobusu a řidiči pak zavolat, že staříkův kufr je ve skutečnosti ukradený. Ale to by pochopitelně riskoval, že řidič do toho zapojí policii, což on rozhodně nechtěl. Navíc to vlastně ani tak moc nespěchalo, protože ten dědek vypadal strašně staře, a když teď s sebou táhne kufr, bude se muset – pokud se bude chtít dostat ze Strängnäs dál – přesouvat vlakem, autobusem nebo taxíkem. Tím pádem bude po sobě zanechávat nové stopy a vždycky se najde někdo, kdo v ušním závěsu rád poví, kam se stařík vydal. Mladík důvěřoval své schopnosti přesvědčit lidi, aby řekli, co vědí.

Když mladík dopřemýšlel, rozhodl se, že vyčká příslušného autobusu a bez přehnané vlídnosti se setká s jeho řidičem.

Jakmile padlo rozhodnutí, mladík opět vstal a vysvětlil mužíkovi, co se stane s ním, s jeho ženou, dětmi a domácností, pokud o tom, co se právě stalo, uvědomí policii nebo někoho jiného.

Mužík neměl ani ženu, ani děti, ale hrozně rád by si zacho-

val obě uši i pohlavní orgán. A tak na svou čest slíbil, že ani necekne.

Svůj slib dodržel, až do dalšího dne.

Vyslané dvoučlenné skupiny se vrátily do domova důchodců a hlásily, co zjistily. Nebo spíš, že nic nezjistily. Starosta do toho instinktivně nechtěl zapojovat policii a přemýšlel, až se z něj kouřilo, jestli by ho nenapadla nějaká alternativa, když se ho reportérka místních novin dovolila zeptat:

„Co, pane starosto, hodláte dělat teď?“

Starosta několik vteřin mlčel a potom odpověděl:

„Samozřejmě do toho zapojím policii.“

Bože, jak on nesnáší svobodný tisk!

Alana probudil řidič, který do něj přátelsky dloubl a oznámil mu, že už dorazili k Železniční stanici Byringe. Hned nato předními dveřmi vystrkal, s Alanem v závěsu, inkriminovaný kufr.

Řidič se staříka zeptal, jestli to teď už zvládne sám, a Alan mu odpověděl, ať si nedělá starosti. Pak mu poděkoval za pomoc, a když autobus znovu vyjel na silnici číslo 55 a pokračoval směrem na Strängnäs, zamával mu na rozloučenou.

Vysoké smrky kolem Alana zastiňovaly odpolední slunce a jemu v tenkém sáčku a trepkách na doma začala být zima. Po nějakém Byringe nikde ani památky a po nějakém nádraží už vůbec ne. Do tří světových stran se rozprostíral les, les a zase les. A doprava vedla úzká šterková cestička.

Alana napadlo, že v tom kufru, který si tak narychlo při-

vezl z legrace s sebou, je možná teplé oblečení. Ale kufr byl zamčený a zkoušet se do něj dostat bez šroubováku nebo nějakého jiného nářadí nemělo smysl. Zbývalo tedy jenom někam vykročit – přece tady u silnice nezmrzne! Zkušenost mu říkala, že by se mu to asi nepodařilo, ani kdyby se o to snažil.

Kufr měl nahoře na jednom konci pásek, a když se za ten pásek zatáhlo, kufr se na kolečkách poslušně rozjel. Alan krátkými šouravými kroky zamířil po šterkové cestičce do lesa. Kufr poskakoval těsně za ním po šterku sem a tam.

Po několika stech metrech Alan dorazil k tomu, co, jak pochopil, bylo nádraží Byringe – zrušená nádražní budova u zcela zrušené trati.

Alan byl sice na svých sto let chlapák, ale teď se toho během krátké doby tolik semlelo. Posadil se tedy na kufr, aby si uspořádal myšlenky a nabral sílu.

Šikmo nalevo před ním stála oprýskaná patrová žlutá nádražní budova, která měla všechna přízemní okna zatlučená nehoblovanými prkny. Šikmo napravo se do dále táhla zrušená železniční trať, rovně se zařezávající ještě hlouběji do lesa, ve kterém se Alan už nacházel. Přírodě se ještě nepodařilo koleje zcela pozřít, ale zdálo se, že je to jenom otázka času.

Dřevěné nástupiště už nevypadalo moc bezpečně. U nejzazšího prkna se dal dosud zahlédnout nápis „Nevstupujte do kolejiště!“ Alan si pomyslel, že do kolejiště lze vstoupit bez nebezpečí. Ale kdo se zdravým rozumem by dobrovolně vstoupil na nástupiště?

Vzápětí se mu dostalo odpovědi, protože v tom okamžiku se otevřely ošuntělé dveře do nádražní budovy a z ní vyšel asi sedmdesátiletý chlapík v kšiltovce, kostkované košili, černé kožené vestě a holínkách, s hnědýma očima a šedým strništěm na bradě. Zjevně spoléhal na to, že prkna pod ním nepovolí, a veškerou pozornost zaměřil na staříka před sebou.

Muž s kšiltovkou se zastavil uprostřed nástupiště a zatvářil se poněkud nepřátelsky. Ale pak jako by vypadl z konceptu, snad proto, že viděl, jak je ten lidský exemplář, který vnikl do jeho hájemství, sešlý.

Alan seděl tam, kde seděl, na čerstvě ukradeném kufru, nevěděl co říct a neměl sílu to říct. Nespouštěl však z muže s kšiltovkou oči a čekal na jeho první tah. Ten přišel téměř ihned – nebyl tak hrozivý, jak se zpočátku zdálo. Spíš vyčkávavý.

„Kdo jsi a co děláš u mého nástupiště?“ zeptal se muž s kšiltovkou.

Alan neodpověděl. Nebyl si jistý, jestli se setkal s přítelem, nebo nepřitelem. Ale pak si pomyslel, že by se neměl pohádat s jediným člověkem široko daleko, který ho může pustit do tepla dřív, než naplno propukne večerní chlad. Proto se rozhodl, že mu po pravdě řekne, jak se věci mají.

A tak Alan vyprávěl, že se jmenuje Alan, že je mu přesně sto let, ale na svůj věk je čilý, vlastně natolik čilý, že utekl z domova důchodců a navíc stihl ukrást kufr mladíkovi, který z toho teď určitě nemá moc velkou radost, že jeho, Alanova kolena nejsou v dané chvíli zrovna v nejlepší formě, a tak by uvítal, kdyby se aspoň chvíli už nemusel nikam dál vláčet.

Když skončil svůj výklad, odmlčel se, zůstal sedět na kufru a očekával rozsudek.

„Vida,“ usmál se muž s kšiltovkou. „Zloděj!“

„Starej zloděj,“ odušil mrzutě Alan.

Muž s kšiltovkou pružně seskočil z nástupiště a přistoupil ke stoletému staříkovi, jako by si ho chtěl důkladněji prohlédnout.

„Vážně ti je sto let?“ zeptal se. „Tak to musíš mít hlad, ne?“

Alan nepochopil, jaká je v tom logika, ale hlad měl. Takže se optal, co je na jídelním lístku a jestli by se do něj nedal zahrnout i nějaký panáček.

Muž s kšiltovkou napřáhl ruku, představil se jako Julius

Jonsson a zvedl starce na nohy. Prohlásil, že Alanovi ten kufr vezme a že se – je-li libo – bude podávat losí steak, a nějaký ten panák se určitě taky najde, takže spokojené bude tělo i kolena.

Alan se s velkými obtížemi vydrápal na nástupiště. Díky bolestem se dozvěděl, že žije.

Julius Jonsson si už několik let neměl s kým popovídat, takže setkání se staříkem s kufrem přivítal. Jedna štamprle do jednoho kolena a jedna do druhého, po kterých následovaly další dvě do zad a do krku a ještě jedna na chuť, společně navodily vhodnou konverzační náladu. Alan se Julia zeptal, čím se živí, a jako odpověď uslyšel celý jeho příběh.

Julius se narodil na severu, ve Strömbacce nedaleko od Hudiksvallu, jako jediné dítě sedláků Anderse a Elviny Jonssonových. Na rodinném statku pracoval jako čeledín a denně dostával nařezáno od otce, který ho považoval za budižkničemu. Ale v roce, kdy Juliovi bylo pětadvacet let, mu nejdříve umřela matka na rakovinu, nad čímž truchlil, a hned nato se jeho otec propadl do močálu, když se snažil zachránit jalovici. Julius truchlil i nad touto událostí, protože jalovici měl rád.

Mladý Julius neměl na sedlačení talent (jeho otec se tedy nemýlil) a ostatně ani chuť. Takže všechno prodal, až na několik hektarů lesa – řekl si, že ten by se mu mohl na stará kolena hodit.

Potom odjel do Stockholmu a během dvou let prošustroval všechny peníze. Načež se vrátil do lesa.

S určitým zápalem se přihlásil do tendru na dodání pěti tisíc sloupů elektrického vedení Hudiksvallským elektrickým závodům. A jelikož se nezatěžoval takovými maličkostmi jako zaměstnavatelské poplatky, DPH a podobně, soutěž vyhrál. S pomocí desítky maďarských utečenců se mu navíc podařilo

dodat sloupy včas, a tak dostal víc peněz, než si myslel, že jich na světě je.

Až potud bylo všechno v pořádku, ale věc se měla tak, že Julius musel maličko fixlovat, poněvadž jeho stromy nebyly ještě zcela vzrostlé. Sloupy proto měřily o metr méně, než byla objednaná velikost, čehož by si nikdo nevšiml, nebýt toho, že si zrovna tehdy skoro každý sedlák opatřil kombajn.

Hudiksvallské elektrické závody během krátké doby sloupy rozestavěly křížem křížem po polích a lukách celého kraje, a když pak nastaly žně, během jednoho a téhož dopoledne dvaadvacet různých nově zakoupených kombajnů strhlo na šestadvaceti místech elektrické vedení. Celý tento kout hällsinglandského venkova zůstal několik týdnů bez proudu, žně se zastavily a dojíací stroje přestaly fungovat. Netrvalo dlouho a hněv sedláků, který zpočátku mířil na Hudiksvallské elektrické závody, se přenesl na mladého Julia.

„Nemůžu tvrdit, že by tehdy bylo v Hudiksvallu nějak zvlášť veselo, to ti teda povím. Musel jsem se sedm měsíců skrejšvat v Městském hotelu v Sundsvallu a pak mi zase došly peníze,“ řekl Julius. „Nedáme si ještě prcka?“

Alan byl pro. Losí steak mimochodem spláchli pivem a teď bylo Alanovi tak strašlivě dobře, že se skoro začal bát smrti.

Julius pokračoval ve vyprávění. Když ho jednoho dne v centru Sundsvallu skoro přejel traktor (který řídil nějaký sedlák s vražedným výrazem v očích), pochopil, že v tomhle kraji na jeho drobné pochybení ještě několik set let nezapomenou. Takže změnil působiště a skončil v Mariefredu, kde se nějakou dobu živil drobnými krádežemi, až ho nakonec život ve městě přestal bavit a za pětadvacet tisíc korun, které jedné noci našel v sejfu v Gripsholmském hostinci, se mu podařilo koupit bývalou nádražní budovu v Byringe. Tady na nádraží teď žije v podstatě ze sociálních dávek, pytláčení v sousedově lese, ome-

zené výroby a distribuce domácí kořalky, jakož i z prodeje toho, co se mu namane z majetku sousedů. Není v okolí příliš oblíbený, přiznal Julius a Alan mezi jednotlivými sousty podotkl, že se tomu ani nediví.

Když Julius chtěl, aby si „jako zákusek“ dali ještě jednoho panáka, Alan odpověděl, že pro tenhle druh zákusků měl vždycky slabost, ale nejdřív musí vyhledat sociální zařízení, pokud se v domě něco takového nachází. Julius vstal, rozsvítil stropní lampu, protože se už začínalo stmívat, a pak ukázal rukou a řekl, že v hale je napravo od schodů fungující splachovací záchod, a slíbil, že až se Alan vrátí, bude už přichystaná čerstvě nalitá kořalka.

Alan záchod našel tam, kde měl podle Julia být. Stoupl si a začal čurat. Jako obvykle nedosáhly všechny kapky svého cíle. Některé místo toho měkce přistály na jeho čuracích trepkách.

Zhruba v polovině procesu Alan zaslechl, jak jde někdo po schodech. Nejdřív si myslel – to musel přiznat –, že Julius možná utíká s jeho čerstvě ukradeným kufrem. Ale pak zvuk zesílil. Kdosi stoupal nahoru.

Alan si uvědomil, že hrozí nebezpečí, že kroky, které slyší za dveřmi, patří útlému mladíkovi s dlouhými umaštěnými blond vlasy, s rozježenými vousy a v džínové bundě s nápisem *Never Again* na zádech. A pokud to je opravdu on, bude problém.

Autobus ze Strängnäsů přijel na autobusové nádraží v Malmköpingu tři minuty před stanoveným časem. Nebyli v něm žádní cestující. Řidič po poslední zastávce trošku šlápl na plyn, aby si předtím, než bude pokračovat v jízdě do Flenu, stihl zakouřit.

Ale sotva si zapálil, objevil se útlý mladík s dlouhými umaštěnými blond vlasy, s rozježenými vousy a v džínové bundě

s nápisem *Never Again* na zádech. Tedy ten nápis na zádech řidič zrovna v té chvíli neviděl, ale nápis tam tak jako tak byl.

„Jedete do Flenu?“

Řidič svou otázku vyslovil poněkud nejistě, protože se mu na tom mladém muži něco nezdálo.

„Já do Flenu nejedu. A ty taky ne,“ odpověděl mladík.

Čekat čtyři hodiny, až se autobus vrátí, to bylo na mladíkovu nepříliš velkou trpělivost trochu moc. Navíc po uplynutí poloviny této doby přišel na to, že kdyby okamžitě zabavil nějaké auto, mohl autobus dohonit už daleko před Strängnäsem.

Městečkem teď ještě navíc začaly kroužit policejní vozy. Policajti se asi každou chvíli přiřítí i na autobusové nádraží a začnou vyslýchat mužíka v okýnku, proč vypadá tak vyděšeně a proč jsou dveře do jeho kanceláře nakřivo.

Mladíkovi ostatně nešlo do hlavy, co tam ti policisti dělají. Jeho šéf z *Never Again* si pro svou transakci vybral právě Malmköping ze tří důvodů: zaprvé to nebylo daleko od Stockholmu, zadruhé tam bylo relativně dobré spojení a zatřetí – to nejdůležitější – tam nedosáhlo rameno spravedlnosti. V Malmköpingu se zkrátka a dobře nevyskytovali žádní policajti.

Přesněji řečeno: neměli se tam vyskytovat, ale ve skutečnosti se to tam jimi jenom hemžilo! Mladík zahlédl dvě auta a celkem čtyři policisty, což z jeho perspektivy bylo typické policejní hemžení.

Nejdřív ho napadlo, že policajti jdou po něm. Ale to by ho ten mužík v okýnku musel prásknout, což mladík mohl rozhodně vyloučit. Při čekání na autobus ze Strängnäsu neměl totiž celkem nic na práci, a tak mužíka hlídal, rozbil mu telefon na cimprcampr a v rámci možností dal do pořádku dveře do kanceláře.

Když autobus konečně přijel a mladík zjistil, že v něm nejsou žádní cestující, ihned se rozhodl, že unese jak řidiče, tak autobus.

Přemluvit řidiče, aby autobus obrátil a zamířil znovu na sever, trvalo pouhých dvacet vteřin. Skoro osobní rekord, považoval mladík, když si v autobuse sedal právě na místo, kde předtím seděl stařík, kterého teď honil.

Řidič autobusu se trásl strachy, ale to nejhorší zaháněl uklidňující cigaretou. V autobuse se sice nesmělo kouřit, jediný zákon, kterým se řidič právě v té chvíli řídil, však seděl šikmo za ním. Byl štíhlý, měl dlouhé umaštěné blond vlasy, rozježené vousy a džínovou bundu s nápisem *Never Again* na zádech.

Během cesty se mladík vyptával, kam se letitý zloděj kufru poděl. Řidič odpověděl, že děda vystoupil na zastávce, která se jmenuje Železniční stanice Byringe, a že tam nejspíš vystoupil čistě náhodou. A pak mladíkovi vyprávěl o tom obráceném postupu s padesátikorunou a dotazem, kam se za ni dá dojet.

O Železniční stanici Byringe toho řidič moc nevěděl, jenom to, že tam málokdy někdo vystoupí nebo nastoupí. Ale domníval se, že v lese kus odtamtud stojí zrušená železniční stanice – odsud název autobusové zastávky – a někde poblíž se nachází vesnice Byringe. Hádal, že o moc dál než tam se stařík nedostal. Měl už přece svoje léta a těžký kufr, i když na kolečkách.

Mladík se hned úplně uklidnil. Šéfovi do Stockholmu nezatvářel, protože šéf byl jedním z mála lidí, kteří někomu dokázali pouhými slovy nahnat větší strach než on sám. Mladíkovi přejel mráz po zádech při představě, co by šéf řekl, kdyby se ten kufr ztratil. Bude lepší problém nejdřív vyřešit a teprve pak o něm informovat. Když ten dědek nejel až do Strängnäs, a odtamtud dál, kufr se mladíkovi vrátí rychleji, než si myslel.

„Tady to je,“ pravil šofér. „Tady máme Železniční stanici Byringe...“

Řidič zvedl nohu z plynu a pomalu zajel ke kraji silnice. Teď zemře?

Kdepak, ukázalo se, že nezemře. Zato rychlá smrt po-

tkala jeho mobilní telefon – pod mladíkovou vysokou botou. A z pusy se mladíkovi vyřinula spousta děsivých výhrůžek na adresu řidičových rodinných příslušníků pro případ, že by dotyčného náhodou napadlo kontaktovat policii, místo aby obrátil autobus a pokračoval v jízdě do Flenu.

Pak mladík vystoupil a nechal řidiče i autobus odjet. Ubohý řidič byl tak vyděšený, že si netroufl autobus obrátit a místo toho pokračoval až do Strängnäs, zaparkoval uprostřed Zahradní ulice, v šoku zašel do baru hotelu Delia a tam do sebe hodil čtyři sklenice whisky. Potom se k barmanovu zděšení dal do pláče. Po dalších dvou whisky mu barman nabídl telefon a zeptal se, jestli nechce někomu zavolat. Tehdy se řidič znovu rozplakal – a zavolal domů své družce.

Mladíkovi se zdálo, že ve šterku na cestě vidí stopy po kufru na kolečkách. Tohle bude mít rychle z krku. A to je dobře. Začínalo se totiž už stmívat.

Mladík si občas přál, aby uměl líp plánovat. Teď si uvědomil, že se ocitl ve stále temnějším lese, co nevidět bude tma jako v pytli. Co si pak počne?

Jeho úvahy naráz skončily, když na druhé straně vrcholu kopce, který právě minul, spatřil oprýskané, částečně zabedněné žluté stavení. A když v patře kdosi rozsvítil lampu, mladík si zamumlal:

„Už tě mám, dědku.“

Alan ukončil to, čím se právě zabýval, předčasně. Opatrně otevřel dveře záchodu a snažil se zachytit, co se děje v kuchyni.

Jeho obavy se ihned potvrdily. Poznal mladíkův hlas, který řval na Julia Jonssona, ať kouká vyklopit, kde je ten „druhej zasranej dědek“.

Alan se připlížil ke dveřím do kuchyně, což v měkkých trepkách šlo úplně potichu. Mladík na Julia uplatnil stejný ušní chvat, jaký předtím použil na mužíka na autobusovém nádraží v Malmköpingu. Zatímco ubohým Juliem třásl, dál ho vyslychal, kde vězí Alan. Alan si říkal, že se mladík mohl spokojit s tím, že našel svůj kufr – ten přece stál uprostřed místnosti. Julius křivil obličej, ale nijak se neměl k tomu, aby odpověděl. Alan usoudil, že starý obchodník dřívím má tuhý kořínek, načež provedl inventuru haly ve snaze najít nějaký vhodný předmět. Mezi veteši se nacházelo pár použitelných zbraní: páčidlo, prkno, sprej na hmyz a balíček jedu na myši. Alana nejdřív zaujal jed na myši, ale nedokázal vymyslet, jak ho jednu nebo dvě lžice vpravit do mladíka. Páčidlo bylo zase pro stoletého staříka moc těžké a sprej na hmyz... kdepak, nejlepší přece jenom bude to prkno.

Alan zbraň pevně uchopil a čtyřmi na jeho věk senzačně rychlými kroky se ocitl za zády zamýšlené oběti.

Mladík musel Alanovu přítomnost vytušit, poněvadž pustil Julia Jonssona a obrátil se, právě když stařík zaměřil svůj úder.

Prkno ho zasáhlo přímo do čela. Zůstal stát, necelou vteřinu zíral před sebe a potom upadl dozadu a praštil se hlavou o hranu kuchyňského stolu.

Žádná krev, žádné sténání, nic. Jen tam tak prostě ležel, teď už se zavřenýma očima.

„Dobrá trefa,“ pochválil ho Julius.

„Díky,“ odpověděl Alan. „Kde máš ten slíbený moučník?“

Alan a Julius se posadili ke kuchyňskému stolu – vlasatý mladík jim spal u nohou. Julius nalil panáky – jednu skleničku

podal Alanovi a svou vlastní pozvedl k přípitku. Alan si s ním přitůkl.

„Takže!“ pravil Julius, když do něj štamprle zajela. „Předpokládám, že tohle je majitel toho kufru?“

Jeho otázka byla spíš konstatováním. Alan pochopil, že je načase, aby leccos podrobněji vysvětlil.

Ne že by se toho dalo moc vysvětlovat. Většina věcí, které se toho dne staly, nešla Alanovi na rozum. V každém případě se však znovu zmínil o svém útěku z domova důchodců a pokračoval náhodnou krádeží kufru na autobusovém nádraží v Malmköpingu a podvědomými obavami, že ho co nevidět dohoní mladík, který teď leží v bezvědomí na zemi. A pak se upřímně omluvil, že Julius kvůli němu má zarudlé, rozbole-vělé uši. Ale Julius se téměř rozčílil a prohlásil, že Alan by se rozhodně neměl omlouvat za to, že v životě Julia Jonssona konečně nastalo nějaké vzrůšo.

Julius byl zase ve formě. Vyslovil názor, že je už načase, aby se oba mrkli na ten kufr. Když Alan namítl, že je zamčený, Julius ho vyzval, aby přestal vykládat hlouposti.

„Odkdy nějaký zámek představuje pro Julia Jonssona překážku?“ zeptal se Julius Jonsson.

„Ale všechno má svůj čas,“ pokračoval. Nejdříve bylo třeba vyřešit ten problém na zemi. Nebylo by zrovna nejlepší, kdyby se mladík probral a pokračoval v tom, co dělal, než ztratil vědomí.

Alan navrhl, aby ho přivázali ke stromu před nádražní budovou, ale Julius namítl, že kdyby tam, až se probere, začal hlasitě křičet, bylo by to slyšet až do vesnice. Tam sice už bydlí jenom hrstka rodin, jenže všechny mají na Julia z částečně pochopitelných důvodů pifku, takže kdyby se jim naskytla příležitost, asi by se postavily na mladíkovu stranu.

Julius měl lepší nápad. Měl vedle kuchyně izolovanou led-

nici, kde skladoval rozčtvrcené upytlačené losy. Momentálně byla losůprosta a vypnutá. Julius ji nechtěl zbytečně zapínat, protože žrala šíleně moc elektřiny. Měl sice přípojku načerno – účty platil Gösta ze Skogstorpu –, ale pokud si tuhle výhodu chtěl uchovat, musel proud krást s mírou.

Alan vypnutou lednici prozkoumal a zjistil, že je to skvělá cela, bez zbytečných vymožeností. Byla možná větší, než mladík zasluhoval, dva krát tři metry, ale nemají přece důvod někoho zbytečně týrat.

Oba dědové společnými silami vtáhli mladíka do zamýšlené cely. Když ho posadili na převrácenou bednu v jednom rohu a opřeli ho o stěnu, zasténal. Zřejmě přicházel k sobě. Bude nejlepší pospíšet si ven a pořádně zamknout dveře.

Jak řekli, tak i udělali. Pak Julius zvedl na kuchyňský stůl mladíkův kufr, podíval se na zámek, olízl vidličku, kterou chvilku předtím používal na losí steak s bramborami, a během několika vteřin ho odemkl. Potom k vlastnímu otevření kufru přizval Alana s tím, že zavazadlo přece ukradl on.

„Co je moje, to je tvoje,“ prohlásil Alan. „Kořist si spravedlivě rozdělíme, ale jestli tam najdem boty, který mi budou, tak si je zamlouvám.“

Pak zvedl víko.

„To mě teda podrž,“ děl Alan.

„To mě teda podrž,“ děl Julius.

„Pusťte mě!“ ozvalo se z lednice.

KAPITOLA 4.

1905–1929

Alan Emanuel Karlsson se narodil 2. května 1905. Jeho matka se den předtím zúčastnila prvomájového průvodu ve Flenu a demonstrovala za volební právo žen, osmihodinový pracovní den a další nedosažitelné věci. Její demonstrování mělo alespoň ten pozitivní efekt, že jí začaly porodní bolesti a těsně po půlnoci přivedla na svět prvního a jediného syna. Došlo k tomu na chalupě v Yxhultu za asistence staré sousedky, která sice jako porodní bába neměla žádné zvláštní vlohy, ale přesto se těšila všeobecné vážnosti, protože kdysi, jako devítiletá, směla udělat pukrle před Karlem XIV. Janem, co byl (rádoby) kámošem Napoleona Bonaparta. Na sousedčinu obranu dlužno dodat, že dítě ženy, které pomáhala při porodu, se dožilo dospělého, přímo požehnaného věku.

Otec Alana Karlssona měl ohleduplnou i zlostnou povahu. Ohleduplný byl k rodině, zlost měl obecně na společnost i na všechny její myslitelné představitele. Na něj měli zase spadeni lepší lidi, hlavně od té doby, co si stoupl na náměstí ve Flenu a propagoval užitečnost preventivních prostředků. Za

to dostal desetikorunovou pokutu a navíc si už v tomto směru nemusel nikdy sám dělat starosti, poněvadž Alanova matka ze samé hanby vyhlásila zákaz vstupu. Alanovi tenkrát táhlo na šestý rok, takže byl už dost starý na to, aby ji požádal o podrobnější vysvětlení, proč otci najednou odstěhovali postel do kumbálu na dříví vedle kuchyně, ale dostalo se mu odpovědi, že jestli nechce facku, ať se radši moc nevyptává. Jelikož Alan stejně jako jiné děti v kterékoli jiné době facku nechtěl, nechal to plavat.

Od toho dne se Alanův otec objevoval ve vlastním domě čím dál vzácněji. Přes den se jakžtakž věnoval práci na dráze, večer vždycky všude možné na schůzích diskutoval o socialismu, a kde potom trávil noci, v tom Alan nikdy neměl jasno.

Naproti tomu finanční odpovědnosti se otec nezříkal. Větší část platu předával každý týden manželce, dokud jednoho krásného dne nedostal padáka, poněvadž se dopustil násilí na cestujícím, který mu náhodou prozradil, že jede do Stockholmu, aby tam spolu s tisíci dalších lidí pozdravil na nádvoří zámku krále a ujistil ho o svém odhodlání bránit vlast.

„Pro začátek se braň proti tomuhle,“ prohlásil Alanův otec a vystřelil pravačku tak, že se muž poroučel na zem.

Když byl Alanův otec na hodinu vyhozen, nemohl už dál živit rodinu. Jelikož si získal pověst násilníka a zastávce preventivních prostředků, nemělo smysl, aby hledal jiné zaměstnání. Zbývalo jenom vyčkat revoluce, nebo ještě líp, urychlit ji, protože všechno se strašně táhlo. Alanův otec byl, když chtěl, cílevědomý. Věděl, že švédský socialismus potřebuje mezinárodní vzor. Teprve pak se všechno rozjede a velkoobchodník Gustavssonovi a jemu podobným začne hořet půda pod nohama.

Alanův otec si tedy sbalil kufr a odjel do Ruska svrhnout cara. Alanově matce samozřejmě chyběl jeho železničářský plat,

jinak však byla spokojená, že manžel neopustil jenom jejich kraj, ale rovnou i zemi.

Poté co živitel rodiny emigroval, musela se o peníze na domácnost postarat Alanova matka a ještě ani ne desetiletý Alan. Matka nechala u chalupy pokácet čtrnáct vzrostlých bříz a pak je rozřezala a rozštípala na topivo na prodej, zatímco Alanovi se podařilo získat mizerně placenou práci poslíčka ve filiálce společnosti Nitroglycerin, a. s. u Flenu.

Z dopisů pravidelně docházejících ze Sankt Petěrburgu (který byl vzápětí přejmenován na Petrohrad) Alanova matka s rostoucím překvapením zjišťovala, že Alanův otec začíná kolísat ve svém přesvědčení o blahodárnosti socialismu.

V dopisech se Alanův otec nezřídka zmiňoval o přátelích a známých z vlivných petrohradských politických kruhů. Nejčastěji citoval jistého muže jménem Carl. Žádné typicky ruské jméno, uvažoval Alan, a ruštější se nestalo ani tím, že Alanův otec toho muže nazýval, alespoň v dopisech, *Fabbe*.

Podle Alanova otce Fabbe razil tezi, že lidi obecně nechápou, co je pro ně nejlepší, a že se potřebují někoho držet za ruku. Proto je autokracie nadřazená demokracii, pokud vzdělané a odpovědné vrstvy národa dohlíží na to, aby se autokrat choval slušně. „Představ si například, že sedm z deseti bolševiků neumí číst,“ posmíval se Fabbe. „Přece nemůžeme předat moc davu analfabetů.“

Alanův otec přesto v dopisech, které psal rodině v Yxhultu, bolševiky v tomto bodě obhajoval. Kdyby tak matka a Alan viděli, jak vypadá ruská abeceda! To pak není divu, že jsou lidi negramotní.

Horší bylo, jak se bolševici chovali. Chodili špinaví a pili vodu jako barabové u nich doma, ti, co kladli křížem krážem koleje přes celý Södermanland. Alanovu otci vždycky vrtalo hlavou, jak – navzdory množství alkoholu, které barabové

zkonsumovali – můžou koleje být tak rovné, a vždycky když koleje uhnuly na jednu nebo druhou stranu, pocítil záchvěv podezřívavosti.

Bolševici rozhodně nebyli o nic lepší. Fabbe tvrdil, že socialismus skončí tím, že se všichni budou snažit navzájem pozabíjet, dokud nezůstane jenom jeden člověk, který bude rozhodovat. V tom případě je lepší se hned na začátku přiklonit k caru Mikulášovi, dobrému a vzdělanému člověku s vizí budoucnosti světa.

Fabbe svým způsobem věděl, o čem mluví, s carem se totiž sám setkal, dokonce několikrát. Tvrdil, že Mikuláš II. má opravdu dobré srdce. Jenom se na něj dosud pořád lepila smůla, ale to přece nemůže trvat věčně? Způsobila to neúroda a bolševické vzpoury. A Němci teď začali vyvádět jenom proto, že car vyhlásil mobilizaci. Ale to on udělal ve snaze zachovat mír. Arcivévodu a jeho ženu přece v Sarajevu nezabil car, že?

Tak zřejmě uvažoval Fabbe, ať už to byl kdokoli, a tak či onak do svých úvah zapojil Alanova otce. Navíc, co se týkalo carovy diskutované smůly, ta v Alanově otci vzbuzovala sympatie a pocity sounáležitosti. Dřív nebo později se situace přece musí změnit, jak pro ruského cara, tak pro obyčejné poctivé lidi z okolí Flenu.

Žádné peníze otec z Ruska nikdy neposlal, ale jednou, po několika letech, přišel balíček se smaltovaným velikonočním vajíčkem. Otec jim vysvětlil, že ho vyhrál na tom ruském soudruhovi, který kromě toho, že pil, diskutoval a hrál s ním karty, nedělal skoro nic jiného, než že vyráběl taková vajíčka.

Otec Fabbeho velikonoční vajíčko daroval své „drahé ženě“, která se naštvála a prohlásila, že ten zatracený pitomec mohl aspoň poslat opravdické vajíčko, aby se rodina dosyta najedla. Divže dárek nevyhodila z okna, ale pak se vzpamatovala. Velkoobchodník Gustavsson za něj třeba něco zaplatí, ten se přece

pořád snaží být zvláštní, a zvláštní připadalo Alanově matce i to vajíčko.

Představte si, jak byla překvapená, když jí velkoobchodník Gustavsson za Fabbeho vajíčko po dvou dnech přemýšlení nabídl osmnáct korun. Sice v podobě odepsaného dluhu, ale stejně.

Matka doufala, že poštou přijdou další vajíčka, ale místo toho se z následujícího dopisu dozvěděla, že carovi generálové svého autokrata opustili, takže to musel položit. Alanův otec v dopise proklínal vajíčka vyrábějícího přítele, který v souvislosti s tím uprchl do Švýcarska. On sám zůstane a pustí se do boje s tím povýšencem a šaškem, který teď převzal moc – říká se mu Lenin.

Pro Alanova otce to celé navíc mělo osobní rozměr, protože den poté, co zakoupil dvanáct čtverečních metrů, na kterých hodlal pěstovat švédské jahody, Lenin zakázal veškeré soukromé vlastnictví půdy. „Ten pozemek mě stál jenom čtyři ruble, ale moje jahodiště nikdo beztrestně zestátňovat nebude,“ napsal Alanův otec v úplně posledním dopise rodině. A pak zakončil: „Teď bude válka!“

A taky že byla. Navíc zuřila už několik let skoro na celém světě. Vypukla hned poté, co malý Alan dostal místo poslíčka v Nitroglycerinu, a. s. Při vykládání krabic s dynamitem poslouchal dělníky, kteří mluvili o tom, co se děje. Udivovalo ho, odkud toho tolik vědí, ale hlavně ho překvapovalo, jakou mízérii dokážou způsobit dospělí muži. Rakousko vyhlásilo válku Srbsku. Německo vyhlásilo válku Rusku. Potom Německo během jednoho odpoledne, ještě než vyhlásilo válku Francii, zabralo Lucembursko. Nato vyhlásila válku Velká Británie Německu a Němci odpověděli tím, že vyhlásili válku Belgii. Pak vyhlásilo Rakousko válku Rusku a Srbsko Německu.

Tak to pokračovalo. Připojili se Japonci a Američani. Bri-

tové z jakéhosi důvodu okupovali Bagdád a potom Jeruzalém. Řekové a Bulhaři začali válčit spolu navzájem a pak už bylo načase, aby v Rusku abdikoval car, zatímco Arabové zabrali Damašek...

„Teď bude válka,“ vzkázal tedy otec. Hned nato nechal nějaký Leninův pochop cara Mikuláše a celou jeho rodinu popravit. Alan konstatoval, že cara se smůla nepustila.

Po několika dalších týdnech zaslalo švédské zastupitelství v Petrohradě do Yxhultu telegram, ve kterém stálo, že Alanův otec je mrtvý. Odpovědnému úředníkovi vlastně nepříslušelo, aby tu věc dále komentoval, ale možná mu to prostě nedalo.

Podle toho úředníka stloukl Alanův otec ohradu kolem políčka o rozloze deseti až patnácti čtverečních metrů a prohlásil toto území za samostatnou republiku. Alanův otec svůj státek nazval Skutečné Rusko a potom zemřel ve zmatku, který nastal, když se na místo dostavili dva vládní vojáci a chtěli ohradu strhnout. Alanův otec se ve snaze chránit hranice své země uchýlil k pěstím a nebyla s ním vůbec kloudná řeč. Nakonec si oba vojáci už nevěděli rady a vpálili Alanově otci kulku mezi oči, aby měli klid na práci.

„Tos nemoh umřít trošku míň prostoduše?“ pravila Alanova matka telegramu ze zastupitelství.

S tím, že by se jí manžel někdy vrátil domů, sice nepočítala, ale v poslední době v to přesto začala doufat, protože jí haprovaly plíce a štípání dříví jí už nešlo tak od ruky. Alanova matka vydala chroptivý zvuk a tím měla odtruchleno. Sdělila synovi, že všechno je tak, jak je, a bude tak, jak bude. Pak mu vlídně prohrábla kšticí a šla zase štípat dříví.

Alanovi nešlo moc na rozum, co tím matka myslela. Ale pochopil, že otec je mrtvý, matka vykašlává krev a válka skončila. Sám se v třinácti letech dokonale vyznal v tom, jak smícháním nitroglycerinu, nitrocelulózy, dusičnanu amonného a sodného,

pilin, dinitrotoluenu a ještě pár dalších věcí vyrobit výbušninu. Jednou se mi to bude hodit, řekl si Alan a šel ven pomoci matce s dřívím.

O dva roky později Alanova matka dokašlala a odebrala se do případného nebe, kde už pobýval otec. Na prahu chalupy se místo ní objevil nevrlý velkoobchodník, který byl toho názoru, že matka mohla – předtím než bez varování zemřela – zaplatit nový dluh ve výši osmi korun a čtyřiceti öre. Alan však neměl v úmyslu vykrmovat Gustavssona víc, než bylo nutné.

„Tohle si musíte vyřešit s matkou. Chcete půjčit lopatu?“

Velkoobchodník byl sice velkoobchodník, ale na rozdíl od patnáctiletého Alana žádný lamželezo. Z toho kluka se stává chlap, a pokud je jenom zpola takový blázen jako jeho otec, může ho napadnout cokoli, uvažoval velkoobchodník Gustavsson, který ještě nějakou dobu chtěl zůstat naživu a počítat svoje peníze. Proto na matčin dluh už nikdy nepřišla řeč.

Že matka našetřila pár set korun, nedokázal mladý Alan pochopit. Peníze každopádně byly a stačily jak na matčin pohřeb, tak na rozjezd firmy Dynamit-Karlsson. Chlapci bylo v době, kdy matka zemřela, teprve patnáct let, ale všechno potřebné se už naučil v Nitroglycerinu, a. s.

Vesele experimentoval ve štěrkové jámě za chalupou. Jednou tak vesele, že kráva nejbližšího souseda dva kilometry odtamtud potratila. To se však Alan nikdy nedozvěděl, protože soused měl stejně jako velkoobchodník Gustavsson z poněkud bláznivého kluka bláznivého Karlssona trochu strach.

Z doby, kdy pracoval jako poslíček, si Alan uchoval zájem o to, co se děje ve Švédsku a ve světě. Nejmíň jednou týdně si na kole zajel do knihovny ve Flenu, aby získal nejnovější

informace. Tam občas narazil na debatychtivé mladíky, kteří měli všichni společné to, že chtěli Alana zlákat do nějakého politického hnutí. Ale jak velký měl Alan zájem dozvědět se, co se děje, tak malý zájem měl se tohoto dění účastnit a ovlivňovat ho.

Alanovo dospívání bylo, čistě politicky vzato, bouřlivé. Na straně jedné patřil k dělnické třídě – o někom, kdo v devíti letech ukončil školní docházku a nastoupil do práce v továrně, se přece nic jiného říct nedalo. Na straně druhé respektoval památku svého otce, a ten během příliš krátkého života stihl zastávat většinu názorů. Začal nalevo, pokračoval tím, že vzdával hold caru Mikuláši II., a svou existenci zakončil sporem o půdu s Vladimírem Iljičem Leninem.

Matka zase mezi jednotlivými záchvaty kašle proklínala všechno od krále až po bolševiky a mezitím ještě sociálnědemokratického vůdce Hjalmara Brantinga, velkoobchodníka Gustavssona i – v neposlední řadě – Alanova vlastního otce.

Sám Alan nebyl vůbec žádný blbec. Do školy sice chodil jenom tři roky, ale to mu naprosto stačilo k tomu, aby se naučil číst, psát a počítat. Díky politicky uvědomělým kolegům z Nitroglycerinu, a. s. navíc začal být zvědavý na okolní svět.

Životní filozofii mladého Alana však přesto definitivně zformovalo něco, co matka pronesla v souvislosti se zprávou o otcově smrti. Chvilí sice trvalo, než to mladému muži prosáklo do duše, ale pak už to tam zůstalo navždy:

Je tak, jak je, a bude tak, jak bude.

K tomu mimo jiné patřilo, že se nepřetvařoval. Přestože měl k přetvařování důvod. Jako například tenkrát, když do chalupy v Yxhultu došla zpráva o otcově smrti. V souladu s rodinnou tradicí reagoval Alan tím, že štípal dříví, ačkoli zvlášť dlouho a za zvlášť intenzivního ticha. Nebo tenkrát, když se stejnou cestou vydala matka a pak ji vynesli do čekajícího pohřebního

vozu před domem. Tehdy Alan zůstal stát v kuchyni a celé představení sledoval z okna. A potom pronesl tak tiše, že to slyšel jenom on sám:

„Ahoj, mami.“

Tím se začala nová kapitola jeho života.

Alan dřel ve své dynamitové firmě a na začátku dvacátých let si v Södermanlandu vytvořil slušný okruh zákazníků. V sobotu večer, když jeho vrstevníci chodili tancovat do stodoly, vysedával doma a vymýšlel nové vzorečky na vylepšení kvality svého dynamitu. A v neděli chodil k jámě a prováděl pokusné výbuchy. Ne však mezi jedenáctou a jednou hodinou – to musel nakonec slíbit yxhultskému faráři za to, že si dotyčný příliš nestěžoval na Alanovu nepřítomnost v kostele.

Alanovi se líbilo v jeho vlastní společnosti, a to bylo dobře, protože byl v podstatě dost osamělý. Jelikož se nepřipojil k dělnickému hnutí, socialistické kruhy jím opovrhovaly, a zároveň byl příliš dělníkem a synem svého otce, než aby získal přístup do nějakého měšťanského salonu. V salonech se navíc vyskytoval velkoobchodník Gustavsson, který s tím Karlssonovic usmrkancem za žádnou cenu nechtěl mít nic společného. Jen považte, ten kluk se doslechl, kolik Gustavsson vydělal na vajíčku, které kdysi za babku koupil od Alanovy matky a pak ho prodal jednomu diplomatovi ze Stockholmu. Díky tomuhle obchodu se velkoobchodník Gustavsson stal v kraji třetím hrdým majitelem automobilu.

To byla šťastná událost. Ale štěstí velkoobchodníka Gustavssona netrvalo tak dlouho, jak by si sám přál. Jedné srpnové neděle v roce 1925 se po bohoslužbě vydal na projížďku autem, hlavně proto, aby se ukázal. Naneštěstí si náhodou vybral cestu

kolem chalupy Alana Karlssona v Yxhultu. V zatáčce před ní zřejmě znervózněl (nebo jestli události nějakým způsobem řídil Bůh či prozřetelnost), protože mu začala zlobit rychlostní páka, a místo aby s automobilem mírně zahrnul doprava a dostal se pryč, sjel přímo do jámy za chalupou. Už to, že vnikl na Alanův pozemek a musel by to nějak vysvětlit, bylo dost zlé, ale mělo to být ještě horší. Právě když se Gustavssonovi podařilo splašený automobil zastavit, provedl totiž Alan svůj první nedělní pokusný výbuch.

Sám Alan ležel skrčený za záchodem a nic neviděl ani neslyšel. Že se něco zvrtno, pochopil, až když se vrátil k jámě, aby výbuch zhodnotil. Přes půlku jámy bylo rozseté velkoobchodníkově auto a tu a tam ležely i části samotného velkoobchodníka.

Nejblíží obytné budově, na kousku trávy, měkce přistála velkoobchodníková hlava. Prázdnýma očima zírala na tu zkázu.

„Cos měl co dělat v mé jámě?“ zeptal se Alan.

Velkoobchodník neodpověděl.

Během následujících čtyř let měl Alan dost času na čtení a na to, aby se zdokonalil ve znalostech společenského vývoje. Okamžitě ho zavřeli, i když těžko říct za co. V každém případě byl do toho postupně zatažen Alanův otec, ten starý bořitel společnosti. Došlo k tomu, když se jeden mladý ctižádostivý žák rasového biologa profesora Bernharda Lundborga z Uppsaly rozhodl, že si na Alanovi vybuduje kariéru. Po různých peripetiích skončil Alan v drápech samotného Lundborga a byl ihned nuceně sterilizován na základě „eugenické a sociální indikace“, to jest proto, že zřejmě byl trochu zaostalý a že v něm rozhodně bylo příliš mnoho z jeho otce, než aby stát mohl připustit další reprodukci rodu Karlssonových.

Sterilizace Alanovi nevadila, naopak mu připadalo, že ho na klinice profesora Lundborga dobře přijali. Tu a tam musel odpovídat na všelijaké otázky, mimo jiné, jestli má potřebu vyhazovat věci a lidi do vzduchu a jestli je mu známo něco o tom, že by v sobě měl černošskou krev. Na to Alan odpověděl, že pokud jde o radost z odpálení dynamitové nálože, vidí mezi věcmi a lidmi určitý rozdíl. Roztrhnout kámen, který náhodou stojí někomu v cestě, z toho má člověk dobrý pocit. Pokud by ale šlo místo kamene o člověka, Alan zastával názor, že by stačilo dotyčného požádat, aby se kousek posunul. Pan profesor Lundborg si to snad nemyslí?

Bernhard Lundborg nepatřil k těm, kdo se se svými pacienty hned pouští do filozofických diskusí, a místo toho zopakoval otázku týkající se černošské krve. Alan odpověděl, že těžko říct, ale oba jeho rodiče měli stejně světlou pleť jako on sám. Stačí panu profesorovi taková odpověď? A pak Alan dodal, že by hrozně rád nějakého černocho viděl ve skutečnosti, kdyby pan profesor náhodou nějakého měl na skladě.

Profesor Lundborg a jeho asistenti na Alanovy protiotázky neodpovídali, dělali si však poznámky, něco si bručeli a pak Alana nechali na pokoji, občas i několik dní za sebou. Tyto dny Alan věnoval všemožné četbě. Samozřejmě novin, ale i literatury z nemocniční knihovny, která obsahovala značný počet svazků. K tomu přidejte tři jídla denně, splachovací záchod a vlastní pokoj. Alanovi se nucená léčba zamlouvala. Jen jednou jedinkrát zavládla trochu nepříjemná nálada, a sice tehdy, když se Alan profesora Lundborga ze zvědavosti zeptal, co je tak nebezpečného na tom, že je někdo černocho nebo žid. Profesor výjimečně neodpověděl mlčením, ale zařval, že si pan Karlsson má hledět svého a neplést se do cizích záležitostí. Trošku to připomínalo situaci před mnoha lety, kdy Alanova matka synovi hrozila fackou.

Léta plynula a výsledky Alana byly čím dál řidší. Pak byla v parlamentu ustavena komise pro sterilizaci „biologicky méněcenných jedinců“, a když vydala zprávu, činnost profesora Lundborga zaznamenala takový rozmach, že Alanova lůžka bylo najednou třeba pro někoho jiného. Na začátku jara roku 1929 proto Alana prohlásili za společensky rehabilitovaného a vyhodili ho na ulici – s kapesným, které mu sotva stačilo na vlak do Flenu. Posledních deset kilometrů do Yxhultu musel jít pěšky, ale to mu nevadilo. Po čtyřech letech za mřížemi si potřeboval trochu protáhnout nohy.

KAPITOLA 5.

Pondělí 2. května 2005

Místní noviny rychle na své webové stránky umístily zprávu, že na svoje sté narozeniny zmizel jeden stařec. Jelikož reportérka novin byla, co se týkalo skutečných zpráv z jejich kraje, neukojená, přičinila větu, že se nedá vyloučit únos. Stoletý stařík to měl podle svědků v hlavě v pořádku a stěží mohl zabloudit.

Zmizet na sté narozeniny je trochu neobvyklé. K místním novinám se hned připojil místní rozhlas, načež následoval celoplošný rozhlas, tisková agentura TT, teletext, domovské stránky celostátních deníků a odpolední i večerní televizní zprávy.

Policie ve Flenu se neodvážila případ nepředat krajské kriminálce, která vyslala dva radiovozy plus jednoho kriminálního komisaře Aronssona v civilu. Těm hned začaly dělat společnost různé reportážní týmy, aby jim pomohly obrátit celý kraj vzhůru nohama. Mobilizace médií poskytla krajskému policejnímu řediteli důvod k tomu, aby pátrání řídil na místě, kde ho mohla zachytit nějaká televizní kamera.

Zpočátku policejní radiovozy projížděly křížem krážem městečko, zatímco kriminalista prováděl výslechy obyvatel

domova důchodců. Naproti tomu starosta se vrátil domů do Fleny a vypnul všechny telefony. Zaplést se do zmizení nějakého nevďěčného staříka, to nikdy nemůže přinést nic dobrého, říkal si.

Taky přišlo několik tipů: od toho, že Alan byl viděn na kole v Katrineholmu, až po informaci, že stál ve frontě v lékárně v Nyköpingu a choval se nepříjemně. Ale tato a podobná pozorování se dala z různých důvodů vyloučit. Nikdo například nemůže pobývat v Katrineholmu a zároveň obědovat ve svém pokoji v malmköpinském domově důchodců.

Krajský policejní ředitel zorganizoval s pomocí stovky místních dobrovolníků pátrací akci a byl upřímně překvapen, že neměla žádný výsledek. Dosud si totiž byl navzdory svědeckým výpovědím o staříkově dobrém zdravotním stavu poměrně jistý, že jde jen o obyčejné zmizení dementní osoby.

Vyšetřování zpočátku nikam nevedlo, dokud z Eskilstuny kolem půl osmé večer nedorazil policejní pes. Pes chvilku očichával Alanovo křeslo a rozdupané stopy mezi maceškami pod oknem a pak vyrazil k parku a dál na jeho druhou stranu, přes ulici, ke středověkému kostelu a přes kamennou zídku a zastavil se až před čekárnou malmköpinského autobusového nádraží.

Dveře čekárny byly zavřené. Od osobního pokladníka Södermanlandských dopravních podniků ve Fleny se policie dozvěděla, že autobusové nádraží se ve všední dny zavírá v 19.30, to má pokladníkův kolega v Malmköpingu padla. Ale, dodal pokladník, pokud policisté nemůžou za žádnou cenu počkat do druhého dne, malmköpinského kolegu je možné navštívit u něj doma. Jmenuje se Ronny Hulth a určitě bude v telefonním seznamu.

Zatímco krajský policejní ředitel před kamerami u domova důchodců sděloval, že je třeba, aby veřejnost večer a v noci pomohla s pokračující pátrací akcí, jelikož hledaný stařík je

nedostatečně oblečený a možná zmatený, kriminální komisař Göran Aronsson se vypravil k Ronnymu Hulthovi a zazvonil u jeho dveří. Pes přece jasně ukázal, že stařík vešel do čekárny autobusového nádraží, takže pokladník Hulth by měl být schopný říct, jestli děda odjel z Malmköpingu autobusem.

Ale Ronny Hulth mu neotevřel. Seděl za zataženými žaluziemi v ložnici a objímal svou kočku.

„Jdi pryč,“ šeptal Ronny Hulth směrem k vstupním dveřím. „Jdi pryč. *Odejdi!*“

A kriminální komisař nakonec odešel. Jednak si myslel totéž, co jeho šéf zjevně už věděl, že totiž stařík bloudí někde nablízku, jednak usoudil, že pokud děda přece jenom nastoupil do autobusu, nic mu teď neschází. Ten Ronny Hulth zřejmě bude u nějaké přítelkyně. Komisař ho zítra ze všeho nejdřív navštíví v práci. Pokud se stařík do té doby neobjeví.

Ve 21.02 operační středisko policie v Eskilstuně přijalo následující telefonát:

„Jmenuju se Bertil Karlgren a volám... volám, abych tak řekl, jménem své ženy. Nebo... No, moje žena, Gerda Karlgrenová, byla pár dní ve Flenu na návštěvě u dcery a jejího muže. Čekají přírůstek, a tak... vždycky je potřeba nějaká takřikající péče. Ale dneska už bylo načase vrátit se domů, a tak jela, jako Gerda, domů tím autobusem, co jezdí brzy odpoledne, dneska to bylo, a ten autobus přece jezdí přes Malmköping, my bydlíme tady v Strängnäs... No, možná to nic neznamena, aspoň podle mé ženy, ale v rádiu jsme slyšeli, že zmizel nějaký stářík. Možná jste ho už našli? Ne? Manželka říká, že v Malmköpingu do autobusu přistoupil nějaký strašně starý chlap a s sebou měl velké kufr, jako kdyby jel někam daleko. Moje žena seděla vzadu a ten děda vpředu, takže ho

moc neviděla a neslyšela, o čem mluví s řidičem. Co říkáš, Gerdo? Gerda říká, že přece nebude poslouchat cizí rozhovory... Ale každopádně bylo divný... Jo, divný... nebo... ten děda vystoupil už v půli cesty do Strängnäs, jel s tím velkým kufrem jenom pár desítek kilometrů. A vypadal hrozně staře, to teda jo. No, Gerda neví, jak se tam ta zastávka jmenuje, bylo to jakoby uprostřed lesa... někde v půli cesty. Mezi Malmköpingem a Strängnäsem.“

Telefonát byl nahrán a jeho zápis odfaxován do hotelu v Malmköpingu, kde se ubytoval vyslaný kriminální komisař.

Pondělí 2. května – úterý 3. května 2005

Kufr byl až po okraj nacpaný balíčky pětistovek. Julius udělal rychlý odhad. Deset řad na šířku, pět na výšku. V každé hromadě patnáct balíčků po dobrých padesáti tisících...

„Třicet sedm a půl milionu, jestli jsem počítal správně,“ konstatoval Julius.

„I to jsou peníze,“ utrousil Alan.

„Pusťte mě, *zmrdi*,“ hulákal mladík z lednice.

Mladík dál vyváděl jako pominutý. Křičel, kopal a zase křičel. Alan a Julius si vzhledem k překvapivému vývoji událostí potřebovali srovnat myšlenky, ale v tom randálu to nešlo. Nakonec Alan dospěl k závěru, že je načase mladíka trochu zchladit, a pustil větrák.

Stačilo pár vteřin a mladík si všiml, že se jeho situace zhoršila. Zmlkl a pokusil se jasně uvažovat. Jasně uvažovat pro něj většinou nebylo nic snadného, a navíc ho teď hrozně bolela hlava.

Po několika minutách uvažování se však rozhodl, že se ze situace, v níž se ocitl, nedostane vyhrožováním ani kopáním.

Zbývalo jediné, přivolat pomoc zvenčí. *Zbývalo zavolat šéfovi.* To byla hrozná představa. Ale zdálo se, že případná alternativa by mohla být ještě o něco horší.

Mladík několik dalších minut váhal, zatímco na něj dotírala zima. Nakonec vyndal mobilní telefon.

Žádný signál.

Večer přešel v noc a noc v ráno. Alan otevřel oči, ale nepoznal, kde je. Že by nakonec přece jenom umřel ve spánku?

Rázný mužský hlas mu popřál dobré ráno a sdělil mu, že pro něj má dvě zprávy, jednu dobrou a jednu špatnou. Kterou chce slyšet dřív?

Ze všeho nejdřív chtěl Alan pochopit, kde se to ocitl a proč. Kolena ho bolela, takže navzdory všemu asi žije. Ale neudělal... a nezahlasil... a... jmenuje se ten chlápek Julius...?

Jednotlivé části skládačky zapadaly do sebe, Alan byl vzhůru. Ležel na matraci na zemi v Juliově ložnici, Julius stál ve dveřích do haly a opakoval svou otázku. Chce Alan slyšet dřív tu dobrou, nebo tu špatnou zprávu?

„Tu dobrou,“ odpověděl Alan. „Tu špatnou můžeš přeskóčit.“

„Tak dobře,“ mínil Julius a oznámil mu, že dobrá novina je ta, že v kuchyni je na stole snídaně. Káva, chleba s losím steakem a sousedovic vajíčka.

Představte si, že Alan měl v životě zažít ještě jednu snídani bez kaše! To byla opravdu dobrá zpráva. Když se posadil ke kuchyňskému stolu, měl pocit, že teď už je navzdory všemu zralý dokonce i na špatnou zprávu.

„Ta špatná zpráva je,“ pronesl Julius a maličko ztišil hlas. „Ta špatná zpráva je, že jsme včera v opilosti a pomatení smyslu“

zapomněli vypnout větrák v lednici.“

„A?“ chtěl vědět Alan.

„A... ten frajer vevnitř je dočista mrtvej.“

Alan se ustaraně poškrábal na zátylku a pak se rozhodl, že si kvůli nějakému lajdáctví nenechá zkazit den.

„To je zlý,“ připustil. „Ale musím uznat, že vajíčka se ti povedly perfektně, ani moc natvrdo, ani moc naměkko.“

Kriminální komisař Aronsson se vzbudil kolem osmé ráno a zjistil, že má špatnou náladu. To, že se ztratil nějaký stařík, úmyslně či neúmyslně, by neměl řešit člověk komisařových kvalit.

Aronsson se osprchoval, oblékl a sestoupil do přízemí hotelu Plevnagården na snídani. Cestou potkal recepční a ta mu dala fax, který přišel těsně poté, co recepce večer zavřela.

O hodinu později se už komisař Aronsson na případ díval jinak. Fax z operačního střediska měl zpočátku nejasnou hodnotu, ale když se Aronsson v kanceláři nádraží setkal s bledým Ronnym Hulthem, netrvalo dlouho a Hulth se zhroutil a pověděl mu o svých zážitcích.

Hned nato telefonovali z Eskilstuny, že v Södermanlandských dopravních podnicích ve Flenu zrovna zjistili, že jim od večera chybí jeden autobus, a že Aronsson má zavolat jisté Jesice Björkmanové, družce řidiče autobusu, který byl pravděpodobně unesen, ale zase propuštěn na svobodu.

Komisař Aronsson se vrátil do hotelu Plevnagården, dal si šálek kávy a shrnul nově získané informace. Přemýšlel a přitom si své postřehy zapisoval:

Starší muž Alan Karlsson těsně předtím, než ve společenské

místnosti domova důchodců začne oslava jeho stých narozenin, uteče ze svého pokoje. Karlsson je nebo byl na svůj věk v senzačně dobré formě, na to existuje řada důkazů, čistě fyzicky to potvrzuje skutečnost, že se mu podařilo vylézt z okna, samozřejmě pokud mu někdo nepomohl zvenku, ale pozdější zjištění ukazují na to, že jednal na vlastní pěst. Zdravotní sestra a ředitelka ústavu Alice Englundová vypověděla, že „Alan je sice starý člověk, ale taky pěkný mizera, který zatraceně dobře ví, co dělá.“

Soudě podle toho, jak se choval policejní pes, Karlsson chvíli dupal v maceškovém záhonu, pak prošel některými částmi Malmköpingu, až dorazil do čekárny autobusového nádraží, kde podle svědka Ronnyho Hultha přistoupil rovnou k jeho okýnku, nebo se k němu spíš přišoural. Hulth si všiml, že Karlsson dělal krátké kroky – a že na nohou neměl boty, ale trepky na doma.

Hulthova svědecká výpověď dále naznačuje, že Karlsson byl spíš na útěku, než že by měl nějaký konkrétní cíl. Chtěl se rychle dostat z Malmköpingu a směr a způsob jízdy pro něj zjevně měly druhořadý význam.

To ostatně potvrdila Jesika Björkmanová, družka řidiče autobusu Lennarta Ramnéra. Samotného řidiče nebylo zatím možno vyslechnout, nacpal se prášky na spaní. Ale svědectví Björkmanové působilo rozumně. Karlsson si od Ramnéra koupil jízdenku za stanovenou cenu. Jeho cílem se náhodou stala zastávka Železniční stanice Byringe. Náhodou stala. Není tedy důvod domnívat se, že na Karlssona tam někdo nebo něco čekalo.

Je tu ale ještě jeden zajímavý detail. Osobní pokladník Hulth si sice nevšiml, jestli Karlsson předtím, než nastoupil do autobusu do Byringe, uchopil, nebo neuchopil nějaký kufr, ale vzápětí měl v téhle věci jasno díky násilnickému chování pravděpodobného člena zločinecké organizace Never Again.

Jesika Björkmanová se v souvislosti s tím, co se jí podařilo vytáhnout ze zdrogovaného druha, o žádném kufru nezmínila, ale

fax z operačního střediska potvrzuje, že Karlsson pravděpodobně – jakkoli to zní neuvěřitelně – kufr členovi organizace Never Again ukradl.

Další výpověď Björkmanové, v kombinaci s faxem z Eskilstuny, dokazuje, že u nádraží Byringe vystoupil nejdřív Karlsson – zhruba v 15.20 plus minus několik minut – a pak člen organizace Never Again – přibližně o čtyři hodiny později – a oba se pak vydali k neznámému cíli. Prvnímu z nich, který táhl kufr, je sto let a druhý je zhruba o sedmdesát až pětasedmdesát let mladší.

Komisař Aronsson zavřel poznámkový sešit a dopil kávu. Bylo 10.25.

„Příští zastávka Železniční stanice Byringe.“

U snídaně Julius s Alanem probral všechno, co vykonal a vymyslel v ranních hodinách, zatímco Alan ještě spal.

Nejdřív ta nehoda s lednicí. Když si Julius uvědomil, že v lednici večer a v noci byl minimálně deset hodin mráz, chopil se pro případ, že by potřeboval zbraň, páčidla a otevřel dveře. Pokud je mladík ještě naživu, říkal si, nebude ani z desetiny tak bdělý a čilý, jak by musel být, aby se postavil proti němu a jeho páčidlu.

Ale bezpečnostní opatření s páčidlem bylo zbytečné. Mladík seděl schoulený na prázdné bedně. Tělo mu pokrývaly ledové krystalky a oči studeně zíraly do nicoty. Zkrátka a dobře, byl mrtvý jako rozčtvrcený los.

Julius mínil, že je to škoda, ale docela se jim to hodí. Toho ztřeštěnce by nemohli jen tak pustit ven. Julius vypnul chlazení a nechal otevřené dveře. Mladík byl tak jako tak mrtvý, ale proto ještě nemusel být zmrazený.

Julius zatopil ve sporáku v kuchyni, aby bylo teplo, a pak pro kontrolu spočítal peníze z kufru. Nebylo to zhruba sedmatřicet milionů, jak ve spěchu odhadl předešlého večera. Bylo to rovných padesát milionů.

Alan Julia se zájmem poslouchal a přitom se ládoval, už dlouho mu tak nechutnalo. Dokud se Julius nedostal k finančním záležitostem, nic neříkal.

„No, padesát milionů se snáz rozdělí mezi dva. Kulatá sumička. Podal bys mi, prosím tě, sůl?“

Julius učinil, jak Alan řekl, a poznamenal, že kdyby bylo třeba, dokázal by mezi dva rozdělit i sedmatřicet milionů, ale souhlasil, že padesát se dělí snáz. Potom zvážněl. Posadil se ke stolu naproti Alanovi a prohlásil, že je asi načase zrušené nádraží navždy opustit. Ten mladík v lednici sice už nijak neškodí, ale bůhví co všechno cestou sem zbuntoval? Každou chvíli se může objevit deset nových mladíků a začít rvát v kuchyni, všichni stejně rozvztekaní jako ten, co už dořval.

Alan souhlasil, připomněl však Juliovi, že už je v letech a není takový čipera jako kdysi. Julius slíbil, že se postará, aby odtědka chodili co nejmíň. Ale vypadnout musí. A nejlepší by bylo, kdyby toho mladíka z lednice vzali s sebou. Dvěma dědkům by neprospělo, kdyby po nich lidi našli mrtvolu.

Snídani měli z krku, takže se museli dát do práce. Společnými silami odtáhli nebožtíka z lednice do kuchyně, kde ho posadili na židli, a pak sbírali síly na další fázi.

Alan si mladíka prohlédl od hlavy k patě a pak utrousil:

„Na to, jak je velkej, má nezvykle malé nohy. Ty boty mu už asi k ničemu nejsou, vid?“

Julius odpověděl, že teď dopoledne je chladno a prsty na nohou budou zámst spíš Alana než mladíka. Pokud si myslí, že mu mladíkovy boty budou, ať si je klidně vezme. Mlčení přece znamená souhlas.

Boty byly přece jenom trochu velké, zato bytelné, a jelikož byl Alan na útěku, vyhovovaly mu daleko víc než sešlapané trepky na doma.

Další fáze spočívala v odtažení mladíka do haly a jeho skutálení ze schodů. Když se všichni tři, dva stojící a jeden ležící, ocitli na nástupišti, Alan se otázal, jak si to Julius představuje dál.

„Nechoď nikam,“ pravil Julius Alanovi. „Ty taky ne,“ přikázal mladíkovi, seskočil z nástupiště a zašel do kůlny u jediné vedlejší koleje.

Vzápětí z kůlny vyjel – na drezíně.

„Rok výroby 1954,“ děl. „Vítejte na palubě.“

Julius, který zaujal místo úplně vpředu, šlapal, Alan za ním sledoval nohama pohyb pedálů a na sedačce vpravo seděl nebožtík s hlavou podepřenou tyčí od smetáku a s tmavými brýlemi na očích.

Celá společnost vyrazila na cestu za pět minut jedenáct. O tři minuty později přijelo k zrušené nádražní budově v Byringe tmavě modré volvo. Z něj vystoupil kriminální komisař Göran Aronsson.

Budova vypadala bezpochyby opuštěně, ale komisař usoudil, že nebude na škodu, když se na ni předtím, než začne obcházet domácnosti ve vesnici, důkladněji podívá.

Aronsson opatrně vstoupil na nástupiště – nevypadalo zcela stabilně. Otevřel venkovní dveře a zavolal: „Je někdo doma?“ Když se mu nedostalo žádné odpovědi, vystoupal po schodech do patra. No vida, zdá se, že budova je přece jenom obydlená. Sporák v kuchyni byl ještě rozpálený a na stole se nacházely zbytky snídaně pro dvě osoby.

A na zemi ošoupané trepky na doma.

Never Again byl oficiálně motorkářský klub, ale ve skutečnosti to nebylo nic jiného než malá skupinka mladých mužů se zločineckou minulostí, vedených mužem ve středních letech s ještě zločinečtější minulostí. Všichni navíc hodlali zločiny dál páchat.

Vůdce skupiny se jmenoval Per-Gunnar Gerdin, ale nikdo se mu neodvážil říct jinak než „Šéfe“, protože Šéf to tak rozhodl a měřil skoro dva metry, vážil kolem sto třiceti kilo, a když se někdo nebo něco postavilo proti němu, rád kolem sebe šermoval nožem.

Šéf zahájil svou zločineckou kariéru opatrně. Spolu s jedním stejně starým kolegou dovážel do Švédska ovoce a zeleninu a celou dobu kouzlil s pravdou, co se týče země původu, aby stát připravil o daně a spotřebitelům mohl účtovat vyšší ceny.

S Šefovým společníkem bylo všechno v pořádku, až na to, že neměl dost široké svědomí. Šéf chtěl pokračovat v těžším kalibru, například přimíchávat do jídla formalín. Slyšel, že někde v Asii se to dělá, a dostal nápad, že budou z Filipín levně lodí dovážet švédské masové kuličky, poněvadž masové kuličky se správným množstvím formalínu zůstanou v případě potřeby i v třicetistupňovém horku tři měsíce čerstvé.

Šéf mínil, že nákupní náklady budou tak nízké, že dokonce těm kuličkám ani nebudou muset říkat švédské, bude stačit „dánské“, a i tak se jim to bude rentovat. Ale jeho společník do toho nechtěl jít. Podle jeho názoru se formalín hodil leda tak na balzamování mrtvol, ne na věčný život masových kuliček.

A tak se jejich cesty rozešly, a pokud jde o Šéfa, z formalinových masových kuliček už nikdy nic nebylo. Místo toho ho napadlo, že si může na hlavu natáhnout kuklu a ukrást příliš serióznímu konkurentovi Stockholm Fruktimport, a. s. denní hotovost.

S pomocí mačety a rozlíceného zvolání *Peníze, nebo...* během pouhého okamžiku a ke svému vlastnímu překvapení

zbohatl o jednačtyřicet tisíc. Proč si tedy dál komplikovat život importem, když se skoro úplně bez práce dají vydělat takové slušné peníze?

Ubíral se pak dál touto cestou. Většinou to šlo dobře, během téměř dvaceti let podnikání v lupičské branži si musel udělat jenom pár nedobrovolných dovolených.

Ale po několika desetiletích Šéf usoudil, že je načase začít uvažovat velkoryseji. Sehnal si dva podstatně mladší pomocníky, kterým nejdřív dal adekvátně směšné přezdívky (jeden se jmenoval Šroub, druhý Kýbl) a pak s nimi provedl dvě úspěšná přepadení vozů přepravujících hotovost.

Třetí takové přepadení však pro všechny tři skončilo čtyřmi lety a šesti měsíci ve věznici Hall. Právě tam Šéfa napadlo Never Again. Měl velké plány. V první fázi bude tento klub tvořit padesát členů, rozdělených do tří operativních divizí: „loupeže“, „drogy“ a „vydírání“. Název Never Again se zrodil z Šéfovy vize, že vytvoří tak profesionální a neproniknutelnou zločineckou strukturu, že už *nikdy znovu* nebude nikomu Hall ani jiné nápravné zařízení hrozit. Z Never Again se stane Real Madrid organizované zločinnosti (Šéf měl rád fotbal).

Nábor ve vězení probíhal zpočátku opravdu dobře. Ale pak se náhodou dostal do nepovoláných rukou dopis, který Šěfovi poslala jeho maminka. V tom dopise mimo jiné psala, že si její Per-Gunnárek má dávat pozor, aby se nedostal do špatné společnosti, že má být opatrný na citlivé mandle a sama že se už těší, až si s ní po propuštění zase zahraje člověče, nezlob se.

Pak už nepomohlo, že Šéf téměř rozřezal pár Jugoslávců ve frontě na jídlo a vůbec vyváděl jako pomínutý. Jeho autorita utrpěla újmu. Z třiceti dosud naverbovaných mužů jich to sedmadvacet vzdalo. Kromě Šrouba a Kýbla mu zůstal ještě jeden Venezuelan, José María Rodriguez, který do něj byl tajně zamilovaný, což si nikdy netroufl přiznat ani sám sobě.

Venezuelanovi bylo každopádně přiděleno jméno *Caracas*, podle hlavního města jeho vlasti. Ale ať Šéf ve vězení sebevíc hrozil a nadával, žádné další členy do svého klubu už nezískal. A pak jednoho krásného dne jeho i jeho tři pochopy propustili.

Zpočátku se Šéf chystal celý nápad s *Never Again* uložit k ledu, ale náhoda tomu chtěla, že Caracas měl kolumbijského kolegu s širokým svědomím a přáteli pochybné pověsti, a když byla ruka v rukávě, Švédsko se díky *Never Again* stalo tranzitní zemí kolumbijského drogového kartelu pro východní Evropu. Obchody neustále rostly, a nebyl tedy důvod ani dostatek personálu pro aktivaci divizí „loupeže“ a „vydírání“.

Šéf zahájil ve Stockholmu válečnou poradou s Kýblem a Caracassem. S tím packalem Šroubem, který měl za úkol provést zatím největší transakci v historii klubu, se něco stalo. Šéf navázal už dopoledne kontakt s Rusy a ti se zapřísahali, že dostali zboží – a předali platbu. Pokud kurýr z *Never Again* potom s kufrem zdrhl, není to jejich problém. Ale jestli je *Never Again* chce kvůli tomu vyzvat k tanci, Rusové jim nedají košem. Tančit, to oni, když je třeba, umí. Jak valčík, tak mazurku.

Šéf prozatím vycházel z toho, že Rusové mluví pravdu (navíc si byl poměrně jistý, že tancují líp než on). A že by Šroub s těmi penězi vzal na vlastní pěst roha, to vyloučil, na to byl Šroub příliš velký blb. Nebo příliš velký chytrák, záleží na úhlu pohledu.

Zbývala možnost, že se o jejich transakci někdo dozvěděl, počkal si v Malmköpingu, nebo když se Šroub vracel do Stockholmu, na správný okamžik, Šrouba vyřadil ze hry a zabavil mu kufr s penězi.

Ale kdo? Šéf tuto otázku předložil válečné radě a nedostal žádnou odpověď. Nepřekvapilo ho to. Už dávno došel k závěru, že jeho pomocníci jsou všichni tři pitomci.

Ať tak či onak, Šéf vyslal do terénu Kýbla, protože zastával názor, že pitomec Kýbl přece jenom není takový pitomec jako pitomec Caracas. Pitomec Kýbl měl tedy trochu lepší předpoklady k tomu, aby našel pitomce Šrouba a možná dokonce i ten kufr.

„Jeď do Malmköpingu a prošmejdi to tam, Kýble. Ale vem si na sebe civil, protože zrovna dneska se to tam hemží policaj-tama. Ztratil se tam nějaký dědek.“

Julius, Alan a nebožtík projížděli södermanlandskými lesy. U Vidkärnu měli tu smůlu, že narazili na jednoho sedláka, jehož jméno Julius neznal. Sedlák si tam prohlížel úrodu, když si to trojice přihasila na drezíně.

„Dobřejtro,“ pozdravil Julius.

„Dneska je krásně,“ poznamenal Alan.

Nebožtík a sedlák neřekli nic. Ale ten druhý dlouho sledoval trojici pohledem.

Čím víc se drezína blížila k městečku Åkers Styckebruk, tím byl Julius ustaranější. Původně měl v úmyslu hodit nebožtíka do nějaké řeky, kterou budou přejíždět. Na nic takového však nenarazili. A než Julius stačil dopřemýšlet, drezína už vjížděla do průmyslové zóny. Julius zatáhl za brzdu a včas stroj zastavil. Nebožtík přepadl dopředu a uhodil se čelem o železné drážadlo.

„Za trošku jinejch okolností by ho to mohlo bolet,“ prohodil Alan.

„Bejt mrtvej má svoje výhody,“ kontroval Julius.

Julius slezl z drezíny, stoupl si za břízu a nahlížel do zóny.

Obrovská vrata do továrny byla otevřená, ale okolí vypadalo opuštěně. Julius se podíval na hodinky. Bylo za pět minut čtvrt na jednu. Oběd, uvědomil si, a zrak mu spočinul na velkém kontejneru. Oznámil, že se hodlá vydat na kratší rekognoskaci terénu. Alan mu popřál hodně štěstí, a aby nezabloudil.

To příliš nehrozilo, protože Julius se odebral jenom třicet metrů ke kontejneru. Vlezl do něj a na dobrou minutu zmizel Alanovi z očí. Potom zase vylezl. Když dorazil zpátky k drezíně, sdělil, že už ví, co provedou s nebožtíkem.

Kontejner byl zcela zaplněný jakýmsi válcí, které měly metr v průměru a nejmíň tři metry na délku. Každý byl uložený zvlášť v dřevěné bedně s dvířky na jedné kratší straně. Když těžké tělo konečně spočinulo na svém místě, v jednom ze dvou nejvnitřnějších válců, byl Alan úplně vysílený. Ale pak zavřel dřevěná dvířka, podíval se na místo určení a celý ožil.

Addis Abeba.

„Porozhlídne se po světě, pokud nebude mít zavřený oči,“ podotkl.

„Pospěš si, starej,“ napomenul ho Julius. „Tady nemůžeme zůstat.“

Operace se zdařila a oba dědové se dřív, než ve slévárně skončila polední přestávka, vrátili do skrytu bříz. Sotva se posadili na drezínu, aby si trochu odpočinuli, v průmyslové zóně začalo být živo. Řidič vysokozdvížného vozíku přidal několik válců, takže se kontejner zaplnil. Pak ho zavřel, přivezl nový a pokračoval v nakládce.

Alanovi vrtalo hlavou, co se tam vlastně vyrábí. Julius věděl, že je to slévárna s dlouhou tradicí, která už v sedmnáctém století dodávala kanony všem, kdo za třicetileté války chtěli zefektivnit zabíjení.

Alanovi přišlo zbytečné, že se ti, kdo žili v sedmnáctém století, navzájem zabíjeli. Kdyby se trošku zklidnili, tak jako tak

by časem umřeli. Julius poznamenal, že to platí ve všech dobách, a dodal, že skončila přestávka a je načase zmizet. Měl jednoduchý plán: popojedou kousek směrem do centra města a tam už na něco přijdou.

Komisař Aronsson prošel starou nádražní budovu v Byringe, ale nenašel nic zajímavého, kromě trepek na doma, které případně mohly patřit pohřešovanému staříkovi. Vezme je s sebou a ukáže je zaměstnancům domova důchodců.

Jistě, na podlaze v kuchyni byly taky mokré skvrny. Vedly do lednice, která byla vypnutá a měla otevřené dveře. To však nebylo žádné vodítko, které by stálo za řeč.

Aronsson pokračoval do vesnice a obešel tam domácnosti. Ve třech z nich byli doma a od všech tří rodin se dozvěděl, že Julius Jonsson bydlí v patře nádražní budovy, že je to zloděj a podvodník, s kterým nechce nikdo mít nic společného, a že od večera nikdo neslyšel ani neviděl nic divného. Ale že je Julius Jonsson namočený do nějaké rošťárny, o tom nikdo nepochyboval.

„Zašijte ho,“ požadovali nejrozezlenější sousedé.

„Za co?“ ptal se unaveně komisař.

„Za to, že mi v noci krade z kurníku vajíčka, za to, že mi v zimě ukradl nový saně, přemaloval je a tvrdil, že jsou jeho, za to, že si na moje jméno objednává knížky, a když pak přijdou, vyndá mi je ze schránky a já je zaplatím, za to, že se mému čtrnáctiletému klukovi snaží prodávat domácí kořalku, za to, že...“

„No dobře. Tak já ho zašiju,“ slíbil komisař. „Ale nejdřív ho musím najít.“

Aronsson zamířil zpátky do Malmköpingu, a když byl zhruba v půli cesty, zazvonil mu mobil. Volali mu kolegové

z operačního střediska. Jistý farmář Tengroth z Vidkärnu jim zatelefonoval zajímavý tip. Před několika hodinami projel na drezíně po zrušené trati z Byringe do Åkers Styckebruku, kolem Tengrothových polností, jeden známý místní darebáček. Kromě něj se na drezíně nacházel ještě nějaký starý děda, velký kufr a mladý muž v brýlích proti slunci. Podle sedláka Tengrotha se zdálo, že jim ten mladík velí. Přestože byl jen v ponožkách...

„Teď už krucinál ničemu nerozumím,“ posteskl si komisař Aronsson a obrátil auto takovou rychlostí, že inkriminované trepky na sedadle vedle řidiče spadly na podlahu.

Po pár stech metrech se Alanovo už beztak loudavé chodecké tempo ještě zpomalilo. Alan si nestěžoval, ale Julius poznal, že přítele začala vážně zlobit kolena. Kousek vpravo od nich stál stánek s občerstvením. Julius Alanovi slíbil, že pokud se k tomu kiosku doveče, pozve ho na párek – může si to totiž dovolit – a pak zařídí nějakou dopravu. Alan odpověděl, že si v životě nikdy nestěžoval, že ho něco trošku bolí a že s tím nehodlá začínat ani teď, ale na druhé straně párek v rohlíku by docela bodnul.

Julius přidal do kroku a Alan se vlekl za ním. Když dorazil ke stánku, Julius už v sobě měl půlku grilovaného párku v rohlíku. A stihl nejen to.

„Alane,“ řekl, „seznam se s Bennym. Je to náš nověj soukromej řidič.“

Benny byl majitel stánku, asi padesátník, který měl na hlavě dosud všechny vlasy včetně culíku na zátylku. Julius během zhruba dvou minut stačil koupit párek v rohlíku, limonádu, jakož i Bennyho stříbrný mercedes rok výroby 1988 včetně samotného Bennyho, to všechno za sto tisíc korun.

Alan se podíval na majitele stánku, který dosud stál na svém místě za okýnkem.

„Tebe jsme taky koupili, nebo jsme si tě jen pronajali?“ zeptal se nakonec.

„Auťák jste koupili, řidiče jste si pronajali,“ odpověděl Benny. „Prozatím na deset dní, pak budeme znovu jednat. V ceně je i jeden párek. Co takhle vídeňskéj?“

To ne. Alan chtěl pokud možno nějaký obyčejný. Dále poznamenal, že sto tisíc za tak staré auto je, ačkoli je to i s řidičem, poměrně dost, takže by měl dostat ještě kakao.

S tím Benny souhlasil. Svůj stánek teď tak jako tak opustí, takže je jedno, jestli zbude o jedno kakao víc, nebo méně. Obchody mu stejně nešly – otevřít si stánek s občerstvením v Åkers Styckebruku byl přesně tak špatný nápad, jak se od samého začátku zdálo.

Benny se svěřil, že už předtím, než se pánové tak příhodně objevili, koketoval s myšlenkou, že bude v životě dělat něco jiného. Ale že se stane *soukromým řidičem*, to nečekal.

Pod vlivem Bennyho přiznání Alan vedoucímu stánku s občerstvením navrhl, aby do zavazadlového prostoru auta naložil celý karton kakaového nápoje. A Julius mu slíbil, že příležitostně dostane vlastní šoférskou kšiltovku, jen když si teď sundá stánkařskou čepici a vypadne z toho kiosku, protože je už čas vyrazit.

Benny usoudil, že k povinností řidiče nepatří přít se s těmi, kdo rozhodují, takže udělal, co mu bylo řečeno. Jeho čepice letěla do koše, a kaka, spolu s několika limonádami, skončila v zavazadlovém prostoru. Ale kufr chtěl Julius radši mít na zadním sedadle vedle sebe. Alan se posadil dopředu, kde si mohl pořádně natáhnout nohy.

Pak se do té doby jediný stánkař v Åkers Styckebruku posadil za volant toho, co ještě před několika minutami byl

jeho vlastní mercedes. Teď už byl vůz poctivě prodaný oběma džentlmenům.

„Tak kam to, pánové, bude?“ dotázal se Benny.

„Co takhle na sever?“ navrhl Julius.

„Jo, to by šlo,“ souhlasil Alan. „Nebo na jih.“

„Tak řekněme na jih,“ rozhodl Julius.

„Na jih,“ zopakoval Benny a zařadil rychlost.

O deset minut později dorazil do Åkers Styckebruku komisař Aronsson. Stačilo, aby pohledem sledoval železniční koleje, a hned za slévárnou objevil starou drezínu.

Ale na drezíně nebyly žádné viditelné stopy. Dělníci na zadní straně továrny právě nakládali do kontejnerů jakési válce. Nikdo z nich neviděl drezínu přijíždět. Zato se prý po silnici kus odtamtud hned po obědě procházeli dva postarší muži, jeden táhl velký kufr a druhý šel kousek za ním. Mířili k benzinové pumpě a stánku s občerstvením, ale kam se poděli potom, nikdo nevěděl.

Aronsson se zeptal, jestli ti muži byli opravdu jenom dva, ne tři. Dělníci však nikoho třetího neviděli.

Komisař nasedl do auta a cestou k pumpě a stánku s párky uvažoval o nově získaných informacích. Teď mu to ale dávalo smysl ještě míň než předtím.

Nejdřív se zastavil u stánku. Začínal mít hlad, takže mu to přišlo vhod. Stánek však byl samosebou zavřený. Provozovat občerstvení v téhle pustině se asi nedá, pomyslel si Aronsson a jel dál k pumpě. Tam nikdo nic neslyšel ani neviděl. Ale párek Aronssonovi každopádně prodali, i když chutnal po benzinu.

Po rychlém obědě Aronsson pokračoval k prodejně potravin, květinářství a realitní kanceláři. Taký se optal několika obyvatel městečka, kteří si vyšli ven s psy, dětskými kočárky nebo drahými polovičkami. Ale na nikoho, kdo by podal svě-

dectví o dvou nebo třech mužích s kufrem, nenarazil. Zkrátka a dobře, stopy mizely někde mezi slévárnou a benzinovou pumpou firmy Statoil. Komisař Aronsson se rozhodl, že se vrátí do Malmköpingu. Má přece ty trepky, které je třeba identifikovat.

Kriminální komisař Göran Aronsson zavolal z auta krajskému policejnímu řediteli a sdělil mu aktuální stav věcí. Policejní ředitel byl rád, poněvadž ho ve 14 hodin v hotelu Plevnagården čekala tisková konference a zatím neměl co říct.

Policejní ředitel měl poněkud teatrální povahu, a pokud nemusel, nerad ubíral věcem na důležitosti. A teď mu komisař Aronsson podal prst, který potřeboval k tomu, aby se blýskl.

Takže na tiskové konferenci – která se konala dřív, než se Aronsson stihl vrátit do Malmköpingu a mohl tomu zabránit (což by tak jako tak nešlo) – policejní ředitel přeháněl. Oznámil, že zmizení Alana Karlssona teď bylo překvalifikováno na pravděpodobný únos, jak to náhodou už předešlého dne uhádli na webových stránkách místních novin. Policie má teď také indicie, že Karlsson je naživu, avšak v rukou lidí z podsvětí.

Novináři samozřejmě vznesli řadu otázek, ale policejní ředitel se dovedně bránil. V každém případě mohl dodat, že Karlsson a jeho pravděpodobní únosci byli ještě kolem oběda viděni v malém městečku Åkers Styckebruk. A vyzval nejlepššího přítele policie, veřejnost, aby všechno hlásila.

K ředitelovu zklamání se zdálo, že televizní štáby už odjely domů. Kdyby se ten moula Aronsson vytasil s informací o únosu trochu dřív, tak se to nestalo. Ale celostátní večerníky *Expres* a *Večerní listy* byly v každém případě na místě, i místní noviny a reportér místního rozhlasu. V nejzazší části restaurace

hotelu Plevnagården stál taky muž, kterého si policejní ředitel předešlého dne nevšiml. Možná z tiskové agentury TT?

Ale Kýbl nebyl z TT, vyslal ho Šéf ze Stockholmu. Kýbl začínal být přesvědčený, že Šroub přece jenom s těmi penězi zdrhnul. V tom případě je už prakticky mrtvola.

Když do Plevnagårdenu dorazil komisař Aronsson, všichni novináři se už rozešli. Aronsson se cestou zastavil v domově důchodců, kde mu potvrdili, že nalezené trepky patří Alanu Karlssonovi (sestra Alice si k nim přičichla, udělala grimasu a přikývla).

Aronsson měl tu smůlu, že se ve vestibulu hotelu srazil s policejním ředitelem, který ho informoval o tiskové konferenci a dal mu za úkol celý případ vyřešit, pokud možno tak, aby nevznikly žádné logické nesrovnalosti mezi skutečností a tím, co policejní prezident během dne sdělil tisku.

Pak si policejní ředitel šel po svém, měl toho ještě hodně na práci. Například byl nejvyšší čas zapojit do případu státního zástupce.

Aronsson se posadil se šálkem kávy, aby popřemýšlel o nejnovějších událostech. Mezi vším tím, co vzbuzovalo jeho úvahy, se Aronsson rozhodl zaměřit na vzájemný vztah tří mužů cestujících na drezíně. Pokud se Tengroth nemýlil v tom, že Karlsson a Jonsson byli vystaveni tlaku ze strany pasažéra drezíny, šlo by o únos. Právě to policejní ředitel před chvilkou konstatoval na tiskové konferenci, což možná tuto teorii oslabilo. Krajský policejní ředitel měl totiž málokdy pravdu. Navíc přece existují svědci, kteří viděli Karlssona a Jonssona procházet se po Åkers Styckebruku – s kufrem. V tom případě se starcům Karlssonovi a Jonssonovi podařilo

přemoct mladého a silného člena klubu Never Again a hodit ho do příkopu?

Neuvěřitelné, ale ne nemožné. Aronsson se rozhodl, že nechá znovu přivést psa z Eskilstuny. Psa a jeho vodiče čekala dlouhá procházka, od polí farmáře Tengrotha až ke slévárně v Åkers Styckebruku. Někde mezi těmi dvěma místy přece člen Never Again zmizel.

Karlsson s Jonssonem se potom vypařili někde mezi zadní stranou slévárny a benzinovou pumpou – na dvousetmetrovém úseku. Jako by se propadli do země, nikdo si ničeho nevšiml. Jediné, co se na tomto úseku nacházelo, byl zavřený stánek s občerstvením.

Aronssonovi zazvonil mobil. Volali z operačního střediska, dostali nový tip. Tentokrát byl hledaný stoletý stařík viděn v Mjölby, na předním sedadle mercedesu – pravděpodobně ho unesl muž ve středních letech s culíkem, který seděl za volantem.

„Máme to ověřit?“ zeptal se kolega.

„Ne,“ vzdychl Aronsson.

Během dlouhé komisařské kariéry se Aronsson naučil odlišovat skutečné tipy od nesmyslů. To mu bylo útěchou, když skoro všechno zahalovala mlha.

V Mjölby Benny zastavil a natankoval. Julius opatrně otevřel kufr a vyndal z něj pětistovku na benzin.

Potom Julius oznámil, že si chce trochu protáhnout nohy, a požádal Alana, aby zůstal v autě a kufr hlídal. Alan byl po všech útrapách dne unavený a slíbil, že se odtamtud ani nehne.

Benny byl hotový jako první a posadil se za volant. Vzápětí se vrátil Julius a dal rozkaz „pochodem v chod“. Mercedes pokračoval v jízdě směrem na jih.

Po chvílce začal Julius na zadním sedadle čímsi šustit. Natáhl k Alanovi a Bennymu ruku s neotevřeným sáčkem bonbonů.

„Koukněte, co jsem lohnul,“ pochlubil se.

Alan zvedl obočí:

„Ty jsi *ukradl* sáček bonbonů, když máme v kufru padesát milionů?“

„Vy v tom kufru máte padesát milionů?“ otázal se Benny.

„Jejda,“ odpověděl Alan.

„Necelých,“ podotkl Julius. „Sto tisíc jsme přece dali tobě.“

„Plus pětistovku na benzin,“ doplnil Alan.

Benny několik vteřin mlčel.

„Takže v tom kufru máte čtyřicet devět milionů osm set devadesát devět tisíc pět set?“

„Umíš rychle počítat,“ pochválil ho Alan.

Na chvíli zase zavládlo mlčení. Potom Julius prohlásil, že bude lepší, když soukromému šoferovi všechno vysvětlí. Pokud pak Benny bude chtít odstoupit od smlouvy, klidně může.

Nejtíž dokázal Benny skousnout skutečnost, že někdo byl zabit a pak poslán na export. Ale byla to přece nehoda, to tedy ano, i když svou roli v tom sehrála i kořalka. Samotného Bennyho alkohol nezajímal.

Nově najatý řidič si to nechal všechno ještě jednou projít hlavou a dospěl k názoru, že těch padesát milionů bylo určitě od samého začátku v nesprávných rukou a že teď možná dokonce líp poslouží lidstvu. Navíc ho moc nelákalo dát hned první den v novém zaměstnání výpověď.

Proto Benny slíbil, že ve svém místě zůstane, a položil oběma pánům otázku, jaké mají další plány. Až dosud se ptát nechtěl, zvědavost nepovažoval u soukromých řidičů

za dobrou vlastnost, ale teď se z něj přece stal tak trochu spolupachatel.

Alan a Julius přiznali, že vůbec žádné plány nemají. Ale dokud se nezačne stmívat, můžou snad pokračovat tam, kam je vede silnice, a pak se můžou někde ubytovat a podrobněji celou věc probrat. Tak to taky udělali.

„Padesát milionů,“ usmál se Benny, když zařazoval jedničku.

„Čtyřicet devět milionů osm set devadesát devět tisíc pět set,“ opravil ho Alan.

Pak musel Julius slíbit, že přestane krást jen proto, aby kradl. Julius řekl, že to nebude snadné, poněvadž to má v krvi a nic jiného neumí. Přesto to však slíbil a dodal, že o Juliovi se dá říct, že málokdy něco slíbí, ale když už něco slíbí, tak to, co slíbí, dodrží.

Během jízdy vládlo ticho. Alan na předním sedadle hned usnul. Julius ochutnal další bonbon. A Benny si broukal písničku, o které nevěděl, jak se jmenuje.

Novinář z bulvárního večerníku, který se dostane k nějaké kauze, se dá jen těžko zastavit. Reportéři Expresu a Večerních listů si během několika mála hodin udělali o průběhu událostí podstatně jasnější obrázek, než jaký jim na odpolední tiskovce poskytl krajský policejní ředitel. Tentokrát zvítězil Expres nad Večerními listy, když se jeho reportérovi podařilo jako prvnímu najít pokladníka Ronnyho Hultha, zajet k němu domů a za slib, že mu sežene kocoura pro jeho osamělou kočičí dámu, ho přimět, aby jel s ním a přespal v hotelu v Eskilstuně, mimo dosah Večerních listů. Hulth se zpočátku bál něco říct, pamatoval si přece, čím mu vyhrožoval ten mladík, ale reportér mu jednak slíbil, že zůstane v anonymitě, jednak ho ujistil, že se mu teď,

když v tom motokářském klubu už vědí, že se do případu zapojila policie, rozhodně nic nestane.

Expres se však nespokojil pouze s Hulthem. V jeho síti uvízl i řidič autobusu stejně jako obyvatelé Byringe, zemědělec z Vidkärnu a různí lidé z Åkers Styckebruku. Dohromady to vydalo na několik dramatických článků následujícího dne. Samozřejmě byly plné chybných domněnek, ale za daných okolností reportér odvedl slušnou žurnalistickou práci.

Stříbrný mercedes jel dál. Po nějaké době v autě usnul i Julius. Alan chrápal vpředu, Julius, s kufrem jako nepohodlným polštářem, vzadu a Benny se zatím řídil svým rozumem a vybíral trasu.

V Mjölby se Benny rozhodl, že opustí dálnici E 4, a místo ní zvolil silnici první třídy číslo 32 směrem na Tranås. Když k němu však dorazil, nezastavil a pokračoval na jih. Kousek za hranicí Kronoberského kraje znovu odbočil, do hlubokých smålandských lesů. Doufal, že tam najdou nějaký vhodný nocleh.

Alan se probudil a chtěl vědět, jestli už není čas jít na kutě. Potom rozhovor v přední části auta probudil Julia. Rozhlédl se – všude samý les – a zeptal se, kde se to octli.

Benny odpověděl, že jsou teď několik desítek kilometrů na sever od Växjö, a dodal, že zatímco pánové spalí, on si trochu zauvažoval.

Dospěl k závěru, že z bezpečnostních důvodů bude lepší, když si najdou nějaký diskrétní nocleh. Nevědí přece, kdo je honí, ale ten, kdo se zmocní kufru s padesáti miliony, by neměl počítat s tím, že ho ostatní nechají na pokoji, pokud pro to sám něco neudělá. Proto Benny právě uhnul ze silnice, která by je

dovedla do Växjö, takže teď se blíží k podstatně skromnějšímu městečku Rottne. Můžou se podívat, jestli se tam nenajde nějaký hotel, kde by se ubytovali.

„Správná úvaha,“ pochválil ho Julius. „A přesto ne.“

Julius upřesnil, co má na mysli. V Rottne bude v nejlepším případě nějaký omšelý hotýlek, do kterého nikdo nikdy nezavítá. Kdyby se tam večer zničehonic bez rezervace objevili tři pánové, v městečku by to bezpochyby vzbudilo určitou pozornost. Bude tedy lepší, když se poohlédnou po nějaké selské usedlosti nebo chalupě uprostřed lesů a uplatí majitele, aby je tam nechal přes noc a dal jim najíst.

Benny uznal, že Julius uvažuje správně, a zahrnul na první nenápadnou štěrkovou cestu, kterou uviděl.

Když všichni tři muži po necelých čtyřech klikatých kilometrech spatřili na kraji cesty schránku na dopisy, začalo se už stmívat. Na schránce bylo napsáno „Sjörtorp“ a vedle se nacházela odbočka, která pravděpodobně vedla právě tam. Ukázalo se, že je to opravdu tak. Po sto metrech jízdy po křivolaké cestičce se vynořil dům. Byla to bytelná červená patrová chalupa s bílými rohy, ke které patřila stodola a o kousek dál u jezera cosi, co kdysi bývala kůlna na nářadí.

Vypadalo to všechno obydleně a Benny zaplul s mercedesem ke vchodu do obytného stavení. Z něj vyšla žena ve středních letech, která měla zrzavé kudrnaté vlasy a ještě zrzavější tepláky, a spolu s ní vlčák, který se jí držel těsně u nohy.

Celá společnost vystoupila z mercedesu a zamířila k ženě. Julius pošilhával po psovi, ale ten se zjevně nechystal zaútočit. Naopak se na hosty díval zvědavě, skoro přátelsky.

Proto se Julius odvážil spustit psa z očí a obrátil se k ženě. Zdvořile jí popřál dobrý večer a sdělil jí přání jejich skupiny: nocleh a možná ještě něco k jídlu.

Žena se podívala na pestrou směsici lidí před sebou: sta-

řec, skoro stařec a... docela pohledný chlapík, to musela uznat. A ve správném věku. A s culíkem! Sama pro sebe se usmála, takže si Julius myslel, že jim dá zelenou, ale ona řekla:

„Tady není *žádnéj zasranej hotel*.“

A jeje, pomyslel si Alan. Už opravdu toužil po něčem k snědku a po posteli. Život byl vyčerpávající, když se ho nakonec rozhodl ještě chvíli žít. O domově důchodců si mohl myslet leccos, ale tam ho alespoň nebolelo celé tělo.

Julius taky vypadal smutně. Prohlásil, že on a jeho přátelé zabloudili a jsou už unavení. Když budou moct zůstat přes noc, jsou samozřejmě připravení za sebe zaplatit. Bez jídla se v nejhorším případě obejdou.

„Když nás někde necháte přespát, dostanete tisíc korun za osobu,“ vypálil Julius od boku.

„Tisíc korun?“ zeptala se žena. „Vy jste na útěku?“

Julius ženinu otázku, kterou se trefila do černého, přešel a znovu prohlásil, že už jsou dlouho na cestě. On sám by to ještě chvílku vydržel, ale tady Alan je už v letech.

„Včera mi bylo sto let,“ kuňkl Alan ubohým hláskem.

„Sto let?“ téměř se zděsila žena. „To je *v hajzlu*.“

Pak se na chvíli odmlčela a zdálo se, že o tom přemýšlí.

„No, budiž, *kurva*,“ prohlásila nakonec. „Tak teda můžete zůstat. Ale o nějakých tisících nemůže bejt ani řeči. Jak říkám, *žádnéj zasranej hotel* tu neprovozuju.“

Benny na ni upíral obdivný pohled. Ještě nikdy neslyšel žádnou ženu pronést během tak krátké doby tolik sprostých slov. Připadalo mu to okouzující.

„Krásko,“ děl, „můžu si pohladit toho psa?“

„Krásko?“ opáčila žena. „Jsi snad slepej? Ale Bustera si klidně *do prdele* pohlaď. Je hodnej. Můžete mít v patře každej svůj pokoj, místa je tu dost. Prostěradla jsou čistý, ale dejte si bacha na jed na myši na zemi. Jídlo bude za hodinu.“

Žena prošla kolem všech tří hostů směrem ke stodole a Buster jí věrně kráčel po pravém boku. Benny na ni zavolał, jestli se nějak jmenuje. Žena, aniž se otočila, odpověděla, že se jmenuje Gunila, ale „Kráska“ se jí líbí, „takže to klidně *do prdele* říkej dál.“ Benny slíbil, že tak učiní.

„Myslím, že jsem se zamiloval,“ konstatoval.

„Já vím, že jsem unavenej,“ konstatoval Alan.

V tom okamžiku se ze stodoly ozvalo zatroubení, které způsobilo, že dokonce i na smrt unavený Alan vytřeštil oči. Muselo vyjít z nějakého obrovského a možná týraného zvířete.

„Nepřeháněj to s tím řevem, Soňo,“ řekla Kráska. „Já už *do prdele* jdu.“

KAPITOLA 7.

1929–1939

Na chalupu v Yxhultu nebyl hezký pohled. Během let, kdy se Alan nacházel v péči profesora Lundborga, zarostla. Na zemi ležely rozházené tašky, které vítr shodil ze střechy, venkovní záchod se z nějakého důvodu převrátil a jedno okno v kuchyni bylo otevřené a bouchalo.

Alan se vyčural před vchodem – žádný fungující záchod už přece neměl. Potom vešel do domu a v zaprášené kuchyni se posadil. Okno nechal otevřené. Měl hlad, ale bránil se nutkání podívat se, co je ve spíži. Byl si jistý, že by ho to nepotěšilo.

Narodil se tam a vyrostl, nikdy se však necítil tak málo doma jako právě v té chvíli. Že by bylo načase zpřetrhat pouta s minulostí a vydat se opačným směrem? Ano, určitě.

Alan našel svůj dynamit, provedl všechna nutná opatření a pak si na přívěsný vozík bicyklu naložil těch pár cenných věcí, které měl. 3. června 1929 za soumraku vyrazil – z Yxhultu, z Flenu. Dynamitová nálož vybuchla, jak měla, přesně o třicet minut později. Chalupa v Yxhultu vyletěla do vzduchu a kráva nejbližšího souseda ještě jednou potratila.

O další hodinu později už Alan seděl ve vazbě policejní stanice ve Flenu a večerel, zatímco mu policejní velitel Krook spílal. Policisté ve Flenu zrovna dostali auto, takže muže, který chvilku předtím z vlastního domu udělal kůlničku na dříví, rychle zadrželi.

Tentokrát byl bod obžaloby jasnější.

„Všeobecné ohrožení,“ konstatoval policejní velitel Krook autoritativně.

„Mohl byste mi podat chleba?“ zeptal se Alan.

To velitel Krook nemohl. Zato začal nadávat ubohému asistentovi, který byl takový bačkora, že když si delikvent přál večeri, vyšel mu vstříc. Alan mezitím dojedl a pak se nechal odvést do stejné cely, v níž tu byl posledně.

„Nemáte tady někde dnešní noviny?“ optal se Alan. „Abych měl večer něco na čtení.“

Policejní velitel Krook reagoval tím, že zhasl stropní světlo a zabouchl dveře. Druhý den ráno ze všeho nejdřív zavolal do „toho blázince“ v Uppsale, aby si pro Alana Karlssona přijeli.

Ale spolupracovníci Bernharda Lundborga o tom nechtěli ani slyšet. Karlsson je vyléčený a oni teď musí kastrovat a analyzovat jiné lidi. Kdyby tak pan velitel věděl, před kolika lidmi je třeba zachránit národ: před židy, cikány, celočernochoy a poločernochoy, před duševně chorými a dalšími. Skutečnost, že pan Karlsson vyhodil do vzduchu vlastní dům, ho neopravňuje k nové cestě do Upplandu. Copak si pan policejní velitel nemyslí, že si každý může se svým domem dělat, co chce? Copak nežijeme ve svobodné zemi?

Nakonec policejní šéf Krook zavěsil. S těmi velkoměstskými lidmi nebyla kloudná řeč. Začal litovat, že večer nenechal Karlssona odjet na kole z jejich kraje, dotyčný to přece měl v úmyslu.

Tak se stalo, že se Alan Karlsson po úspěšném dopoledním vyjednávání opět ocitl na kole s přívěsným vozíkem. Tentokrát

s jídlem na tři dny a dvěma dekami, aby se mohl přikrýt, kdyby náhodou byla zima. Zamával na rozloučenou policejnímu veliteli Krookovi, který mávání neopětoval, šlápl do pedálů a vydal se na sever, protože mu připadalo, že tahle světová strana je stejně dobrá jako všechny ostatní.

V odpoledních hodinách dorazil do Hälleforsnäs a to prozatím stačilo. Sedl si na travnatý svah, roztáhl si jednu deku a rozbalil balíček s jídlem. Zatímco ukusoval krajíc chleba s paštikou, studoval průmyslovou halu, kterou měl náhodou před očima. Před továrnou ležela hromada litinových dělových hlavňů. Alan si pomyslel, že ten, kdo vyrábí kanony, možná potřebuje někoho, kdo se postará, aby dělo, když má vystřelit, opravdu vystřelilo. Pak ho napadlo, že člověk přece nejedí co nejdál z Yxhultu jen tak pro nic za nic. Hälleforsnäs není špatný. Pokud se tu tedy najde nějaká práce.

To, jak si Alan spojil dělové hlavně s případnou potřebou svých speciálních dovedností, bylo snad trochu naivní. Nicméně přesně tak to fungovalo. Po krátkém rozhovoru s továrníkem, ve kterém vynechal vybrané části svého životopisu, Alan získal zaměstnání jako pyrotechnik.

Věřil, že se mu tady bude líbit.

Výroba děl ve slévárně v Hälleforsnäs skomírala a objednávky se nemnožily, spíš jich bylo čím dál méně. Ministr obrany Per Albin Hansson snížil po světové válce finanční prostředky pro armádu, zatímco na zámku seděl král Gustav V. a skřípal zuby. Per Albin, analyticky založený člověk, uvažoval tak, že Švédsko mělo být před válkou líp vyzbrojené, než bylo ve skutečnosti, ale že nemá smysl zbrojit *ted'*, o deset let později. Navíc *ted'* přece existuje Společnost národů.

Södermanlandská slévárna následkem toho jednak přeorientovala výrobu mírovějším směrem, jednak propustila zaměstnance.

Alana však ne, poněvadž pyrotechnici byli nedostatkové zboží. Když se Alan jednoho dne vynořil před továrníkem a vyklubal se z něj expert na všechny druhy výbušnin, továrník skoro nevěřil svým uším ani očím. Do té doby se musel spoléhat na pyrotechnika, kterého měl, a to věru nebylo dobré, protože to byl cizinec, který neuměl moc švédsky a měl černé vlasy a celé tělo porostlé černými chlupy. Nebylo jasné, jestli se na něj dá spolehnout. I když továrníkovi nic jiného nezbývalo.

Alan ovšem nedělil lidi podle barvy pleti, řeči profesora Lundborga mu vždycky připadaly trochu podivné. Zato se těšil, až se setká se svým prvním černochem nebo černoškou, na pohlaví nezáleželo. Roztouženě v novinách četl reklamy na vystoupení Josephine Bakerové ve Stockholmu, jenže se musel spokojit s Estebánem, bílým, ale snědým španělským kolegou pyrotechnikem.

Alan a Estebán spolu dobře vycházeli. Navíc spolu bydleli v kamrlíku v jednom z dělnických baráků vedle továrny. Estebán se světil se svou dramatickou minulostí. Na večírku v Madridu se seznámil s jednou dívkou a tajně si s ní skoro nevinně začal, aniž tušil, že je to dcera samotného ministerského předsedy Miguela Prima de Rivery. S tím si to nikdo nechtěl rozházet. Řídil zemi, jak se mu zlíbilo, a bezmocný král byl v jeho vleku. Estebán vysvětlil, že ministerský předseda je laskavý opis pro diktátora. Ale ta jeho dcera je kus!

Estebánova dělnická minulost se potenciálnímu tchánovi vůbec nezamlouvala. Při prvním a jediném setkání s Primem de Riverou se proto Estebán dozvěděl, že má dvě možnosti. Buď zmizet co nejdál od španělských hranic, nebo hned na místě dostat kulku do týla.

Zatímco Primo de Rivera odjišťoval zbraň, Estebán odpověděl, že se právě rozhodl pro první možnost, a spěšně vycouval z místnosti, aniž před mužem se zbraní obnažil tyl či zabloudil pohledem směrem, kde stála vzlykající dívka.

Co nejdál, říkal si Estebán a vydal se na sever, a potom ještě dál na sever a nakonec až na tak vzdálený sever, že tam v zimě zamrzala jezera. Tehdy usoudil, že by to už mohlo stačit. A od té doby tady pobýval. Práci ve slévárně dostal před třemi lety. Pomohl mu přitom katolický kněz, který mu tlumočil a – Bůh mu odpusť – vymyšlená historka, že se doma ve Španělsku zabýval výbušninami, když ve skutečnosti většinou sklízel rajčata.

Časem se Estebán naučil mluvit srozumitelně švédsky a stal se z něj docela slušný pyrotechnik. A teď, s Alanem po boku, se vypracoval na skutečného odborníka.

Alanovi se v dělnickém baráku líbilo. Po jednom roce se díky Estebánovi dokázal dorozumět španělsky. Po dvou letech mluvil španělsky skoro plynně. Zato Estebánovi trvalo tři roky, než zanechal pokusů natlouct Alanovi do hlavy svou španělskou variantu mezinárodního socialismu. Vyzkoušel všechno, Alan však byl imunní. Estebán nemohl tuhle část osobnosti nejlepšího přítele pochopit. Nešlo o to, že by Alan v otázce uspořádání světa zaujímal opačný názor a namítal, jak by to radši mělo být, on prostě neměl vůbec žádný názor. Nebo že by právě to byl jeho názor? Estebánovi nakonec nezbylo než si přiznat, že tomu nerozumí.

Opačně řešil zhruba stejný problém Alan. Estebán byl dobrý kamarád. S tím, že se do něj dostal jed té zatracené politiky, se nedalo nic dělat. Nebyl v tom sám.

Roční období se několikrát vystřídala a pak v Alanově životě došlo k obratu. Začalo to tím, že k Estebánovi doputovala zpráva, že Primo de Rivera odstoupil a uprchl ze země. Teď se už opravdu blížila demokracie, možná přímo socialismus, a Estebán u toho chtěl být.

Proto se hodlal co nejdřív vrátit domů. V slévárně to stejně šlo od desíti k pěti, poněvadž seňor Per Albin se rozhodl, že už nebudou žádné války. Estebán si myslel, že oba pyrotechnici dostanou každou chvíli padáka. Jaké plány má přítel Alan? Neměl by chuť jet s ním?

Alan uvažoval. Na jedné straně ho žádná revoluce, ať španělská, nebo jakákoli jiná, nezajímala. Vedla by jenom k další revoluci, opačným směrem. Na straně druhé se Španělsko – stejně jako všechny ostatní země s výjimkou Švédska – nacházelo v cizině, a když už celý život četl o cizině, neškodilo by si ji někdy doopravdy zažít. Třeba se jim cestou poštěstí narazit na jednoho nebo dva černochoy...

Když mu Estebán slíbil, že cestou do Španělska opravdu nejmní jednoho černocho potkají, Alan nemohl jinak než jeho pozvání přijmout. Oba přátelé proto přešli k diskusi o praktičtějších záležitostech. Ihned se shodli, že majitel slévárny je „vůl a hajzl“ (přesně takhle to vyjádřili) a nezaslouží si žádné ohledy. Proto bylo rozhodnuto, že si počkají na obálku s týdenní výplátou a pak se v tichosti vypaří.

Tak se stalo, že Alan a Estebán vstali následující neděli v pět hodin ráno a na kole s přívěsným vozíkem se vydali na jih, směr Španělsko. Estebán chtěl cestou využít příležitosti, zastavit před továrníkovou vilou a do konve s mlékem, která byla každý den brzy ráno dodávána k brance, vykonat kompletní ranní potřebu. Hlavně proto, že si musel dlouhá léta nechat líbit, že mu továrník a jeho dva dorůstající synkové říkali „opice“.

„Mstít se není dobrý,“ zvěstoval však Alan. „Se mstou se to

má jako s politikou, jedno pořád plodí druhý, až se nakonec špatný stane horším a horší se stane nejhorším.“

Ale Estebán si stál na svém. Jenom proto, že má trochu chlupaté ruce a nemluví továrníkovým jazykem na jedničku, není přece žádná opice?

S tím Alan souhlasil, a tak se oba přátelé dohodli na rozumném kompromisu. Estebán může do konve s mlékem *načurat*, ale ne nakálet.

Tak to dopadlo, když slévárna v Hälleforsnäs už neměla dva pyrotechniky, ale ani jednoho. Hned toho rána svědci továrníkovi vyzvonili, že viděli Alana a Estebána mířit na kole s přívěsným vozíkem do Katrineholmu nebo možná ještě dál na jih, a tak byl továrník připraven na to, že následující pracovní týden nastane akutní nedostatek zaměstnanců. Dopoledne seděl na verandě své továrníkové vily a zamyšleně uskrával ze sklenice mléka, kterou mu Sigrid laskavě nachystala spolu s mandlovými sušenkami. Továrníkovi ještě víc zkalila náladu skutečnost, že se sušenkami jako by něco nebylo v pořádku. Bezpochyby chutnaly po čpavku.

Továrník se rozhodl, že počká, až skončí bohoslužba, a pak si to se Sigrid vyřídí. Prozatím se spokojil s tím, že si objednal ještě jednu sklenici mléka, aby pokud možno spláchl pachutí, kterou měl v puse.

Tak se stalo, že se Alan Karlsson ocitl ve Španělsku. Dostat se přes Evropu mu trvalo tři měsíce a cestou potkal tolik černochů, že se mu o tom ani nezdálo. Ale hned po prvním setkání o ně ztratil zájem. Ukázalo se totiž, že se černoši neliší ničím jiným než právě barvou kůže. Taký všichni mluvili divnými jazyky, jenže to platilo i o běloších ze Smålandu a jižnějších

krajů. Alan dospěl k závěru, že tamtoho Lundborga musel v dětství nějaký černoch vyděsit.

Alan a jeho přítel Estebán dorazili do země, kde panoval naprostý chaos. Král uprchl do Říma a nahradila ho republika. Zleva zaznívalo volání *revolución*, zatímco pravici děsilo to, co se stalo ve Stalinově Rusku. To to tu má dopadnout stejně?

Estebán na okamžik zapomněl na přítelovu nezměnitelnou apolitičnost a pokusil se ho stáhnout revolučním směrem, ale Alan, věren svému zvyku, se vzpíral. Znal tuhle písničku z domova a stále ještě mu nešlo na rozum, proč se vždycky všechno musí dělat přesně naopak, než to je.

Pak následoval nezdařený vojenský puč pravice a po něm generální stávka levice. Potom se konaly všeobecné volby. Vyhrála levice a pravice trucovala. Nebo to bylo naopak? Alan to úplně přesně nevěděl. Nakonec každopádně vypukla válka.

Alan se nacházel v cizí zemi a nenapadlo ho nic lepšího než se držet půl kroku za přítelem Estebánem, který se nechal naverbovat a okamžitě se stal četařem – jakmile veliteli čety došlo, že Estebán umí vyhazovat věci do vzduchu.

Alanův přítel nosil hrdě uniformu a těšil se, že se poprvé zapojí do války. Četa dostala za úkol vyhodit do povětří několik mostů v jednom aragonském údolí a první most byl přidělen Estebánově skupině. Estebána tak rozjařila projevená důvěra, že si stoupl na kámen, do levé ruky uchopil zbraň, pozvedl ji k obloze a zvolal:

„Smrt fašismu, smrt všem fašist...“

Nestihl ani pořádně dokončit větu, když mu to, co snad byl vůbec první nepřátelský granát celé války, ustřelilo hlavu a část jednoho ramene. V okamžiku, kdy se to stalo, se Alan nacházel o nějakých dvacet metrů dál, a proto se nezapatlal částmi kamaráda, které se rozstříkly kolem kamene, na nějž si Estebán tak nerozumně stoupl. Jeden z vojínů v Estebánově skupině se

rozplakal. Sám Alan to, co z přítele zůstalo, zkontroloval pohledem a usoudil, že zbytky nemá smysl sbírat.

„Měl jsi zůstat v Hälleforsnäsu,“ poznamenal Alan a náhle se mu zastesklo po štipání dříví před chalupou v Yxhultu.

Granát, který zabil Estebána, byl snad v té válce první, ale rozhodně ne poslední. Alan si pohrával s myšlenkou, že se vrátí domů, ale najednou válka zuřila všude. Navíc to domů do Švédska byl příšerný kus cesty, a až by tam dorazil, nic by ho tam stejně nečekalo.

Proto Alan navštívil velitele Estebánovy roty, představil se mu jako nejlepší pyrotechnik na celém kontinentě a prohlásil, že by pro něj mohl vyhazovat do vzduchu mosty a jinou infrastrukturu výměnou za tři jídla denně a vinné opojení, pokud to dovolí okolnosti.

Nechybělo mnoho a velitel roty by Alana místo toho nechal zastřelit, poněvadž ten zarputile odmítal opěvovat socialismus a republiku a navíc požadoval, aby mohl zůstat v civilu. Či jak to vyjádřil sám:

„Ještě něco... Jestli pro vás mám vyhazovat mosty do vzduchu, tak jediné ve vlastním svetr, jinak si ty mosty vyhazujete sám.“

Světlo světa nikdy nespátril žádný velitel roty, který by se nechal takhle sekýrovat od civilisty. Ale právě tenhle velitel roty měl ten problém, že voják, který se nejlíp vyznal ve výbušninách, se nedávno na jednom kopci o kus dál rozstříkl kolem kamene.

Zatímco velitel roty seděl ve skládacím vojenském křesle a rozmýšlel se, jestli Alanovou nejbližší budoucností bude zaměstnání, nebo poprava, jeden z velitelů čet si mu dovolil zašeptat do ucha, že mladý četař, kterého jim zrovna tak nešťastně

rozstřelili na cimprcamp, tohohle zvláštního Švéda představil jako *mistra* výbušnin.

To rozhodlo. Señor Karlsson a) směl zůstat naživu, b) měl dostávat tři jídla denně, c) měl právo nosit civilní oblečení, d) měl stejně jako všichni ostatní právo se tu a tam napít vína, v přiměřeném množství. Na oplátku měl vyhazovat do povětří přesně to, co si velitel přál. Navíc byli vyčleněni dva vojíni, kteří měli na Švéda dávat zvlášť dobrý pozor, poněvadž se dosud nedalo vyloučit, že je to špion.

Tak plynuly měsíce a přecházely v léta. Alan vyhazoval do vzduchu to, co mělo být vyhozeno, a dělal to velmi dovedně. Byla to dost nebezpečná práce. Často bylo třeba se k danému objektu připlazit, nainstalovat časovanou nálož a pak rychle prokličkovat zpátky do bezpečí. Po třech měsících jeden z obou Alanových hlídačů padl (omylem se odplazil rovnou do nepřátelského tábora). Po dalším půlroku se odporoučel i ten druhý (postavil se, aby si narovnal záda, a hned do nich dostal kulku). Velitel roty se nenamáhal je nahradit jinými hlídači, na to si señor Karlsson zatím vedl příliš dobře.

Alan neviděl žádný smysl v zabíjení spousty lidí, a tak většinou dával pozor, aby dotčený most byl v okamžiku výbuchu prázdný. Jako například vůbec poslední most, na který Alan nainstaloval nálož předtím, než válka skončila. Právě když byl hotový a zalezl do křoví za jednou opěrou, si to přišpacírovala nepřátelská hlídka, v jejímž středu kráčel maličký pán, ověšený medailemi. Nepřátelští vojáci přišli z druhé strany a zjevně netušili, že se v blízkosti nacházejí republikáni, natož pak že jsou na nejlepší cestě k tomu, aby Estebánovi a desetitisícům dalších Španělů dělali společnost na věčnosti.

Ale tehdy si Alan řekl, že už toho bylo dost. A tak z křoví vylezl a začal mávat rukama.

„Jděte odtamtud!“ halekal na toho omedailovaného prcka a jeho společníky. „Zmizte, nebo vylítnete do vzduchu!“

Prcek s medailemi couvl, ale jeho společníci ho obstoupili. Pak ho převedli přes most a zastavili se, až když byli u Alanova křoví. Na Švéda namířilo osm pušek a nejmíň jedna z nich by asi vypálila, nebýt toho, že most za nimi najednou vylétl do vzduchu. Tlaková vlna srazila omedailovaného prcka k Alanovi do křoví. V nastalém zmatku si nikdo z jeho nejbližších netroufl na Alana vystřelit – kulka by přece mohla zasáhnout nesprávný cíl. Navíc se zdálo, že je to civilista. A když se roztýlil kouř, nemohlo už být o tom, že by Alana zabili, ani řeči. Omedailovaný prcek vzal Alana za ruku a prohlásil, že skutečný generál umí projevit uznání a že bude nejlepší, když se teď celá skupina zase odebere zpátky na druhou stranu, bez ohledu na to, jestli tam vede, nebo nevede most. Pokud je jeho zachránce chce doprovodit, bude víc než vítán a generál ho pozve na večeři.

„Paella Andaluz,“ pravil generál. „Můj kuchař je z jihu. ¿Comprende?“

Ano, Alan rozuměl. Rozuměl, že zachránil život samotnému *generalissimovi*, rozuměl, že mu prospělo, že tu teď stojí v zašpiněném svetr, a ne v nepřátelské uniformě, rozuměl, že jeho přátelé na kopci o několik set metrů dál sledují průběh událostí dalekohledem, a rozuměl, že pokud nechce přijít o kejhák, bude lepší, když v téhle válce, jejíž smysl tak jako tak ještě nepochopil, změní stranu.

Kromě toho měl hlad.

„Sí, por favor, mí general,“ řekl Alan. „Paellu bych si dal docela líbit. A třeba jednu nebo dvě skleničky červeného vína.“

Kdysi, deset let předtím, se Alan ucházel o zaměstnání pyrotechnika ve slévárně v Hälleforsnäs. Tehdy se rozhodl ze svého životopisu vyškrtnout takové věci, jako že byl čtyři roky zavřený v blázinci a že pak vyhodil do vzduchu vlastní dům. Možná právě proto dopadl jeho přijímací pohovor tak dobře.

Alan si na to vzpomněl, když teď rozmlouval s generálem Frankem. Na straně jedné se nemá lhát. Na straně druhé nemělo smysl generálovi prozrazovat, že tu nálož pod mostem nainstaloval on sám a že tři roky pracoval jako civil v republikánské armádě. Ne že by se Alan bál mluvit, ale v tomhle případě byla v sázce večeře a opojení alkoholem. Když se blíží jídlo a kořalka, může jít pravda dočasně stranou, rozhodl se Alan a generála obelhal.

A tak tvrdil, že se v tom křoví ocitl, když byl na útěku před republikány – sám je viděl instalovat nálož, což bylo štěstí, protože jinak by nemohl generála varovat.

To, že se Alan ocitl ve Španělsku a ve válce, způsobila skutečnost, že ho tam nalákal jeden přítel, člověk s blízkým vztahem k nebožtíku Primu de Riverovi. Ale od té doby, co přítele zabil nepřátelský granát, musel Alan sám bojovat o to, aby zůstal naživu. Uvázl ve spárech republikánů, nakonec se mu však z nich podařilo vyklouznout.

Pak Alan rychle změnil téma a radši vyprávěl, jak byl jeho otec jedním z nejbližších mužů cara Mikuláše a že zemřel mučednickou smrtí v beznadějném boji proti bolševickému vůdci Leninovi.

Večeře se podávala ve stanu generálního štábu. Čím víc do sebe Alan lil červené víno, tím barvitější bylo jeho líčení otcovy hrdinské odvahy. Generál Franco byl uchvácen. Nejdřív mu Alan zachránil život a potom se ukáže, že je téměř příbuzný cara Mikuláše II.

Jídlo bylo vynikající, nic jiného by si andaluský kuchař ani

nedovolil. A víno teklo proudem v nekonečné řadě přípitků Alanovi, Alanovu otci, caru Mikulášovi a carově rodině. Tak se stalo, že generál nakonec usnul mocně objímaje Alana, čímž stvrzoval skutečnost, že si právě začali tykat.

Když se pánové zase probudili, bylo už po válce. Generál Franco se ujal vlády nad novým Španělskem a nabídl Alanovi místo velitele osobní stráže. Alan za nabídku poděkoval, ale odpověděl, že už by se měl vrátit domů, pokud Francisco promine. Francisco prominul a napsal dopis, který Alanovi zaručoval generalissimovu neomezenou ochranu („ukáž to, až budeš potřebovat pomoc“), a pak mu poskytl knížecí eskortu až do Lisabonu, odkud podle jeho názoru vyplouvaly lodě na sever.

Ukázalo se, že z Lisabonu lodě vyplouvají na všechny možné strany. Alan stál na přístavní hrázi a chvíli přemýšlel. Potom dopisem od generála zamával před očima kapitánovi lodi se španělskou vlajkou a hned ho na ni zadarmo vzali. Že by si to musel odpracovat, nepřicházelo v úvahu.

Ta loď sice nejela do Švédska, ale Alan si už na přístavní hrázi položil otázku, co by tam dělal, a nenapadla ho žádná kloudná odpověď.

Úterý 3. května – středa 4. května 2005

Po odpolední tiskové konferenci si Kýbl sedl ke sklenici piva a jal se přemýšlet. Ale ať přemýšlel sebevíc, nedávalo mu to žádný smysl. Že by Šroub začal unášet stoleté staříky? Nebo jedno nesouviselo s druhým? Ze samého přemýšlení rozbolela Kýbla hlava, takže toho nechal a radši zavolał Šěfovi a sdělil mu, že mu nemá co sdělit. Dostal rozkaz zůstat v Malmköpingu a vyčkat dalších rozkazů.

Rozhovor skončil a Kýbl znovu osaměl se svým pivem. Situace začínala být příliš složitá, Kýblovi se nelíbilo, že nic nechápe, a zase ho rozbolela hlava. A tak se v myšlenkách vrátil do starých časů a zavzpomínal na léta mládí, která prožil doma.

Kýbl začal zločineckou kariéru v Braäsu, pouhých několik desítek kilometrů od místa, kde se teď náhodou nacházel Alan a jeho noví přátelé. Tam se dal dohromady s několika stejně založenými individui a založil motorkářský klub *The Violence*. Kýbl ho vedl, to on rozhodoval, ze kterého stánku ukradnou cigarety. On taky vymyslel název *The Violence*, násilí. A právě on bohužel dal své přítelkyni za úkol, aby jméno klubu našla

na deset nedávno ukradených kožených bund. Ta přítelkyně se jmenovala Izabela a nikdy se ve škole pořádně nenaučila pravopis, ani švédský, natož anglický.

Proto to dopadlo tak, že jim Izabela na bundy našila nápis *The Violins* – Housle. Jelikož ostatní členové klubu ve škole slavili podobné úspěchy jako ona a všem autoritám mimo školu to bylo jedno, nikdo z jejich skupiny si té boty nevšiml.

Proto byli všichni stejně překvapeni, když jednoho krásného dne *The Violins* z Braåsu obdrželi dopis od odpovědných činitelů koncertní síně ve Växjö. Dopis obsahoval dotaz, zda se členové klubu náhodou nevěnují klasické hudbě, a pokud ano, zda nechtějí vystoupit v souvislosti s koncertem hrdého městského komorního orchestru *Musica Vitae*.

Kýbl si to vyložil jako provokaci – myslel si, že si z něj někdo utahuje – a tak jednou v noci vynechal stánek s cigaretami a místo toho se vypravil do Växjö s tím, že dveřmi do koncertní síně prohodí dlažební kostku. To aby tamější činitele naučil způsobům.

Všechno proběhlo podle plánu, až na to, že při hodu Kýblovi náhodou sklouzla kožená rukavice a spolu s kostkou přistála ve foyer koncertní síně. Jelikož se v témže okamžiku spustil poplach, nebylo radno si pro dotčený předmět chodit.

Přijít o rukavici bylo zlé. Kýbl přece přijel na motocyklu a celou noční cestu zpátky do Braåsu mu mrzla ruka. Ještě horší bylo, že Kýblova nešťastná přítelkyně mu do té rukavice napsala jeho jméno a adresu pro případ, že by se mu ztratila. Proto už druhý den dopoledne Kýbla odvezla policie na výslech.

Při výslechu Kýbl uvedl, že ho vedení koncertní síně vyprovokovalo. Tak se historka o klubu *The Violence*, z kterého se staly *The Violins*, dostala do novin, do Smålandské pošty, a Kýbl byl celému Braåsu pro smích. Ze vzteku hned poté vypálil jeden stánek, místo aby se spokojil tím, že vypáčí dveře.

To mělo za následek, že turecko-bulharský majitel, který spal ve skladu, aby stánek hlídal před zloději, jen taktak vyvázl holým životem. Kýbl na místě činu ztratil druhou rukavici (opatřenou stejnou ozdobnou adresou, jaká byla v té první) a o něco později poprvé zamířil do nápravného zařízení. Právě tam se seznámil s Šéfem. Když si odseděl trest, usoudil, že bude lepší, když Braås i přítelkyni opustí. Zdálo se mu, že mu oba jenom nosí smůlu.

Ale klub The Violence žil dál a kožené bundy s chybným nápisem si jeho členové nechali. Zato po nějaké době změnili pole činnosti. Začali se věnovat krádežím aut a přetáčení tachometrů. Přinejmenším to druhé mohlo být lukrativní. Či jak říkával jejich nový vůdce, Kýblův mladší bratr: „Nic nevylepší auták víc, než když má najednou najeto jen polovinu kilometrů.“

Kýbl s bratrem a svým dřívějším životem dál udržoval sporadické kontakty, ale vrátit se netoužil.

„Ani nápad, kurva,“ shrnul Kýbl vzpomínky na vlastní minulost.

Myslet nově mu dávalo zabrat a stejně zabrat mu dávaly vzpomínky na staré časy. To už je lepší dát si třetí pivo a potom se podle Šéfova rozkazu ubytovat v hotelu.

Když komisař Aronsson s psovodem a policejním psem, fenou Kicki, po dlouhé chůzi podél železničních kolejí dorazili z Vidkärnu do Åkers Styckebruku, byla už skoro tma.

Fena na tomto úseku trati na nic nereagovala. Aronssonovi vrtalo hlavou, jestli pochopila, že je v práci, a ne na večerní procházce. Když však trojice dorazila na místo, k opuštěné drezíně, pes se postavil do pozoru, nebo jak by se to dalo nazvat.

Pak zvedl jednu tlapu a začal štěkat. V Aronssonovi vzplála jiskřička naděje.

„Znamená to něco?“ zeptal se.

„Jo, dalo by se to tak říct,“ odpověděl psovod.

Načež vysvětlil, že Kicki hlásí různými způsoby – podle toho, co chce sdělit.

„Tak mi řekněte, co tím myslí!“ vyhrkl čím dál netrpělivější komisař Aronsson a ukázal na psa, který stále ještě stál na třech nohách a štěkal.

„Tohle,“ odpověděl psovod, „znamená, že na drezíně se nacházelo mrtvé tělo.“

„Mrtvé tělo? Mrtvola?“

„Mrtvola.“

Komisař Aronsson si na okamžik představil, jak člen klubu Never Again zabíjí ubohého stoletého Alana Karlssona. Ale pak mu nová informace splynula s tou, kterou už měl uloženou v paměti.

„To přece musí být přesně naopak,“ zamumlal a pocítil zvláštní úlevu.

Kráska připravila biftek s bramborami a brusinkami a k tomu se podávalo pivo a bylinný likér Gammeldansk. Hosté měli hlad, ale nejdřív se chtěli dozvědět, co to ze stodoly slyšeli za zvíře.

„To byla Soňa,“ odpověděla Kráska. „Moje slonice.“

„Slonice?“ zeptal se Julius.

„Slonice?“ zeptal se Alan.

„Mně ten zvuk připadal nějak povědomý,“ podotkl Benny.

Bývalého vedoucího stánku s občerstvením zasáhla láska na první pohled. A teď, na *druhý* pohled, se v té věci nic nezmě-

nilo. Ta neustále sprostě mluvící zrzka s bujným poprsím byla jako vystřižená z nějakého románu finského spisovatele Arta Paasilinny! Ten sice nikdy nepsal o žádné slonici, Bennymu však připadalo, že je to jenom otázka času.

Jednoho časného srpnového rána o rok dřív stála zmíněná slonice v Krásčině zahradě a kradla jablka. Kdyby uměla mluvit, možná by se svěřila, že předešlý večer vzala roha z jednoho cirkusu ve Växjö a šla si hledat něco k pití, poněvadž její ošetřovatel, místo aby konal svou práci, dělal totéž ve městě.

Za soumraku dorazila k jezeru Helgasjön a rozhodla se, že nejenom uhasí žízeň. Řekla si, že by neměla nic proti osvěžující koupeli, a jala se brodit v mělké vodě.

Ale zčistajasna voda už tak mělká nebyla a slonice musela využít vrozené schopnosti plavat. Sloni obecně neuvažují tak logicky jako lidi a to tahle slonice potvrdila, když se ve snaze dostat se zase na pevnou zem rozhodla uplavat dva a půl kilometru na druhou stranu zálivu, místo aby se obrátila a uplavala čtyři metry.

Tato sloní logika měla dva následky. Jedním bylo to, že cirkusáci a policisti, kteří po dlouhém otálení sledovali její stopy až k Helgasjönu a do patnáct metrů hlubokého zálivu, slonici prohlásili za mrtvou. Druhým byla skutečnost, že zcela živé slonici se pod pláštěm tmy podařilo zabloudit až do Krásčiny zahrady, aniž si toho někdo všiml.

Výše zmíněná fakta Kráska samozřejmě neznala, ale dodatečně si jich většinu domyslela, když se o zmizelé a za mrtvou prohlášené slonici dočetla v místních novinách. Uvědomila si, že do uvedené oblasti v uvedené chvíli asi za zábavou moc dalších slonů nevyrazilo, takže ta mrtvá slonice a ta zcela živá v její péči jsou zřejmě jeden a týž exemplář.

Kráska ze všeho nejdřív slonici pojmenovala. Pokřtila ji

Soňa – po svém idolu, zpěvačce a herečce Soně Hedenbrattové. Pak následovalo několikadenní vyjednávání mezi Soňou a vlčákem Busterem, po kterém se konečně snesli.

Potom přišla zima s věčnou shánkou žrádla pro chudáka Soňu, která opravdu žrala jako slon. Naštěstí zrovna natáhl bačkory Krásčin staříčkový otec, který jediné dceři odkázal milion korun (dvacet let předtím, když odcházel do důchodu, prodal úspěšnou továrnu na výrobu kartáčů a takto získané peníze pak dobře spravoval). Kráska proto opustila místo recepční ve zdravotnickém středisku v Rottne a na plný úvazek se stala matkou psa a slonice.

Pak zase nastalo jaro, Soňa se mohla opět živit trávou a listím a k usedlosti přijel ten mercedes, první návštěva za poslední dva roky, od doby, kdy dceru naposled navštívil její nyní už nebožtík otec. Kráska vysvětlila, že nemá ve zvyku příliš se vzpírat osudu, takže ji vůbec nenapadlo snažit se Soňu před cizími návštěvníky utajit.

Alan a Julius mlčeli a zažívali Krásčino vyprávění, ale Benny se otázel:

„Co znamená to Sonino troubení? Připadá mi, že ji něco bolí.“

Kráska překvapeně vytřeštila oči:

„Jak jsi to *do prdele* poznal?“

Benny hned neodpověděl. Místo toho pozřel první sousto, aby získal čas na rozmyšlenou. Potom řekl:

„Jsem skoro veterinář. Chcete slyšet dlouhou, nebo krátkou verzi?“

Všichni se shodli, že by dali přednost dlouhé verzi, ale Kráska trvala na tom, že se s Bennym nejdřív vydá do stodoly a skoroveterinář Benny se tam Soně podívá na bolavou levou přední nohu.

U stolu zůstal Alan a Julius, kterým nešlo do hlavy, jak je

možné, že veterinář s culíkem skončil jako neúspěšný stánkař v södermanlandské pustině. Mimochodem, veterinář s culíkem, co je to za pořádek? Doba se opravdu vymknula z kloubů. Za časů ministra financí Gunnara Stränga byly jiné časy, tenkrát se už zdaleka poznalo, kdo má jaké povolání.

„Ministr financí s culíkem,“ zachechtal se Julius, „to by bylo něco...“ Netušil, že za pouhý rok tomu tak ve Švédsku opravdu bude.

Benny pevnou rukou chudáka Soňu prohlédl – zažil takové věci už dřív, když byl na praxi na safari v Kolmårdenu. Soně pod nehtem druhého prstu uvízla ulomená větev, takže se jí část nohy podebrala. Kráska se pokusila větev odstranit, ale neměla na to dost sil. Benny to pomocí klidné domluvy a francouzáku dokázal během pouhých několika minut. Noha však byla zanícená.

„Potřebujeme antibiotika,“ konstatoval Benny. „Zhruba tak kilo.“

„Pokud ty víš, co potřebujeme, já vím, jak to seženeme,“ odpověděla Kráska.

Jenže obstarání léku vyžadovalo *noční* výpravu do Rottne, a tak se Benny s Kráskou – zatímco čekali, až nastane pravý čas – vrátili k večeři.

Všichni se cpali s velkou chutí a jídlo splachovali pivem a Gammeldanskem, kromě Bennyho, který pil džus. Po posledním soustu se přesunuli do obývacího pokoje s křesly u krbu, kde byl Benny vyzván, aby blíž vysvětlil to, že je *skoro* veterinář.

Všechno začalo tím, že Benny a jeho o rok starší bratr Bosse, kteří oba vyrůstali v Enskede, ležícím jižně od Stockholmu, jezdili na léto ke strýčku Frankovi do kraje Dalarna. Strýček, kterému se neřeklo jinak než Francek, byl úspěšný podnikatel – vlastnil a provozoval řadu různých firem. Prodával všechno od

karavanů až po štěrky i skoro všechno mezi tím. Kromě spánku a jídla věnoval Francek celý život *práci*. Měl za sebou několik nepovedených vztahů – strýček Francek, který pořád jenom pracoval, jedl a spal (a v neděli se osprchoval), vždycky každou ženskou brzy omrzel.

Bennyho a Bosseho k němu tak jako tak v šedesátých letech několikrát poslal na prázdniny jejich otec, Franckův starší bratr, který tvrdil, že děti se potřebují dostat na čerstvý vzduch. S touhle věcí to dopadlo všelijak, poněvadž Benny a Bosse byli ihned vyškoleni k obsluze velkého drtiče kamene na strýčkově štěrkovišti. Oběma klukům se tam líbilo, přestože vykonávali těžkou práci a dva měsíce museli neustále spíš než vzduch dýchat prach. Večer jim strýček Francek servíroval večeri s moudry, z nichž jeho nejoblíbenější znělo:

„Koukejte si, kluci, obstarat pořádný vzdělání, nebo skončíte jako já.“

Ani Bennymu, ani Bossemu se nezdálo, že skončit jako strýček Francek by bylo tak hrozné – alespoň do doby, kdy nedopatřením zahynul v tom drtiči kamene – ale strýčka Francka vždycky trápilo, že nechodil dost dlouho do školy. Švédsky uměl sotva psát, počty mu nešly, anglicky nerozuměl ani slovo a jen taktak dokázal říct, že se hlavní město Norska jmenuje Oslo, když si někdo vzal do hlavy, že se ho na to zeptá. To jediné, v čem se strýček Francek vyznal, byly – obchody. Z těch pohádkově zbohatl.

Jak moc zámožný byl strýček Francek v době své smrti, se dalo těžko říct. V každém případě zemřel, když Bossemu bylo devatenáct a Bennymu táhlo na osmnáct. Jednoho dne Bosseho a Bennyho kontaktoval advokát a sdělil jim, že jsou oba uvedeni v strýčkově závěti, ale že je to komplikované, a proto se budou asi muset sejít.

Tak se stalo, že Bosse a Benny se s advokátem setkali v jeho

kanceláři a tam se dozvěděli, že na oba bratry bude v den, kdy dokončí postgymnaziální studium, čekat částka neznámé, avšak *značné* výše.

Nejenom to, oba bratři budou během studií přes advokáta dostávat slušnou, o inflaci navyšovanou apanáž, ale studium nesmějí přerušit, protože v tom případě se jim apanáž přestane vyplácet. Vyplácet se přestane taky tomu z bratrů, který složí nějakou zkoušku a bude se moct sám živit. V závěti byly ještě další věci, několik více či méně zašmodrchaných podrobností, ale v podstatě šlo o to, že až dostudují oba bratři, zbohatnou.

Bosse a Benny se ihned přihlásili na sedmitýdenní kurz sváření a advokát jim potvrdil, že to podle poslední vůle bude stačit, „i když mám pocit, že váš strýček Frank měl na mysli něco sofistikovanějšího.“

Během kurzu se však staly dvě věci. Zaprvé Bennyho přestalo jednou provždy bavit, že si z něj starší brácha dělá hromosvod. Tak to chodilo už dlouhá léta, ale teď bylo načase Bossemu říct, že jsou oba už skoro dospělí a že se bude muset začít vytahovat na někoho jiného.

Zadruhé Benny dospěl k závěru, že vůbec svářečem být nechce a že jeho svářečský talent je tak nepatrný, že nemá vůbec smysl kurz dokončovat.

Bratři se kvůli tomu nějakou dobu hádali, načež se Bennymu podařilo vecpat se do kurzu botaniky na Stockholmské univerzitě. Podle advokáta se strýčkova závěť nedala interpretovat jinak, než že změna studijního oboru je zcela v pořádku, pokud ovšem nedojde k přerušení studia.

Bosse byl se svým svářečským vzděláním rychle hotový, ale přesto z peněz po strýčku Franckovi nedostal ani pětník, protože bratr Benny pořád ještě studoval. Navíc advokát Bossemu v souladu se závětí okamžitě přestal vyplácet apanáž.

Z bratrů se tak samozřejmě stali nepřátelé na život a na

smrt. Když Bosse jedné noci v opilosti Bennymu rozmlátil a rozkopal jeho krásnou novou stopětadvacítku (zakoupenou za peníze ze štědrého stipendia), vzala veškerá bratrská láska i ohledy za své.

Bosse začal dělat obchody v duchu strýčka Francka, ale většinou bez jeho talentu. Po nějaké době se přestěhoval do Västergötlandu, jednak proto, aby svým obchodům dodal nový impuls, jednak proto, aby se vyhnul nebezpečí, že někde narazí na toho mizeru bratra. Mezitím Benny rok za rokem setrval ve světě studií. Měl, jak už bylo řečeno, slušnou apanáž a díky tomu, že z každého oboru těsně před zkouškou utekl a místo toho se pustil do něčeho nového, si dobře žil, kdežto jeho despotický a hulvátský bratr musel na svoje peníze dál čekat.

Takhle to Benny provozoval třicet let, až se jednoho dne ozval značně zestárlý advokát a sdělil mu, že jejich dědictví je vyčerpané, že už mu nebude posílat měsíční kapesné a žádné peníze samozřejmě nejsou k dispozici. Oba bratři můžou zkrátka a dobře na celé dědictví zapomenout, informoval ho advokát, kterému teď bylo devadesát let – asi zůstal naživu hlavně kvůli té závěti, poněvadž jen o několik týdnů později v křesle u televize zemřel.

To se stalo teprve před několika měsíci. Benny si najednou musel opatřit práci. Ale jeden z nejvzdělanějších lidí v celém Švédsku se se zlou potázel, protože pracovní trh nepožadoval rekordní počet studijních let, ale *doložené studijní výsledky*. Benny skoro složil přinejmenším deset státnic, a přesto musel nakonec, aby měl co dělat, investovat do stánku s občerstvením. Mimochodem, v souvislosti s advokátovou zprávou, že už celé dědictví prostudoval, se dostal do kontaktu s Bossem. Bosse měl tehdy takovou náladu, že ho Benny v nejbližší budoucnosti rozhodně nehodlal navštívit.

Když Benny ve svém vyprávění dospěl až sem, Julius se začal

obávat, že Kráska bude klást příliš dotěrné otázky, že se například zeptá, jak se Benny ocitl v Juliově a Alanově společnosti. Ale Krásce díky pivu a Gammeldansku na podrobnostech příliš nezáleželo. Zato si uvědomila, že nechybí moc a ona, stará osoba, se zamiluje.

„Čím ses ještě stihnul *skoro* stát kromě veterináře?“ zeptala se a oči se jí zaleskly.

Bennymu bylo stejně jako Juliovi jasné, že by neměl zacházet příliš do podrobností, co se týče událostí posledního dne, a tak ho Krásčina otázka potěšila. Ale odpověděl, že si už všechno nepamatuje – když člověk stráví tři desetiletí ve školní lavici a tu a tam si udělá úkol, stihne leccos. Benny v každém případě věděl, že je skoro veterinář, skoro doktor všeobecného lékařství, skoro architekt, skoro inženýr, skoro botanik, skoro učitel jazyků, skoro sportovní pedagog, skoro historik a skoro ještě pár dalších věcí. A seznam ještě okořenil tím, že skoro absolvoval několik kratších kurzů různorodé úrovně a významu. Navíc ho bylo možno označit skoro za šprta, poněvadž několikrát chodil v jednom a téže semestru hned do dvou kurzů.

Pak Benny dospěl k něčemu, co taky skoro byl, a navíc na to skoro zapomněl. Obrátil se ke Krásce a zadeklamoval:

*Ze života v bídě, temnotě,
ze samoty dlouhé noci,
paní, poklade můj, jen na tě
ódu zpívat budu moci.*

Rozhostilo se hrobové ticho – jen Kráska si neslušně mumlala něco sprostého, zatímco jí rudly tváře.

„Erik Axel Karlfeldt,“ objasnil Benny. „Rád bych jeho slovy poděkoval za jídlo a vřelý přijetí. Asi jsem se nezmínil, že jsem taky skoro literární vědec?“

Potom Benny požádal Krásku o tanec u krbu. Asi zašel trochu moc daleko, protože to rázně odmítla s poznámkou, že *už těch blbostí bylo dost*. Ale Julius si všiml, že jí to zalichotilo. Rozepnula si zip teplákové bundy a srovnala si švy, aby se Bennymu líbila.

Alan se pak odporoučel, zatímco ostatní tři se přesunuli na kávu, ke které ten, kdo chtěl, dostal koňak. Julius si vesele dal sakumprásk všechno, kdežto Benny se spokojil s polovinou.

Julius Krásku zasypal otázkami stran statku a její vlastní minulosti – jednak byl zvědavý, jednak se chtěl za každou cenu vyhnout hovoru na téma, co jsou sami zač, kam mají namířeno a proč. Tomu všemu unikl, poněvadž Kráska začala vyprávět o svém mládí, o muži, kterého si jako osmnáctiletá vzala a o deset let později vykopla (tahle část jejího vyprávění obsahovala zvláště mnoho sprostých výrazů), o tom, že nikdy neměla děti, o Sjötorpu, na který rodiče jezdili na léto – předtím než jí před sedmi lety matka zemřela a otec jí ho celý natrvalo přenechal, o krajně neinspirativním místě recepční ve zdravotním středisku v Rottne, o zděděných penězích, které jí začínají docházet, a o tom, že brzy nastane čas vypadnout a najít si něco jiného.

„Vždyť je mi už třiačtyřicet,“ posteskla si Kráska. „To je *do prdele* na půl cesty do hrobu.“

„Tím si nebuďte tak jistá,“ prohodil Julius.

Psovod udělil Kicki nové pokyny a fena zavěťřila a vydala se směrem od drezíny. Komisař Aronsson doufal, že se někde vynoří mrtvola, Kicki se však už po třiceti metrech na pozemku slévárny začala pohybovat v kruzích – zjevně cosi nazdařbůh hledala – načež se úpěnlivě podívala na psovoda.

„Kicki se omlouvá, ale nemůže nám říct, kam se mrtvola poděla,“ přeložil psod.

Psovodova informace nebyla úplně tak přesná, jak možná být měla. Komisař Aronsson si ji vyložil tak, že Kicki stopu mrtvoly ztratila už u drezíny. Kdyby však Kicki uměla mluvit, určitě by řekla, že tělo před jeho zmizením kdosi odtáhl několik metrů směrem k slévárně. Komisař Aronsson by asi na základě toho začal vyšetřovat, jaké ze slévárny během posledních hodin odjely dopravní prostředky. Odpověď by byla jediná: kamion s přívěsem, který míří na překládku do göteborgského přístavu. Kdyby mu to Kicki řekla, komisař by mohl v okrscích podél silnice E 20 vyhlásit poplach a policie by kamion někde na krajnici před Trollhättanem zastavila. Teď místo toho mrtvola zmizela ze Švédska.

O necelé tři neděle později obtěžoval mladého egyptského hlídače na nákladní lodi, která za sebou právě zanechala Suezský kanál, smrad z nákladního prostoru.

Nakonec to už nevydržel. Namočil si hadr a ovázel si ho kolem úst a nosu. Vysvětlení našel v jedné z dřevěných beden. Ležela tam zpola shnilá mrtvola.

Egyptský námořník chvíli uvažoval. Nechat mrtvolu na místě, aby mu zkazila zbytek plavby, se mu moc nezamlouvalo. Navíc by ho v tom případě určitě čekaly dlouhé výsledky v Džibuti a všichni přece vědí, jak se obvykle chová džibutská policie.

Představa, že bude muset mršinou manipulovat, ho taky moc netěšila, ale ať tak či onak, námořník se nakonec rozhodl. Nejdřív mrtvole vybral z kapes všechno, co mělo nějakou cenu – měl by přece něco dostat za práci – a potom tělo hodil přes palubu.

A tak se stalo, že to, co kdysi byl útlý mladík s dlouhými

umaštěnými blond vlasy, s rozježenými vousy a v džínové bundě s nápisem *Never Again* na zádech, se se šplouchnutím změnilo v potravu ryb v Rudém moři.

Těsně před půlnocí se společnost na Sjötorpu rozešla. Julius se šel vyspat do horního patra, zatímco Benny s Kráskou si sedli do mercedesu a vydali se navštívit zdravotní středisko v Rottne, které už mělo po zavírací hodině. V půli cesty objevili pod dekou na zadním sedadle Alana. Když se probudil, vysvětlil jim, že se nejdřív šel projít na čerstvý vzduch a pak ho napadlo vyspat se v autě, poněvadž schody do horního patra domu byly po tom dlouhém dnu na jeho ubohá kolena trochu moc.

„Nejsem už žádný devadesátník,“ dodal.

Z dvojice se tak stala trojice, to však pochopitelně nevadilo. Kráska ostatní seznámila s podrobnostmi svého plánu. Do střediska se dostanou pomocí klíče, který zapomněla vrátit, když dala výpověď. Tam se pak přihlásí na počítači doktora Erlandssona a jeho jménem odešlou její recept na antibiotika. K tomu byly samozřejmě nutné Erlandssonovy přihlašovací údaje, to ovšem, sdělila Kráska, nebude problém, protože doktor Erlandsson není jenom náfuca, ale i *zasranej blb*. Když ve středisku před několika lety instalovali nový počítačový systém, učila doktora psát elektronické recepty právě ona a právě ona mu taky vybrala uživatelské jméno a heslo.

V mercedesu dorazili na zamýšlené místo činu. Benny, Alan a Kráska vystoupili a před akcí provedli rekognoskaci terénu. Jako naschvál kolem nich zvolna projelo auto a jeho řidič obdařil trojici stejně překvapeným pohledem jako trojice jeho. V Rottne způsobilo senzaci, když tu po půlnoci byla

vzhůru jedna živá bytost. Tuhle noc byly vzhůru hned čtyři.

Auto však zmizelo a znovu zavládla tma a ticho. Kráska zavedla Bennyho a Alana dveřmi pro zaměstnance na zadní straně do zdravotního střediska a pak dál do ordinace doktora Erlands-sona. Tam zapnula doktorův počítač a přihlásila se.

Všechno probíhalo podle plánu a Kráska se vesele hihňala, ale potom najednou bez jakékoli pauzy přešla do sprosté litanie. Zrovna totiž zjistila, že odeslat recept na „kilogram antibiotik“ nejde jen tak.

„Napiš erytromycin, rifamin, gentamicin a rifampin, dvě stě padesát gramů od každého,“ poradil jí Benny. „Tak ten zá-
nět napadneme ze dvou různých stran.“

Kráska obdivně pohlédla na Bennyho. Potom ho vyzvala, aby si sedl a sám napsal to, co říkal. Benny udělal, co mu bylo řečeno, a přidal ještě řadu léků do lékárničky, které se mohly hodit pro strýčka Příhodu.

Dostat se ze zdravotního střediska bylo pak stejně snadné jako dostat se do něj. A cesta domů proběhla bez jakýchkoli incidentů. Benny s Kráskou pomohli Alanovi do horního pa-
tra, a když se hodiny blížily k půl druhé, zhaslo na Sjötorpu poslední světlo.

V tuhle dobu byl vzhůru málokdo. Ale v Braåsu, několik desítek kilometrů od Sjötorpu, sebou v posteli šil jeden mladík, který by si rád zakouřil. Byl to Kýblův mladší bratr, nový vůdce motorkářského klubu Violence. Před třemi hodinami zamáchl poslední cigaretu a vzápětí samozřejmě pocítil strašnou potřebu dát si ještě jednu. Proklínal sám sebe, že si zapomněl koupit ku-
řivo předtím, než v celém městečku večer zavřely obchody, což se jako obvykle stalo velmi brzo.

Nejdřív měl v úmyslu vydržet do rána, kolem půlnoci to však už nešlo dál. Tehdy se v hlavě Kýblova bratra zrodila my-

šlenka, že oživí staré dobré časy a prostě se pomocí páčidla vloupe do nějakého kiosku. Ne ovšem v Braåsu, tam musel myslet na svou pověst. Navíc by na něj podezření ze spáchaného zločinu padlo ještě dřív, než by vloupačku někdo stačil objevit.

Nejlepší by samozřejmě bylo vyrazit někam daleko, ale na to byla jeho chuť na cigaretu příliš velká. Kompromisem se stalo Rottne, čtvrt hodiny od jeho bydliště. Motocykl a klubovou bundu nechal doma. Nenápadně oblečený vjel chvíli po půlnoci ve svém starém Volvu 240 pomalu do městečka. U zdravotního střediska spatřil ke svému překvapení tři lidi na chodníku. Jenom tam tak stáli: žena se zrzavými vlasy, muž s culíkem a těsně za nimi příšerně starý dědek.

Mladší bratr tuto událost nijak hlouběji neanalyzoval (on události vůbec málokdy nějak hlouběji analyzoval). Místo toho ujel ještě kilometr po stejné silnici, zastavil se pod stromem kousek od kiosku, do kterého se mu však nepodařilo dostat, protože jeho majitel zabezpečil dveře proti vloupání, a pak se vrátil domů a měl stejnou chuť na cigaretu jako předtím.

Když se Alan těsně po jedenácté hodině dopoledne probudil, připadal si silný. Podíval se z okna – venku se kolem smålandského jezera rozprostíral stejně smålandský les. Alanovi to připomínalo Södermanland. Zdálo se, že je krásný den.

Oblékl si jediné šaty, které měl, a napadlo ho, že by si možná mohl dovolit trochu obnovit šatník. Ani on, ani Julius, ani Benny s sebou neměli dokonce ani kartáček na zuby.

Když Alan vstoupil do obývacího pokoje, Julius a Benny snídali. Julius si ráno vyšel na procházku, zatímco Benny dlouho tvrdě spal. Kráska připravila na stůl talíře a sklenice, napsala jim pokyny, jak se mají v kuchyni sami o sebe postarat, a odjela do

Rottne. Její dopis končil příkazem, že pánové mají na talířích nechat přiměřenou část snídaně. O zbytek se postará Buster.

Alan pánům popřál dobré ráno a oni jeho přání opětovali. Načež Julius dodal, že tak uvažoval, že by na Sjötorpu měli zůstat ještě jednu noc, poněvadž je tu naprosto kouzelné okolí. Alan se ho vzhledem k vášním, jichž byl předcházejícího večera svědkem, zeptal, jestli na něj náhodou během snídaně jejich soukromý řidič nevyvíjel nátlak. Julius odpověděl, že nejenom jedl topinky a vajíčka, ale opravdu taky vyslechl řadu Bennyho argumentů, proč by radši měli zůstat na Sjötorpu celé léto, ale závěr si přesto vyvodil sám. Kam by se ostatně vydali, kdyby se opravdu někam vydali? Potřebují ještě jeden den na rozmyšlenou. Pokud budou chtít zůstat, musí se jenom shodnout na nějaké přijatelné historce na téma, kdo jsou a kam mají namířeno. A samozřejmě získat Krásčin souhlas.

Benny jejich rozhovor sledoval se zájmem a určitě doufal, že to skončí ještě jednou nocí na stejném místě. Jeho city ke Krásce od předcházejícího dne nijak neztratily na intenzitě, naopak byl zklamaný, že se s ní nesetkal, jakmile sešel dolů na snídani. Ale Kráska do dopisu v každém případě napsala „Díky za včerejší večer“. Že by měla na mysli báseň, kterou jí Benny zarecitoval? Kéž by se brzy vrátila!

Přesto trvalo skoro ještě hodinu, než Kráska zahnula s autem na dvůr. Když vystoupila, Benny uviděl, že je ještě krásnější, než když se viděli naposled. Červenou teplákovou soupravu vyměnila za šaty a Bennyho napadlo, jestli nebyla u kadeřníka. Udělal k ní několik horlivých kroků a zvolal:

„Má krásko! Vítej doma!“

Těsně za ním stáli Alan a Julius, pobavení projevy lásky, které se jim odehrávaly před očima. Ale když Kráska promluvila, všem zmrzl úsměv na rtech. Kráska nejdřív prošla kolem Bennyho, potom kolem zbývajících dvou, načež se zastavila na

schodech usedlosti, obrátila se a spustila:

„Vy hajzlové! Vím všechno! A teď chci vědět to ostatní. Sraz v jídelně, *hned!*“

Pak zmizela v domě.

„Jestli už všechno ví, tak co chce vědět ještě?“ zeptal se Benny.

„Ticho, Benny,“ napomenul ho Julius.

„Jak bylo řečeno,“ pravil Alan.

A pak šli dovnitř, vstříc svému osudu.

Kráska začala den tím, že nakrmila Soňu čerstvě posečenou trávou a potom se vyšňořila. Chtě nechtě si musela přiznat, že by se tomu Bennymu ráda líbila. Proto vyměnila červenou teplákovou soupravu za světle žluté šaty a kudrnaté vlasy zkrotila do dvou copů. Navíc se ještě předtím, než si sedla do svého červeného passatu a odjela pro proviant do Rottne, trochu namalovala a maličko navoněla.

Buster seděl jako obvykle na svém místě vedle řidiče. Když auto zahrulo před samoobsluhu v Rottne, zaštěkal. Krásce dodatečně vrtalo hlavou, jestli štěkal proto, že uviděl poutač večerníku *Expres*, který se vyjímal před vchodem. Na poutači byly dvě fotografie – úplně dole fotka dědka Julia a úplně nahoře fotka pradědka Alana. Titulek zněl:

Policie má podezření:

STOLETÝ MUŽ

UNESEN

zločineckou

BANDOU

Dnes hon na známého

LUPÍČE

Kráska celá zbrunátněla a myšlenky se jí rozutekly všemi směry. Nepříčetně se rozzlobila a ihned stornovala všechny plány na nákup potravin, protože se rozhodla, že ti tři vykuřkové do oběda vypadnou z baráku! Nejdřív ale zašla do lékárny a vyzvedla si léky, které Benny předešlé noci našel do počítače, načež si koupila Expres, aby se dozvěděla víc podrobností o tom, jak se věci mají.

Čím déle Kráska četla, tím víc se zlobila. Zároveň jí však něco nehrálo. Benny patří do klubu Never Again? Julius je známý lupič? A kdo unesl koho? Vždyť se zdá, že spolu skvěle vycházejí.

Nakonec přesto zvítězil vztek nad zvědavostí. Ať už je to, jak chce, podvedli ji. A Gunilu Björklundovou nikdo beztrestně podvádět nebude! *Má krásko!* To určitě!

Sedla si zpátky za volant a musela si znovu přechíst:

V pondělí, na své sté narozeniny, zmizel z domova důchodců v Malmköpingu Alan Karlsson. Policie má podezření, že ho unesla zločinecká motorkářská organizace Never Again. Podle toho, co jsme zjistili, je navíc do případu zapleten známý lupič Julius Jonsson.

Pak následovala změt informací a svědectví. Alan Karlsson byl viděn na autobusovém nádraží v Malmköpingu, potom nastoupil do autobusu do Strängnäs, což rozzuřilo nějakého člena organizace Never Again. Ale počkat... *světlovlasý, zhruba třicetiletý muž...* To nebyl příliš výstižný popis Bennyho. Krásce se... ulevilo?

Zmatené informace pokračovaly tím, že Alan Karlsson byl předešlého dne spatřen uprostřed södermanlandských lesů na drezíně spolu se známým lupičem Jonssonem a dříve tak rozčileným členem organizace Never Again. Reportér nebyl schopen přesně popsat, jaký je mezi těmi třemi lidmi vztah, všeobecně se však má za to, že Alan Karlsson je v moci druhých

dvou mužů. Takový názor alespoň vyslovil zemědělec Tengroth z Vidkäraru, když na něj reportér chvíli tlačil.

Nakonec list odhalil další podrobnost, totiž fakt, že předešlého dne beze stopy zmizel majitel stánku s občerstvením Benny Ljungberg, a to právě v Åkers Styckebruku, kde byl naposled zpozorován hledaný stoletý muž a jmenovaný lupič. To může dosvědčit obsluha blízké benzinové pumpy Statoil.

Kráska noviny složila a vsunula Busterovi do tlamy. Pak vyrazila k lesní usedlosti, kde, jak teď už věděla, má na návštěvě stoletého staříka, známého lupiče a majitele stánku s občerstvením. Posledně jmenovaný byl okouzlující muž, který měl šarm a zjevné medicínské znalosti. Ale teď nebyl čas na romantiku. Ještě před chvilkou byla Kráska spíš smutná než rozzlobená, než se však vrátila domů, znovu v ní vzkypěla zloba.

Kráska vyškubla Busterovi z tlamy *Expres*, rozložila první stranu s fotografií Alana i Julia, chvíli sprostě nadávala, načež se jala nahlas předčítat inkriminovaný článek. Potom chtěla, aby jí vysvětlili, co se stalo, a slíbila, že ať tak či onak, všechny tři během pěti minut vypakuje. Načež noviny zase složila a vsunula zpátky Busterovi do tlamy, zkrřížila ruce na prsou a nakonec ledovým rozhodným hlasem pronesla:

„Tak co?“

Benny se podíval na Alana, Alan se podíval na Julia a tomu se kupodivu na tváři rozhostil úsměv.

„Známy lupič,“ pravil. „Aha, tak já jsem známý lupič. To není špatný.“

Ale na Krásku to neudělalo žádný dojem. Už teď byla rudá v obličejí a ještě víc zrudla, když Juliovi sdělila, že ze známého lupiče budou co nevidět *lítat chlupy*, pokud jí hned

neřekne, co se děje. A pak všem zopakovala to, co už řekla sama sobě – že Gunilu Björklundovou ze Sjötorpu nebude nikdo beztrestně podvádět. Svým slovům dodala důrazu, když ze stěny sundala starou brokovnici. Připustila sice, že se z ní nedá střílet, dodala však, že je dost dobrá na to, aby jí, pokud to bude třeba, lupičům, stánkařům i plesnivým dědkům rozmlátila hlavu. A skutečně to tak vypadalo.

Úsměv Julia Jonssona rychle pohasl. Benny jako by vrostl do země, ruce mu ochrnutě visely podél boků. Musel si přiznat, že ho opouští milostné štěstí. Vtom do děje vstoupil Alan a požádal Krásku o čas na rozmyšlenou. Vyjádřil přání, aby si s jejím dovolením ve vedleším pokoji mohl mezi čtyřma očima promluvit s Juliem. Kráska na to s mumláním přistoupila, varovala však Alana, aby si nevymýšlel žádné pitomosti. Alan slíbil, že se bude chovat slušně, načež vzal Julia v podpaží, odtáhl ho s sebou do kuchyně a zavřel dveře.

Alan zahájil poradu otázkou, jestli Julia nenapadá něco, co by na rozdíl od všeho, co dosud spískal, nehnulo Krásce žlučí. Julius odpověděl, že situace by se dala zachránit jedině tím, že by Krásku přizvali k nějaké formě spoluvlastnictví toho kufru. Alan souhlasil, ačkoli namítl, že ničemu neprospějí, když budou každý den někomu vyprávět, že kradou kufry, jejich majitele – pokud chtějí to, co je jejich, zpátky – zabíjejí a mrtvolý pak šoupají do dřevěných beden a posílají do Afriky.

Julius mínil, že Alan přehání. Zatím přece o život přišel jenom jeden člověk, a ten si to nejspíš zasloužil. A jestli se teď budou držet stranou, dokud se situace neuklidní, žádné další oběti už nemusejí být.

Na to Alan řekl, že si v rychlosti všechno promyslel. Nejlepší podle něj bude, když se obsah kufru rozdělí mezi všechny čtyři, to jest mezi Alana, Julia, Bennyho a Krásku. Pak nebude hrozit nebezpečí, že si dva posledně jmenovaní budou před ne-

správnými lidmi pouštět pusy na špacír. Navíc budou moct všichni zůstat na Sjötorpu přes léto, dokud je nepřestanou hledat ti z toho motorkářského klubu, pokud je tedy vůbec hledají, i když se to dá předpokládat.

„Pěťadvacet milionů za několikatydenní nocleh,“ povzdechl si Julius, ale posunkem dal najevo, že pochopil, že Alan má pravdu.

Schůzka v kuchyni skončila. Julius a Alan se vrátili do obývacího pokoje. Alan požádal Krásku a Bennyho ještě o půl minuty strpení a Julius se mezitím odebral do svého pokoje a vzápětí odtamtud za sebou přivlekl kufr. Položil ho na stůl uprostřed pokoje a otevřel.

„S Alanem jsme se rozhodli, že se o to podělíme rovným dílem, všichni čtyři.“

„*Do píči!*“ děla Kráska.

„Rovným dílem?“ otázal se Benny.

„Jo, ale těch sto tisíc musíš vrátit,“ vzpomněl si Alan. „A ty drobný, co ti dali nazpátek, když jsi platil benzin.“

„*Do píči zkurvený!*“ pravila Kráska.

„Všichni si sedněte a já vám všechno povím,“ rozhodl Julius.

Krásce stejně jako Bennymu dělalo trochu problém strávit tu věc s mrtvolou odklizenou do dřevěné bedny, ale o to větší dojem na ni udělal Alan tím, že vylezl z okna a jen tak zmizel ze svého dřívějšího života.

„To samý jsem měla udělat čtrnáct dní potom, co jsem si vzala toho svého zmrda.“

Na Sjötorp se vrátil klid a pokoj. Kráska s Busterem se znovu vydali pro zásoby. Přivezli jídlo, pití, oblečení, hygienické zboží a spoustu dalších věcí. Kráska platila všechno hotově, ze svazku pětistovek.

Komisař Aronsson vyslechl svědkyni z benzinové pumpy v Mjölby, asi padesátiletou kontrolorku. Jak její profese, tak způsob, jakým informovala o tom, co viděla, ji činily důvěryhodnou. Svědkyně taky dokázala identifikovat Alana na fotografiích z oslavy osmdesátých narozenin jednoho klienta domova důchodců, která se konala několik týdnů předtím. Tyto fotografie sestra Alice laskavě poskytla nejenom policii, ale i zástupcům médií, kteří o ně projevíli zájem.

Komisař Aronsson musel sám sobě přiznat, že předešlého dne tento tip chybně zavrhl. Nemělo však smysl nad tím teď brečet. Místo toho se Aronsson soustředil na analýzu. Pokud šlo o směr útěku hledaných osob, nabízely se dvě možnosti: ti dva staříci a majitel stánku s občerstvením buď vědí, kam mají namířeno, nebo jedou na jih naslepo. Aronsson preferoval první možnost, protože bylo snadnější sledovat někoho, komu je jasné, kam se chce dostat, než někoho, kdo bloudí. Ale u těchto lidí člověk nikdy neví. Mezi Alanem Karlssonem a Juliem Jonssonem na straně jedné a Bennym Ljungbergem na straně druhé neexistovala žádná zjevná spojitost. Jonsson a Ljungberg se mohli znát, bydleli přece necelých dvacet kilometrů od sebe. Bylo však možné, že Ljungberg byl unesen a přinucen, aby si sedl za volant. I ten stoletý stařík mohl být k cestě donucen, i když dvě věci hovořily proti tomu: 1) skutečnost, že Alan Karlsson vystoupil z autobusu právě u železniční stanice Byringe a Julia Jonssona podle všeho navštívil z vlastní vůle a 2) svědectví, že když Julius Jonsson a Alan Karlsson projížděli na drezíně lesem a pak se procházeli před slévárnou, dělali dojem, že jsou spolu zadobře.

Ať tak či onak, zmíněná svědkyně si všimla, že stříbrný mercedes sjel z dálnice E 4 a pak pokračoval po silnici první třídy

číslo 32 směrem na Tranås. Ačkoli se to stalo už před dobrými čtyřiadvaceti hodinami, znělo to zajímavě. Když někdo míří po é čtyřce na jih a u Mjölby zahne na dvaatřícítku, má jen omezený počet rozumných destinací. Oblast kolem Väster-viku/Vimmerby/Kalmaru nepřicházela v úvahu, protože v tom případě by mercedes zahrnul už v Norrköpingu, případně v Lin-köpingu – podle toho, kde na é čtyřku vjel na severu.

Jönköping/Värnamo a jižnější oblasti se daly taky vyloučit, to by pak přece vůbec neexistoval důvod opouštět evropskou dálnici. Možná Oskarshamn a dál na Gotland, ale seznam cestujících na gotlandských trajektech nic takového nenazna-čoval. Zbýval vlastně jenom severní Småland: Tranås, Eksjö, snad Nässjö, Åseda, Vetlanda a okolí. Případně mohl mercedes jet až na jih do Växjö, v tom případě si však ti v něm nevybrali nejrychlejší cestu. To ostatně bylo dost dobře možné, poněvadž pokud oba staříci a majitel stánku měli pocit, že je někdo honí, bylo rozumné vybrat si menší silnice.

Tomu, že se navzdory všemu nacházejí v oblasti, kterou komisař Aronsson právě vymezil, nasvědčovala zaprvé skuteč-nost, že v autě seděli dva lidé bez platného pasu. Zřejmě neměli namířeno do ciziny. Zadruhé fakt, že kolegové komisaře Arons-sona obtelefonovali každou myslitelnou benzinovou pumpu směrem na jih, jihovýchod a jihozápad v okruhu tří až pěti set kilometrů od Mjölby. Nikdo nikde nepodal žádnou informaci o stříbrném mercedesu s třemi nápadnými pasažéry. Ti samo-zřejmě mohli tankovat u pumpy bez obsluhy, ale lidi obvykle dávají přednost pumpám s obsluhou, protože po určitém po-čtu kilometrů dostanou chuť na sáček čokoládových sušenek, limonádu nebo párek. Pro pumpu s obsluhou navíc mluvilo to, že si už jednou jednu takovou vybrali, tu v Mjölby.

„Tranås, Eksjö, Nässjö, Vetlanda, Åseda... a okolí,“ řekl si spokojeně komisař Aronsson, ale vzápětí se zase zachmuřil.

„A co teď?“

Když se vůdce motorkářského klubu The Violence z Braåsu po hrozné noci dopoledne probudil, ihned se vydal k benzinové pumpě, aby konečně ukojil chuť na cigaretu. Na stěně před vchodovými dveřmi proti němu zářil poutač Expresu. Na velké fotografii byl... to je přece ten dědek, kterého v noci viděl v Rottne!

V samém chvatu si zapomněl říct o pár cigaret. Ale noviny si koupil, užasl nad tím, co se dočetl – a zavolał staršímu bratru Kýblovi.

Záhada zmizelého a pravděpodobně uneseného stoletého staříka zaměstnávala celý národ. Soukromá televize TV4 odvysílala večer investigativní dokumentární pořad „Fakta speciál“, ve kterém se sice nedostala dál, než kam už dospěl Expres a postupně i Večerní listy, ale přesto ho sledovalo přes půl druhého milionu diváků, mezi nimi sám hledaný stoletý stařík a jeho tři noví kamarádi na smålandském Sjötorpu.

„Mít míň rozumu, asi by mi toho dědka přišlo líto,“ prohodil Alan.

Kráska to celé viděla trochu míň bezstarostně – vyjádřila názor, že jak Alan, tak Julius a Benny udělají nejlíp, když se teď delší dobu budou držet dál od lidí. A mercedes bude stát za stodolou. Sama hodlala jet ráno koupit stěhovací autobus, na který měla už dlouho políčeno. Může se stát, že brzy budou muset nahonem odjet, a ona v tom případě s sebou vezme celou rodinu včetně Soni.

KAPITOLA 9.

1939–1945

1. září 1939 přistála Alanova loď pod španělskou vlajkou u New Yorku. Alan si možná představoval, že se na tu zemi na západě v rychlosti koukne a pak zase popluje zpátky, ale právě toho dne vtrhl jeden z generalissimových kámošů do Polska a v Evropě se zase začalo naplno válčit. Loď pod španělskou vlajkou byla obstarána, později přímo zkonfiskována a až do míru v roce 1945 musela sloužit v americkém námořnictvu.

Všechny muže z lodi převezli do přistěhovaleckého úřadu na Ellis Islandu. Tam jim všem imigrační úředník položil čtyři stejné otázky: 1) Jméno? 2) Státní příslušnost? 3) Povolání? 4) Účel návštěvy Spojených států amerických?

Všichni Alanovi kolegové z onoho plavidla prohlásili, že jsou obyčejní španělští námořníci, kteří se teď nemají kam vrátit, poněvadž jim byla obstarána loď. Načež je honem vpustili do země, kde se museli protlouct, jak nejlíp uměli.

Alan se však od ostatních lišil. Jednak tím, že měl jméno, které španělsky mluvící tlumočník nedokázal vyslovit. Dále tím, že pocházel ze *Suecie*. A hlavně tím, že podle pravdy sdě-

lil, že je expert na výbušniny se zkušenostmi z vlastní firmy, ze zbrojního průmyslu a teď, naposled, z války mezi Španěly a Španěly.

Pak Alan vyndal dopis od generála Franka. Španělský tlumočník ho vyděšeně přeložil imigračnímu úředníkovi, který ihned přivolal svého šéfa, a ten zase přivolal svého.

První rozhodnutí znělo, že toho švédského fašistu okamžitě pošlou zpátky tam, odkud přijel.

„Stačí, když mi seženete loď, a já se hned vydám na cestu,“ souhlasil Alan.

To ovšem nebylo jen tak. Místo toho pokračovaly výslechy. A čím víc toho nejvyšší imigrační úředník z Alana dostal, tím méně působil Švéd fašisticky. A nebyl to ani komunista. Ani nacista. Zdálo se, že není nic jiného než právě expert na výbušniny. Jeho vyprávění o tom, jak si začal tykat s generálem Frankem, navíc znělo tak absurdně, že si ho snad ani nemohl vymyslet.

Nejvyšší imigrační úředník měl v Los Alamos v Novém Mexiku bratra, který se, pokud úředníkovi bylo známo, zabýval bombami a podobnými vojenskými záležitostmi. Jelikož nikoho nenapadlo nic lepšího, Alana prozatím zavřeli a šéf imigračního úřadu pak celou věc probral s bratrem, když se s ním na Den díkuvzdání setkal na rodinné farmě v Connecticutu. Bratr odpověděl, že není zrovna nadšený, že by měl na krku potenciálního Frankova přívržence, ale na druhé straně v Los Alamos potřebují co nejvíc odborných znalostí, takže jestli tím bratrovi prokáže službu, najdou pro toho Švéda nějakou přiměřeně nekvalifikovanou a nepříliš tajnou práci.

Šéf imigračního úřadu odpověděl, že mu tím bratr opravdu službu prokáže, načež se oba pustili do krocanů.

O něco později Alan poprvé v životě letěl letadlem a koncem podzimu roku 1939 vstoupil na základnu americké armády

v Los Alamos, kde se hned přišlo na to, že neumí ani slovo anglicky. Jeden španělsky hovořící poručík dostal za úkol zjistit, jak moc se Švéd vyzná ve své profesi, a Alan před ním musel napsat svoje vzorečky. Poručík si je prošel a usoudil, že Alan projevuje vynalézavost, ale taky si povzdechl, že jeho nálože jsou tak slabé, že by nevyhodily do vzduchu ani auto.

„To teda vyhodily,“ ohradil se Alan. „Jak auto, tak velkoobchodníka. To už jsem si vyzkoušel.“

Alan směl zůstat. Zpočátku pobýval v nejvzdálenějších barácích, ale jak plynuly měsíce a roky a on začal mluvit anglicky, mohl se na základně pohybovat čím dál svobodněji. Jako zvlášť pozorný pomocník se Alan přes den učil, jak se vyrábějí nálože úplně jiného kalibru než ty, které kdysi v neděli odpaloval v jámě za vlastní chalupou. A večer, když se většina mladých mužů vydávala z losalamoské základny do města za ženskými, vysedával v knihovně a zdokonaloval se v pokročilé výbušné technice.

Alan se učil víc a víc zároveň s tím, jak se válka šířila po Evropě (a postupně i po celém světě). Ne že by mohl nabyté znalosti nějak využít v praxi – byl pořád ještě pomocník (ačkoli velmi ceněný) – přesto je však v sobě shromažďoval. Teď už nešlo o nitroglycerin a dusičnan sodný – to bylo pro příštípkaře – ale o vodík, uran a další velké, ale hrozně komplikované věci.

Roku 1942 byla v Los Alamos zavedena zvlášť přísná pravidla utajení. Prezident Roosevelt pověřil tamější skupinu vědců tajným úkolem sestavit bombu, která, jak se Alan domníval, by v případě potřeby dokázala strhnout naráz deset nebo i dvacet španělských mostů. Ale i v nejuzavřenějších místnostech

jsou potřeba pomocné síly a oblíbený Alan získal nejvyšší bezpečnostní prověření.

Musel uznat, že Američani mají za ušima. Místo toho, na co byl zvyklý on, rozbíjeli malé atomy, a to tak, že udělaly větší šlupku, než jakou kdy svět dosud zažil.

V dubnu 1945 vědci v této práci dospěli téměř k cíli. Oni – i Alan – sice věděli, jak vyvolat jadernou reakci, ale nevěděli, jak ji kontrolovat. Alana, který po večerech vysedával sám v knihovně a dumal o různých věcech, o což se ho nikdo neprosil, ten problém fascinoval. Švédský pomocník to nevzdával a jednou večer... tu máš! Jednou večer... *vymyslel řešení!*

Na jaře toho roku trávili nejvýznamnější představitelé armády týden co týden dlouhé hodiny na poradách s předními fyziky – v čele s hlavním fyzikem Oppenheimerem – a s Alanem, který jim doléval kávu a nosil sušenky.

Fyzikové si rvali vlasy a žádali Alana, aby jim dolil, vojáci se drbali na hlavě a žádali Alana, aby jim dolil, a pak vojáci i fyzikové chvíli společně naříkali a žádali Alana, aby jim dolil. Tak to pokračovalo týden za týdnem. Alan sice už nějaký čas znal řešení jejich problému, ale říkal si, že se nesluší, aby kuchtík vykládal kuchaři, jak se vaří, takže si to, co věděl, nechával pro sebe.

Až jednou ke svému vlastnímu překvapení uslyšel sám sebe říkat:

„Promiňte, ale proč ten uran nerozdělíte na dvě stejné části?“

Tak nějak mu to uklouzlo, právě když naléval kávu samotnému hlavnímu fyzikovi Oppenheimerovi.

„Cože?“ opáčil hlavní fyzik Oppenheimer, který ani tolik neposlouchal, co Alan říká, jako byl šokovaný tím, že ten čísník otevřel ústa.

Alanovi nezbylo než mluvit dál:

„No, když ten uran rozdělíte na dvě stejné části a zařídíte,

aby se, až nastane čas, srazily, tak to nebouchne tady na základně, ale až budete chtít, aby to bouchlo.“

„Stejně části?“ zeptal se hlavní fyzik Oppenheimer. V tom okamžiku se mu strašně zatočila hlava, avšak vypravil ze sebe totéž: „Stejně části?“

„No, teď jste to, pane hlavní fyziku, trefil. Ty dvě části nemusej bejt stejně velký, nejdůležitější je, aby byly, až se srazej, dostatečně velký.“

Poručík Lewis, který se za Alana coby obsluhu zaručil, se ztvářil, jako by Švéda chtěl zavraždit, zato jeden z fyziků u stolu reagoval tím, že zapřemýšlel nahlas:

„Jak myslíte, že je srazíme? A kdy? Ve vzduchu?“

„Ano, pane fyziku. Nebo vy jste možná chemik? Ne? No, s tím, aby to bouchlo, nemáte problém. Problém je v tom, že samotnej výbuch nedokážete kontrolovat. Ale jedno kritický množství děleno dvěma se přece rovná dvěma nekritickým množstvím, vidíte? A obráceně, z dvou nekritických množství se stane jedno kritický.“

„A jak je srazíme dohromady, pane... Promiňte, kdo jste?“ otázal se hlavní fyzik Oppenheimer.

„Já jsem Alan,“ odpověděl Alan.

„Jak jste si, pane Alane, představoval, že je srazíme dohromady?“ pokračoval hlavní fyzik Oppenheimer.

„Obyčejnou, poctivou náloží,“ vysvětlil Alan. „Na ty já jsem machr, ale vy to určitě zvládnete sami.“

Fyzikové obecně a hlavní fyzikové zvlášť nejsou žádní blbci. Oppenheimer se během několika vteřin propracoval metrovými rovnicemi a dospěl k závěru, že číšník má zřejmě pravdu. Představte si to, něco tak komplikovaného, a má to tak jednoduché řešení! Mohli by na dálku odpálit obyčejnou, poctivou nálož v zadní části bomby a vyslat nekritické množství uranu 235, aby se setkal s jiným nekritickým množstvím. A hned

by to bylo kritické. Neutrony by se začaly pohybovat a atomy uranu štěpit. Spustila by se řetězová reakce a...

„Prásk!“ pronesl hlavní fyzik Oppenheimer sám k sobě.

„Jo,“ souhlasil Alan. „Vidím, pane hlavní fyziku, že už jste si všechno spočítal. Mimochodem, nechce někdo ještě kafe?“

V tom okamžiku se do tajné místnosti otevřely dveře a vstoupil viceprezident Truman, který přijel na jednu ze svých vzácných, nicméně opakovaných a vždycky předem neohlášených návštěv.

„Sedněte si,“ vybídl viceprezident muže, kteří se chvatně postavili do pozoru.

Pro jistotu se na jednu z volných židlí u stolu posadil i Alan. Když nějaký viceprezident řekne, že si mám sednout, udělám nejlíp, když si sednu, tak to holt v Americe chodí, říkal si.

Pak viceprezident vyzval hlavního fyzika Oppenheimera, aby ho informoval, jak daleko pokročili. Oppenheimer se znovu vymrštil a v samém chvatu ho nenapadlo nic jiného než říct, že pan Alan tamhle v rohu asi právě vyřešil zbývajících problém, jak lze řídit výbuch bomby. Páně Alanovo řešení sice ještě nebylo prokázané, ale hlavní fyzik Oppenheimer prohlásil, že mluví ke všem přítomným v přesvědčení, že zmíněný problém se právě stal minulostí a že během tří měsíců může proběhnout pokusný výbuch.

Viceprezident se rozhlédl kolem stolu a všichni na znamení souhlasu přikýkli. Poručík Lewis se opatrně odvážil zase nadechnout. Nakonec viceprezident spočinul pohledem na Alanovi.

„Myslím, že jste hrdinou dne, pane Alane. Než se vrátím do Washingtonu, potřebuju něco zakousnout. Nechcete mi dělat společnost?“

Alan si pomyslel, že společným rysem všech světových vůdců zřejmě je, že jakmile jsou s něčím spokojeni, pozvou člověka na

večeři, ale nahlas to neřekl. Místo toho viceprezidentovi za pozvání poděkoval, načež oba muži společně opustili místnost. Na jedné straně stolu zůstal stát hlavní fyzik Oppenheimer, který vypadal, jako by se mu ulevilo a zároveň byl nešťastný.

Viceprezident Truman nechal uzavřít svou oblíbenou mexickou restauraci v centru Los Alamos, takže až na zhruba desítku bezpečnostních agentů, rozptýlených v různých koutech lokálu, ji s Alanem měli sami pro sebe.

Velitel ochranky namítl, že pan Alan není Američan, a dokonce ani nebyl nijak prověřen pro to, aby mezi čtyřma očima rozmlouval s viceprezidentem, ale Truman jeho námitky odbyl mávnutím ruky a poznamenal, že Mr. Alan dnes vykonal tu nejvlastenečtější věc, jakou si lze představit.

Viceprezident měl skvělou náladu. Hned po večeři hodlal zamířit letadlem Air Force 2 místo do Washingtonu do Georgie, kde se v sanatoriu zotavoval obrnou postižený prezident Roosevelt. Tuhle novinku bude chtít hned slyšet, tím si byl Harry Truman jistý.

„Já vyberu jídlo a vy pití,“ rozhodl Harry Truman vesele a podal Alanovi vinný lístek.

Pak se obrátil k vrchnímu, který s úklonou přijal pořádnou objednávku: tacos, enchiladu, kukuřičnou tortillu a spoustu omáček.

„A co račte k pití, pane?“ zeptal se vrchní.

„Dvě flašky tequily,“ odpověděl Alan.

Harry Truman se zasmál a zeptal se, jestli ho Mr. Alan hodlá opít do němoty. Alan odpověděl, že se v posledních letech poučil, že Mexikáni umí vyrobit kořalku, která píše skoro tak jako to, čemu Švédové říkají pálenka. Ale pan viceprezident

může samozřejmě místo toho pít mléko, pokud mu to připadá vhodnější.

„Ne, co se jednou řekne, to platí,“ prohlásil Truman a jenom doplnil objednávku o citron a sůl.

O tři hodiny později se už oba muži oslovovali „Harry“ a „Alane“. Co neudělá pár lahví tequily pro sbratření národů! Stále podroušenějšímu viceprezidentovi ovšem trvalo drahnou chvílí, než pochopil, že Alan je Alanovo křestní jméno a nic jiného. To už mu Alan stihl povědět, jak to probíhalo, když u něj doma vyletěl velkoobchodník do vzduchu a jak generálu Frankovi zachránil život. Viceprezident zase pobavil Alana tím, že imitoval prezidenta Roosevelta, jak se pokouší vstát z invalidního vozíku.

Když byla nálada v nejlepším, připlížil se k viceprezidentově boku velitel ochranky.

„Mohl bych s vámi mluvit, pane?“

„Jen mluvte,“ zablábolil viceprezident.

„Radši mezi čtyřma očima, pane.“

„Krucinál, vy jste jako Humphrey Bogart! Viděls to, Alane?“

„Pane...“ pravil ustaraně velitel ochranky.

„O co hergot jde?“ zasyčel viceprezident.

„Pane, týká se to prezidenta Roosevelta.“

„Jo? Co je s tím starým kozlem?“ zachechtal se viceprezident.

„Zemřel, pane.“

Pondělí 9. května 2005

Kýbl seděl už čtyři dny před samoobsluhou v Rottne a pátral zaprvé po Šroubovi a zadruhé po stoletém dědkovi, poněkud mladší zrzavé babě, chlápku s culíkem neurčitého zevnějšku a mercedesu. Na to, aby seděl, kde seděl, nepřišel sám, to byl Šéfův nápad. Když měl to štěstí, že mu jeho mladší bratr a vůdce brašského klubu The Violence zavolal, že ten stoletý stařík zcela určitě stál uprostřed noci před jedním zdravotním střediskem ve Smálandu, Kýbl to samozřejmě okamžitě nahlásil dál, nahoru. Právě tehdy Šéf rozhodl, že se nejnavštěvovanější obchod s potravinami v dotčeném městečku bude hlídat. Spočítal si, že ten, kdo se uprostřed noci prochází po Rottne, pobývá někde poblíž. A každý dřív nebo později dojde hlad a potřebuje jídlo, a když mu jídlo dojde, musí jet nakoupit nové. Znělo to logicky. Šéf přece nebyl šéf jen tak pro nic za nic. Ale jak již bylo řečeno, od té doby uplynuly čtyři dny. Kýbla se už začaly zmocňovat pochybnosti.

Jeho soustředěnost taky už nebyla nejlepší. Proto si nejdřív nevšiml zrzavé ženy, která zahrnula na parkoviště v červeném

passatu místo v očekávaném stříbrném mercedesu. Ale jelikož pak naštěstí cestou do obchodu prošla Kýblovi přímo pod nosem, neunikla jeho pozornosti. Nebyl si sice jistý, že je to opravdu ona, ale její věk odpovídal obdržené informaci a rozhodně měla správnou barvu vlasů.

Kýbl zavolal Šěfovi do Stockholmu, ten však moc nadšený nebyl. Především přece doufal, že se objeví Šroub, nebo alespoň ten zatracený stařík.

Ale budiž. Nařídil Kýblovi, aby si zapsal registrační značku zrzčina auta a potom zrzku diskrétně sledoval a zjistil, kam jede. Pak mu měl znovu podat zprávu.

Komisař Aronsson strávil čtyři poslední dny v hotelu v Åsedě. Šlo mu o to, aby byl blízko centra dění, až se objeví nějaké nové svědectví.

Ale nic takového se nestalo a Aronsson se už už chystal domů, když se ozvali kolegové z Eskilstuny. Telefonické odposlechy Pera-Gunnara Gerdina, toho lumpa z Never Again, přinesly výsledky.

Gerdin neboli „Šéf“, jak se mu říkalo, se před několika lety stal známou figurou, když Švédský deník odhalil, že se ve věznici Hall ve velkém organizuje zločinecká síť, pojmenovaná Never Again. Ostatní média se toho chytla a ve večernících se pak objevila jak fotografie, tak jméno ústřední postavy Gerdina. Že z toho nakonec kvůli dopisu, který Peru-Gunnaru Gerdinovi napsala maminka, nic nebylo, to už se do médií nikdy nedostalo.

Komisař Aronsson před několika dny nařídil, aby byl Gerdin sledován a odposloucháván, a teď ryba zabrala. Gerdinův hovor byl samozřejmě nahrán, zapsán a odfaxován Aronsonovi do Åsedy:

„Haló?“
 „Jo, to jsem já.“
 „Máš něco novýho?“
 „Možná. Sedím před tou samoškou a před chvilkou do ní šla nakupovat nějaká zrzavá bába.“
 „Jenom bába? Šroub ne? Ani žádnéj starík?“
 „Ne, jenom bába. Nevím, jestli...“
 „Má mercedes?“
 „Nevím jsem si... ale na parkovišti žádnéj medák není, takže musela přijet něčím jiným.“
 (Pět vteřin ticho.)
 „Haló?“
 „Jo, já tu jsem, jenom kurva přemejšlím, někdo přece přemejšlet musí.“
 „No, já jenom...“
 „Ve Smålandu asi nebude jenom jedna zrzavá bába...“
 „Ale věkově odpovídá tomu...“
 „Udělej tohle: jeď za ní, zapiš si číslo jejího auta, nic nepodnikej, ale zjisti, kam jede. A ať tě kurva nezmerčí. Potom mi zase podáš zprávu.“
 (Pět vteřin ticho.)
 „Pochopil jsi to, nebo ti to mám zopakovat?“
 „Pochopil. Ozvu se, jakmile budu vědět něco novýho...“
 „A příště mi volej na mobil s předplacenou kartou. Copak jsem ti neříkal, že všechny služební hovory maj jít přes něj?“
 „Jo, ale to snad platí, jen když kšeftujeme s Rusákama, ne? Myslel jsem, že ho teď nebudeš mít zapnutej, když...“
 „Blbče.“
 (Následuje bručení, pak konec rozhovoru.)

Komisař Aronsson si přečetl přepis a pak si skládačku doplnil o nové dílky, které právě obdržel.

„Šroub“, o kterém se zmínil Gerdin, by měl být Bengt Bylund, jeden ze známých členů klubu Never Again, v současnosti zřejmě mrtvý. A ten, kdo Gerdinovi volal, byl pravděpodobně Henrik „Kýbl“ Hultén, který Šrouba honil někde po Smålandu.

Aronssonovi se potvrdilo, že uvažoval správně. A teď si svoje závěry upřesnil:

Kdesi ve Smålandu se, jak již bylo řečeno, nachází Alan Karlsson – spolu s Juliem Jonssonem, Bennym Ljungbergem a jeho mercedesem. A s nějakou zrzavou paní neznámého věku, ale zřejmě to není žádná mladice, když o ní Kýbl mluvil jako o bábě. Na straně druhé, pro někoho jako Kýbl se z ženy stane bába hodně rychle.

V Never Again ve Stockholmu se má za to, že se v té skupině ocitl i kolega Šroub. Že by byl na útěku před vlastními lidmi? Proč by se jinak neozval? *Protože je mrtvý!* Ale to Šéfovi nedošlo, takže si myslí, že se Šroub schovává ve Smålandu spolu s... Kde se vzala ta zrzka?

Aronsson nařídil, aby byly prověřeny příbuzenské vztahy Alana, Bennyho a Julia. Nemá třeba někdo z nich sestru, sestřenicu nebo jinou příbuznou, která žije ve Smålandu a náhodou má správnou barvu vlasů?

„Věkově odpovídá tomu...“ řekl v telefonickém rozhovoru Kýbl. Čemu? Tomu, co jim někdo pověděl? Někdo, kdo hledanou skupinu viděl ve Smålandu, zavolal jim a dal jim tip? Škoda že se odposlech telefonů rozjel až po několika dnech.

Kýbl asi navíc sledoval zrzku od samoobsluhy a potom to buď zabalil, protože se ukázalo, že jde o nesprávnou zrzku, nebo... Kýbl teď už ví, kde se Alan Karlsson a jeho přátelé nacházejí. V tom případě do Smålandu co nevidět vyrazí i Šéf, aby z Alana a jeho družiny vytáhl, co se stalo se Šroubem a jeho kufrem.

Aronsson vzal telefon a zavolal do Eskilstuny příslušnému

státnímu zástupci. Státní zástupce Conny Ranelid se v tomhle případě zpočátku moc neangažoval, ale s každou novou komplikací, kterou mu Aronsson nahlásil, jeho zájem rostl.

„Ať vám Gerdin a ten jeho poslíček nevyklouznou,“ nabádal ho Ranelid.

Kráska položila dvě tašky s jídlem ze samoobsluhy do zavazadlového prostoru svého passatu a vydala se zpátky domů na Sjötorp.

Kýbl ji v bezpečné vzdálenosti sledoval. Když vyjeli na silnici, ze všeho nejdřív zavolal Šéfovi (samozřejmě na telefon s předplacenou kartou, měl pud sebezáchovy) a sdělil mu značku a číslo zrzčina auta. A slíbil, že až dorazí k cíli, znovu se ozve.

Zrzka vyjela z Rottne, ale vzápětí zahrnula na štěrkovou cestu. Kýblovi to tu bylo povědomé, kdysi tady skončil jako poslední na orientačních závodech aut. Navigátorku mu dělala jeho tehdejší přítelkyně, která teprve uprostřed závodu zjistila, že drží mapu vzhůru nohama.

Štěrková cesta byla suchá a zrzčin vůz za sebou vířil prach. Kýbl ji proto mohl bezpečně sledovat, aniž ji viděl. Jenže po několika kilometrech mračno prachu zmizelo. Do prdele práce! Kýbl šlápl na plyn, ale mračno bylo nenávratně pryč.

Kýbl nejdřív propadl panice, pak se však uklidnil. Ta bába musela někde zahrnout. Takže mu nezbyvá než se otočit a dát se do hledání.

Když se po stejné cestě o necelý kilometr vrátil, měl dojem, že se záhada vyřešila. Nacházela se tam schránka na dopisy a doprava vedla úzká cesta – tou ta bába musela jet!

Ale Kýbl teď byl trochu moc hr hr. Prudce stočil volant

a vystřelil s autem po úzké cestě, ať už vedla, kam vedla. Snaha jednat diskrétně a opatrně jaksi zůstala u té schránky na dopisy.

Všechno se tedy odehrálo velmi rychle. Než se Kýbl nadál, cesta skončila a objevil se dvůr. Kdyby jel jen trochu ještě rychleji, nestačil by zastavit a najel by do dědy, který tam krmil... slona?

Alan v Soňe rychle našel nového kamaráda. Měli přece hodně společného. On jednoho dne vylezl z okna, a tím dal svému životu nový směr, zatímco ona ze stejného důvodu vkročila do jezera. A předtím se oba porozhlédli po světě. Navíc měla Soňa zjizvený obličej, asi tak jako moudrý stoletý člověk, říkal si Alan.

Soňa nepředváděla cirkusová čísla jen tak s někým, ale tenthle děda se jí zamlouval. Dával jí ovoce, drbal ji na chobotu a přátelsky si s ní povídal. Ne že by tomu, co říkal, moc rozuměla, na tom však nezáleželo. Bylo to příjemné. Takže když jí řekl, aby si sedla, sedla si, a když jí řekl, aby se otočila o tři sta šedesát stupňů, udělala ráda i to. Dokonce mu ukázala, že umí stát na zadních, přestože nevěděl, jak zní příslušný povel. To, že za vynaloženou námahu dostala jedno nebo dvě jablka a extra drbání chobotu, byl čistý bonus. Soňa se takhle neprodávala.

Kráska si zase ráda poseděla s Bennym a Busterem na schodech verandy – dvounozí tu dostali šálek kávy a pes psí pochoutku. Sledovali odtamtud, jak Alan a Soňa na dvoře rozvíjejí svůj vztah, zatímco Julius trávil hodinu za hodinou chytáním okounů v jezeře.

Jarní teplo neustávalo. Celý týden svítilo slunce a meteorologové předpovídali, že se udrží tlaková výše.

Benny, který kromě všeho ostatního byl i skoro architekt,

v cukru letu načrtl, jak by se měl zařídit Kráskou nedávno zakoupený stěhovací autobus, aby vyhovoval Sonině vkusu. Když Kráska navíc pochopila, že Julius není jenom zloděj, ale i starý obchodník dřívím, který umí vzít do ruky kladivo a hřebík, řekla Busterovi, že získali dobré přátele, ještě štěstí že je tenkrát večer hned nevyhodili. Julius během jediného odpoledne vyrobil podle Bennyho pokynů zařízení autobusu. Pak si Soňa spolu s Alanem do autobusu vlezla a zase z něj vylezla, aby to celé vyzkoušela, a zdálo se, že se jí nabízené ubytování líbí, i když nechápala, proč má mít místo jedné stáje dvě. V autobuse sice bylo trochu těsno, ale měla tam dva druhy žrádla, jedno vlevo a jedno vpředu, a vpravo vodu na pití. Podlaha byla zvednutá a směrem dozadu, kde se nacházel žlábek na výkaly, mírně klesala. Žlábek byl až po okraj naplněný senem, které mělo absorbovat většinu toho, co během cesty případně vyjde ven.

K tomu přidejte rozsáhlý ventilační systém v podobě děr vyvrtaných po obou stranách autobusu a posuvný skleněný panel vedle řidičovy kabiny, umožňující, aby Soňa měla během cesty oční kontakt s paničkou. Stěhovací autobus se zkrátka a dobře změnil v luxusní sloní vozidlo, a to během pouhých několika dní.

Čím byli členové skupiny připravenější k odjezdu, tím méně se jim chtělo odjet. Život na Sjötorpu začal být pro všechny velmi příjemný. V neposlední řadě pro Bennyho a Krásku, kteří už před třetí nocí usoudili, že je škoda opotřebovávat prostěradla v různých pokojích, když klidně můžou mít společná. Večery u krbu byly strašně příjemné – sestávaly především z dobrého jídla, dobrého pití a pozoruhodných životních příběhů Alana Karlssona.

Ale v pondělí ráno byly lednička a spížka už skoro prázdné a Kráska musela jet do Rottne doplnit zásoby. Cestu z bez-

pečnostních důvodů podnikla ve vlastním starém passatu. Mercedes zůstal na svém místě, schovaný za stodolou.

Kráska vezla z městečka tašku různých věcí pro sebe a staříky a další s čerstvými argentinskými jablky pro Soňu. Když se vrátila domů, dala tašku s jablky Alanovi, zbytek nákupu nacpala do ledničky a spížky v kuchyni a pak se s litrem belgických jahod připojila k Bennymu a Busterovi, sedícím na schodech na verandu. Tam teď mimochodem seděl i Julius, který si udělal jednu ze vzácných přestávek při rybaření.

Právě v tom okamžiku se na dvůr přiřítíl Ford Mustang a málem srazil Alana i Soňu.

Největší klid zachovala Soňa. Byla tak soustředěná na další jablko od Alana, že neviděla ani neslyšela, co se děje kolem ní. Anebo to přece jenom viděla a slyšela – zastavila se totiž uprostřed zamýšlené otočky a zůstala stát na půl cesty, zadkem k Alanovi a novému návštěvníkovi.

Druhý neklidnější byl asi Alan. V životě se ocitl už tolikrát blízko smrti, že mu nějaký splašený Ford Mustang byl ukradený. Pokud se včas zastaví, zastaví se. Zastavil se.

Třetí neklidnější byl možná Buster. Byl vyceповaný k tomu, aby se ke každé návštěvě hned nehnal a neštěkal na ni. Uši však měl vztyčené a oči jako tenisáky. Šlo o to, sledovat, jak se věci vyvinou.

Naproti tomu Kráska, Benny a Julius vystřelili z verandy, stoupli si do řady a čekali, co se bude dít dál.

Dělo se to, že se Kýbl, na okamžik trochu překvapený, vyhrabal ze svého mustangu a zašátral po revolveru, který měl v tašce na zemi pod zadním sedadlem. Nejdřív ho namířil na zadek slonice, ale pak si to rozmyslel, zbraň přesměřoval na Alana a tři seřazené přátele pod verandou a pronesl (asi trochu nenápaditě):

„Ruce vzhůru!“

„Ruce vzhůru?“

Něco tak hloupého Alan už dlouho neslyšel, a tak o tom začal diskutovat. Co si ten pán myslí, že se stane? Že on sám, kterému je sto let, po něm bude házet jablky? Nebo že ho tamhle ta křehká dáma provrtá belgickými jahodami? Nebo že...?“

„No dobře, mějte si kurva ruce, kde chcete, ale nedělejte žádný pitomosti.“

„Pitomosti?“

„Drž hubu, dědku zasranej! Radši vyklop, kde je ten zkurvenej kufr. A kde je ten, co za něj odpovídal.“

No jo, pomyslela si Kráska. Takže štěstí končí. Všechny je dostihla skutečnost. Kýblovi nikdo neodpověděl, všichni přemýšleli, až se z nich kouřilo, snad až na slonici, která, odvrácená od veškerého dramatického dění, usoudila, že je načase vykálet se. Když si uleví slon, málokdy to unikne pozornosti toho, kdo se náhodou nachází v jeho blízkosti.

„Kurvafix,“ pravil Kýbl a rychle udělal několik kroků od břčky, která se řinula ze slo... „Na co máte kurva slona?“

Pořád žádá odpověď. Ale Buster to teď už nemohl vydržet. Zjevně cítil, že je něco špatně. Tak rád by na toho cizince začal štěkat! Ačkoli znal pravidla, ponuře zavrčel. A tak Kýbl zjistil, že na verandě je vlčák – instinktivně zase dva kroky couvl, zvedl revolver a zdálo se, že je v případě potřeby připraven vystřelit.

Právě tehdy se Alanovi ve stoletém mozku zrodil nápad. Bylo to velké riziko, zjevně hrozilo, že to odnese on sám, pokud není nesmrtelný. Zhluboka se nadechl a pak přikročil k činu. S naivním úsměvem na rtech se vydal k tomu lumpovi s revolverem. A značně roztřeseným hlasem spustil:

„Vy máte ale krásnou pistolku. Je opravdická? Můžu si na ni sáhnout?“

Benny, Julius a Kráska si pomysleli, že staříkovi přeskočilo.

„Stůj, Alane!“ vykřikl Benny.

„Jo, stůj, dědku zasranej, nebo to do tebe našiju,“ pravil Kýbl.

Ale Alan se k němu šoural dál. Kýbl o krok couvl, napřáhl ruku s revolverem ještě hrozivěji proti Alanovi a pak... to udělal! Udělal to, v co Alan doufal, že udělá. Ve stresu udělal *ještě jeden* krok dozadu...

Ten, kdo někdy šlápl do lepkavého sajrajtu, ze kterého sestávají zcela čerstvé sloní výkaly, ví, že je skoro nemožné v něm zůstat pevně stát. Kýbl to nevěděl, ale rychle se poučil. Jedna noha mu podklouzla dozadu, zašermoval rukama, udělal rychlý krok vzad i druhou nohou, načež se celý ocitl v sračkách. Bez-mocně upadl dozadu a měkce přistál na zádech.

„Sedni, Soňo, sedni,“ zavelel Alan, čímž se naplnila poslední část jeho rafinovaného plánu.

„Ne, *do prdele*, Soňo, *ne*,“ zakřičela Kráska, která najednou pochopila, k čemu se schyluje.

„Zkurvená práce,“ pravil Kýbl, ležící na zádech ve sloních exkrementech.

Soňa, která byla ke všemu otočena zády, jasně a zřetelně slyšela Alanův pokyn. Jak již řečeno, stařík na ni byl hodný, takže mu ráda vyhověla. Navíc se jí zdálo, že panička jeho rozkaz potvrdila. Výraz „ne“ totiž Sonina slovní zásoba neobsahovala.

Soňa si tedy sedla. Zadek jí měkce a teple přistál za doprovodu chroustavého zvuku a čehosi, co znělo jako krátké pípnutí, načež se rozhostilo hrobové ticho. Soňa seděla. Třeba ji teď čekají další jablka?

„Číslo dvě vzalo za svý,“ konstatoval Julius.

„*Hergot, do prdele, do píči*,“ řekla Kráska.

„Fuj,“ řekl Benny.

„Tu máš jabko, Soňo,“ řekl Alan.

Henrik „Kýbl“ Hultén neřekl nic.

Šéf čekal tři hodiny, že se mu Kýbl ozve. Potom dospěl k závěru, že se tomu moulovi něco stalo. Šéfovi nešlo na rozum, že lidi nedokážou udělat jenom to, co jim řekne, a nic jiného.

Bylo jasné, že nastal čas vzít všechno do vlastních rukou. Šéf začal tím, že zapátral po registrační značce, kterou mu nahlásil Kýbl. Během pouhých několika minut si v registru vozidel zjistil, že jde o červený Volkswagen Passat, který patří jistě Gunile Björklundové, Sjötorp, Rottne, Småland.

KAPITOLA 11.

1945–1947

Viceprezident Harry S. Truman vystřízlivěl v míře, v jaké je možné během jediné vteřiny vystřízlivět po láhvi tequily.

Náhly skon prezidenta Roosevelta samozřejmě způsobil, že viceprezident odešel od příjemné večeře s Alanem a přikázal, aby ho okamžitě dopravili do Bílého domu ve Washingtonu. Alan zůstal v restauraci sám a drahnou chvíli se přel s vrchním, aby nemusel platit účet. Nakonec vrchní přece jenom akceptoval Alanův argument, že budoucí prezident USA by asi měl být považován za úvěruschopnou osobu a on teď každopádně ví, kde Truman bydlí.

Alan si udělal posilující procházku zpátky na vojenskou základnu a vrátil se k práci pomocníka předních amerických fyziků, matematiků a chemiků, i když ti si v jeho společnosti začali připadat nesví. Vládla tam podivná nálada, a tak Alan po několika týdnech usoudil, že je načase změnit prostředí. Celou věc vyřešil telefonní hovor z Washingtonu:

„Ahoj Alane, tady Harry.“

„Kterej Harry?“ zeptal se Alan.

„Truman, Alane. Harry S. Truman. Prezident, sakra.“

„Jé, to je bezva! Díky za večeri, pane prezidente. Doufám, žeš na zpáteční cestě nedržel knipl?!“

Nedržel. Navzdory vážnosti situace zařezával v Air Force 2 na pohovce a vzbudil se až o pět hodin později, když přistávali.

Teď se však věc měla tak, že Harry Truman po svém předchůdci zdědil řadu úkolů a dost možná by potřeboval, aby mu Alan s jedním z nich pomohl, pokud mu to připadá možné.

Alanovi to rozhodně možné připadalo a už druhý den ráno se rozloučil s losalamoskou základnou.

Oválná pracovna byla asi tak oválná, jak si Alan představoval. Teď tam seděl naproti kamarádovi z mokré čtvrti v Los Alamos a poslouchal jeho výklad.

Věc se měla tak, že prezidenta obtěžovala jedna žena, kterou z politických důvodů nemohl jen tak ignorovat. Jmenovala se Sung Mej-ling. Neslyšel o ní Alan náhodou? Ne?

Ať tak či onak, byla to manželka vůdce čínského Kuomintangu Čankajška. Byla velmi krásná, vystudovala v Americe a byla to nejlepší kamarádka paní Rooseveltové. Kdekoli se objevila, přitáhla tisíce diváků, dokonce pronesla řeč v Kongresu. A teď málem uštvala k smrti prezidenta Trumana, aby dostál všem ústním slibům stran boje proti komunismu, které jí prý dal prezident Roosevelt.

„Já věděl, že to zase skončí u politiky,“ konstatoval Alan.

„Tomu se jako americký prezident nevyhneš,“ vysvětlil Harry Truman.

Mezi Kuomintangem a komunisty teď každopádně vládlo příměří, protože obě strany měly v Mandžusku nějaké společné řízení. Ale Japonci to co nevidět zabálí a Číňani zcela

určitě zase začnou bojovat spolu navzájem.

„Jak víš, že to Japonci zabalej?“ divil se Alan.

„To bys měl nejlíp umět vysvětlit ty sám,“ odpověděl Truman a ihned změnil téma.

Prezident pokračoval zdoluhavým popisem vývoje v Číně. Podle zpravodajských služeb komunisti v občanské válce slaví úspěchy a *Office of Strategic Services* zpochybňuje Čankajškovu vojenskou strategii. Je zjevné, že Čankajšek má v úmyslu udržet si města, zatímco venkov vydal všanc šíření komunismu. Vůdce komunistů Mao Ce-tunga američtí agenti brzy eliminují, ale hrozí nebezpečí, že se jeho myšlenky stihnou uchytit mezi obyvatelstvem. Dokonce i Čankajškova vlastní žena, ta nepřijemná Sung Mej-ling, si uvědomuje, že se musí udělat něco víc. Dokonce razí vlastní vojenské řešení, paralelní s manželovým.

Prezident pak to paralelní řešení objasnil, ale to už ho Alan přestal poslouchat. Místo toho se roztržitě rozhlížel po Oválné pracovně, uvažoval, jestli jsou skla v oknech neprůstředná, vrátilo mu hlavou, kam můžou vést ty dveře nalevo, napadlo ho, že gigantický koberec se asi špatně nosí do čistírny... Nakonec se cítil nucen prezidenta přerušit, dřív než začal klást kontrolní otázky, kterými zjišťoval, kolik toho Alan pochopil.

„Promiň, Harry, ale co chceš, abych udělal?“

„No, jak říkám, jde o to zarazit pohyb komunistů...“

„A co chceš, abych udělal?“

„Sung Mej-ling teď požaduje zvýšenou americkou vojenskou podporu a chce doplnit výzbroj, kterou jsme jí už nabídli.“

„A co chceš, abych udělal?“

Když Alan položil svou otázku potřetí, prezident se odmlčel, jako kdyby se potřeboval nadechnout, než bude pokračovat. Potom řekl:

„Chci, abys jel do Číny a vyhazoval tam do vzduchu mosty.“

„Proč jsi to neřekl rovnou?“ rozzářil se Alan.

„Co nejvíc mostů, abys přerušil co nejvíc komunistických cest...“

„Rád poznám novou zem,“ prohlásil Alan.

„Chci, abys umění vyhazovat mosty naučil lidi od Sung Mej-ling a...“

„Kdy odjždím?“

Alan byl sice expert na výbušniny, který se v chvatu a opilosti sprátelil s budoucím americkým prezidentem, ale byl to přece jenom *Švéd*. Kdyby ho alespoň trochu zajímaly politické hry, možná by se prezidenta zeptal, proč si pro ten úkol vybral zrovna jeho. Skutečností je, že prezident byl na tuhle otázku připravený, a kdyby ji dostal, odpověděl by podle pravdy, že není možné, aby USA v Číně realizovaly dva paralelní a potenciálně protichůdné podpůrné vojenské projekty. Oficiálně podporovaly Čankajška a jeho Kuomintang. Teď tuto podporu v tichosti doplnily o celou loď s vybavením pro destrukci mostů ve velkém měřítku, které si vykřičela Čankajškova manželka, krásná, zmijovitá (podle prezidenta) a zpola poameričtění Sung Mej-ling. Nejhorší ze všeho bylo, že Truman nemohl vyloučit, že si to všechno domluvila nad šálkem čaje s paní Eleanor Rooseveltovou. Panebože, takové nadělení! Ale prezidentovi teď nezbývalo nic jiného než dát Alana Karlssona a Sung Mej-ling dohromady. Tím pro něj byla celá věc vyřízená.

Další věc, která mu ležela na stole, byla víceméně formalita, protože v duchu už učinil rozhodnutí. Nicméně teď bylo třeba, aby takříkajíc stiskl knoflík. Na jednom ostrově východně od Filipín čekala posádka letadla B-29, až jí prezident dá zelenou. Všechny zkoušky byly provedené. Nic se nemohlo zvrtnout.

Následující den byl 6. srpen 1945.

Radost Alana Karlssona z toho, že ho v životě potká něco nového, vzala za své, když se poprvé setkal se Sung Mej-ling. Alan dostal instrukce, aby ji navštívil v jejím hotelovém apartmá ve Washingtonu. Když se prodral několika řadami bodyguardů, ocitl se před dotyčnou dámou, napřáhl ruku a představil se:

„Dobrý den, já jsem Alan Karlsson.“

Sung Mej-ling jeho ruku nepřijala. Místo toho ukázala na křeslo.

„Sedni!“ řekla.

Alan byl v minulosti obviňován, že je všechno možné, od blázna až po fašistu, ale že je *pes*, to tu ještě nebylo. Uvažoval, že by té dámě vytkl nevhodnost jejího tónu, ale nakonec od toho upustil, poněvadž ho zajímalo, co bude dál. Navíc přidělené křeslo vypadalo pohodlně.

Když se Alan posadil, Sung Mej-ling pokračovala tím nejhorším, co si Alan dokázal představit, totiž politickou přednáškou. Odvolala se taky na prezidenta Roosevelta coby iniciátora celé akce, což Alanovi přišlo zvláštní, protože vojenské operace nemůže přece nikdo vést z onoho světa, ne?

Sung Mej-ling dále vysvětlila, jak je důležité zastavit komunisty a zabránit tomu *šaškovi* Mao Ce-tungovi, aby z provincie do provincie šířil svůj politický jed, a – kupodivu, pomyslel si Alan – že Čankajšek v tomhle ohledu nic nechápe.

„Jak jste vlastně vy dva na tom s láskou?“ zeptal se Alan.

Sung Mej-ling odpověděla, že do toho takovému nýmandovi nic není. Prezident Roosevelt rozhodl, aby jí byl Karlsson v této operaci přímo podřízen, takže od teďka s ní bude mluvit, jen když ho k tomu vyzve, nikdy jindy.

Alan se nikdy nenaštvál, zdálo se, že toho není vůbec schop, ale teď se v každém případě začal hájit.

„To poslední, co jsem slyšel o Rooseveltovi, bylo, že umřel, a pokud by se v tom směru něco změnilo, napsali by o tom v novinách. Dal jsem se pro tuhle věc k dispozici, protože mě o to požádal prezident *Truman*. Ale jestli budete dál takhle nevrhlá, tak se na to asi vykašlu. Do Číny si můžu zajet někdy jindy a mostů jsem už do vzduchu vyhodil víc než dost.“

Sung Mej-ling ještě nikdy nezažila, že by jí někdo odmítl – alespoň od doby, kdy se jí matka pokusila zabránit ve sňatku s buddhistou, a to už bylo hrozně dávno. Matka se jí navíc později omluvila, protože tenhle krok dovedl její dceru na vrchol společnosti.

Ted' se Sung Mej-ling musela zamyslet. Zjevně špatně odhadla situaci. Až dosud se všichni Američani roztřáslí, když se začala ohánět svými osobními přáteli, prezidentským párem Rooseveltových. Ale jak tedy má s tímhle člověkem nakládat, když ne stejně jako se všemi ostatními? *Koho jí to ten vrták Truman poslal?*

Sung Mej-ling se jen tak s někým nebratříčkovala, ale její cílevědomost byla silnější než zásady. Proto změnila taktiku:

„My jsme se asi zapomněli pořádně pozdravit,“ pronesla a pěkně po západácku napřáhla ruku. „Ale lepší pozdě než nikdy!“

Alan nepatřil k těm, kdo v sobě živí staré křivdy. Její napřaženou ruku přijal a shovívavě se usmál. Nesouhlasil však s tím, že obecně platí „lepší pozdě než nikdy“. Například jeho otec začal být věrný caru Mikulášovi den před ruskou revolucí.

Už dva dny nato odletěl Alan spolu se Sung Mej-ling a dvacítkou mužů z její osobní stráže do Los Angeles. Tam čekala loď, která je měla i s jejich nákladem dynamitu odvézt do Šanghaje.

Alan věděl, že se celou namáhavou plavbu přes Tichý oceán nebude moct Sung Mej-ling vyhýbat, na to nebyla jejich loď dost velká. Proto se rozhodl, že se o to nebude ani snažit, a přijal nabídku, aby každý den večeřel u kapitánova stolu. Výhodou bylo dobré jídlo, nevýhodou skutečnost, že Alan s kapitánem nebyli sami, ale měli společnost Sung Mej-ling, která zjevně nebyla schopna mluvit o ničem jiném než o politice.

Upřímně řečeno, mělo to ještě jednu nevýhodu, protože místo kořalky se podával zelený banánový likér. Alan přijal, co se mu nabízelo, a přitom si myslel, že poprvé pije něco, co se v podstatě pít nedá. Alkoholické nápoje mají přece pokud možno co nejrychleji zajet do krku a břicha, a ne uvíznout na patře.

Ale Sung Mej-ling likér zachutnal, a čím víc skleniček do sebe během večera nalila, tím byly její nekonečné politické přednášky subjektivnější.

Alan se během večerí v Tichém oceánu mimo jiné zcela proti své vůli dozvěděl, že ten *šašek* Mao Ce-tung může se svými komunisty klidně vyhrát občanskou válku a že v tom případě za to v podstatě bude moct její manžel Čankajšek, který jako vrchní velitel *stojí za starou bačkoru*. Teď navíc s Mao Ce-tungem v jihočínském městě Čchung-čching vyjednává o míru. Slyšeli už někdy pan Karlsson a pan kapitán takovou pitomost? *Vyjednávat s komunistou!* Kam jinam to může vést než nikam?

Sung Mej-ling si byla jistá, že mírová jednání ztroskotají. Od svých zpravodajů se navíc dozvěděla, že nedaleko od onoho města, v nepřístupných horských oblastech S'-čchuanu, na vůdce Maa čeká podstatná část komunistické armády. Agenti, které si Sung Mej-ling vybrala, i ona sama se domnívají, že ten šašek se v rámci svého příšerného propagandistického tažení vydá s vojskem na severovýchod, směrem na Šen-si a Che-nan.

Alan celou dobu ani nemukl, aby se večerní politická před-

náška neprotáhla ještě víc, než bylo nutné, ale beznadějně zdvořilý kapitán kladl otázku za otázkou a přitom stále doléval ten sladký zelený banánový patok.

Kapitán chtěl vědět, jak vlastně Mao Ce-tung může představovat rozhodující hrozbu? Kuomintang má přece za sebou USA, a pokud je mu známo, má naprostou vojenskou převahu.

Jeho otázka prodloužila večerní muka o skoro celou hodinu. Sung Mej-ling vysvětlila, že to střevo její manžel má asi tolik intelligence, charismatu a vůdcovských schopností jako nějaká dojnice. Čankajšek si zcela chybně vzal do hlavy, že všechno záleží na ovládnutí měst.

Se svým drobným vedlejším projektem, do kterého zapojila Alana a část vlastních osobních strážců, Sung Mej-ling nehodlala jít do boje s Maem. Jak by to mohlo dopadnout? Dvacet špatně vyzbrojených mužů, s panem Karlssonem jedenadvacet, proti celé armádě zdatných protivníků v hornatém S'-čchuanu... kdepak, člověk si dokáže představit lepší zábavu.

Místo toho plánovala v první fázi toho šaška znehybnit, podstatně komunistické armádě ztížit přesuny, a v další fázi chudince svému muži vysvětlit, že teď musí popadnout příležitost za pačesy, dovést svoje jednotky i *na venkov* a přesvědčit čínský lid, že potřebuje Kuomintang, aby ho chránil proti komunismu, a ne naopak. Sung Mej-ling stejně jako ten šašek pochopila něco, čemu Čankajšek zatím odmítal rozumět – že je snazší být vůdcem lidu, když máte lid na své straně.

Nicméně tu a tam i slepá slepice najde zrno. Ještě dobře že Čankajšek uspořádal ta mírová jednání právě v Čchung-čchingu v jihozápadní Číně. Až se totiž jednání zhroutí, ten šašek při troše štěstí zůstane se svými vojáky na jih od řeky Jang-c', dokud tam nedorazí osobní stráž Sung Mej-ling a Karlsson. Pak nastane čas, aby Karlsson vyhodil mosty do vzduchu! A ten šašek bude sevřený v horách v půli cesty do Tibetu.

„A když se náhodou ocitne na *nesprávné* straně řeky, tak se jenom přeskupíme. V Číně je padesát tisíc řek, takže ať se ten parazit vydá, kam chce, vždycky bude mít v cestě nějaký vodní tok.“

Šašek a parazit, říkal si v duchu Alan, který bojuje s chudinkou, střevem a někým, kdo stojí za starou bačkoru a navíc je inteligentní jako dojnice. A mezi nimi zmije opilá zeleným banánovým likérem.

„Rád bych viděl, jak to všechno dopadne,“ pravil Alan upřímně. „Jen tak úplně mimochodem, pane kapitáne, nemáte náhodou někde kapku kořalky, na spláchnutí toho likéru?“

Kdepak, to kapitán bohužel neměl. Ale nabídl mu, že pokud si přeje nějakou variaci na půnřebí, je k mání i leccos jiného: citrusový likér, smetanový likér, mentolový likér...

„Zase jen tak úplně mimochodem,“ zeptal se Alan, „kdy asi dorazíme do Šanghaje?“

Jang-c' ťiang není jen tak nějaká řeka. Táhne se tisíce kilometrů a místy je až kilometr široká. Navíc má daleko do vnitrozemí dostatečnou hloubku pro tisícitunová plavidla.

Je i krásná, jak se tak vine čínskou krajinou – kolem měst, polí a mezi příkrými skalami.

Alan Karlsson a oddíl dvaceti mužů z osobní stráže Sung Mej-ling se říční lodí vydali směrem do provincie S'-čchuan, aby zkomplikovali život komunistickému štrébrovi Mao Ce-tungovi. Plavba začala dvanáctého října 1945, dva dny poté, co se mírová jednání skutečně zhroutila.

Cesta neprobíhala nijak přehnaně rychle. Kdykoli loď dorazila do dalšího přístavu, dvacet osobních strážců si chtělo na den nebo tři vyhodit z kopýtky (myši měly prít, když kočka od-

jela do bezpečí letní vily u Tchaj-peje). Zastávek bylo mnoho. Nejdřív Nanking, pak Wu-chan, Jüe-jang, I-tu, Feng-tie, Wan-sien, Čchung-čching a Lu-čou. A na každém místě pitky, prostitutky a všeobecná prostopášnost.

Jelikož takový způsob života stojí hodně peněz, vymyslelo dvacet vojáků z osobní stráže Sung Mej-ling novou daň. Sedláci, kteří v přístavu chtěli vyložit zboží, museli buď uhradit poplatek pět jüanů, nebo odjet s nepořízenou. Toho, kdo dělal problémy, zastřelili.

Tyto daňové příjmy byly ihned utráceny v nejtemnější čtvrti příslušného města, která se vždycky nacházela v blízkosti přístavu. Alan si říkal, že pokud Sung Mej-ling považuje za důležité mít lid na své straně, měla to možná sdělit svým nejbližším podřízeným. Ale to byl díkybohu její, a ne Alanův problém.

Dorazit říční lodí do S'-čchuanu trvalo Alanovi a dvaceti vojákům dva měsíce. Mao Ce-tungovy oddíly mezitím už dávno zamířily na sever. Navíc se nevytratily přes hory, ale vydaly se do údolí a utkaly se s plukem Kuomintangu, která měla hájit město I-pin.

Nechybělo mnoho, a I-pin by padl do rukou komunistů. Ve srážce byly zabity tři tisíce vojáků Kuomintangu, z toho nejmíň dva tisíce pět set proto, že byli příliš opilí, než aby mohli bojovat. Na druhé straně zemřelo tři sta – pravděpodobně střízlivých – komunistů.

Bitva o I-pin přes to všechno skončila úspěchem Kuomintangu, protože mezi padesáti zajatými komunisty se nacházel *diamant*. Devětačtyřicet zajatců se dalo jenom zastřelit a potom naházet do jámy, ale ten padesátý, vlastně padesátá! Mmmm! Tou padesátou nebyl nikdo menší než krásná Ťiang Čching, herečka, která se stala marxistkou-leninistkou a – to především! – Mao Ce-tungovou třetí ženou.

Došlo k výměně názorů mezi velením pluku Kuomintangu v I-pinu na straně jedné a vojáky osobní stráže Sung Mej-ling na straně druhé. Vypukla pře o to, kdo ponese odpovědnost za hvězdnou zajatkyni Ťiang Čching. Velitel pluku ji do té doby jenom držel pod zámkem a čekal, až dorazí loď s muži Sung Mej-ling. Na nic jiného si netroufl, poněvadž na palubě lodi mohla přece být i sama Sung Mej-ling. A s tou se člověk nepře.

Ale ukázalo se, že Sung Mej-ling je v Tchaj-peji, a velitel pluku usoudil, že v tom případě to bude jednoduché. Ťiang Čching nejdřív surově znásilní a pak ji, pokud ještě bude naživu, zastřelí.

Vojáci z osobní stráže Sung Mej-ling proti znásilnění v podstatě nic neměli a dokázali si představit, že sami vypomůžou, ale s Ťiang Čching se v žádném případě nesmí nakládat tak, aby zemřela. Místo toho ji odvezou a nechají rozhodnutí na Sung Mej-ling, nebo alespoň na Čankajškoví. Tady jde o velkou politiku, vysvětlili povýšeně vojáci s mezinárodními zkušenostmi provinčně vyškolenému veliteli pluku v I-pinu.

Velitel pluku se nakonec ničeho neodvážil, vzdal to a mrzutě slíbil, že hned odpoledne diamant předá. Tím schůzka skončila a vojáci se rozhodli, že svoje vítězství oslaví pořádným flámem ve městě. Jen považte, jak si pak cestou budou s diamantem užívat!

Závěrečná jednání probíhala na palubě říční lodi, na které Alan a vojáci urazili celou dlouhou cestu od moře. Alana udivila skutečnost, že většině toho, co se říká, rozumí. Zatímco se totiž vojáci v různých městech bavili, Alan sedával na zadní palubě s mladým sympatickým stevardem A-mingem, z kterého se vyklubal schopný pedagog. Díky A-mingovi Alan během dvou

měsíců téměř dokonale zvládl čínštinu (zvláště sprostá slova).

Alan se jako dítě naučil podezřívavosti vůči lidem, kteří si nedají panáka, ačkoli k tomu mají příležitost. Nemohlo mu být víc než šest let, když mu otec položil ruku na útlé ramínko a řekl:

„Synu, dávej si pozor na faráře. A na ty, co nepijou kořalku. Vůbec nejhorší jsou faráři, co nepijou kořalku.“

Na druhé straně Alanův otec nebyl asi úplně střízlivý, když jednoho dne dal nevinnému cestujícimu ve vlaku facku, kvůli čemuž ho okamžitě vyhodili od Státních železnic. To zase přimělo Alanovu matku, aby synovi adresovala několik vlastních moudrých slov:

„Alane, dávej si pozor na ochlasty. Sama jsem si ho na ně měla taky dát.“

Kluk vyrostl a názory, které mu předali rodiče, si doplnil o svoje vlastní. Faráři a politici, říkal si, stojí jedni za osmnáct a druhí bez dvou za dvacet, ať jsou to komunisti, fašisti, kapitalisti nebo cokoli jiného. Zato souhlasil s otcem, že slušní lidi nepijí ovocnou šťávu. A matce dával za pravdu v tom, že člověk se musí umět chovat, i když je trochu pod parou.

V praxi to znamenalo, že Alan během plavby po řece ztratil chuť pomáhat Sung Mej-ling a jejím dvaceti vojákům ochlastům (ostatně jich zůstalo jenom devatenáct, protože jeden spadl přes palubu a utopil se). Nechtěl ani mít nic společného s tím, že by se vojáci dopustili násilí na zajatky, která teď byla zavřená v podpalubí, bez ohledu na to, jestli to je komunistka, nebo ne, a koho má za muže.

A tak se rozhodl odejít a zajatky z podpalubí vzít s sebou. Svoje rozhodnutí sdělil stevardu a příteli A-mingovi a pokorně

ho poprosil, aby budoucím uprchlíkům opatřil trochu jídla na cestu. A-ming to slíbil, ale pod jednou podmínkou – že bude moct utéct s nimi.

Osmnáct z devatenácti vojáků osobní stráže Sung Mej-ling se spolu s lodním kuchařem a kapitánem lodi bavilo v i-pinské zábavní čtvrti. Devatenáctý voják – ten, co si vytáhl Černého Petra – seděl naštvaně u dveří na schody, které vedly k podpalubní vězeňské cele Ťiang Čching.

Alan se s hlídačem dal do řeči a navrhl mu, aby si spolu dali skleničku. Hlídač odpověděl, že zodpovídá za zřejmě nejdůležitějšího zajatce čínského národa, a že tudíž do sebe nemůže lít rýžovou palenku.

„V tom s tebou naprosto souhlasím,“ prohlásil Alan. „Ale jedna sklenička snad člověka nezabije?“

„Ne,“ přitakal zamyšleně hlídač. „Jedna sklenička člověka samozřejmě nezabije.“

O dvě hodiny později měl Alan s hlídačem vypitou už druhou láhev, zatímco stevard A-ming pobíhal sem a tam a nosil jim ze spižírny dobroty. Alanovi se během práce trochu klížily oči, ale hlídač, který se měl opít a spadnout pod stůl, vzhledem k nedostatku stolů usnul přímo na otevřené palubě.

„Tak to bysme měli,“ konstatoval Alan a podíval se na čínského vojáka, který mu v bezvědomí ležel u nohou. „Nikdy nezávod' v pití se Švédem, pokud zrovna nejsi Fin nebo aspoň Rus.“

Expert na bomby Alan Karlsson, stevard A-ming a nesmírně vděčná manželka komunistického vůdce Ťiang Čching opustili loď pod pláštěm tmy a vzápětí se uchýlili do hor, kde Ťiang Čching už předtím strávila hodně času s oddíly svého muže.

Ťiang Čching byla mezi tamějšími tibetskými nomády dobře známá a uprchlíci se i poté, co jim došel proviant, který s sebou vzal A-ming, vždycky bez problémů dosyta najedli. Na tom, že Tibeťané byli vysoké představitele lidové osvobozené armády přátelsky naklonění, nebylo nic zvláštního. Všeobecně se vědělo, že pokud komunisti vyhrají boj o Čínu, ihned Tibetu potvrdí nezávislost.

Ťiang Čching Alanovi a A-mingovi navrhla, že se urychleně vydají na sever a širokým obloukem se přitom vyhnou oblasti kontrolované Kuomintangem. Po několika měsících putování po horách se nakonec přiblíží k Si-anu v provincii Šen-si – a tam se Ťiang Čching, pokud se příliš nezdrží, setká se svým manželem.

Stevard A-ming byl nadšený, když mu Ťiang Čching slíbila, že v budoucnu bude moci obsluhovat samotného Maa. Z chlapce, který viděl, jak se chovají vojáci osobní stráže, se tajně stal komunist, takže se mu hodilo, že změní stranu a lepší si.

Naproti tomu Alan prohlásil, že se boj komunistů určitě klidně obejde bez něj. Takže bude v pořádku, když se místo toho vydá domů. Nebo si to snad Ťiang Čching nemyslí?

Ale ano, myslela si to. Jenže „domů“ zřejmě znamená do Švédska a to je přece příšerně daleko. Jak si pan Karlsson představuje, že to vyřeší?

Alan odpověděl, že nejpraktičtější by samozřejmě byla loď nebo letadlo, ale pokud jde o lodní alternativu, oceány světa jsou bohužel nesprávně rozmístěné, a letiště v horách žádná neviděl, ostatně nemá skoro žádné peníze.

„Takže budu muset asi pěšky,“ uzavřel Alan.

Náčelník vesnice, kde všechny tři uprchlíky velkoryse přijali, měl bratra a ten byl zcestovalejší než kdo jiný. Byl na severu až v Ulánbátaru a na západě až v Kábulu. Navíc si cestou do Zadní Indie smočil nohy v Bengálském zálivu. Ale teď pobýval doma v rodné vesnici a náčelník ho přivolal a řekl mu, že má panu Karlssonovi nakreslit mapu světa, aby host trefil domů do Švédska. Bratr to slíbil a už následující den byl se svým úkolem hotov.

I když se na to Alan pořádně oblékl, lze fakt, že se s pomocí podomácku vyrobené mapy světa a vlastního kompasu rozhodl přejít Himálaj, nazvat odvážným činem. Mohl vlastně putovat severně od tohoto pohoří a pak severně od Aralského jezera i Kaspického moře, ale skutečnost a podomácku vyrobená mapa se zcela neshodovaly. Proto se Alan rozloučil s Ťiang Čching a A-mingem a vydal se na menší procházku, která vedla Tibetem, přes Himálaj, Britskou Indii a Afghánistánem až do Íránu a dále do Turecka a pak přes Evropu.

Po dvou měsících pěšího putování se Alan dozvěděl, že zřejmě zvolil nesprávnou stranu jednoho horského hřebenu a že udělá nejlíp, když se obrátí a začne znova od začátku. O další čtyři měsíce později (to už na správné straně hřebenu) usoudil, že se to začíná nějak vléct. Proto na trhu v jedné horské vesničce pomocí znakové řeči a svých znalostí čínštiny začal smlouvat o ceně velblouda. Nakonec se s majitelem zvířete dohodl, ale teprve když ho přiměl souhlasit s tím, že součástí koupě nebude obchodníková dcera.

Alan ve skutečnosti o té dceři uvažoval. Ne z kopulačních důvodů, protože v tomto směru neměl žádné pudy. Ty jaksi zůstaly na operačním sále profesora Lundborga. Místo toho ho lákala společnost. Život na tibetské vysočině byl občas osamělý.

Ale jelikož dcera nemluvila ničím jiným než jednotónovým

tibetobarmským nářečím, z kterého Alan nerozuměl ani slovu, řekl si v duchu, že pokud jde o intelektuální stimulaci, může si stejně dobře povídat s velbloudem. Navíc se nedalo vyloučit, že dotyčná dcera chová určité sexuální naděje. Alan to vytušil z jejího pohledu.

Proto následovaly další dva měsíce samoty, kterými se Alan prokymácel na hrbu velblouda. Pak narazil na tři cizince, kteří taky jeli na velbloudech. Pozdravil je ve všech jazycích, které uměl: čínsky, španělsky, anglicky a švédsky. Naštěstí jeden z těchto jazyků zafungoval: angličtina.

Jeden z těch cizích mužů se Alana zeptal, kdo je a kam má namířeno. Alan odpověděl, že je Alan a namířeno má domů do Švédska. Muži na něj vykulili oči. To hodlá jet na velbloudu až do severní Evropy?

„Jenom přes Öresund to budu muset vzít lodí,“ upřesnil Alan.

Kde je Öresundský průliv, ti tři muži nevěděli. Ale když se ujistili, že Alan není loajální britsko-americkému lokajovi, iránskému šáhovi, nabídli mu, aby jim dělal společnost.

Muži vyprávěli, že se kdysi seznámili na teheránské univerzitě, kde studovali angličtinu. Na rozdíl od ostatních studentů v ročníku si tento jazyk nevybrali proto, aby potom snáze posluhovali britské vrchnosti. Místo toho po studiích strávili dva roky v těsné blízkosti komunistického inspiračního zdroje Mao Ce-tunga a teď se vracejí domů do Íránu.

„Jsme marxisti,“ vysvětlil jeden z mužů. „Vedeme náš boj jménem mezinárodního dělnictva, jeho jménem provedeme v Íránu i na celém světě sociální revoluci, odstraníme kapitalistický systém, vybudujeme společnost založenou na ekonomické a sociální rovnosti všech lidí a na využití individuálních schopností všech jedinců. *Každý podle svých schopností, každému podle jeho potřeb.*“

„Aha,“ děl Alan. „Nezbyla vám náhodou kapka kořalky?“

Zbyla. Chvilí z jednoho velbloudího hrbu na druhý putovala láhev a Alanovi se hned zezdalo, že se jeho cesta vyvíjí dobře.

Během následujících jedenácti měsíců se čtyřem putujícím mužům nejmíň třikrát podařilo zachránit si navzájem život. Všichni společně přežili lavinu, loupežné přepadení, tuhý mráz a opakovaná období hladu. Dva z velbloudů cestou padli, třetího museli porazit a sníst a čtvrtého darovat afghánskému celníkovi, aby je nezavřel a místo toho je pustil do země.

Alan si nikdy nepředstavoval, že přejít Himálaj je hračka. Později mu přesto připadalo, že měl štěstí, když se mohl dát dohromady s těmi sympatickými íránskými komunisty, protože utkávat se sám s písečnými bouřemi a záplavami v údolích a čtyřicetistupňovým mrazem v horách by nebylo nic moc. Ostatně s těmi čtyřiceti stupni pod nulou si neporadili ani tak. Celá skupina musela ve výšce dvou tisíc metrů rozbít tábor a přestat tu zimu 1946–47.

Ti tři komunisti se samozřejmě pokoušeli Alana zapojit do svého boje, zvláště když jim došlo, jak umí zacházet s dynamitem a jinými věcmi. Alan odpověděl, že jim přeje hodně štěstí, ale on musí jet domů postarat se o svůj dům v Yxhultu. V samém spěchu zapomněl, že zmíněný dům vyhodil před osmnácti lety do vzduchu.

Nakonec muži přesvědčovací pokusy zanechali a spokojili se tím, že Alan je dobrý kamarád a navíc si nestěžuje, když spadne pár sněhových vloček. Jeho vážnost ve skupině ještě vzrostla, když – čekaje na lepší časy a nemaje na práci nic lepšího – vymyslel, jak z kozího mléka vyrobit líh. Komunisti nechápali, jak to dělá, ale mléko mělo grády a díky němu jim bylo tepleji a občas se i míň nudili.

Na jaře roku 1947 se konečně ocitli na jižní straně nejvyššího pohoří světa. Čím víc se přátelé blížili k íránské hranici, tím horlivěji všichni tři komunisti mluvili o budoucnosti Íránu. Teď nastane čas jednou provždy vyhnat ze země cizince. Britové dlouhá léta podporovali zkorumpovaného šáha a to bylo samo o sobě dost zlé. Když však nakonec šáha přestalo bavit být na jejich vodítku a začal reptat, Britové ho svrhli a místo něj dosadili jeho syna. Alan si to spojil se vztahem Sung Mej-ling k Čankajškovi a pomyslel si, že ve světě vládou podivná rodinná pouta.

Šáh syn se asi dal snáz podplatit než šáh otec, takže Britové a Američani teď měli pod kontrolou íránskou ropu. Tomu ti tři íránští komunisti, inspirovaní Mao Ce-tungem, hodlali učinit přítrž. Problém byl jenom v tom, že jiné íránské komunisty to víc táhlo k Stalinovu Sovětskému svazu a mimoto existovala spousta dalších rušivých revolučních elementů, které do všeho míchaly náboženství.

„Zajímavé,“ pravil Alan a myslel tím pravý opak.

V odpověď se mu dostalo dlouhého marxistického prohlášení na téma, že je to *víc* než zajímavé! Zkrátka a dobře, trojice komunistů buď zvítězí, nebo zemře!

Hned následující den se ukázalo, že platí to druhé, poněvadž jakmile čtyři přátelé vstoupili na íránské území, pohraniční hlídka, která náhodou měla cestu kolem, je zatkla. Všichni tři komunisti měli u sebe bohužel každý po jednom výtisku Komunistického manifestu (navíc v perštině) a za to byli na místě zastřeleni. Alan přežil díky tomu, že neměl žádnou literaturu. Kromě toho vypadal cizozemsky a bylo třeba vyšetřit, co je zač.

S hlavní pušky v zádech smekl čepici a poděkoval třem zastřeleným komunistům za to, že mu dělali společnost přes

Himálaj. Připadalo mu, že se nikdy nevyrovná se skutečností, že mu jeho přátelé zemřeli před očima.

Truchlit delší dobu Alan nestihl. Svázali mu ruce za zády a hodili ho na deku na korbě nákladáku. S nosem zabořeným do deky anglicky požádal, aby ho odvezli na švédské velvyslanectví v Teheránu nebo, pokud tam Švédsko nemá žádné zastoupení, na americké velvyslanectví.

„*Khafa šol*“ zazněla výhružným tónem odpověď.

Alan nerozuměl, a přesto rozuměl. Nebude asi na škodu držet chvíli jazyk za zuby.

Na druhém konci světa, ve Washingtonu D. C., měl prezident Harry S. Truman jiné starosti. V Americe se zvolna schylovalo k volbám a bylo třeba zaujmout správnou pozici. Největší strategickou otázkou bylo, jak moc má být připraven na to, že bude černochoům na Jihu mazat med kolem huby. Potřeboval zachovat rovnováhu – jednak se chovat moderně, jednak nebýt příliš měkký. Tak si člověk udrží veřejné mínění na své straně.

A na světové scéně měl Truman co do činění se Stalinem. V tomhle případě však nebyl ochoten k žádným kompromisům. Stalinovi se podařilo leckoho okouzlit, ale Harryho S. Trumana rozhodně ne.

Ve světle všeho ostatního patřila Čína minulosti. Stalin tam pomáhal tamtomu Mao Ce-tungovi a Truman nemohl pořád podporovat amatéra Čankajška. Sung Mej-ling sice zatím došla všechno, o co si řekla, ale to teď už taky musí skončit. Co se mimochodem asi stalo s Alanem Karlssonem? Byl to opravdu příjemný chlapík.

Čankajškových vojenských neúspěchů bylo čím dál víc. A vedlejší projekt Sung Mej-ling vzal za své, když zmizel pyrotechnik a navíc s sebou vzal manželku toho *šáška*.

Sung Mej-ling se znovu a znovu dožadovala schůzky s prezidentem Trumanem, aby ho mohla holýma rukama uškrtnout za to, že na ni poslal Alana Karlssona, ale Truman neměl nikdy čas ji přijmout. Místo toho se USA otočily ke Kuomintangu zády. Korupce, hyperinflace a hladomor – to všechno nahrávalo Mao Ce-tungovi. Nakonec Čankajšek, Sung Mej-ling a jejich věrní museli utéct na Tchaj-wan. Pevninská Čína se stala komunistickou.

Pondělí 9. května 2005

Přátelé na Sjötorpu pochopili, že je nejvyšší čas nastoupit do stěhovacího autobusu a navždycky vypadnout. Ale nejdřív museli vyřídit pár důležitých věcí.

Kráska si vzala přšiplášť, kapuci a gumové rukavice, vytáhla hadici na vodu a spláchla pozůstatky toho mizery, kterého Soňa rozsedla. Ze všeho nejdřív však nebožtíkovi vyndala z pravé ruky revolver a opatrně ho položila na verandu (kde ho pak zapomněla), hlavní ke čtyři metry vzdálenému tlustému smrku. Člověk nikdy neví, kdy taková zbraň může vystřelit.

Když byl Kýbl očištěn od Soniných výkalů, Julius a Benny ho strčili pod zadní sedadlo jeho vlastního Fordu Mustang. Normálně by se tam nevešel, ale teď byl přece krásně zploštělý.

Pak si Julius sedl za volant auta toho mizery a vyrazil, následován Bennym v Krásčině passatu. Měli v úmyslu najít nějaké opuštěné, od Sjötorpu dostatečně vzdálené místo a potom Kýblův vůz polít benzinem a zapálit, přesně tak, jak by to v takové situaci udělali skuteční gangsteři.

Ale k tomu potřebovali nejdřív kanystr a pak benzin, kte-

rým by ten kanystř naplnili. Proto Julius a Benny zastavili v Braåsu před pumpou na sjösåské silnici. Benny šel dovnitř zařídít, co bylo nutné, a Julius se vydal koupit si něco na zub.

Nový Ford Mustang s osmiválcem přes tři sta koní, který stojí před benzinovou pumpou v Braåsu, je zhruba taková senzace, jakou by byl Boeing 747 na Sveině třídě ve Stockholmu. Stačila vteřina a Kýblův mladší bratr a jeden z jeho kolegů z klubu The Violence se rozhodli popadnout příležitost za pačesy. Mladší bratr skočil do mustangu, zatímco kolega dával pozor na pravděpodobného majitele, který si v prodejné pumpy vybíral sladkosti. Taková výhra! A takový pitomec! Nechat klíče v zapalování!

Když Benny s Juliem zase vyšli ven, jeden s čerstvě zakoupeným kanystřem na benzin a druhý s novinami v podpaží a pusou plnou sladkostí, byl mustang tentam.

„Copak jsem ten auťák nepostavil sem?“ zeptal se Julius.

„Jo, postavil,“ odpověděl Benny.

„Máme problém?“ otázal se Julius.

„Máme problém,“ potvrdil Benny.

A tak se s neukradeným passatem vrátili na Sjötorp. Prázdný kanystř byl stále ještě prázdný. Co na tom záleželo?

Mustang měl černou barvu a na střeše dva světle žluté podélné pruhy. Opravdu výstavní kousek, za který Kýblův mladší bratr a jeho kamarádi dostanou slušné peníze. Krádež vozu proběhla spontánně a bez problémů. Necelých pět minut po neplánovaném odcizení byl už vůz bezpečně uschovaný v garáži klubu The Violence.

Hned druhý den vyměnili registrační značku a pak jeden z poskoků Kýblova mladšího bratra auto odvezl jejich partnerovi v Rize a lodí se vrátil bez vozu. Lotyš se pomocí falešných značek a dokladů obvykle postarali o to, aby se auto prodalo jako soukromě dovezené zpátky někomu z jejich klubu, a z ukradeného vozu se tak hned stal vůz legálně nabytý.

Ale tentokrát to dopadlo jinak, protože auto od Švédů, které stálo v garáži v Ziepniekkalnsu na jižním předměstí Rigy, začalo strašně smrdět. Majitel garáže auto prozkoumal a pod zadním sedadlem objevil *mrtvolu*. Nešetřil sprostými výrazy a strhl všechny registrační značky a vůbec všechno, z čeho by se dal vyvodit původ auta. Pak začal ten původně nádherný mustang demolovat a skončil, až když vůz vypadal zcela bezcenně. Načež splašil ochlastu, který za čtyři láhve vína odvezl vrak s mrtvolou a vším ostatním na šrotoviště.

Přátelé na Sjötorpu byli připraveni k odjezdu. To, že jim mustang s mrtvým mizerou ukradli, jim samozřejmě dělalo těžkou hlavu, ale jenom do té doby, než Alan prohlásil, že všechno je tak, jak je, a bude tak, jak bude. Navíc podle něj existovala naděje, že se zloději neobrátní na policii. Všichni zloději aut mají přece v povaze držet se od policie dál.

Bylo půl šesté večer. Chtěli vyrazit dřív, než se setmí, protože autobus byl velký a cesty zpočátku úzké a křivolaké.

Soňa stála ve své stáji na kolech, na dvoře a ve stodole po ní byly pečlivě zametené všechny stopy. Passat a Bennyho mercedes nechali na místě, ty se přece nezúčastnily ničeho nezákonného. Co jiného by s nimi ostatně mohli udělat?

Potom vyjeli. Původně chtěla řídit sama Kráska, řídit

autobus uměla. Ale pak se ukázalo, že Benny je skoro učitel autoškoly a má v řidičském průkazu všechna existující písmena, takže se za volant radši posadil on. Jejich skupina přece nemusí zbytečně porušovat zákony víc, než už je porušit stihla.

U schránky na dopisy Benny zahrnul doleva, pryč od Rottne a Braåsu. Kráska mu vysvětlila, že se po chvíli kodrcání po šterkových cestách dostanou do Åby a pak na silnici číslo 30 jižně od Lammhultu. Potrvá jim to necelou půlhodinu a oni zatím můžou diskutovat o ne zcela nedůležité otázce: Kam vlastně jedou?

Čtyři hodiny předtím Šéf netrpělivě čekal na svého jediného pomocníka, který ještě nezmizel. Jakmile se Caracas vrátí, ať je kdekoli, vydá se s ním Šéf na jih. Ale ne na motorce a ne v klubové bundě. Je nutné jednat opatrně.

Šéf ostatně začal pochybovat o své dřívější strategii s klubovými bundami a symbolem Never Again na zádech. Jeho původním záměrem bylo vytvořit v jejich skupině pocit identity a soudržnosti a u nezasvěcených vzbudit respekt. Ale zaprvé byla skupina mnohem menší, než si Šéf kdysi představoval: udržet pohromadě čtveřici, kterou tvořil Šroub, Kýbl, Caracas a on sám, dokázal i bez bund. A zadruhé bylo zaměření jejich činnosti takové, že klubová bunda se stala téměř kontraproduktivní. Šroub dostal před transakcí v Malmköpingu poněkud dvojznačný rozkaz: na straně jedné se tam diskrétně přemístit veřejnou dopravou a na straně druhé si obléct klubovou bundu se symbolem Never Again na zádech, aby Rusáci věděli, proti komu reptají, pokud by tedy reptali.

A teď byl Šroub na útěku... nebo co se to stalo. A na zádech měl značku, která víceméně sdělovala: *Pokud ti něco vrtá hlavou, zavolej Šéfovi.*

Do prdele práce! říkal si Šéf. Až tenhle zmatek skončí, bundy se spálí. Ale kde sakra vězí Caracas? Měli přece už odjet!

Caracas se objevil s osmiminutovým zpožděním a omluvil se, že si šel koupit meloun.

„Osvěžující a chutnej,“ vysvětlil.

„Osvěžující a chutnej? Půlka naší organizace zmizela s padesáti milionama a ty si jdeš kupovat ovoce?“

„To není ovoce, ale zelenina. Tykvovitá.“

To už bylo na Šéfa moc – popadl tu zeleninu a vzal jí chudáka Caracase přes hlavu tak, že meloun praskl. Caracas se dal do breku a prohlásil, že končí. Vždyť od té doby, co zmizel nejdřív Šroub a potom Kýbl, nedostával od Šéfa nic než sprdunk, jako by za to mohl on, Caracas. Kdepak, ať si to teď Šéf vyřeší, jak chce. On si zavolá taxík, odjede na letiště a odletí za rodinou domů do... Caracasu. Aspoň dostane zpátky svoje skutečné jméno.

„*Vete a la mierda!*“ vzlykl Caracas a vyřítíl se ze dveří.

Šéf si povzdechl. Ve všem vládl čím dál větší zmatek. Nejdřív zmizel Šroub, a Šéf si musel dodatečně přiznat, že si kvůli tomu část své frustrace vybil na Kýblovi a Caracasovi. A pak zmizel Kýbl, a Šéf si musel dodatečně přiznat, že si kvůli tomu část své frustrace vybil na Caracasovi. A potom zmizel Caracas, který si šel koupit meloun. A Šéf si musel dodatečně přiznat, že... ho kvůli tomu neměl tím melounem brát přes hlavu.

A tak teď byl sám na svůj hon... no, dokonce ani nevěděl, co honí. Má najít Šrouba? Že by Šroub ten kufr šlohl? Může být tak padlý na hlavu? A co se stalo s Kýblem?

Šéf majestátně uháněl ve svém nejnovějším modelu BMW X5.

Většinou moc šlapal na plyn. Policisté v sledovacím civilním policejním voze se během cesty do Smålandu věnovali počítání jeho dopravních přestupků a po třech stech kilometrech se shodli, že muž za volantem BMW před nimi by měl na čtyři sta let přijít o řidičský průkaz, pokud by všechno to, co dosud na silnici provedl, šlo k soudu, což se samozřejmě nestane.

V každém případě po nějaké době minuli Åsedu a tam kolegy ze Stockholmu vystřídal komisař Aronsson, který jim poděkoval za pomoc a sdělil jim, že teď už si poradí sám.

Šéf díky navigaci GPS snadno našel cestu až na Sjötorp. Ale čím víc se k němu blížil, tím byl netrpělivější. Už beztak nezákonná jízda se teď natolik zrychlila, že mu komisař Aronsson jen taktak stačil. Celou dobu přece musel zachovávat určitý odstup, aby si Per-Gunnar „Šéf“ Gerdin nevšiml, že je sledován, teď s ním však Aronsson už úplně ztrácel kontakt. Gerdinovo BMW zahlédl vždycky jenom na opravdu dlouhých rovných úsecích, a nakonec... mu úplně zmizelo!

Kam se ten Gerdin poděl? Asi někde zahnul. Aronsson zpomalil a na čele mu vyrazil pot – nezamlouvalo se mu pomyšlení na to, co se možná stane.

Nalevo odbočovala vedlejší cesta. Že by se po ní Gerdin pustil? Nebo jel dál rovně až do... Rottne se to snad jmenuje? Tady je na silnici spousta retardérů, takže by právě tady, právě proto Gerdina určitě dohonil? Pokud ovšem Gerdin nezahnul.

Musel zahnout. Aronsson otočil auto a odbočil na místě, kde se domníval, že předtím odbočil Gerdin. Teď šlo o to mít oči na stopkách, protože pokud Gerdin zahnul na tuhle úzkou cestu, je cíl nablízku.

Šéf téměř dupl na brzdu, zpomalil ze sto osmdesáti na dvacet

a rychle zahnul na štěrkovou cestu, jak ho instruovala navigace. Teď mu k cíli zbývalo už jenom 3,7 kilometru.

Dvě stě metrů od schránky na dopisy u Sjötorpu se cesta naposled stočila a za zatáčkou Šéf spatřil zadek velkého autobusu, který se zrovna vysunul z příjezdové cesty, kterou se Šéf měl zřejmě pustit. Co teď? Kdo je v tom autobuse? A kdo zůstal na Sjötorpu?

Šéf se rozhodl nechat autobus odjet. Místo toho zabočil na úzkou křivolakou cestu. Ukázalo se, že vede na dvůr vedle obytného stavení, stodoly a kůlny, které už zažily lepší časy.

Ale nikde nikdo. Žádný Kýbl. Žádný Šroub. Žádný stařík. Žádná zrzavá bába. A šedý kufr na kolečkách už vůbec ne.

Šéf tomuto místu obětoval ještě několik minut. Bylo tu zjevně liduprázdno, ale za stodolou byla schovaná dvě auta: červený Volkswagen Passat a stříbrný mercedes.

„Jsem určitě na správném místě,“ pravil Šéf sám sobě. „Ale asi jsem dorazil trochu pozdě.“

A tak se rozhodl, že dohoní ten autobus. Nemělo by to být nemožné, autobus měl na křivolaké štěrkové cestě jen tříminutový nebo čtyřminutový náskok.

Šéf dal svému vozu příkaz k jízdě a ten s ním hbitě vyrazil zpátky na hlavní cestu. Tam, u schránky na dopisy, zahnul šéf doleva jako předtím autobus. A pak dupl na plyn a zmizel v mračně prachu. Že se z druhé strany blížilo modré volvo, mu bylo srdečně fuk.

Komisař Aronsson byl nejdřív rád, že najednou zase získal oční kontakt s Gerdinem, ale vzhledem k rychlosti, kterou Gerdin uháněl ve svém pekelném stroji s pohonem na čtyři kola, si komisař nechal okamžitě zajít chuť. Neměl šanci ho dohnat. Radši se podívá na tu usedlost... Sjötorp se jmenuje, že?... kde se Gerdin otočil... Podle jména na schránce na dopisy tam bydlela Gunila Björklundová.

„Nepřekvapilo by mě, Gunilo, kdybys byla zrzavá,“ poznamenal komisař Aronsson.

Tak se stalo, že Aronssonovo volvo vjelo na stejný dvůr, na který devět hodin předtím vjel Ford Mustang Henrika „Kýbla“ Hulténa a pouhých několik minut před komisařem bavorák Pera-Gunnara „Šéfa“ Gerdina.

Komisař Aronsson stejně jako chvilku předtím Šéf ihned konstatoval, že Sjötorp je opuštěný. Věnoval však podstatně delší dobu pátrání po rozličných dílcích skládačky. Jeden, v podobě čerstvých večerníků a úplně čerstvé zeleniny v lednici, našel v kuchyni. Obyvatelé statku tedy odjeli teprve dnes. Dalším dílkem skládačky byly samozřejmě mercedes a passat za stodolou. První vůz Aronssonovi leccos prozradil, druhý zřejmě patřil Gunile Björklundové.

Dva zvlášť zajímavé objevy na komisaře Aronssona ještě čekaly. Nejdřív na samém kraji dřevěné verandy obytné budovy našel *revolver*. Co tam dělá? A čími otisky prstů se asi hemží? Aronsson revolver opatrně vložil do igelitového pytlíku. Hádal, že otisky budou patřit Kýblu Hulténovi.

Druhý objev učinil Aronsson na zpáteční cestě ve schránce na dopisy. Mezi denní poštou se nacházel dopis z Centrálního registru vozidel, který potvrzoval změnu majitele žluté Scanie K113, rok výroby 1992.

„Tak vy jezdíte autobusem?“ pronesl komisař sám k sobě.

Žlutý stěhovací autobus si to pomalu šněroval vpřed. Šéf v bavoráku ho brzy dohnal. Ale na úzké cestě nemohl dělat nic jiného než se držet za ním a představovat si, co je v něm za lidi, a jestli s sebou náhodou nemají šedý kufr.

Přátelé v autobuse netušili, jaké nebezpečí se nachází pět

metrů za nimi. Probírali svou situaci a rychle se shodli, že by bylo nejlepší, kdyby se někde mohli na pár týdnů schovat. Tak si to přece plánovali už na Sjörtorpu, ale když dostali tu nečekanou návštěvu a Soňa si na ni sedla, z dobrého nápadu se najednou stal nápad hrozně špatný.

Problém byl v tom, že se ukázalo, že Alana, Julia, Bennyho a Krásku spojuje drastický nedostatek příbuzných a přátel, kteří by byli ochotni přijmout žlutý stěhovací autobus s takovými lidmi a zvířaty, jako tomu bylo v jejich případě.

Alan se omlouval, že je mu už sto let, všichni jeho přátelé už tak či onak zemřeli, stejně by sešli věkem. Málokomu je dopřáno, aby rok co rok všechno přežíval.

Julius prohlásil, že jeho specialitou jsou *nepřátelé*, ne přátelé. S Alanem, Bennym a Kráskou rád své přátelství ještě utuží, ale to je v téhle souvislosti takříkajíc irelevantní.

Kráska se přiznala, že první léta po rozvodu byla strašně nespolečenská, a potom jí ve stodole přistála utajená slonice, což její společenský život taky příliš nepodporovalo. Takže ani ona nemá nikoho, na koho by se obrátila s prosbou o pomoc.

Zbýval Benny. Ten přece měl bratra. Nejrozzlobenějšího bratra na světě.

Julius se zeptal, jestli by toho jeho bratra nemohli podplatit, a Benny se celý rozzářil. Mají přece v kufru spoustu milionů! Podplatit by se Bosse nedal, protože u něj hrdost převažuje nad chamtivostí. Ale to je sémantická záležitost. Benny měl řešení. Navrhne bratrovi, že se s ním po všech těch dlouhých letech *vyrovná*.

Načež bratrovi zavolal. Sotva stihl říct, kdo je, a už se dozvěděl, že Bosse má nabitou pušku, takže pokud mladší bratříček chce schytat pár broků do prdele, je srdečně vítán.

Benny pravil, že po tom nijak zvlášť netouží, ale že by se přesto – spolu s několika přáteli – u něj zastavil, poněvadž by

s ním rád urovnal jejich finanční vztahy. Mezi oběma bratry je přece, co se týče dědictví po strýčkovi Franckovi, takříkajíc určitá diskrepance.

Bosse odpověděl, že mladší brácha by se měl přestat vyjadřovat tak zašmodrchaně. A pak šel rovnou k věci:

„Kolik s sebou máš?“

„Co takhle tři miliony?“ na to Benny.

Bosse se na chvíli odmlčel a promýšlel situaci. Nicméně znal bratra natolik dobře, že věděl, že by mu Benny nikdy nevolal proto, aby si z něj dělal legraci. *Mladší brácha má prostě spoustu prachů! Tři miliony! To je senzace! Ale...* Čím víc máme, tím víc chceme.

„Co takhle čtyři?“ zkusil to Bosse.

Benny se teď však jednou provždy rozhodl, že s ním starší bratr už nikdy nebude zametat. Řekl tedy:

„My se můžeme ubytovat v hotelu, pokud ti připadá, že bysme ti byli na obtíž.“

Na to Bosse odpověděl, že mu jeho mladší brácha nikdy na obtíž nebyl. Benny i jeho přátelé jsou srdečně vítáni, a jestli Benny bude zároveň chtít smazat starou zášť třemi miliony – nebo třemi a půl, pokud nedá jinak –, tak to bude jediné plus.

Popsal bratrovi, jak se k němu dostanou, a Benny odpověděl, že přijedou během několika hodin.

Zdálo se, že se všechno vyřeší nejlepším možným způsobem. Navíc teď jeli po široké a rovné cestě.

Přesně to potřeboval Šéf: trochu širší a rovnější cestu. Už skoro deset minut vězel za autobusem a jeho auto mu přitom oznamovalo, že chce doplnit palivo. Šéf netankoval, co vyjel ze Stockholmu. Kdy by to taky stihl?

Děsila ho představa, že by mu benzin došel tady uprostřed lesa a on by nemohl dělat nic jiného než se dívat, jak žlutý

autobus mizí v dáli – možná se Šroubem, Kýblem i kufrem s penězi, nebo kdo a co všechno v něm bylo.

Proto Šéf jednal s rozhodností, která podle jeho názoru patřila k šéfovi zločineckého klubu ze Stockholmu. Sešlápl plyn k podlaze, během vteřiny žlutý autobus minul, ještě sto padesát metrů pokračoval, načež provedl řízený smyk a zůstal s bavorákem stát napříč cesty. Potom z přihrádky vytáhl revolver a připravil se dobýt vozidlo, které právě předjel.

Šéf byl analytičtější typ než jeho teď už mrtví nebo emigrovavší asistenti. Nápad postavit se napříč štěrkové cesty a donutit autobus, aby zastavil, určitě vycházel ze skutečnosti, že bavoráku docházel benzin, ale Šéf navíc zcela správně předpokládal, že řidič autobusu se opravdu zastavit rozhodne. Šéfův závěr se zakládal na poznatku, že lidi obecně neradi záměrně najíždějí do jiných lidí, když to ohrožuje zdraví a život obou stran.

A Benny skutečně dupl na brzdu. Šéf tedy uvažoval správně.

Naproti tomu to úplně nedomyslel. Do svého kalkulu měl započítat nebezpečí, že náklad autobusu může tvořit několika-tunová slonice, a měl si položit otázku, jak to v tom případě asi ovlivní brzdnou dráhu autobusu – i vzhledem k faktu, že povrch cesty netvořil asfalt, ale štěrk.

Benny dělal opravdu, co mohl, aby se vyhnul srážce, ale patnáctitunový autobus se slonicí a vším ostatním přesto narazil do auta, které jim stálo v cestě, skoro padesátikilometrovou rychlostí. Auto následně vylétlo jako rukavice tři metry vysoko a dvacet metrů daleko a ztěžka přistálo na osmdesátiletém smrku.

„Teď zařvalo číslo tři,“ tipl si Julius.

Všichni dvounozí cestující autobusu vyskočili (některým to šlo lehčeji než jiným) a vydali se ke zdemolovanému BMW.

Přes volant visel neznámý, pravděpodobně mrtvý muž, který

dosud svíral přesně ten model revolveru, kterým je v časnějších hodinách toho dne ohrožoval mizera číslo dvě.

„Je to fakt trojka,“ konstatoval Julius. „Kdy jim asi bude konec?“

Benny chabě zaprotestoval proti Juliovu zlehčujícímu tónu. Stačí přece, když zabijí *jednoho* mizeru denně, ale dneska jsou už na dvou, a to ještě není ani šest večer. Při troše smůly jich zabijí ještě víc.

Alan navrhl, aby nebožtíka číslo tři někde schovali, poněvadž nikdy není dobré být příliš těsně svázaný s lidmi, které jsme zabili, pokud o tom, že jsme je zabili, nechceme někomu vyprávět. A k tomu podle Alanova názoru neměli přátelé žádný důvod.

Nato Kráska začala přes volant visícímu nebožtíkovi spílat, jak mohl *kurva, do prdele* být takový cvok a zastavit s autem napříč cesty.

Nebožtík odpověděl tím, že slabě zachrčel a pohnul jednou nohou.

Komisaře Aronssona nenapadlo nic lepšího než pokračovat stejným směrem, jakým necelou půlhodinu před ním jel Šéf Gerdin. Nedělal si samozřejmě žádné iluze, že vůdce organizace Never Again dohoní, ale třeba se cestou objeví něco zajímavého? Mimochodem, neměl by už být daleko od Växjö – komisař se potřeboval někde ubytovat, aby mohl zhodnotit situaci a pár hodin si zdímnout.

Po chvíli jízdy Aronsson objevil vrak nového BMW X5, nalepený na smrčk. Nejdřív si pomyslel, že vzhledem k tomu, jakou rychlostí Gerdin vystřelil ze Sjötorpu, není divu, že vyjel z cesty. Ale po bližším ohledání místa nehody si udělal jiný obrázek.

Zaprvé byl vůz prázdný. Kolem sedadla řidiče bylo tratoliště krve, žádný řidič však nebyl k nalezení.

Zadruhé byla pravá strana auta nepřirozeně vmáčknutá dovnitř a tu a tam se nacházely znatelné stopy žluté barvy. Zdálo se, že do auta plnou rychlostí najelo cosi velkého žlutého.

„Například žlutá Scania K113, rok výroby 1992,“ zamumlal si komisař Aronsson.

Nebyl to žádný důmyslný odhad, a všechno se stalo ještě snazším, když se ukázalo, že do pravých zadních dveří bavoráku je pevně vmáčknutá přední registrační značka žluté Scanie. Aronssonovi stačilo k tomu, aby nabyl úplné jistoty, srovnat číslice a písmena s tím, co bylo napsané v dokladu, kterým registr vozidel potvrzoval změnu majitele.

Komisař Aronsson stále ještě nechápal, co se děje. Ale jedna věc mu připadala čím dál zjevnější, i když neuvěřitelná: zdálo se, že stoletý Alan Karlsson a jeho průvodci umějí dobře zabíjet lidi a pak je vždycky někam uklidit.

KAPITOLA 13.

1947–1948

Alan už určitě zažil pohodlnější noci než tu, kdy ležel na břiše na korbě nákladního auta, které mířilo do Teheránu. Taký mu byla zima a nemohl se zahřát žádným speciálně upraveným kozím mlékem. Ostatně měl ruce svázané za zády.

Není divu, že byl spokojený, když jeho cesta zjevně skončila. Pozdě odpoledne nákladák zastavil před hlavním vchodem do velké hnědé budovy ve středu hlavního města.

Dva vojáci cizince společnými silami postavili na nohy a jakžtakž ho oprášili. Pak mu rozvázali uzly na provaze, kterým byl spoutaný, a opět ho se zbraní začali hlídat.

Kdyby Alan ovládal perštinu, mohl se z malé zlatožluté mosazné tabulky vedle vchodu dočíst, kde se to ocitl. Ale takhle nemohl. A bylo mu to jedno. Důležitější pro něj bylo, jestli se náhodou neblíží snídane. Nebo oběd. Nebo ještě radši obojí.

Zato vojáci samozřejmě věděli, kam podezřelého komunistu přivezli. A když Alana prostrčili dveřmi, jeden z nich se s ním rozloučil úšklebkem a poznámkou v angličtině:

„*Good luck.*“

Alan poděkoval za přání, ačkoli chápal, že je míněno ironicky, a pomyslel si, že možná přece jenom udělá nejlíp, když se bude zajímat o to, co teď přijde.

Důstojník ze skupiny, která Alana zadržela, ho řádným způsobem předal důstojníkovi stejné hodnosti na místě, kde teď vězeň skončil. Když byl Alan patřičně zaregistrován, přesunuli ho o kousek dál, do vazební místnosti na nejbližší chodbě.

Ve srovnání s tím, na co byl Alan v poslední době zvyklý, to byl vyložený ráj. Čtyři postele v řadě, na každé posteli dvě deky, u stropu elektrické světlo, v jednom rohu umyvadlo s tekoucí vodou a v druhém velký nočník s víkem. Navíc s sebou Alan dostal pořádnou misku kaše a celý litr vody na utišení hladu a žízně.

Tři postele byly neobsazené, ale na čtvrté ležel na zádech muž se sepjatýma rukama a zavřenýma očima. Když do místnosti vpustili Alana, muž se probral z dřímoty a vstal. Byl vysoký a hubený a měl bílý kolárek, který kontrastoval s jinak černým oděvem. Alan napřáhl ruku, aby se představil, a s politováním sdělil, že nevládne místním jazykem. Ale pan farář třeba bude rozumět sem tam nějakému anglickému slovíčku?

Muž v černém prohlásil, že tomu tak je, poněvadž se narodil, vyrostl a vystudoval v Oxfordu. Představil se jako Kevin Ferguson, anglikánský pastor, který v Íránu už dvanáct let loví zbloudilé duše, aby je obrátil na pravou víru. Jak je na tom ostatně s náboženstvím pan Karlsson?

Alan odpověděl, že čistě fyzicky neví, kde se ocitl, ale proto ještě nemá pocit, že by zbloudila jeho duše. O víře vřdycky uvažoval tak, že když člověk s jistotou *neví*, nemá smysl hádat.

Alan viděl, že pastor Ferguson se nadechuje, a proto rychle dodal, že pastor by měl laskavě respektovat jeho niterné přání nemuset se stát anglikánem ani ničím jiným.

Pastor Ferguson nepatřil k těm, kdo se nechají snadno odradit. Nicméně tentokrát váhal. Asi by neměl příliš tlačit na jedinou bytost kromě Boha, která ho snad může zachránit ze situace, v níž uvízl?

Celé to skončilo kompromisem. Pastor Ferguson polovičatě pravil, že snad panu Karlssonovi neuškodí, když mu trochu objasní *nauku o trojjedinosti*. Právě trojjedinost je prvním z devětatřiceti článků anglikánského vyznání víry.

Alan odpověděl, že pastor ani netuší, jak je mu právě trojjedinost ukradená.

„Ze všech jedinství světa je trojjedinost asi ta, která mě nejméně zajímá,“ prohlásil.

Říct něco takového byla podle pastora Fergusona taková hloupost, že slíbil, že pana Karlssona nechá, co se náboženství týče, na pokoji. „Přestože tím Bůh musel pravděpodobně něco sledovat, když nás umístil do stejné cely.“

Místo toho přešel k rozboru své vlastní a Alanovy situace.

„Nevypadá to dobře,“ pravil pastor Ferguson. „Možná se oba záhy setkáme se Stvořitelem, a nebyt mého slibu, dodal bych, že právě proto je asi nejvyšší čas, abyste se přihlásil k pravé víře.“

Alan kněze obdařil přísným pohledem, ale nic neřekl. Místo toho nechal faráře mluvit dál. Pastor Ferguson mu sdělil, že se teď oba nacházejí ve vazební cele Úřadu pro vnitřní zpravodajství a bezpečnost neboli prostě *tajné policie*. Panu Karlssonovi to možná připadá bezpečné a dobré, pravda je však ta, že tajná policie má na starost jen a jen bezpečnost *šáha* a existuje vlastně proto, aby v obyvatelstvu Íránu udržovala patřičnou hrůzu a respekt a v maximální možné míře hubila socialisty, komunisty, islamisty a vůbec nepohodlné elementy.

„Jako například anglikánské pastory?“ podivil se Alan.

Pastor Ferguson odpověděl, že anglikánští pastoři se nemají

čeho obávat, poněvadž v Íránu je přece náboženská svoboda. Ale přiznal, že právě tenhle anglikánský pastor asi zašel příliš daleko.

„Když se někdo dostane do spárů tajné policie, nemá valné vyhlídky, a já osobně se bojím, že tohle je konečná,“ svěřil se pastor Ferguson a náhle vypadal velmi smutně.

Alanovi hned přišlo kolegy líto, ačkoli to byl farář. A tak ho utěšoval, že společně vymyslí nějaký způsob, jak se odtamtud dostat, ale všechno že chce svůj čas. Nejdřív by se rád dozvěděl, co pastor provedl, že se dostal do téhle bryndy.

Pastor Kevin Ferguson popotáhl a vzchopil se. Ne že by měl strach zemřít, vysvětlil, jenom mu připadá, že toho musí na zemi ještě spoustu vykonat. Jako obvykle vkládá svůj život do Božích rukou, ale pokud pan Karlsson, zatímco budou čekat na Boží úrdek, pro sebe a pro pastora vymyslí nějaké řešení, Bůh se určitě neurazí.

Pak pastor začal vyprávět. Když měl těsně po zkouškách, ve snu k němu promluvil Hospodin. „Vydej se do světa na misi,“ přikázal mu Pán, ale pak už nic neřekl, takže pastor musel sám vymyslet, kam vyrazí.

Od jednoho anglického přítele biskupa dostal tip na *Írán* – zemi, kde je hrubě zneužívána náboženská svoboda. Například anglikánů je v Íránu zcela zanedbatelné množství, zatímco ší-ity, sunnity, židy a lidmi, kteří se hlásí k vyložené obskurním náboženstvím, se to tam jenom hemží. Pokud se tam vůbec vyskytnou nějakí křesťané, tak jsou to Arméni a Asyřané, a každý přece ví, že Arméni a Asyřané skoro všechno špatně pochopili.

Alan poznamenal, že to nevěděl, ale teď už to ví a je za to vděčný.

Pastor pokračoval ve svém vyprávění. Írán a Velká Británie spolu přece jsou zadobře, a tak pastora díky jednomu z nejvyšších politických kontaktů anglikánské církve svezli britským diplomatickým letadlem do Teheránu.

To se stalo už před více než deseti lety, kolem roku 1935. Od té doby se pastor propracovává jedním náboženstvím za druhým, ve stále se rozšiřujícím okruhu kolem hlavního města. Zpočátku se zaměřoval na různé náboženské obřady. Vkrádal se do mešit, synagog a rozličných chrámů, vždycky vyčkal vhodného okamžiku, načež prostě probíhající obřad přerušil a s pomocí tlumočníka zvěstoval *pravdivé* učení.

Alan svého spoluvězně pochválil a podotkl, že pastor je určitě velmi odvážný muž. Otázkou je jen, jak je na tom s rozumem, protože něco takového asi málokdy skončí dobře.

Pastor Ferguson připustil, že ve skutečnosti to neskončilo dobře ani jednou. Nikdy ho nenechali domluvit do konce, i s tlumočníkem ho vždycky vyhodili a většinou oběma nařezali. Nic z toho však pastorovi nezabránilo, aby ve svém boji nepokračoval. Věděl, že každému, s kým se setká, zaseje do duše malá anglikánská semínka.

Nakonec se však pověst o pastorovi natolik rozšířila, že začalo být těžké sehnat tlumočníka. Už předtím mu žádný tlumočník nepomohl víc než jednou a po nějaké době si to asi navzájem řekli.

Proto si pastor udělal přestávku a urychleně se pustil do studia perštiny. V jeho průběhu si načrtl, jak vylepšit svou taktiku. Jednoho krásného dne měl pocit, že perský jazyk už natolik ovládá, že rozjel nový plán.

Místo aby vyhledával chrámy a obřady, začal se vydávat na tržiště, mezi jehož návštěvníky bujely bludy. Vždycky si stoupl na dřevěnou bednu, kterou si přinesl s sebou, a vyžádal si pozornost.

Tento postup sice nevedl k tolika výpraskům jako v prvních letech, ale počet spasených duší stále ještě ani zdaleka neodpočídal tomu, co si pastor Ferguson představoval.

Alan se otázel, kolik konvertitů pastor Ferguson de facto

získal, a dostalo se mu odpovědi, že záleží na úhlu pohledu. Na straně jedné totiž pastor Ferguson získal *přesně* jednoho konvertitu z každého náboženství, kterým se zabýval, to jest celkem osm. Na straně druhé mu teprve před několika měsíci došlo, že všichni ve skutečnosti můžou být špehové tajné policie, vyslaní, aby na misionářícího faráře dohlíželi.

„Takže něco mezi nulou a osmi,“ konstatoval Alan.

„Pravděpodobně spíš nula než osm,“ připustil pastor Ferguson.

„Za dvanáct let,“ dodal Alan.

Pastor přiznal, že ho sklíčilo, když pochopil, že už bez-tak hubený výsledek je ve skutečnosti ještě hubenější. A bylo mu jasné, že s touhle metodou tady nikdy neuspěje, poně-vadž i kdyby Íránci chtěli konvertovat sebevíc, neodvážili by se. Všude je přece tajná policie, takže pokud by někdo změ-nil náboženství, v jejím archivu by určitě byl založen spis s jeho jménem. A od spisu v archivu chybí už jen malý krůček k tomu, aby člověk jednoho dne beze stopy zmizel.

Alan poznamenal, že kromě všeho ostatního je možná i lec-který Íránec, bez ohledu na pastora Fergusona či tajnou policii, celkem spokojený s náboženstvím, které už má. Pan pastor si to nemyslí?

Pastor Ferguson odpověděl, že takové ignorantské řeči slyšel jen málokdy, ale nemůže se nijak hájit, poněvadž mu pan Karlsson zakázal všechny anglikánské výklady. Dokáže si proto pan Karlsson vyposlechnout zbytek jeho vyprávění a nepřerušovat ho přitom víc, než je nutné?

Vyprávění pokračovalo tím, že pastor Ferguson s čerstvě zís-kanými poznatky o tom, jak tajná policie infiltrovala jeho misi, začal přemýšlet *nově*, začal přemýšlet *velkoryse*.

Nejdřív setřásl svých osm pravděpodobně špehujících učedníků, načež za účelem schůzky kontaktoval podzemní

komunistické hnutí. Vzkázal komunistům, že je britským zástupcem Pravdivého učení, který se s nimi chce setkat a diskutovat o budoucnosti.

Zařizování schůzky nějakou dobu trvalo, ale nakonec pastor Ferguson v každém případě zasedl s pěti pány z vedení komunistické strany v provincii Chorásán Razaví. Původně se vlastně chtěl sejít s komunisty v Teheránu, jelikož se domníval, že o všem rozhodují oni, i tohle setkání však mohlo fungovat.

Nebo taky ne.

Pastor Ferguson seznámil komunisty se svým nápadem, který, stručně řečeno, spočíval v tom, že v den, kdy komunisti převzou moc, se v Íránu stane státním náboženstvím anglikanismus. Pokud s tím komunisti souhlasí, pastor Ferguson se zaváže, že přijme funkci ministra kultu a jako takový se postará, aby hned od začátku byl k mání dostatek biblí. Kostely se můžou postavit dodatečně, zpočátku se k tomuto účelu můžou využívat uzavřené synagogy a mešity. Mimochodem, jak daleko podle pánů komunistů už komunistická revoluce pokročila?

Komunisti nereagovali tak nadšeně – dokonce ani zdědavě –, jak si pastor Ferguson představoval. Místo toho mu dali na srozuměnou, že až nastane den D, nebude vedle komunismu existovat ani anglikanismus, ani žádný jiný ismus. Načež mu vynadali za to, že si falešnými sliby vyškemral tuhle schůzku. Takovou ztrátu času ještě nikdy nezažili.

Třemi hlasy proti dvěma pak komunisti rozhodli, že ještě než pastora Fergusona posadí na vlak do Teheránu, uštedří mu výprask, a poměrem 5:0 odhlasovali, že pro něj bude lepší, když se už nebude obtěžovat zpátky.

Alan se usmál a poznamenal, že nic ve zlém, ale panu pastorovi asi přeskočilo. Copak nechápe, že snažit se o náboženskou dohodu s komunisty je samozřejmě zcela beznadějně?

Pastor odpověděl, že pohani jako pan Karlsson by radši neměli vynášet soudy o tom, jestli někomu přiskočilo, nebo ne. I když i on sám už pochopil, že neměl velké šance na úspěch.

„Ale představte si, pane Karlssone, představte si, že by to klaplo. Představte si, že bych telegrafoval arcibiskupovi canterburskému, že jsem na jeden zátah získal *padesát milionů nových anglikánů*.“

Alan připustil, že mezi bláznovstvím a genialitou může být jen nepatrný rozdíl a on v tomhle případě nedokáže s jistotou říct, o co z toho se jedná, ale přece jenom má určité podezření.

Ať tak či onak, ukázalo se, že komunisty v Chorásán Razaví odposlouchávala šáhova prokletá policie, takže pastor Ferguson ještě ani nestihl vystoupit v hlavním městě z vlaku, a už ho zadrželi a odvezli k výsledku.

„A tam jsem se přiznal ke všemu a ještě k něčemu navíc,“ svěřil se pastor Ferguson, „protože moje hubené tělo není stvořené k tomu, aby podstupovalo mučení. Výprask je jedna věc a mučení druhá.“

Sotva se pastor Ferguson okamžitě ke všemu přiznal, převzeli ho do téhle vazební cely, kde ho nechávají už skoro čtrnáct dní na pokoji, poněvadž šéf, vicepremiér, je na služební cestě v Londýně.

„Vicepremiér?“ podivil se Alan.

„Ano, nebo šéfabiják,“ řekl Kevin Ferguson.

O tajné policii se tvrdilo, že neexistuje jiná organizace, která by byla tak řízená seshora. Rutinním způsobem nahánět hrůzu obyvatelstvu nebo zabíjet komunisty, socialisty a islamisty, to samozřejmě požehnání nejvyššího šéfa nevyžadovalo. Jakmile však něco seabemín vybočilo z daného rámce, rozhodoval on. Od šáha získal titul *vicepremiér*, ale podle názoru pastora Fergusona to byl v podstatě vrah.

„A podle stráží člověk udělá nejlíp, když to ‚vice‘ v oslo-

vení škrtne, pokud už se s ním musí setkat, a k tomu ve vašem i mém případě pravděpodobně dojde.“

Alana napadlo, že pastor Ferguson se možná stihl dostat do styku s ilegálními komunisty víc, než byl sám ochoten přiznat. Farář totiž pokračoval:

„Šáhovu tajnou policii tu už od konce války buduje americká CIA.“

„CIA?“ podivil se Alan.

„Ano, tak se to teď jmenuje. Dřív se to jmenovalo OSS, ale je to pořád stejná špína. To oni naučili íránskou policii všechny triky a mučení. Jak může být stvořen člověk, který připustí, aby CIA takhle ničila svět?“

„Myslíte amerického prezidenta?“

„Harry S. Truman se bude smažit v pekle, dejte na má slova,“ prohlásil pastor Ferguson.

„Aha, tomu věříte,“ prohodil Alan.

Dny v cele tajné policie v centru Teheránu plynuly. Alan pastoru Fergusonovi vypověděl svůj životní příběh a nic přitom nevynechal. Když pastoru došlo, jaký má jeho spoluvězeň vztah k americkému prezidentovi – a co horšího! – k bombám shozeným na Japonsko, úplně ztichl a přestal s Alanem mluvit.

Místo toho se obrátil k Bohu s prosbou o radu. Poslal mu pana Karlssona na pomoc Hospodin, nebo za vším naopak stojí ďábel?

Ale Bůh odpověděl mlčením – to občas dělal – a pastor Ferguson si to vyložil tak, že by měl sám přemýšlet. Když se pastor snažil na něco přijít na vlastní pěst, neskončilo to sice vždycky dobře, jenže proto to člověk ještě nesmí vzdávat.

Po dvou dnech a dvou nocích zvažování všech pro a proti

dospěl pastor Ferguson k názoru, že by měl s pohanem ve vedlejší posteli prozatím uzavřít mír. Sdělil tedy Alanovi, že má v úmyslu s ním zase začít mluvit.

Alan poznamenal, že když pastor mlčel, vládl krásný klid, ale do budoucna přece jenom bude lepší, když si budou navzájem odpovídat.

„Navíc se snad pokusíme odsud nějak dostat, pokud možno dřív, než se z Londýna vrátí ten šéfbiják. Když budu sedět každé v jednom rohu a trucovat, tak si moc nepomůžu. Co říkáte, pane pastore?“

S tím pastor Ferguson samozřejmě souhlasil. Až bude šéfbiják zase na svém místě, bude je čekat krátký výslech a pak oba prostě zmizí. Pastor Ferguson slyšel, že to tak chodí.

Vazební cela sice nebyla žádné skutečné vězení s dvojitými zámky. Naopak se stávalo, že strážní se občas ani nenamáhali dveře pořádně zamknout. Ale přesto u vchodu a východu budovy nikdy nestáli méně než čtyři strážníci a žádný z nich by jen tak nepřihlížel, kdyby si Alan s pastorem usmysleli, že se pokusí vzít roha.

Nedala by se vyvolat nějaká hádka? uvažoval Alan. A potom ve všeobecném zmatku vypadnout? Stálo by to za úvahu.

Alan teď chtěl mít klid na práci, a proto dal pastorovi za úkol, aby od strážných zjistil, kolik jim zbývá času. To jest kdy přesně se vrátí šéfbiják. *Kdy už bude na všechno pozdě.*

Pastor slíbil, že se zeptá, jakmile se mu k tomu naskytne příležitost. Možná hned – zrovna totiž zařinčely dveře. Do cely strčil hlavu nejmladší a nejlaskavější strážný a se soucitným výrazem oznámil:

„*Premiér* se už vrátil z Anglie a je čas na výslechy. Kdo z vás chce začít?“

Šéf Úřadu pro vnitřní zpravodajství a bezpečnost seděl ve své teheránské kanceláři a měl mizernou náladu.

Nedávno byl v Londýně a Britové mu tam uštedřili lekci. Jemu, premiérovi (skoro), šéfovi úřadu a jedné z nejdůležitějších opor íránské společnosti *Britové uštedřili lekci!*

Šáh teď nedělal nic jiného, než že se snažil, aby vznešení Angličané byli spokojení. Ropa byla v britských rukou a sám šéf prováděl mezi všemi lidmi, kteří zjevně pracovali pro jiný pořádek v zemi, čistky. A to nebyla žádná hračka, protože kdo byl vlastně spokojený s šáhem? Islamisti ne, komunisti ne a místní dělníci na naftových vrtech, kteří doslova dřeli o život za mzdu odpovídající jedné britské libře týdně, už vůbec ne.

A on za to teď místo chvály sklídl nadávky!

Velitel tajné policie věděl, že udělal chybu, když to před časem trošku přehnal s jedním zadrženým provokatérem nejasného původu. Ten provokatér odmítl cokoli říct, kromě toho, že se dožadoval, aby ho pustili. Prý se provinil jenom tvrzením, že fronta v řeznictví musí platit pro všechny včetně příslušníků státní tajné policie.

Když dotyčný provokatér předložil svou věc, založil ruce na prsou a na všechny otázky stran své totožnosti reagoval mlčením. Veliteli tajné policie se nelíbil jeho kukuč (byl opravdu provokativní), a tak na provokatéra uplatnil pár nejnovějších mučících metod CIA (obdivoval vynalézavost Američanů). Teprve pak vyšlo najevo, že provokatér pracuje jako asistent na britském velvyslanectví, což samozřejmě byla velmi nešťastná okolnost.

Muselo se to vyřešit tak, že asistenta nejdřív pěkně vyfešákovali a pak ho propustili, ale vzápětí ho pečlivě přejelo nákladní auto, které pak ujelo z místa. Tak se odvracejí diplomatické krize, uvažoval velitel tajné policie a byl sám se sebou spokojený.

Britové však to, co z asistenta zbylo, seškrábali, všechno po-

slali do Londýna a tam mrtvolu pod lupou prozkoumali. Načež povolali velitele tajné policie a požádali ho, aby vysvětlil, jak je možné, že asistent z jejich velvyslanectví v Teheránu nejdřív na tři dny zmizel a pak se zničehonic objevil na ulici před ústředím tajné policie, kde ho okamžitě rozmašírovalo auto, a to tak, že se téměř nedaly zjistit stopy po mučení, kterému byl předtím vystaven.

Velitel tajné policie se samozřejmě dušoval, že o tom nic neví – tak fungovala diplomatická hra –, ale ten asistent byl náhodou syn nějakého lorda, který zase byl dobrým přítelem nedávno doslouživšího ministerského předsedy Winstona Churchilla, takže bylo jasné, že Britové teď určitě *zaujmou stanovisko*.

Proto byla Úřadu pro vnitřní zpravodajství a bezpečnost odňata odpovědnost za návštěvu, na kterou měl za pouhých několik týdnů do Teheránu přijet zmíněný Churchill. Místo něj dostali návštěvníka na starost amatéři ze šáhovy osobní stráže. To samozřejmě značně přesahovalo jejich kompetenci. Pro velitele tajné policie to znamenalo nezměrnou ztrátu prestiže. A neblahým způsobem ho to vzdálilo od šáha.

Aby rozptýlil trpké myšlenky, nechal velitel tajné policie přivést prvního z těch dvou nepřátel společnosti, kteří čekali ve vazbě. Počítal s krátkým výsledkem, rychlou diskretní popravou a tradičním spálením mrtvoly. Pak bude oběd a odpoledne asi stihne vyřídit i toho druhého.

Alan Karlsson se dobrovolně přihlásil jako první. Velitel tajné policie ho přijal ve dveřích kanceláře, podal mu ruku, vyzval ho, aby se posadil, a nabídl mu šálek kávy. A co třeba cigaretu?

Alan si říkal, že se sice ještě nikdy s žádným šéfbabákem

nesetkal, ale přesto se domníval, že šéfabijáci jsou nepříjemnější, než jaký je zjevně tenhle. Kávu s díky přijal, kdežto cigaretu by radši oželel, pokud by to *panu premiérovi* nevadilo?

Velitel tajné policie se vždycky snažil zahájit výslech kultivovaným způsobem. Jenom proto, že vzápětí někoho zabije, se přece ještě nemusí chovat jako hulvát. Navíc ho bavilo, když viděl, jak jeho obětem v očích plane plamínek naděje. Lidi jsou hrozně naivní.

Právě takhle oběť nevypadala nijak moc vyděšeně, zatím. A titulovala velitele policie přesně tak, jak chtěl být titulován. Zajímavý, dobrý začátek.

Na otázky na téma, co je zač, Alan z nedostatku propracované strategie přežití odpovídal vybranými pasážemi z novější části svého životního příběhu. Uvedl, že je odborníkem na výbušniny, kterého prezident Harry S. Truman vyslal do Číny s neuskutečnitelným úkolem porazit komunisty, že pak nastoupil dlouhou pouť domů do Švédska a teď je mu líto, že se musel pustit přes Írán a vstoupit do něj bez příslušného víza, ale slibuje, že ho ihned opustí, pokud mu to *pan premiér* dovolí.

Velitel tajné policie mu položil řadu dalších otázek, které se v neposlední řadě týkaly skutečnosti, že Alan Karlsson se při zadržení nacházel ve společnosti íránských komunistů. Alan po pravdě odpověděl, že se s těmi komunisty setkal náhodou a okamžitě se s nimi dohodl, že společnými silami překonají Himálaj. A ještě dodal, že pokud pan premiér plánuje podobnou pouť, neměl by být příliš vybíravý, co se týče toho, kdo mu pomůže, poněvadž když si ty hory zamanou, dokážou být strašlivě vysoké.

Velitel tajné policie žádné plány na pěší přechod Himálaje neměl a o nic víc nehodlal propustit člověka před sebou na svobodu. Ale v hlavě se mu zrodila myšlenka. Možná by mohl toho mezinárodně zkušeného experta na výbušniny předtím,

než ho nechá navždy zmizet, nějak využít? Hlasem, který asi zněl trochu příliš horlivě, se zeptal, jakou má pan Karlsson minulost, co se týče tajné likvidace slavných a ostře střežených lidí.

Alan nikdy záměrně neplánoval připravit o život nějakého člověka, jako kdyby šlo o most. A ani po tom netoužil. Ale teď bylo třeba všechno dobře zvážit. Může ten hulící šéfbiják na-proti němu mít na mysli něco určitého?

Alan několik vteřin přemítal, pátral v paměti a v samém chvatu nenašel nic lepšího než:

„Glenn Miller.“

„Glenn Miller?“ opakoval velitel tajné policie.

Alan si vzpomněl, jak před několika lety na základně v Los Alamos v Novém Mexiku vzbudila poprask zpráva, že legendární mladý jazzman Glenn Miller je od té doby, co jeho letadlo US Army Force zmizelo u pobřeží Anglie, nezvěstný.

„Jo,“ potvrdil Alan tajuplným hlasem. „Rozkaz zněl, že to má vypadat jako letecký neštěstí, a to se mi taky podařilo. Postaral jsem se, aby oba motory začaly hořet – zřít se někam doprostřed kanálu La Manche. Od té doby ho nikdo neviděl. Osud hodnej nacistickýho přeběhlíka, když už se mě, pane premiére, ptáte.“

„Glenn Miller byl *nacista*?“ zeptal se udiveně velitel tajné policie.

Alan přikývl na znamení souhlasu (a tiše poprosil všechny pozůstalé Glenna Millera za odpuštění). Velitel tajné policie se snažil vzpamatovat ze zprávy, že jeho velký jazzový hrdina byl v Hitlerových službách.

Pak si Alan pomyslel, že asi bude lepší, když se v rozhovoru ujme velení, dřív než šéfbiják začne tu věc s Glennem Millerem rozpitvávat.

„Jestli si, pane premiére, přejete, jsem připravenej zcela

diskrétně odklidit kohokoli z cesty výměnou za to, že se pak rozejdem jako přátelé.“

Velitel tajné policie byl dosud po nepříjemném odhalení, které se týkalo autora Měsíční serenády, vyvedený z míry, ale proto s ním ještě nebude nikdo mávat. Do nějakého vyjednávání o budoucnosti Alana Karlssona se opravdu nemínil pouštět.

„Když si to budu přát, odklídiš mi z cesty, koho budu chtít, výměnou za to, že *případně zvážím možnost* nechat tě naživu,“ pravil velitel tajné policie, natáhl se přes stůl a zamáčkł Alanovi do nedopité kávy cigaretu.

„Jo, tak jsem to vlastně myslel,“ odpověděl Alan, „i když jsem se vyjádřil trochu nejasně.“

Tenhle dopolední výslech se vyvinul jinak, než byl velitel tajné policie zvyklý. Místo aby předpokládaného nepřítele společnosti odklidil, schůzku přerušil, aby se v klidu a pokoji vyrovnal s novou situací. Po obědě se setkal s Alanem Karlssonem znovu a jeho plány nabyly určitější podoby.

Potřeboval připravit o život Winstona Churchilla, až dotyčný bude pod ochranou šáhovy osobní stráže. Ale musí k tomu dojít tak, aby si to nikdo nemohl ani v nejmenším spojit s Úřadem pro vnitřní zpravodajství a bezpečnost, natož s jeho šéfem. Jelikož se musí počítat s tím, že Britové budou událost důkladně vyšetřovat, nesmí se nic zanedbat. Pokud se projekt podaří, jeho následky ve všech směrech veliteli tajné policie prospějí.

Především tím zavře hubu povýšeným Britům, kteří ho zbavili odpovědnosti za bezpečnost návštěvy. Dále ho šáh zcela určitě pověří, aby v jeho osobní stráži, kvůli jejímu selhání,

provedl čistku. A až se rozptýlí dým, pozice velitele tajné policie bude výrazně posilněná, a ne jako teď – oslabená.

Velitel tajné policie a Alan společně sestavovali skládačku, jako by byli nejlepší přátelé. Avšak kdykoli měl velitel tajné policie pocit, že zavládla příliš důvěrná atmosféra, zamáčkl Alanovi do kávy cigaretu.

Z velitele tajné policie po chvíli vypadla informace, že jediný neprůstřelný vůz v celém Íránu stojí v garáži jeho úřadu o půl patra níž – byl to speciálně upravený DeSoto Suburban. Má vínově červenou barvu a je velmi elegantní, oznámil velitel tajné policie. S velkou pravděpodobností se kvůli tomu autu co nevidět ozve šáhova osobní stráž, protože jak jinak by převezli Churchilla z letiště do šáhova paláce?

Alan řekl, že by to možná celé vyřešila přiměřeně velká nálož v podvozku auta. Ale vzhledem k páně premiérově přání, aby nezůstaly žádné stopy, které by mohly vést k němu samému, navrhl dvě zvláštní opatření.

Jedno spočívalo v tom, že nálož měla sestávat přesně z těch komponent, které používali Mao Ce-tungovi komunisti v Číně. Alan se v tom náhodou dokonale vyznal a byl si jistý, že bude moct všechno narafořit tak, aby to vypadalo jako čin komunistů.

Druhým opatřením bylo, že se nálož zabuduje a skryje do přední části šasi DeSota, nicméně díky dálkovému odpalování, které Alan náhodou taky uměl sestrojít, nevybouchne hned, ale nejdříve se uvolní ze svého místa a exploduje až o desetinu vteřiny později, při dopadu na zem.

Během této desetinové vteřiny nálož stihne přistát přímo pod zadní třetinou auta, to jest tam, kde bude Winston Churchill hulit doutník. Nálož udělá do podlahy vozu díru, pošle Churchilla na věčnost, a navíc vyhloubí velkou jámu v zemi.

„Tak si lidi budou myslet, že nálož byla zakopaná na ulici,

a ne že ji někdo nastražil do auta. Takováhle kouřová clona se vám, pane premiére, asi hodí do krámu?“

Velitel tajné policie se radostně a nadšeně zahihňal a náhodou hodil čerstvě zapálenou cigaretu Alanovi do čerstvě nalité kávy. Alan poznamenal, že pan premiér si samozřejmě může se svými cigaretami a jeho kávou dělat, co se mu zlíbí, ale pokud není zcela spokojený s popelníkem, který má vedle sebe, on by mu, pokud by dostal kratší vycházku, zašel do města koupit nějaký nový, hezký.

Velitel tajné policie Alanovy řeči o popelníku ignoroval, místo toho ihned schválil druhé opatření a vyžádal si kompletní seznam všeho, co pan Karlsson potřebuje k tomu, aby v co nejkratším čase patřičně vybavil dotčený vůz.

Alan měl všechno přesně v hlavě a sepsal názvy devíti komponent obsažených v příslušném vzorci. Navíc přidal ještě desátou – nitroglycerin –, který by podle jeho názoru mohl přijít vhod. A jedenáctou – plechovku inkoustu.

Dále Alan premiéra požádal, aby si za asistenta a hlavního nákupčího mohl vzít jednoho z jeho nejdůvěrnějších spolupracovníků a aby jeho spoluvězeň pastor Ferguson mohl fungovat jako tlumočník.

Velitel tajné policie zamumlal, že toho pastora by nejradši hned zlikvidoval, poněvadž faráře nesnáší, ale budiž, nesmějí přece ztrácet čas. Načež znovu zamáčkl cigaretu Alanovi do kávy, aby mu dal najevo, že jejich setkání skončilo, a aby mu ještě jednou připomněl, kdo je tady pánem.

Dny plynuly a všechno probíhalo podle plánu. Velitel šáhovy osobní stráže opravdu oznámil, že si příští středu hodlá přijet pro DeSoto. Velitel tajné policie soptil vztekem: velitel osobní

strážě mu *oznámí*, že si přijede pro vůz, *neptá* se ho. Natolik ho to rozzlobilo, že na okamžik zapomněl, že je to vlastně celé perfektní. Vždyť co kdyby se osobní stráž o to auto nepřihlásila? A velitele osobní strážě přece brzy stihne trest.

Alan teď věděl, kolik času má na to, aby do vozu nainstaloval nálož. Bohužel i pastoru Fergusonovi došlo, co se děje. Nejenže se stane spolupachatelem vraždy bývalého ministerského předsedy Churchilla. Kromě toho měl důvod myslet si, že hned nato skončí i jeho vlastní život. Netoužil příliš po setkání s Hospodinem, sotva někoho zavraždí.

Alan však pastora uklidňoval, že má pro „to“ i „ono“ plán. „Tím“ měl na mysli, že se rýsuje určitá vyhlídka, že on sám i pastor budou moct zmizet, a „oním“, že se tak nebude muset stát na úkor pana Churchilla.

Ale celá akce vyžadovala, aby – až nastane pravý okamžik – pastor udělal to, co mu řekne Alan. Pastor slíbil, že to opravdu udělá. Pan Karlsson přece představoval jeho jedinou naději na život, Bůh mu totiž na jeho volání stále neodpovídal. Už skoro měsíc. Že by se na pastora zlobil za jeho nápad paktovat se s komunisty?

Pak přišla středa. DeSoto bylo připravené. Nálož v podvozku auta byla pro daný účel předimenzovaná, nicméně pro toho, kdo by náhodou hledal nějakou nepravost, byla dokonale skrytá.

Alan veliteli tajné policie ukázal, jak funguje dálkové ovládání, a podrobně mu vysvětlil, jaký bude konečný výsledek, až to bouchne. Velitel tajné policie se usmíval a vypadal šťastně. A zamáčkl Alanovi do kávy toho dne už osmnáctou cigaretu.

Alan vyndal nový šálek, který měl schovaný za bednou s náradím, a strategicky ho postavil ke stolu vedle schodů, které

vedly na chodbu, k cele a ke vchodu. Pak nenápadně uchopil v podpaží pastora a opustil garáž, zatímco velitel tajné policie obcházel DeSoto pořád dokola, hulil devatenáctou cigaretu a rozkošnický si představoval, co se stane.

Pastor z toho, jak mu Alan pevně svíral paži, pochopil, že jde do tuhého. Je načase pana Karlssona slepě poslouchat.

Minuli celu a pokračovali k recepci. Když tam dorazili, Alan, dosud pevně svírající pastora, se nenamáhal zastavit u ozbrojených strážných a sebejistě prošel kolem nich.

Strážní byli na Karlssona a pastora zvyklí a dosud nezaznamenali žádný pokus o útěk, a proto jejich velitel zvolal spíš překvapeně:

„Stát! Kam si myslíte, že půjdete?“

Alan se zastavil s pastorem přesně na prahu svobody a nasadil překvapený výraz.

„Můžeme se přece svobodně vzdalit. Copak vám to pan premiér neřekl?“

Pastor Ferguson byl strachy bez sebe, ale trochu se nadechl kyslíku, aby neomdllel.

„*Zůstaňte, kde jste!*“ nařídil jim velitel rozhodným hlasem. „Nikam nepůjdete, dokud mi pan premiér nepotvrdí to, co říkáte.“

Tři pomocní strážní nespouštěli z pastora a pana Karlssona oči, zatímco sám velitel zamířil chodbou ke garáži. Alan se povzbudivě usmál na pastora po svém boku a poznamenal, že teď se už všechno co nevidět vyřeší. Pokud ovšem všechno naopak nepůjde do háje.

Jelikož velitel tajné policie zaprvé Alanovi a pastorovi nedovolil, aby někam chodili, a zadruhé to ani neměl v úmyslu, reagoval podrážděně:

„Co to říkáte? Že stojí u vchodu a lžou vám do očí? Do prdele...“

Velitel tajné policie mluvil sprostě málokdy. Záleželo mu na tom, aby si udržel určitý styl. Ale teď byl rozrušený. A věren svému zvyku zamáčkl cigaretu do kávy toho zatraceného Karlssona a pak se rozhodným krokem vydal po schodech do chodby.

Přesněji řečeno, nedostal se dál než k tomu šálku s kávou. Ten totiž tentokrát neobsahoval kávu, ale čistý nitroglycerin smíchaný s černým inkoustem. Ozvala se hlasitá rána a vicepremiéra a velitele stráže to roztrhalo na kousky. Z garáže se vyvalilo bílé mračno a hnalo se chodbou, na jejímž druhém konci stál Alan, pastor a tři strážníci.

„Jdeme,“ zavelel Alan pastorovi. A tak šli.

Všichni tři strážníci byli natolik ve střehu, že si stihli uvědomit, že by asi měli Karlssonovi a pastorovi zabránit v odchodu, ale jen o několik desetin vteřiny později explodovala – jako logický následek skutečnosti, že garáž se teď změnila v ohnivě moře – i nálož pod DeSotem, určená Winstonu Churchillovi. A Alan si tak ověřil, že by víc než splnila svůj účel. Celá budova se ihned naklonila a přízemí zachvátily plameny. Alan upravil svůj rozkaz pastorovi:

„Radši poběžíme.“

Dva ze tří strážných byli tlakovou vlnou vrženi na stěnu a vzplanuli. Třetí si mohl těžko natolik utřídit myšlenky, aby přednostně zaměřil pozornost na svoje vězně. Nejdřív mu několik vteřin vrtalo hlavou, co se stalo, ale potom odtamtud vystřelil, aby neskončil jako jeho druhové. Alan s pastorem zamířili na jednu stranu. Jediný zbývající strážný teď utíkal na druhou.

Když se Alan svým zvláštním způsobem postaral, aby se s pas-

torem dostali z ústředí tajné policie, bylo na pastorovi, aby prokázal svou užitečnost. Věděl totiž, kde se nachází většina zastupitelských úřadů, a doprovodil Alana až ke švédskému velvyslanectví. Tam Alana z vděčnosti za všechno vřele objal.

Alan se pastora zeptal, co teď hodlá sám dělat. Kde se mimochodem nachází britské velvyslanectví?

„Nedaleko odsud,“ odpověděl pastor. Ale co by tam dělal? Tam jsou přece už všichni anglikáni. Kdepak, pastor vymyslel novou strategii. Pokud ho poslední události něčemu naučily, tak tomu, že všechno zjevně začíná a končí na Úřadu pro vnitřní zpravodajství a bezpečnost. Jde tedy o to, změnit zevnitř tuhle organizaci. Až budou všichni spolupracovníci a sympatizanti tajné policie anglikáni – pak už všechno ostatní půjde jako po másle.

Alan na to řekl, že ví o jednom dobrém blázinci ve Švédsku, pro případ, že by pastor v budoucnu dospěl k nějaké formě poznání. Pastor odpověděl, že rozhodně nechce být nevďěčný. Ale jednou přece má své poslání, a tak se teď musí rozloučit. Pokusí se začít tím, že najde toho strážného, co přežil a utíkal na druhou stranu. Byl to v podstatě milý a poddajný chlapec, dal by se obrátit na pravou víru.

„Sbohem!“ pravil pastor slavnostně a odkráčel.

„Nashle,“ pravil Alan.

Alan dlouho sledoval pastora pohledem a říkal si, že svět je natolik podivný, aby v něm pastor přežil i to, k čemu se teď chystá.

V tom se však Alan mýlil. Pastor strážného našel – bloumal po Městském parku v centru Teheránu s popálenými pažemi a odjištěnou automatickou karabinou v rukou.

„No to se podívejme, tady tě mám, synu,“ spustil pastor a přistoupil k němu, aby ho objal.

„Ty!“ zakřičel hlídač. „To jsi přece ty!“

Načež pastora dvaadvaceti výstřely do prsou usmrtil. Bylo by jich víc, kdyby mu nedošly náboje.

Alan byl díky svému södermanlandskému nářečí vpuštěn na švédské velvyslanectví. Pak ale nastaly problémy, protože neměl žádné doklady, kterými by se prokázal. Takže na velvyslanectví mu nemohli jen tak beze všeho vystavit pas, natož uhradit cestu do Švédska. Třetí tajemník Bergqvist mu navíc sdělil, že Švédsko právě zavedlo zvláštní osobní čísla, a pokud je tomu tak, jak pan Karlsson tvrdí – že se zdržoval řadu let v zahraničí –, tak v tom novém švédském systému vůbec není.

Alan odpověděl, ať se jména všech Švédů klidně změní v čísla, ale on je a zůstane Alanem Karlssonem z Yxhultu u Flenu, a pan třetí tajemník ať mu teď laskavě zařídí doklady.

Třetí tajemník Bergqvist byl momentálně na velvyslanectví nejvyšším odpovědným činitelem. Jako jediný nesměl odjet na probíhající diplomatickou konferenci ve Stockholmu. Samozřejmě se jako na potvoru začaly najednou dít věci. Jako by nestačilo, že už skoro hodinu byly některé části centra Teheránu v plamenech. Pak se ještě přižene nějaký cizí člověk a tvrdí, že je Švéd. Existovaly sice určité náznaky, že mluví pravdu, ale třetí tajemník Bergqvist musel dodržovat předpisy – pokud nechtěl, aby jeho kariéra náhle skončila. Proto opakoval své rozhodnutí, že panu Karlssonovi žádný pas nevystaví, ledaže by prokázal svou totožnost.

Alan poznamenal, že mu pan třetí tajemník Bergqvist připadá trochu moc zarputilý, ale všechno se snad vyřeší – pokud pan třetí tajemník má k dispozici telefon.

Ano, to třetí tajemník měl, telefonování však bylo drahé. Kam hodlá pan Karlsson volat?

Alana už ten vzpouzející se třetí tajemník přestával bavit, takže mu neodpověděl a místo toho se zeptal:

„Je doma pořád ještě ministerským předsedou Per Albin?“

„Cože? Ne,“ odvětil překvapený třetí tajemník. „Teď je ministerským předsedou Erlander. Tage Erlander. Ministerský předseda Hansson loni zemřel. Ale proč...?“

„Buďte chvilku zticha a hned to vyřídíme.“

Alan zvedl sluchátko a zavolal do Bílého domu ve Washingtonu. Představil se a dostal k telefonu prezidentovu vrchní sekretářku. Na pana Karlssona si velmi dobře pamatovala, navíc o něm od prezidenta slyšela jen samou chválu. Pokud je to opravdu důležité, zkusí prezidenta vzbudit – pan Karlsson jistě chápe, že ve Washingtonu je teprve něco po osmé a prezident Truman si ráno málokdy přivstane.

Chvilku nato se ozval čerstvě probuzený prezident Truman a několik minut s Alanem srdečně hovořil. Navzájem si sdělili, co je u koho z nich nového, a nakonec Alan přešel k tomu, co měl na srdci. Mohl by Harry laskavě brnknout novému švédskému ministerskému předsedovi Erlanderovi, zaručit se mu za Alana a požádat ho, aby zavolal třetímu tajemníku Bergqvistovi na švédské velvyslanectví v Teheránu, že má Alanovi bez meškání vystavit pas?

To všechno mohl samozřejmě Harry Truman zařídít, jenom chtěl, aby mu Alan nejdřív hláskoval jméno toho třetího tajemníka, aby to bylo v pořádku.

„Prezident Truman chce vědět, jak se píšete,“ pravil Alan třetímu tajemníku Bergqvistovi. „Mohl byste mu to říct sám? Tak to bude jednodušší.“

Když třetí tajemník Bergqvist téměř v transu prezidentovi Spojených států odhláskoval, jak se správně píše jeho jméno, zavěsil a osm minut nic neříkal. Přesně tak dlouho trvalo, než zatelefonoval ministerský předseda Tage Erlander a třetímu

tajemníku Bergqvistovi nařídil: 1) aby Alanu Karlssonovi okamžitě vystavil diplomatický pas a 2) aby panu Karlssonovi bez meškání zařídil dopravu do Švédska.

„Ale on nemá žádné osobní číslo,“ zkusil namítnout třetí tajemník Bergqvist.

„Navrhují, pane třetí tajemníku, abyste tento problém vyřešil,“ pravil ministerský předseda Erlander. „Pokud se ovšem nechcete stát čtvrtým nebo pátým tajemníkem.“

„Čtvrtý ani pátý tajemník neexistuje,“ zkusil oponovat třetí tajemník.

„A jaké z toho vyvozujete závěry?“

Válečný hrdina Winston Churchill roku 1945 poněkud překvapivě prohrál volby a přišel o místo britského ministerského předsedy. To byla vděčnost britského lidu.

Churchill však plánoval odplatu, a zatímco na ni čekal, cestoval po světě. Bývalého ministerského předsedu by nepřekvapilo, kdyby ten vrták z Labour Party, který teď vedl Velkou Británii, zavedl plánované hospodářství a zároveň britské impérium rozdělil lidem, kteří by s ním neuměli zacházet.

Vezměte si například Britskou Indii, která se teď rozpadala. Hinduisti a muslimové samozřejmě nedokázali být zajedno, a uprostřed seděl se zkříženými nohama ten zatracený Mahátma Gándhí, a sotva byl s něčím nespokojený, přestal jíst. Co je to za válečnou strategii? Jak dlouho by vydržela proti nacistickému bombardování Anglie?

V Britské Východní Africe to zatím tak zlé nebylo, ale bylo jen otázkou času, kdy se i černoši budou chtít stát svými vlastními pány.

Churchillovi bylo jasné, že všechno nemůže zůstat tak, jak

to bylo dřív, přesto však teď Britové potřebovali vojevůdce, který by jim pevným hlasem sděloval, co je třeba udělat, a ne nějakého kryptosocialistu, jako je Clement Attlee (Winston Churchill patřil k těm, kdo zastávali názor, že veřejné záchodky rovná se socialismus).

Co se Indie týče, byla to ztracená bitva, to Churchill pocho-pil. Situace se tím směrem vyvíjela už řadu let a během války bylo nakonec nutné vyslat k Indům signály, že budou moc získat nezávislost, aby Britové uprostřed boje za přežití nemuseli čelit ještě občanské válce.

Ale leckde jinde bylo ještě dost času na to, běh událostí zastavit. Churchill si naplánoval, že na podzim pojedou do Keni a na místě si opatří informace. Nejdřív si však zaletěl do Teheránu popít čaj s šáhem.

Co čert nechtěl, ocitl se v chaosu. Den před jeho přiletem explodovalo cosi na Úřadu pro vnitřní zpravodajství a bezpečnost. Celá budova se zřítila a shořela. Bačkory tam asi natáhl ten hňup velitel tajné policie, ten, co tak nešikovně odkrágloval nevinného zaměstnance britského velvyslanectví.

Nebyla to žádná velká škoda, ale zřejmě přitom shořelo šáhovo jediné neprůstřelné auto, takže Churchillova schůzka s šáhem byla nakonec podstatně kratší, než se původně plánovalo, a navíc se z bezpečnostních důvodů konala na letišti.

Přesto bylo dobře, že se jeho návštěva uskutečnila. Situace byla podle šáha pod kontrolou. Výbuch v ústředí tajné policie mu dělal starosti, o jeho příčině zatím nebylo nic známo. Naproti tomu s tím, že velitel tajné policie při výbuchu zahynul, dokázal šáh žít. Tak jako tak se mu věci zřejmě vymykaly z ruky.

Takže stabilní politická situace. Nový velitel tajné policie se už vybírá. A společnost Anglo-Iranian Oil Company má rekordní výsledky. Ropa přinášela jak Anglii, tak Íránu značné zisky. Po pravdě řečeno, hlavně Anglii, ale to přece bylo správné,

poněvadž Írán do tohoto projektu přispíval jenom lacinou pracovní silou. A samozřejmě samotnou ropou.

„V Íránu je všechno v nejlepším pořádku,“ shrnul Winston Churchill, když se zdravil se švédským vojenským atašé, kterému přidělili místo v letadle vracejícím se do Londýna.

„Těší mě, že jste, pane Churchille, spokojený,“ odpověděl Alan. „A že se máte dobře.“

Po přestupu v Londýně Alan nakonec přistál na stockholmském letišti Bromma a poprvé po jedenácti letech vstoupil na švédskou půdu. Byl pozdní podzim roku 1947 a počasí vypadalo podle toho.

V příletové hale na Alana čekal nějaký mladík. Oznámil mu, že je asistentem ministerského předsedy Erlandera, který by se s panem Karlssonem rád urychleně setkal. Pokud je to možné. Alan mínil, že to možné je, a ochotně následoval asistenta, který ho hrdě vybídl, aby se posadil do zcela nového vládního vozu, nablýskaného černého Volva PV 444.

„Viděl jste někdy, pane Karlssone, něco elegantnějšího?“ zeptal se asistent, kterého zajímala auta. „Čtyřiačtyřicet koní!“

„Minulej tejdén jsem viděl docela hezký vínově červený DeSoto,“ odpověděl Alan. „Ale váš auták je v lepším stavu.“

Vyrazili z Brommy směrem na Stockholm a Alan se se zájmem rozhlížel. Bohužel ještě nikdy v hlavním městě nebyl. Opravdu krásné město, všude samá voda a mosty, které nikdo nevyhodil do vzduchu.

Když dorazili na předsednictvo vlády, asistent Alana dovedl chodbami až do kanceláře ministerského předsedy. Ten ho přivítal slovy: „Pane Karlssone! Já jsem toho o vás tolik slyšel!“, načež vystrčil asistenta ven a zavřel dveře.

Alan to nevyslovil nahlas, ale v duchu si říkal, že on o Tagem Erlanderovi neslyšel vůbec nic. Dokonce ani nevěděl, jestli je ministerský předseda levičák, nebo pravičák. Jedno nebo druhé zcela určitě byl, pokud totiž život Alana něco naučil, tak to, že všichni musí stůj co stůj přemýšlet buď tak, či onak.

No, ať si ministerský předseda je, co chce. Teď je třeba si poslechnout, co má na srdci.

Ukázalo se, že ministerský předseda zavolal prezidentu Trumanovi – v době, kdy Truman už neměl půlnoc – a delší dobu s ním hovořil o Alanovi. Takže teď už ví všechno o...

Pak se ale ministerský předseda Erlander odmlčel. Byl ve funkci teprve necelý rok a musel se ještě hodně učit. Jednu věc však věděl už teď, a sice že v určitých situacích je lepší, když člověk nic neví, nebo se alespoň nedá dokázat, že ví to, co ví.

Proto ministerský předseda nedokončil větu. Jaké informace mu o Alanu Karlssonovi poskytl prezident Truman, zůstalo navždy mezi oběma muži. Místo toho teď Tage Erlander šel rovnou k věci:

„Pochopil jsem, že tady ve Švédsku nemáte kam se vrátit, proto jsem zařídil, aby vám za to, co jste vykonal pro vlast, byla vyplacena odměna v hotovosti... abych tak řekl... Tady máte deset tisíc korun.“

Načež mu ministerský předseda podal tlustou obálku s bankovkami a Alan podepsal stvrzenku. Ve všem musí být pořádek.

„Mockrát děkuju, pane ministerskej předsedo. Napadá mě, že s tímhle příspěvkem si budu moci dovolit koupit nový šaty a dneska přespát v čistý hotelový posteli. Možná si dokonce vyčistím zuby, poprvé od srpna pětáctýřicátýho.“

Když se Alan chystal ministerskému předsedovi popsat, v jakém stavu jsou jeho podvlíkačky, Tage Erlander ho přerušil a dodal, že dotčená částka samozřejmě není spojená s žádnými podmínkami, přesto by mu však rád prozradil, že ve Švédsku

probíhají určité pokusy spojené se štěpením jádra, a on by byl rád, kdyby se na ně pan Karlsson mrkl.

Popravdě řečeno, ministerský předseda Erlander si nevěděl rady s celou řadou důležitých otázek, které zničehonic zdědil, když se na podzim předcházejícího roku Peru Albinu Hanssonovi zastavilo srdce. Jedna z nich zněla, jak se má Švédsko postavit ke skutečnosti, že teď existuje cosi, co se jmenuje atomová bomba. Náčelník generálního štábu Jung do něj hučel, že se jejich země musí bránit proti komunismu – jako nárazník mezi Švédskem a Stalinem přece slouží jenom malé Finsko.

Věc měla dvě stránky. Na straně jedné se náčelník generálního štábu Jung náhodou výhodně oženil a bylo obecně známo, že v pátek večer vždycky popíjí whisky se sodou se starým králem. Sociální demokrat Erlander nesnesl pomýšlení, že by si Gustav V. mohl namlouvat, že ovlivňuje švédskou bezpečnostní politiku.

Na straně druhé nemohl Erlander vyloučit, že náčelník generálního štábu a král mají ve skutečnosti pravdu. Na Stalina a komunisty nebylo přece spolehnutí, a kdyby si náhodou vzali do hlavy, že rozšíří svou zájmovou sféru směrem na západ, ocitlo by se Švédsko nepříjemně blízko.

Výzkumný ústav ministerstva obrany, VÚMO, nedávno přesunul všechny své (omezené) znalosti v oblasti jaderné energie do nově založené akciové společnosti Atomenergi. Tam se teď experti snažili zjistit, co přesně se stalo v Hirošimě a Nagasaki. Byli pověřeni dost obecně zadaným úkolem: *analyzovat nukleární budoucnost ze švédské perspektivy*. Nikdo to nikdy explicitně nevyslovil, tak to bylo lepší, ale ministerský předseda Erlander pochopil, že ten nejasně formulovaný úkol by v jasné řeči zněl:

Jak do prdele sami sestrojíme atomovou bombu, když to bude nutné?

A odpověď na tuto otázku teď seděla naproti ministerskému předsedovi. Tage Erlander to věděl, především však věděl, že nechce, aby jiní věděli, že on ví. Politika spočívá v tom, dívat se, kam člověk šlape.

Proto ministerský předseda Erlander předešlého dne kontaktoval doktora Sigvarda Eklunda, vedoucího výzkumu v Atomenergi, a. s., a požádal ho, aby s Alanem Karlssonem udělal přijímací pohovor a důkladně prozkoumal, jestli by dotyčný nemohl být Atomenergi, a. s., nějak užitečný. Za předpokladu, že pan Karlsson bude mít sám zájem, což se vyjasní následujícího dne.

Doktor Eklund nebyl nijak nadšený, že se mu ministerský předseda plete do toho, koho v atomovém projektu zaměstná. Měl dokonce podezření, že mu Alana Karlssona posílají proto, aby vláda na místě měla sociálnědemokratického špiona. Ale tak jako tak slíbil, že pohovor s Karlssonem uskuteční, ačkoli mu ministerský předseda kupodivu nechtěl prozradit nic o jeho kvalifikaci. Erlander jenom zopakoval slovo *důkladně*. Doktor Eklund měl *důkladně* prozkoumat páně Karlssonův životopis.

Co se Alana týče, ten prohlásil, že proti setkání s doktorem Eklundem ani kterýmkoli jiným doktorem nic nemá, pokud tím ministerskému předsedovi udělá radost.

Deset tisíc korun, to je skoro nezdravá spousta peněz, řekl si Alan a ubytoval se v nejdražším hotelu, který našel.

V recepčním Grand Hotelu vzbuzoval špinavý a chatrně oblečený muž pochybnosti, dokud se nelegitimoval švédským diplomatickým pasem.

„Samozřejmě pro vás, pane vojenský atašé, pokoj máme,“

sdělil mu recepční. „Přejete si platit v hotovosti, nebo máme poslat fakturu na ministerstvo zahraničí?“

„V hotovosti,“ odpověděl Alan. „Chcete zaplatit předem?“

„Ale kdepak, pane atašé. To by tak ještě scházelo!“ uklonil se recepční.

Kdyby byl recepční viděl do budoucnosti, určitě by odpověděl jinak.

Následující den přijal doktor Eklund čerstvě osprchovaného a vystrojeného Alana Karlssona ve své stockholmské kanceláři. Vyzval ho, aby se posadil, a nabídl mu kávu i cigaretu – přesně tak, jak to dělával šéfbiják v Teheránu (na rozdíl od něj však Eklund zamačkával cigarety do vlastního popelníku).

Doktor Eklund se mrzel, že se mu ministerský předseda plete do náboru zaměstnanců. Tohle je záležitost *vždy*, ne politiků – a už vůbec ne sociálnědemokratických politiků!

Doktor Eklund ve skutečnosti už stihl tento problém telefonicky probrat s náčelníkem generálního štábu a těšil se jeho morální podpoře. To znamenalo, že pokud ten člověk, kterého k nim poslal ministerský předseda, neobstojí, nezaměstnají ho. Tečka, konec!

Alan v kanceláři cítil negativní vibrace a na okamžik si vzpomněl, jaké to bylo, když se před několika lety poprvé setkal se Sung Mej-ling. Lidi se můžou chovat, jak chtějí, ale Alan zastával názor, že je zbytečné být nevrlý, když máme možnost nevrlít nebýt.

Setkání obou mužů netrvalo dlouho:

„Ministerský předseda mě, pane Karlssone, požádal, abych *důkladně* prozkoumal, zda byste se nehodil na nějakou funkci v naší organizaci. A já to teď hodlám udělat, samozřejmě s vaším dovolením.“

Jistě, Alan soudil, že je naprosto v pořádku, že se o něm toho pan doktor chce dozvědět víc. Důkladnost je ctnost, takže pan doktor by neměl vynechat žádnou otázku.

„Tak tedy,“ pravil doktor Eklund. „Že bychom, pane Karlssone, začali vaším vzděláním...“

„To se nemám moc čím chlubit,“ odpověděl Alan. „Jenom tři roky.“

„Tři roky?“ vybuchl doktor Eklund. „Pokud máte jen tři roky vysoké školy, těžko můžete být fyzik, matematik nebo chemik!“

„Ne, tři roky celkem. Přestal jsem chodit do školy před devátým narozeninama.“

To doktoru Eklundovi vyrazilo dech. Ten chlápek tedy nemá žádné vzdělání! Umí vůbec číst a psát? Ale ministerský předseda ho přece požádal, aby...

„Máte tedy, pane Karlssone, nějaké pracovní zkušenosti důležité pro činnost, kterou podle vašich představ vyvíjíme v Atomenergii, a. s.?“

„Jo, dalo by se to tak říct,“ odpověděl Alan. Pracoval přece dlouho v USA, na základně v Los Alamos v Novém Mexiku.

Doktor Eklund se teď celý rozzářil. Erlander možná přece jenom měl své důvody. Teď už je všeobecně známo, čeho v Los Alamos dosáhli. Na čem tam pan Karlsson pracoval?

„Nosil jsem kafe,“ odpověděl Alan.

„Kafe?“ Tvář doktora Eklunda zase pohasla.

„Jo, a občas taky čaj. Dělal jsem pomocnou sílu a čišníka.“

„Vy jste tedy, pane Karlssone, v Los Alamos dělal *pomocnou sílu*... Zúčastnil jste se vůbec nějakých rozhodnutí týkajících se štěpení jádra?“

„Ne,“ odpověděl Alan, „leda tenkrát, jak jsem se náhodou vyjádřil na tý poradě, kde jsem měl vlastně nosit kafe a do něčeho jinýho se neplíst.“

„Vy jste se náhodou vyslovil na poradě, kde jste vlastně dělal číšníka... A co se stalo pak?“

„No, pak nás přerušili... a já jsem potom šel pryč.“

Doktor Eklund seděl oněmělý před Alanem. Co mu to ten ministerský předseda poslal? Copak si Erlander myslí, že by číšník, který odešel ze školy v necelých devíti letech, měl pro Švédsko sestrojovat atomové bomby? I pro sociálního demokrata musí přece existovat nějaká hranice toho, kam až lze prosazovat prostoduchou tezi, že si jsou všichni rovni?

Doktor Eklund si nejdřív řekl sám pro sebe, že by byl div, kdyby ten začátečnický ministerský předseda vydržel na svém postu byť i jen do konce roku, a potom řekl Alanovi, že pokud pan Karlsson už nechce nic dodat, může schůzku považovat za ukončenou. Momentálně pro pana Karlssona nemají žádné místo. Pomocná síla, která vařila kávu akademikům v Atomenergi, a. s., sice nikdy nebyla v Los Alamos, ale doktoru Eklundovi připadalo, že přesto funguje uspokojivě. Gréta navíc taky stíhala uklidit kanceláře a to bylo třeba hodnotit jako plus.

Alan byl chvíli zticha a uvažoval, jestli by přece jenom neměl prozradit, že na rozdíl od všech akademiků doktora Eklunda a určitě i Gréty umí sestrojit atomovou bombu.

Pak ale usoudil, že pokud doktor Eklund nemá tolik rozumu, aby se ho na to zeptal, nezaslouží si pomoc. Grétina káva navíc chutnala jako pomeje.

Alan v Atomenergi, a. s. žádnou práci nedostal, údajně na to neměl dostatečnou kvalifikaci. Ale přesto byl spokojený, když pak seděl na lavičce před Grand Hotelem, odkud měl krásnou vyhlídku na královský zámek na druhé straně zálivu. A jak by mohl nebýt? Dosud mu zbývala většina peněz, kterými ho las-

kavě vybavil ministerský předseda, bydlel jako pán, každý večer si pochutnával v restauraci a právě v tento den na začátku ledna mu tělo i duši zahřívalo nízké odpolední slunce.

Pravda, bylo mu zima na zadek, a právě proto ho možná trochu překvapilo, když se k němu na lavičku, vedle něj, posadil ještě jeden člověk.

„Dobrý odpoledne,“ pozdravil zdvořile Alan.

„*Good afternoon, Mr. Karlsson,*“ odpověděl muž po jeho boku.

Pondělí 9. května 2005

Když komisař Aronsson sdělil do Eskilstuny státnímu zástupci Connymu Ranelidovi nejžhavější novinky, ten ihned rozhodl, aby na Alana Karlssona, Julia Jonssona, Bennyho Ljungberga a Gunilu Björklundovou byl vystaven příkaz k zadržení.

Aronsson a státní zástupce Conny Ranelid byli průběžně v kontaktu už od okamžiku, kdy stoletý stařík vylezl z okna a zmizel, přičemž státní zástupce o tento případ projevoval rostoucí zájem. Teď uvažoval o senzaci možnosti, že by Alana Karlssona nechal odsoudit za vraždu nebo alespoň zabít, ačkoli se nedala najít žádná oběť. V dějinách švédského soudnictví existovalo pár příkladů potvrzujících, že se to dá udělat. Ale vyžadovalo to výjimečný důkazní materiál a obzvlášť obratného státního zástupce. S obratným státním zástupcem neměl státní zástupce Conny Ranelid žádný problém, a pokud šlo o důkazní materiál, měl v úmyslu vybudovat *řetězec indicií*, kde by první článek byl nejsilnější a žádný další by nebyl příliš slabý.

Komisař Aronsson si uvědomil, že se vývojem událostí cítí zklamaný. Bylo by zábavnější, kdyby se mu podařilo zachránit

staříka z drápů gangu zločinců, než když se mu nedaří zachránit zločince před staříkem.

„Můžeme opravdu spojovat Alana Karlssona a ostatní s Bylundovou, Hulténovou a Gerdinovou smrtí, když zatím nemáme žádná těla?“ zeptal se Aronsson a doufal, že odpověď bude znít „ne“.

„O tom nepochybuje, Görane,“ odpověděl státní zástupce Conny Ranelid. „Jakmile mi chytíte toho geronta, uvidíte, že kápne božskou. A jestli je na to příliš senilní, ostatní si budou ostošest protiřecit.“

Načež státní zástupce Ranelid znovu s komisařem probral celý případ. Nejdřív mu vysvětlil svou strategii. Nevěřil, že bude moct všechny zavřít za vraždu, ale kromě vraždy tu přece máme zabití, napomáhání k vraždě a zabití, zavinění cizí smrti, jakož i ukrývání hledaných osob. V úvahu přicházelo dokonce i zhanobení hrobu, v této záležitosti však státní zástupce potřeboval víc času na rozmyšlenou.

Státní zástupce věděl, že čím později některá z osob, na které teď byl vydán příkaz k zadržení, vstoupila do případu, tím těžší bude odsoudit ji za něco většího (samozřejmě pokud se sama nepřizná), a proto se hodlal soustředit na osobu, která v případě figurovala celou dobu, na stoletého Alana Karlssona.

„U něho se postaráme, aby dostal v pravém slova smyslu doživotí,“ zachechtal se státní zástupce Ranelid.

Zprvė měl ten dědek k zabití nejdřív Bylunda a pak Hulténa a Gerdina *motiv*. Motivem byla skutečnost, že by jinak riskoval, že to dopadne naopak, to jest že Bylund, Hultén a Gerdin zabijí jeho. Státní zástupce Ranelid disponoval čerstvými – a pro případ potřeby i historickými – svědectvími, že všichni tři členové organizace Never Again mají násilnické sklony.

Ale Karlsson nebude moct tvrdit, že šlo o nutnou obranu,

protože mezi ním na straně jedné a těmi třemi oběťmi na straně druhé stojí kufr neznámého obsahu. Zdá se, že se od samého začátku všechno točí právě kolem toho kufru, takže Karlsson měl k zabítí ostatních alternativu – nemusel ten kufr krást, nebo ho alespoň mohl, když už došlo k jeho zcizení, zase vrátit.

Dále mohl státní zástupce poukázat na několik *zeměpisných spojitostí* mezi panem Karlssonem – gerontem – a jeho oběťmi. První oběť vystoupila *stejně jako pan Karlsson*, i když ne současně s ním, u železniční stanice Byringe. *Stejně jako pan Karlsson* jela oběť číslo jedna drezínou, navíc současně s ním. *A na rozdíl od pana Karlssona* a jeho kumpána nebyla po cestě drezínou už nikdy spatřena. Zato po sobě „kdosi“ zanechal pachové stopy svědčící o přítomnosti mrtvol. Kdo tento kdosi je, se zdálo jasné. Jak geront, tak zlodějíček Jonsson byli přece později toho dne jednoznačně naživu.

Zeměpisná spojitost mezi Karlssonem a obětí číslo dvě tak silná nebyla. Ti dva například nebyli nikdy viděni spolu. Ale stříbrný mercedes na straně jedné a zapomenutý revolver na straně druhé státnímu zástupci Ranelidovi říkaly – a brzy určitě budou říkat i soudu –, že jak pan Karlsson, tak jeho oběť Hultén, přezdívaná Kýbl, pobývali na Sjötorpu ve Smålandu. Hulténovy otisky prstů na revolveru nebyly ještě ověřeny, to však je, jak soudil státní zástupce, jen otázkou času.

Dotčený revolver byl dar z nebes. Kromě toho, že spojil Kýbla Hulténa se Sjötorpem, posiloval Karlssonův *motiv* k odstranění i oběti číslo dvě.

Co se Karlssona týče, lze si přece vzít na pomoc fantastický vynález jménem DNA. Tu kolem sebe dědek samozřejmě šířil všude v mercedesu i na té smålandské usedlosti. Nabízel se tedy vzorec: Kýbl + Karlsson = Sjötorp!

DNA se samozřejmě využije taky jako důkazu, že krev ve zničeném BMW patřila číslu tři, Peru-Gunnaru Gerdinovi,

kterému se říkalo Šéf. Brzy bude pochopitelně možné zdemolovaný vůz důkladněji prohlédnout a pak se zcela jistě prokáže, že Karlsson vlezl se svými kumpány i tam. Jak jinak by z auta vynesli Gerdinovu mrtvolu?

Státní zástupce tedy měl motiv a časovou a místní spojitost mezi Alanem Karlssonem na straně jedné a všemi třemi mrtvými lumpy na straně druhé.

Komisař se odvážil zeptat, jak si může státní zástupce být tak jistý, že všechny tři oběti jsou opravdu oběti, to jest mrtvé? Státní zástupce Ranelid si odfrkl a prohlásil, že co se týče jedničky a trojky, ty nepotřebují žádné další vysvětlování. Stran dvojky měl Ranelid v úmyslu opřít se o soud – až senát přijme skutečnost, že jednička a trojka zemřely, z dvojky se stane článek slavného řetězce indicíí.

„Nebo si snad, pane komisaři, myslíte, že dvojka zcela dobrovolně vydala revolver těm, co právě připravili o život jejího přítele, a pak se dojemně rozloučila a vydala na cestu, aniž vyčkala příjezdu svého šéfa?“ dobíral si Aronssona státní zástupce Ranelid.

„Ne, to si nemyslím,“ odpověděl komisař defenzivně.

Státní zástupce před komisařem Aronssonem připustil, že je to celé trochu chatrné, ale dodal, že jak již řečeno, tento případ činí silným *řetězec událostí*. Státnímu zástupci chyběly oběti a vražedné zbraně (kromě žlutého autobusu), měl však v plánu nechat Karlssona odsoudit hlavně za oběť číslo jedna. Důkazy týkající se oběti číslo tři a – především – oběti číslo dvě byly nedostatečné, ale plnily mimořádnou podpůrnou funkci – s jejich pomocí bude Karlsson odsouzen za první oběť. Jak již řečeno, možná ne za vraždu...

„Přinejmenším nechám toho geronta zavřít za zabití nebo napomáhání k vraždě. A až soud odsoudí dědka, půjdou sedět i ostatní – na různě dlouhou dobu, ale sedět půjdou!“

Státní zástupce samozřejmě nemohl nechat zadržet několik osob na základě teze, že si při výsleších budou natolik protiřčit, že bude možné celou bandu hned zatknout. Nicméně měl tuto věc v záloze – jsou to přece sami amatéři. Stoletý stařík, drobný zlodějíček, majitel stánku s občerstvením a bába. Jak by krucipísek mohli odolávat vyšetřovatelům ve výslechové místnosti?

„Jedte teď, Aronssone, do Växjö a ubytujte se v nějakém slušném hotelu. Večer pustím do oběhu zprávu, že ten stoletý stařík je pravděpodobně vraždící stroj, a slibuju vám, že zítra ráno dostanete tolik tipů na to, kde se momentálně zdržuje, že ho budete moci ještě před obědem sebrat.“

Pondělí 9. května 2005

„Drahej brácho, tady máš tři miliony korun. Při té příležitosti bych se ti taky rád omluvil za to, jak jsem se choval, co se týče dědictví po strejdovi Franckovi.“

Když se Benny poprvé po třiceti letech setkal s Bossem, šel rovnou k věci. Dřív než si stihli podat ruce, předal mu tašku s penězi. A vážným hlasem pronesl, zatímco starší bratr dosud poněkud lapal po dechu:

„A teď ti povím dvě věci. Jedna je, že fakt potřebujem tvou pomoc, poněvadž jsme si to pěkně zavařili. A druhá je, že tyhle prachy jsou tvoje, zasloužil sis je. Když nás vyhodíš, tak nás holt vyhodíš, ale prachy každopádně zůstanou u tebe.“

Oba bratři stáli v záři jediného fungujícího předního světla žlutého stěhovacího autobusu těsně před vjezdem do Bosseho rozlehlého obydlí Klockaregård na Västgötalandské rovině, necelých deset kilometrů jihozápadně od Falköpingu. Bosse si v rámci možností uspořádal myšlenky a potom řekl, že by se rád zeptal na pár věcí. Slíbil, že podle odpovědí se rozhodne, jak to bude s jeho pohostinností. Benny přikývl a řekl, že na

všechny bratrovy otázky hodlá odpovědět podle pravdy.

„Tak začnem,“ pravil Bosse. „Jsou ty prachy, cos mi dal, poctivý?“

„Ani v nejmenším,“ přiznal Benny.

„Jde po vás policie?“

„Pravděpodobně jak zloději, tak policajti,“ odpověděl Benny. „Ale hlavně zloději.“

„Co se stalo s tím autobusem? Vždyť má úplně zničený předek.“

„Nabourali jsme plnou rychlostí do jednoho zloděje.“

„Umřel?“

„Bohužel ne. Leží v autobuse s otřesem mozku, zlomenýma žebroma, zlomenou pravou rukou a pěknou otevřenou ránou na pravém stehně. Jeho stav je, jak se říká, vážnej, ale stabilizovanej.“

„Vy jste ho přivezli s sebou?“

„Bohužel.“

„Co ještě bych měl vědět?“

„No, možná to, že jsme cestou zabili ještě pár dalších zlodějů, kámošů toho polomrtvého v autobuse. Všichni si vzali do hlavy, že chtějí zpátky padesát melounů, který náhodou skončily u nás.“

„Padesát melounů?“

„Padesát melounů. Minus různý výdaje. Například za tenhleten autobus.“

„Proč jezdíte autobusem?“

„Protože vzadu máme slonici.“

„Slonici?“

„Jmenuje se Soňa.“

„Slonice?“

„Z Asie.“

„Slonice?“

„Slonice.“

Bosse chvíli mlčel. Potom řekl:

„Ta slonice je taky kradená?“

„To ani ne.“

Bosse se zase odmlčel. Pak pronesl:

„K večeri grilovaný kuře a pečený brambory. Vyhovuje?“

„Určitě,“ souhlasil Benny.

„*K pití taky něco bude?*“ ozval se z nitra autobusu stařecký hlas.

Když se ukázalo, že mrtvola ve vraku auta dosud žije, Benny hned Juliovi nařídil, aby z autobusu přinesl lékárníčku za řidičovým sedadlem. Vysvětlil, že ví, že leccos spískal, ale coby skoro lékař nesmí zapomenout na svou skoro lékařskou etiku. Nemůže tu mrtvolu nechat vykrváčet.

Polonebožtíka vytáhl z vraku a Benny ho prohlédl, určil diagnózu a s pomocí lékárníčky mu poskytl potřebné ošetření. Především mu zastavil silné krvácení ze stehna a podložil zlomeninu na pravém předloktí. O deset minut později už pokračovali v jízdě na Västgötalandskou rovinu.

Pak se Alan a Julius museli přestěhovat dozadu k Soně, aby udělali místo polonebožtíkovi, který ležel napříč v kabině řidiče a u kterého jako ošetřovatelka bděla Kráska. Benny už předtím konstatoval, že pulz a krevní tlak jsou jakžtakž v pořádku. Pomocí přiměřeného množství morfinu navíc Benny dosáhl toho, že polonebožtík navzdory všemu usnul.

Jakmile bylo jasné, že přátelé budou moct opravdu zůstat u Bosseho, Benny začal s novou prohlídkou pacienta. Polonebožtík díky morfinu dosud tvrdě spal a Benny rozhodl, že ho prozatím nechají, kde je.

Pak se Benny připojil ke skupině v Bosseho prostorné kuchyni. Zatímco hostitel připravoval jídlo, které mělo co nevidět přijít na stůl, přátelé ho jeden po druhém informovali o dramatických událostech posledních dní. Začal Alan, pak mluvil Julius, dále Benny, kterého doplňovala Kráska, a potom, když řeč přišla na to, jak nabourali bavoráka mizery číslo tři, zase Benny.

Přestože Bosse právě dopodrobna vyslechl, jak dva lidi přišli o život a jak se v rozporu se švédskými zákony a právem leccos ututlalo, chtěl, aby mu zopakovali jenom jedinou věc:

„Pochopil jsem to správně...? Vy teda v tom autobuse venku máte *slonici*?“

„Jo, ale zítra ráno ji pustíme ven,“ odpověděla Kráska.

Jinak Bosse soudil, že není nad čím se příliš pozastavovat. Zastával názor, že zákon často říká jednu věc, kdežto morálka může říkat druhou. Pro příklady toho, jak lze právo odsunout stranou, pokud držíme hlavu vzhůru, prý nemusí chodit dál než k vlastní podnikatelské činnosti.

„Asi tak, jako jsi naložil s naším dědictvím, i když naopak,“ řekl Bosse Bennyemu.

„A kdo mi rozbil novou motorku?“ kontroval Benny.

„Ale to přece bylo proto, že jsi přestal chodit do toho svářečského kurzu,“ namítl Bosse.

„To jsem přece udělal proto, že jsi se mnou zametal,“ bránil se Benny.

Zdálo se, že Bosse má odpovědi na Bennyho odpovědi na Bosseho odpovědi, ale Alan oba bratry přerušil s tím, že už viděl kus světa, a pokud se něco naučil, pak to, že vůbec největší a napohled nejabsurdnější konflikty pod sluncem pramení z teze: *Ty jsi blbec. – Ne, blbec jsi ty. – Ne, blbec jsi ty.* To se dá leckdy vyřešit tak, dodal Alan, že lidi spolu vymlasknou flašku kořalky a začnou se dívat dopředu. Ale Benny byl bohu-

žel abstinent. Alan se samozřejmě mohl o Bennyho díl kořalky postarat, ale obával se, že by to nebylo ono.

„Takže láhev kořalky by vyřešila izraelsko-palestinské konflikt?“ podivil se Bosse. „Ten přece sahá až do bible.“

„Na tenhle konflikt by se dost možná spotřebovala víc než jedna flaška,“ odpověděl Alan. „Ale princip je stejný.“

„Kdybych se napil něčeho jiného, tak by to nefungovalo?“ otázal se Benny a připadal si kvůli své abstinenci jako kazisvět.

Alan byl s tím, jak se všechno vyvíjí, spokojený. Hádka obou bratrů skončila. Oznámil to a dodal, že kořalku lze tedy využít k jiným účelům, než je řešení konfliktů.

Alkohol počká, mínil Bosse. Byla už totiž večere. Čerstvé grilované kuře a pečené brambory s pivem pro dospělé a ovocnou šťávou pro mladšího bratra.

Zatímco v kuchyni právě začínala večere, Per-Gunnar „Šéf“ Gerdin se probudil. Bolela ho hlava i každý vdech a výdech, jednu ruku měl asi zlomenou, protože mu visela na trojčípém šátku, a když vylézal z kabiny řidiče, z rány na pravém stehně mu začala téct krev. Ještě předtím kupodivu v přihrádce na rukavice našel svůj vlastní revolver. Na světě jsou snad všichni kromě něho pitomci.

Dosud byl pod vlivem morfinu, a proto dokázal všechno vydržet, ale dělalo mu problém uspořádat si myšlenky. Ať tak či onak, kulhal kolem Klockaregärdu a různými okny nahlížel dovnitř, dokud si nebyl jistý, že všichni obyvatelé včetně jednoho vlčáka jsou shromáždění v kuchyni. Kuchyňské dveře do zahrady navíc nebyly zamčené. Jimi Šéf s velkou rozhodností a revolverem v levé ruce vkuhal do kuchyně a spustil:

„Okamžitě toho psa zamkněte do špajzu, jinak ho rovnou odbouchnu. Pak mi v zásobníku zbyde ještě pět nábojů, pro každého jeden.“

Šéf byl sám překvapený, jak ovládá svůj hněv. Když Kráska vyprovodila Bustera do spíže a zavřela za ním dveře, vypadala spíš nešťastně než vyděšeně. Bustera se zmocnil údiv a mírný neklid, především však pocit spokojenosti. Zjistil, že ho zavřeli do spíže – psí život by mohl být i horší.

Všech pět přátel bylo teď nastoupeno v řadě. Šéf jim sdělil, že kufr v rohu patří jemu a že si ho vezme s sebou, až odsud půjde. Jestli v té chvíli bude ještě jedna nebo několik osob, které stojí před ním, naživu, záleží na tom, jaké odpovědi Šéf dostane na své otázky a jak moc z obsahu kufru zmizelo.

Na straně přátel přerušil ticho Alan. Řekl, že v kufru sice chybí několik milionů, ale že pan pistolník by se přesto se zbytkem mohl spokojit, poněvadž v důsledku různých okolností dva z páně pistolníkových kolegů umřeli, takže se o obsah kufru nebude muset dělit.

„Šroub a Kýbl jsou mrtví?“ zeptal se Šéf.

„Štiko?!“ vyhrkl zničehonic Bosse. „Jsi to přece ty! My už jsme se nějakéj pátek neviděli!“

„Bosse Rošťáku!?“ vyhrkl Per-Gunnar Gerdin.

A pak se Bosse Rošťák a Štika Gerdin uprostřed kuchyně objali.

„Myslím, že i tohle přežiju,“ poznamenal Alan.

Bustera pustili ze spíže, „Štikovi“ Gerdinovi převázal Benny krvácející ránu a Bosse Rošťák prostřel pro další osobu.

„Mně stačí vidlička,“ prohodil Štika, „pravou ruku nemůžu tak jako tak používat.“

„Jinak jsi to s nožem dost uměl, když na to přišlo,“ poznamenal Bosse Rošťák.

Štika a Bosse Rošťák bývali velmi dobří přátelé, ale i spo-

lečníci v potravinářské branži. Štika byl celou dobu ten netrpělivější, ten, co vždycky chce dovést věci o krok dál. Nakonec se rozešli, když si Štika postavil hlavu, že budou z Filipín dovážet švédské masové kuličky ošetřené formalí-
nem, aby místo tří dnů vydržely tři měsíce (nebo tři roky, záleželo na tom, kolik byl člověk ochoten vyplýtvat forma-
línu). Tehdy Bosse řekl: „Tak dost!“ Vysvětlil, že se nechce podílet na konzervování jídla něčím, z čeho lidi můžou umřít. Štikovi připadalo, že Bosse přehání. Tvrdil, že z trošky che-
mikálií v jídle nikdo neumře, a co se formalínu týče, mělo by
tomu být spíš naopak.

Oba přátelé se rozešli jako přátelé. Bosse opustil kraj a pře-
stěhoval se do Västergötlandu, zatímco Štika na zkoušku
vyloupil jednu dovozní firmu s takovým úspěchem, že plány
na masové kuličky pověsil na hřebíček a stal se lupičem na plný
úvazek.

Zpočátku se sobě Bosse a Štika několikrát ročně ozývali, ale
pak se intervaly prodlužovaly a nakonec jejich kontakt úplně
ustal. Až jednou večer se Štika zcela nečekaně objevil v Bosseho
kuchyni a kymácel se tak výhruzně, jak to dělával, když nebyl
dobře naložený.

Ale v okamžiku, kdy se Štika znovu shledal se svým společ-
níkem a kamarádem z mládí, ho veškerá zloba přešla. A pak
spolu s Bossem Roštákem a jeho přáteli zasedl ke stolu. S tím,
že zabili Šrouba a Kýbla, se už nedalo nic dělat. To a tu zále-
žitost s kufrem i všechno ostatní si vyjasní zítra. Teď si totiž
vychutnají večeri a pivo.

„Na zdraví!“ pravil Per-Gunnar Gerdin, načež omdlel a za-
bořil se obličejem do jídla.

Přátelé Štikovi obličej otřeli a pak ho odnesli a uložili do
hostinské postele. Benny zkontroloval pacientův aktuální zdra-

votní stav a dal mu další dávku morfinu, s kterým Štika spal až do druhého dne.

Pak si Benny a ostatní konečně mohli pochutnat na kuřeti a pečených bramborách. Bylo to nám nám!

„Tohle kuře chutná opravdu jako drůbež!“ liboval si Julius a všichni souhlasili, že ještě nikdy neokusili takovou delikatesu. Co je v tom za tajemství?

Bosse jim prozradil, že dováží čerstvá kuřata z Polska („žádnej póvl, poctivý zboží“). Do každého kuřete injekční stříkačkou ručně vpraví až litr vlastní speciální kořeněné vodní směsi a potom to celé zabalíčkuje. Benny dodal, že když se na Västgötalandské rovině vyvíjí tak intenzivní činnost, může se kuřatům klidně říkat „švédská“.

„Díky kořeněné směsi jsou dvakrát tak dobrý, díky vodě dvakrát tak těžký a díky vyznačenému původu je po nich dvakrát tak velká poptávka,“ shrnul.

Zničehonic se z toho stal velký kšeft, přestože Bosse byl maloobchodník. Po jeho kuřatech se mohli všichni utlouct. Z bezpečnostních důvodů ovšem neprodával nic velkoobchodníkům – někdo z nich by přece mohl mít cestu kolem a odhalit, že na Bosseho dvoře nezobe jediné kuře.

„A právě tohle jsem myslel rozdílem mezi zákony a morálkou,“ pokračoval Bosse. Poláci přece umějí krmit slepice a pak je zabíjet stejně dobře jako Švédové? Kvalita snad nijak nesouvisí s hranicemi států?

„Lidi to nemají v hlavě v pořádku,“ konstatoval. „Ve Francii je nejlepší francouzský maso, v Německu německý. Totéž ve Švédsku. Takže pro dobro lidí jistý informace utajuju.“

„To je od vás šlechetný,“ poznamenal Alan bez ironie.

Bosse jim ještě pověděl, že něco podobného dělá s melouny, které taky dováží, ne ovšem z Polska, ale ze Španělska a Maroka. Těm klidně říká španělské, poněvadž by tak jako tak

nikdo nevěřil, že pocházejí ze Skövde. Ale předtím než je prodá dál, vpíchne do každého z nich litr cukerného nálevu.

„Jsou pak dvakrát tak těžký – to je dobrý pro mě! – a třikrát tak chutný – to je dobrý pro spotřebitele!“

„I to je od vás šlechetný,“ podotkl Alan. Stále ještě bez ironie.

Kráska si pomyslela, že sem tam nějaký spotřebitel by ze zdravotních důvodů rozhodně neměl takhle pozřít celý litr cukerného nálevu, ale nic neřekla. Usoudila, že ona ani nikdo jiný z přítomných nemá v otázkách morálky hlasovací právo. Navíc měl meloun, který teď jedli, skoro stejně božskou chuť jako před chvilkou kuře.

Komisař Göran Aronsson seděl v restauraci hotelu Royal Corner ve Växjö a pojídal *chicken cordon bleu*. Tohle kuře nepocházelo z Västergötlandu a bylo vyschlé a bez chuti. Ale Aronsson ho spláchl pořádnou láhví vína.

Státní zástupce už určitě šeptal nějakému reportérovi do ucha a zítra novináři pojedou zase naplno. Státní zástupce Ranelid má samozřejmě pravdu, že se jim pohnou tipy na to, kde se nachází ten žlutý autobus s rozbitým předkem. Zatímco Aronsson na ně bude čekat, může klidně zůstat, kde je. Vždyť stejně nemá nic jiného: nemá rodinu, blízké přátele, dokonce ani rozumného koníčka. Až tahle zvláštní štvance skončí, určitě se sebou zajede do servisu.

Komisař Aronsson zakončil večer džinem s tonikem. Když u něj seděl, začal se litovat a představil si, jaké by to bylo, kdyby vytáhl služební zbraň a zastřelil klavíristu v baru. Kdyby místo toho zůstal střízlivý a pořádně si promyslel to, co už dobře věděl, celý příběh by se určitě vyvíjel jinak.

V redakci listu *Expres* proběhla téhož večera, předtím než byl určen vzhled venkovního poutače pro následující den, krátká jazyková diskuse. Nakonec šéf zpravodajství rozhodl, že *jeden* mrtvý může být vražda a *dva* mrtví dvojnásobná vražda, ale *tři* mrtví bohužel nejsou masová vražda, jak by si přáli někteří kolegové. Ale i tak text poutače přitahoval pozornost:

Zmizelý
STOLETÝ MUŽ
podezřelý
Z TROJNÁSOBNÉ VRAŽDY

Na Klockaregårdu bylo už pozdě večer a vládla tam skvělá nálada. Jedna veselá historka střídala druhou. Bosse slavil úspěch, když vytáhl bibli a prohlásil, že teď všem vylicí, jak si celou tuhle knihu od první až do poslední strany zcela nedobrovolně přečetl. Alan chtěl vědět, jaké ďábelské mučicí metodě byl Bosse vystaven, ale tak tomu ve skutečnosti vůbec nebylo. Nikdo cizí Bosseho k ničemu nenutil, kdepak, Bosseho tehdy přemohla vlastní zvědavost.

„Tak zvědavej já nikdy nebudu,“ dušoval se Alan.

Julius se Alana zeptal, jestli by nemohl přestat Bosseho přerušovat, aby si mohli konečně vyposlechnout jeho vyprávění, a Alan odpověděl, že to by mohl. Bosse pokračoval:

Před několika měsíci mu jednoho dne zavolal jeden známý ze spalovny u Skövde. Znali se ze závodiště v Axevalle, kde se potkávali, když při dostizích braly za své jejich sny. Dotyčný známý věděl, že Bosse má svědomí s určitým manévrovacím

prostorem a vždycky ho zajímají možnosti nových příjmů.

Věc se měla tak, že zrovna dorazila paleta s pěti sty kily knih, které se měly spálit, poněvadž nebyly klasifikované jako literatura, ale jako hořlavý materiál. Bosseho známý chtěl vědět, co je to za bývalou literaturu, a tak rozřízl obal – a vzápětí držel v ruce bibli (jeho naděje se ubíraly zcela jiným směrem).

„Nebyla to jen tak nějaká obyčejná zasraná bible,“ dodal Bosse a nechal na ukázkou kolovat jeden výtisk. „Jde o příruční bibli v pravý kůži, se zlatou ořízkou a tak... A koukněte: seznam biblických postav, barevný mapy, rejstřík...“

„To je *k posrání*,“ pravila Kráska, na kterou to udělalo silný dojem.

„To asi zrovna ne,“ namítl Bosse, „ale já vám rozumím.“

Na jeho známého to udělalo stejně silný dojem jako teď na přátele, a tak místo aby to všechno spálil, zavolał Bossemu a nabídl mu, že knihy tajně odveze ze skládky za... řekněme za tisícovku, jako dík za námahu.

Bosse okamžitě souhlasil a už odpoledne mu ve stodole stálo pět set kilo biblí. Ale ať je přebíral, jak přebíral, nemohl na nich najít žádný kaz. Nakonec se z toho málem zbláznil. A tak se jednou večer posadil v obývacím pokoji ke krbu a dal se do čtení, četl od „Na počátku stvořil Bůh...“ a dál. Pro jistotu si jako příručku vzal svou vlastní konfirmační bibli. Někde přece musí být nějaká tisková chyba. Proč jinak by vyhazovali něco tak krásného a... posvátného?

Bosse četl a četl, večer co večer, Starý zákon vystřídal Nový a Bosse četl pořád dál, porovnával text s konfirmační biblí – a stále nikde žádné chyby nenacházel.

Jednoho večera dospěl k poslední kapitole a pak i k poslední straně a poslednímu verši.

Tam to bylo! Tam byla ta neodpuštitelná a neuvěřitelná tisková chyba, kvůli které majitel knih rozhodl o jejich spálení.

Načež Bosse přidělil každému z hostů u stolu jeden výtisk. Všichni knihu prolistovali k poslednímu verši a jeden po druhém se rozesmáli.

Bosse se spokojil s tím, že tisková chyba je tam, kde je, a nena-
máhal se zjistit, jak se tam dostala. Jeho zvědavost byla ukojena,
a navíc přečetl první knížku od doby, kdy chodil do školy, a do-
konce se stal mírně pobožným. Ne že by Bohu dovolil, aby se
vyjadřoval k jeho obchodní činnosti na Klockaregård, Hos-
podin ani nesměl být přítomen, když Bosse sepisoval daňové
příznání pro finanční úřad, ale jinak Bosse vložil svůj život
do rukou Otce, Syna i Ducha svatého. Nikomu z nich přece
nemohlo vadit, že o svátcích stojí na jihošvédských trzích
a prodává bible s malou tiskovou chybou? (*Devětadevadesát ko-
run kus! Panebože, to je za hubičku!*)

Kdyby se však Bosse přece jenom namáhal a proti všemu
očekávání by se mu podařilo vnést do celé věci jasno, mohl by
svým přátelům navíc ještě povědět:

Na okraji Rotterdamu prožíval jeden typograf osobní krizi.
Několik let předtím ho naverbovali Svědci Jehovovi, ale pak ho
vyloučili, když trochu moc nahlas zpochybnil skutečnost, že
tato církev mezi lety 1799 a 1980 hned čtrnáctkrát předpově-
děla Ježíšův návrat – a kupodivu se ve všech čtrnácti případech
zmýlila.

Pak se typograf dal k letničním. Líbilo se mu učení o posled-
ních věcech člověka, nadchla ho myšlenka konečného vítězství
Boha nad zlem a Ježíšova návratu (letniční pro něj ovšem ne-
určili žádné datum) i představa, že většina lidí z typografova
dětství včetně jeho otce se bude smažit v pekle.

Ale pak ho vyhodila i jeho nová církev. Tentokrát to způ-
sobil fakt, že v době, kdy byly pod typografovou ochranou,
se někam ztratily výnosy ze sbírek za celý měsíc. Typograf se
dušoval, že s jejich zmizením nemá nic společného. Navíc křes-

ťanství přece spočívá v odpuštění? A měl snad na vybranou, když se mu rozbilo auto a on potřeboval nové, aby nepřišel o zaměstnání?

Zahořklý jako žluč se typograf pustil do úkolu, který měl v práci ten den a kterým byl ironií osudu tisk dvou tisíc biblí! Navíc šlo o zakázku ze Švédska, kde, pokud bylo typografovi známo, stále žil jeho otec. Už od doby, co opustil ženu a šesti-letého syna.

Se slzami v očích vkládal typograf kapitolu po kapitole do speciálního softwaru pro sazbu. Když dospěl k úplně poslední kapitole – Knize zjevení – už to nevydržel. Jak se může Ježíš někdy vrátit na zem? Tady přece všemu vládne zlo! Zlo jednou provždy zvítězilo nad dobrem, takže jak může mít něco smysl? A bible... to je přece vtip!

Tak se stalo, že typograf, který měl nervy v kýblu, do švédské bible, která právě šla do tisku, za úplně posledním veršem úplně poslední kapitoly přičinil dodatek. Z otcovy mateřštiny si toho moc nepamatoval, ale v každém případě si vzpomněl na jedno pořekadlo, které se teď podle jeho názoru dobře hodilo. A tak poslední dva verše bible plus typografův verš navíc zněly v tisku takto:

20. Ten, od něhož je to svědectví, praví: „Ano, přijdu brzo.“ Amen, přijď, Pane Ježíši!

21. Milost Pána Ježíše se všemi.

22. A zazvonil zvonec a pohádky je konec.

Pozdní večer na Klockaregärdu přešel v noc. Kořalka i bratrská láska tekly proudem, a tak by to i pokračovalo, kdyby abstinent Benny nezjistil, že už je hrozně pozdě. Proto radovánky přerušil a oznámil, že je nejvyšší čas jít do postele. Zítra přece musí vyřešit spoustu věcí, a proto bude lepší, když budou všichni odpočatí.

„Kdybych byl zvědavej, vrtalo by mi hlavou, jakou náladu
hodlá mít ten, co usnul, až se probudí,“ poznamenal Alan.

KAPITOLA 16.

1948–1953

Muž, který seděl na stejné parkové lavičce jako Alan, právě řekl *Good afternoon, Mr. Karlsson*, z čehož Alan vyvodil několik závěrů. Zaprvé, že ten muž není Švéd, jinak by přece zkusil mluvit švédsky. Zadruhé že ví, kdo je Alan, poněvadž ho přece oslovil jménem.

Muž byl elegantně oblečený – měl šedý klobouk s černou střechou, šedý svrchník a černé boty. Klidně to mohl být obchodník. Tvářil se vlídně a určitě měl něco na srdci. A tak se Alan anglicky zeptal:

„Že by se teď v mém životě schylovalo k nějakému obratu?“

Muž odpověděl, že se to zřejmě nedá vyloučit, ale přívětivě dodal, že záleží na samotném panu Karlssonovi. Ať tak či onak, mužův zaměstnavatel by se rád s panem Karlssonem setkal a nabídl mu nějakou práci.

Alan odvětil, že mu teď sice nic nechybí, ale nemůže samozřejmě prosedět zbytek života na lavičce. A zeptal se, jestli by byl příliš neskromný, kdyby chtěl vědět, kdo je ten zaměstnavatel. Vyslovil názor, že nějakou nabídku snadněji přijmeme nebo

odmítneme, když víme, co přijímáme nebo odmítáme. Pán si to snad nemyslí?

Ten vlídný muž s ním naprosto souhlasil, dotyčný zaměstnavatel však byl trochu zvláštní a chtěl se radši představit sám.

„Níc méně jsem připraven vás, pane Karlssone, ihned ke svému zaměstnavateli doprovodit, pokud nemáte nic proti.“

Jistě, pomyslel si Alan, to by šlo. Načež se dozvěděl, že je to kus cesty. Pokud si pan Karlsson chce s sebou vzít věci z hotelu, muž na něj počká ve vestibulu. Může ho ostatně svězt zpátky do hotelu, protože má poblíž vůz s řidičem.

Byl to elegantní vůz, červený Ford Coupé, nejnovější model. A soukromý řidič! Nemluvný typ. Nevypadal ani zdaleka tak vlídně jako vlídný muž.

„Hotel můžeme vynechat,“ poznamenal Alan. „Jsem zvyklý cestovat nalehko.“

„Tak dobře,“ pravil vlídný muž a poklepal řidiči na rameno způsobem, který znamenal: „Jed!“

Po křivolakých silničkách jeli do Dalarö, dobrou hodinku směrem na jih. Během jízdy spolu Alan a přívětivý muž rozmlouvali o všem možném. Přívětivý muž vysvětloval monumentálnost *opery*, kdežto Alan vyprávěl, jak lze přejít Himálaj a přitom neumrznout.

Slunce se už chystalo k odpočinku, když červený Ford Coupé vplul do malého městečka, které v létě bývalo velmi oblíbené mezi turisty a v zimě tak temné a tiché, jak jen to šlo.

„Aha, tak tady bydlí ten váš zaměstnavatel,“ konstatoval Alan.

„Ne tak úplně,“ namítl přívětivý muž.

Jeho ani zdaleka ne tak přívětivý řidič neřekl nic, jenom Alana a přívětivého muže vysadil hned vedle přístavu a pak odjel. Ještě předtím stačil přívětivý muž z kufru vozu vytáhnout

kožich, který teď Alanovi přívětivě ovinul kolem ramenou. Zároveň se omluvil, že se teď budou muset vydat na kratší procházku do zimního chladu.

Alan nepatřil k lidem, kteří si zbytečně dělají velké naděje (nebo jejich opak), pokud jde o to, co je může v životě potkat. Co se stane, stane se, nemá smysl o tom nějak předem hloubat.

Nicméně ho překvapilo, když ho přívětivý muž odvedl z centra Dalarö na led – do černočerného večera ve stockholmských šérách.

Přívětivý muž a Alan šlapali. Občas přívětivý muž rozsvítil baterku, zablikal jí do zimní temnoty a pak ji využil k tomu, aby podle kompasu určil správný směr. Po celou procházku s Alanem nemluvil, místo toho si nahlas odpočítával kroky – v jazyce, který Alan ještě nikdy neslyšel.

Po čtvrt hodině rychlé chůze do naprosté nicoty přívětivý muž pravil, že jsou na místě. Až na blikotavé světlo na jednom ostrově v dáli byla všude kolem nich tma. Přívětivý muž se zmínil, že to světlo na jihovýchodě přichází z ostrova Kymmendö, který, pokud je mu známo, sehrál významnou roli ve švédských literárních dějinách, protože tam jezdíval spisovatel August Strindberg. Alan o tom nic nevěděl a nic víc si o tom říct nestihli, protože se jim pod nohama rozestoupila země.

Přívětivý muž asi počítal špatně. Nebo velitel ponorky nevydal tak přesné rozkazy, jak měl. Ať tak či onak, sedmadevadesát metrů dlouhé plavidlo prolomilo led příliš blízko Alana a přívětivého muže. Oba upadli na záda, a jen taktak že neskončili v ledové vodě. Ale všechno se vyřešilo a Alanovi hned kdosi pomohl vlézt dolů do tepla.

„Tady se jasně ukazuje, jak je dobré, když člověk nezačíná den tím, že hádá, jaký bude,“ prohodil Alan. „Chci tím říct: jak dlouho bych musel hádat, abych uhádl tohle?“

Prívětivý muž teď usoudil, že už není třeba všechno tajit. Prozradil, že se jmenuje Jurij Borisovič Popov, že pracuje pro Svaz sovětských socialistických republik, že je fyzik, ne politik ani voják, a že ho vyslali do Stockholmu, aby pana Karlssona přesvědčil, že s ním má odjet do Moskvy. Pro tento úkol si Jurije Borisoviče vybrali proto, že se z páně Karlssonovy strany dal očekávat určitý odpor, a fakt, že Jurij Borisovič je fyzik, by v tom případě mohl posloužit jako pozitivní faktor, poněvadž by takříkajíc s panem Karlssonem našli stejnou řeč.

„Ale já fyzik nejsem,“ namítl Alan.

„To je možné, ale můj zaměstnavatel tvrdí, že znáte něco, co bych rád znal já.“

„Aha, vida. Co to asi může být?“

„*Bomba*, pane Karlssone. Atomová bomba.“

Jurij Borisovič a Alan Emanuel si okamžitě padli do oka. To, že Alan souhlasil, že s ním někam pojedje, aniž věděl kam, za kým a proč, udělalo na Jurije Borisoviče dojem. A vypovídalo to o bezstarostnosti, které se sám netěšil. Alan zase oceňoval, že si taky jednou může popovídat s někým, kdo se mu nesnaží vnucovat politiku ani náboženství.

Navíc se hned ukázalo, že jak Jurij Borisovič, tak Alan Emanuel jsou dětinsky zamilovaní do kořalky, i když jeden z nich jí říkal vodka. Jurij Borisovič měl předcházejícího večera příležitost vyzkoušet si její švédskou variantu, když – upřímně řečeno – sledoval Alana Emanuela v restauraci Grand Hotelu. Zpočátku mu připadalo, že je příliš suchá a chybí jí ruská sladkost, ale po několika skleničkách si zvykl. A po dalších dvou skleničkách mu přes rty přešlo uznalé „ta píše“.

„Ale tohle je samozřejmě lepší,“ pravil Jurij Borisovič

a v důstojnické jídelně, kterou měli sami pro sebe, pozvedl celou litrovku Stoličné. „Teď si dáme do nosu!

„To je fajn,“ poznamenal Alan. „Na moři člověk dostane žízeň.“

Už po první skleničce Alan prosadil reformu oslovování. Říkat Juriji Borisoviči pokaždé, když potřeboval upoutat jeho pozornost, Juriji Borisoviči, to samozřejmě dlouhodobě nešlo. A on sám se nechtěl jmenovat Alan Emanuel, protože tak se nejmenoval od té doby, co ho farář v Yxhultu pokřtil.

„Takže odtedka jsi ty Jurij a já Alan,“ řekl Alan. „Jinak hned teď vystoupím z lodi.“

„To nedělej, drahý Alane, jsme dvě stě metrů hluboko,“ upozornil ho Jurij. „Radši si dej ještě panáka.“

Jurij Borisovič Popov byl zapálený socialista a nic si nepřál víc, než aby mohl dál pracovat ve jménu sovětského socialismu. Vyprávěl, že soudruh Stalin vládne železnou pěstí, avšak ten, kdo loajálně a s přesvědčením slouží systému, se nemá čeho obávat. Alan odpověděl, že sloužit nějakému systému neplánuje, ale pokud se to s tou atomovou bombou nějak zadrhlo, může Jurijovi dát sem tam nějaký tip. Nejdřív ovšem chce ochutnat skleničku té vodky, jejíž jméno se nedá vyslovit, ani když je člověk ve střízlivém stavu. Jurij navíc musel slíbit, že bude pokračovat v nastoupené cestě: to jest nebude mluvit o politice.

Jurij Alanovi vřele poděkoval za slib, že mu pomůže, a bez okolků přiznal, že maršál Berija, Jurijův nejbližší nadřízený, hodlá švédskému expertovi nabídnout jednorázovou částku ve výši sto tisíc amerických dolarů za předpokladu, že je jeho pomoc dovede k hotové bombě.

„To bude v pohodě,“ prohodil Alan.

Obsah láhve se stále zmenšoval a Alan a Jurij zatím rozmlouvali skoro o všem mezi nebem a zemí (kromě politiky a náboženství). Taky se do značné míry dostali k problematice atomové bomby, a přestože se jí vlastně měli zabývat až v následujících dnech, Alan Jurijovi stihl dát pár tipů. A ještě dalších pár.

„Hmm,“ odpověděl hlavní fyzik Jurij Borisovič. „Myslím, že rozumím...“

„Zato já ne,“ namítl Alan. „Vysvětli mi ještě jednou to s tou operou. Není to jenom samej řev?“

Jurij se usmál, pořádně si lokl vodky, stoupl si – a dal se do zpěvu. Jak byl podroušený, nezačal zpívat jen tak nějakou lidovku, ale árii *Nessun Dorma* z Pucciniho Turandot.

„To mě teda podrž,“ pravil Alan, když Jurij dozpíval.

„Nessun dorma!“ děl Jurij zbožně. „Nikdo nesmí spát!“

Ať už někdo směl spát, nebo ne, jak Alan, tak Jurij okamžitě usnuli každý na svém lůžku v jídelně. Když se zase probudili, ponorka už kotvila v leningradském přístavu. Tam na ně čekala limuzína, která je měla dopravit do Kremlu, na schůzku s maršálem Berijou.

„Sankt Petěrburk, Petrohrad, Leningrad... Co kdybyste se už nějak rozhodli?“ navrhl Alan.

„Dobré ráno,“ popřál mu Jurij.

Jurij a Alan zaujali místa na zadním sedadle limuzíny Hum-ber Pullman a nastoupili celodenní cestu z Leningradu do Moskvy. Posuvné okno oddělovalo místo řidiče od... *salonu*... kde pobýval Alan se svým novým přítelem. V salonu se kromě toho nacházela lednička, která obsahovala vodu, limonády a alkohol, bez kterého se oba cestující momentálně obešli. Po straně se nacházela miska malinového želé a celá mísa bonbonů

z pravé čokolády. Vůz a jeho zařízení by byly ukázkovým příkladem sovětského socialistického inženýrského umu, kdyby to ovšem všechno nebylo dovezené z Anglie.

Jurij Alanovi vyprávěl o své minulosti, mezi jiným se zmínil, že studoval u nositele Nobelovy ceny Ernesta Rutherforda, toho legendárního novozélandského jaderného fyzika. Proto mluvil tak dobře anglicky. Alan zase čím dál udivenějšímu Juriji Borisoviči referoval o svých dobrodružstvích ve Španělsku, Americe, Číně, Himálaji a Íránu.

„Co se pak stalo s tím anglikánským pastorem?“ zeptal se Jurij.

„Nevím,“ odpověděl Alan. „Buď už zanglikanizoval celou Persii, nebo je mrtvej. Nejméně pravděpodobný je asi něco mezi tím.“

„To zní trochu jako provokovat v Sovětském svazu Stalina,“ podotkl upřímně Jurij. „Nehledě na to, že by to byl zločin proti revoluci, člověk by neměl velké vyhlídky na přežití.“

Jurijova upřímnost zjevně tento den a ve společnosti, kterou měl, neznala hranic. Vědec otevřeně pověděl, co si myslí o maršálu Berijovi, šéfovi bezpečnostní služby, který se bohužel nečekaně stal i nejvyšším činitelem odpovědným za projekt atomové bomby. Zkrátka a dobře, Berija v sobě neměl kouska studu. Sexuálně zneužíval ženy a děti, a nepohodlné elementy, pokud je rovnou nezabil, nechával posílat do pracovních táborů.

„Abys mi správně rozuměl,“ objasnil Jurij. „Nepohodlný element je třeba co nejrychleji vyřadit, ale musí být nepohodlný ze správných, revolučních důvodů. Ten, kdo neslouží socialismu, musí pryč! Ale ten, kdo neslouží maršálu Berijovi... fuj tajbl, Alane. Maršál Berija není žádný skutečný představitel revoluce. Jenže soudruhu Stalinovi to nesmíš vyčítat. Neměl jsem nikdy to potěšení se s ním setkat, ale on nese odpovědnost

za celou zemi, skoro za celý světadíl. Pokud při svých povinnostech ve spěchu pověřil maršála Beriju větší odpovědností, než jakou je maršál Berija schopen unést... má na to soudruh Stalin plné právo! A teď ti, drahý Alane, povím něco naprosto fantastického. My dva budeme mít odpoledne audienci nejenom u maršála Beriji, *ale i u samotného soudruha Stalina!* Chce nás pozvat na večeři.“

„Na to se opravdu těším,“ poznamenal Alan. „Ale co do té doby? To jako máme žít o malinovým želé?“

Na Jurijův pokyn limuzína zastavila v jednom městečku, které měli při cestě, a Alan dostal pár obložených chlebů. Pak v cestě, jakož i v zajímavém rozhovoru pokračovali.

Alan mezi jednotlivými sousty uvažoval o tom maršálu Berijovi, který se, soudě podle Jurijova líčení, podobal před časem tak náhle zesnulému veliteli tajné policie v Teheránu.

Jurij se zase snažil pochopit švédského kolegu. Švéd měl co nevidět večeřet se *Stalinem*, na což se dle vlastních slov těšil. Ale Jurij se ho musel zeptat, jestli se těší především na *večeři*, a ne na sovětského vůdce.

„Jíst člověk musí, jinak zkusí,“ odpověděl Alan diplomaticky a pochválil ruské obložené chleby. „Ale drahý Juriji, můžu ti položit jednu nebo dvě otázky?“

„Samozřejmě, drahý Alane. Jen se ptej, vynasnažím se ti odpovědět.“

Alan se přiznal, že Jurije před chvilkou, když měl tu politickou přednášku, moc pozorně neposlouchal, poněvadž politika není to, co by ho na tomhle světě nejvíc zajímalo. Navíc si z minulého večera vzpomíná, že mu Jurij slíbil, že se tímhle směrem nebude pouštět.

Zato Jurijovo líčení nedostatků maršála Beriji Alana zaujalo. Případá mu, že na tenhle druh lidí v životě už někdy narazil.

A právě to mu nějak nehraje. Na straně jedné je maršál Berija, pokud to on správně pochopil, bezohledný. Na straně druhé teď zařídil, aby se Alanovi dostalo naprosto mimořádné péče, měl k dispozici limuzínu a tak vůbec.

„Vrtá mi hlavou, proč mě prostě nenechal unést a pak ne-nařídil, aby ze mě násilím dostali to, co chce vědět,“ vysvětlil Alan. „Tak by přece ušetřil malinový želé, čokoládový bon-bony, sto tisíc dolarů a spoustu dalších věcí.“

Jurij odpověděl, že tragické na Alanových úvahách je to, že na nich něco je. Maršál Berija nejednou – navíc ve jménu revolu-ce – mučil nevinné lidi. Jurij věděl, že k tomu dochází. Ale věc se má tak, pravil Jurij a na chvíli zaváhal... věc se má tak, zopakoval, otevřel ledničku a sáhl po posilujícím pivu, ačkoli ještě nebylo ani poledne, věc se má tak... přiznal Jurij, že maršál Berija s tou strategií, kterou Alan zrovna vylíčil, nedávno pohořel. Ve Švýcarsku unesli jednoho západního experta a od-vezli ho maršálu Berijovi, ale celé to skončilo fiaskem. Jestli mu to Alan nebude mít za zlé, nebude o tom už dál mluvit, ale Alan musí věřit jeho slovům. Z nedávného neúspěchu vyply-nulo poučení, že se nutné nukleární služby budou *nakupovat* na západním trhu, založeném na nabídce a poptávce, jakkoli to snad může znít vulgárně.

Program sovětské atomové bomby začal dopisem, který v dubnu 1942 napsal jaderný fyzik Georgij Nikolajevič Fljorov soudruhu Stalinovi. Fljorov v něm upozornil, že od roku 1939, kdy byla objevena technika štěpení atomu, v západních spoje-neckých médiích nikdo na toto téma neřekl jediné slovo ani nenapsal jediný řádek.

Soudruh Stalin nebyl padlý na hlavu (i když právě na ni

padal, když jako malý dostával od otce každodenní výprask). Stejně jako jaderný fyzik Fljorov usoudil, že takové zaryté tříleté mlčení kolem objevu štěpení atomu nemůže znamenat nic jiného, než že je třeba něco dodat, například že se někdo blíží k sestrojení bomby, kterou – řečeno ruským obrazným jazykem – dá Sovětskému svazu jedním tahem šachmat.

Nesměli tedy ztrácet čas, jenže tu byl drobný problém. Hitler a nacistické Německo zrovna dobývali části Sovětského svazu – to jest všechno na západ od Volhy, což mělo zahrnout i Moskvu, a jako by to nebylo už tak dost zlé, i *Stalingrad!*

Bitva o Stalingrad byla pro Stalina, mírně řečeno, osobní záležitostí. Sice v ní padlo zhruba půldruhého milionu lidí, ale Rudá armáda zvítězila a začala zatlačovat Hitlera zpátky, až ho zatlačila až do jeho bunkru v Berlíně.

Teprve když Němci začali ustupovat, získal Stalin jistotu, že on a jeho národ mají budoucnost. Tehdy se konečně – jakožto modernější varianta už dávno skončivší životní pojistky známé pod názvem pakt Ribbentrop-Molotov – naplno rozjel výzkum štěpení jádra.

Jenže atomová bomba není něco, co se dá sešroubovat během jednoho dopoledne, zvláště když ještě není ani vynalezená. Sovětský atomový výzkum probíhal bezúspěšně už několik let, když to jednoho krásného dne bouchlo – v Novém Mexiku. Američani vyhráli závod, což – s ohledem na to, že vyběhli mnohem dřív – nebylo nic divného. A po zkoušce v novomexické poušti následovaly dva skutečné výbuchy: jeden v Hirošimě a další v Nagasaki. Tím dal Truman Stalinovi lekci a na srozuměnou, kdo tady rozhoduje. Stalina jste nemuseli moc znát na to, abyste pochopili, že si něco takového nedá líbit.

„Vyřeš úkol,“ přikázal soudruh Stalin maršálu Berijovi. „Nebo jestli se mám vyjádřit jasně: *Vyřeš úkol!*“

Maršál Beriia chápal, že se jeho vlastní fyzikové, chemici

a matematici zasekli, a že by tedy nemělo smysl jich polovinu poslat do gulagu. Navíc nic nenaznačovalo, že se agentům v terénu podaří vloupat se do svatyně na losalamoské základně v USA. Jen tak Američanům ukrást jejich výkresy, to v dané chvíli nešlo.

Řešení spočívalo v tom, že se budou *importovat* znalosti, že se rozhodujícím způsobem doplní to, co už bylo k dispozici ve výzkumném centru v tajemném městě Sarov, ležícím několik hodin jízdy autem na jihovýchod od Moskvy. Jelikož pro maršála Beriju bylo dobré jen to nejlepší, řekl šéfovi rozvědky:

„Koukej sem přivést Alberta Einsteina.“

„Ale... *Alberta Einsteina*...“ namítl šokovaný šéf.

„Albert Einstein je největší hlava na světě. Chceš udělat to, co ti říkám, nebo chceš umřít?“ dodal maršál Berija.

Šéf agentů se zrovna seznámil s novou ženou. Na celém světě nikdo nevoněl tak jako ona, takže umřít rozhodně nechtěl. Ale dřív než to stačil sdělit maršálu Berijovi, maršál Berija rozkázal:

„Vyřeš úkol. Nebo jestli se mám vyjádřit jasně: *Vyřeš úkol!*“

Albert Einstein se nedal jen tak sebrat a poslat v balíku do Moskvy. Nejdřív bylo třeba ho lokalizovat. Narodil se v Německu, ale přestěhoval se do Itálie a dál do Švýcarska a do Ameriky, a od té doby jezdil ze všemožných důvodů sem a tam mezi všemožnými místy.

Ted' zrovna měl domov v New Jersey, podle sovětských agentů byl však zřejmě jeho dům prázdný. Navíc si maršál Berija přál, aby k únosu došlo pokud možno v Evropě. Pašování slavných osobností z USA přes Atlantik bylo spojené s určitými komplikacemi.

Ale kde tedy ten chlápek vězí? Když se někam chystal jet, málokdy to předem oznámil – nebo vůbec nikdy – a byl proslulý tím, že na důležité dohodnuté schůzky dokázal přijet s několikadenním zpožděním.

Šéf agentů sestavil seznam několika míst, která s Einsteinem nějak souvisela, a na každé z nich umístil agenta, který je měl hlídat. Šlo samozřejmě o Einsteinův dům v New Jersey a vilu jeho nejlepšího přítele v Ženevě. Dále o bydliště Einsteinova nakladatele ve Washingtonu a dalších dvou přátel – jeden žil v Basileji a druhý v Clevelandu v Ohiu.

Vyžádalo si to několik dní trpělivého čekání, avšak pak se dostavila odměna – v podobě muže v šedém svrchníku, vyhrnutém límci a klobouku. Muž přišel po ulici před ženevskou vilou, kde bydlel Einsteinův nejlepší přítel Michele Besso. Zazvonil u dveří a byl srdečně a vřele přivítán samotným Bessem, ale i starším párem, který bylo třeba blíže prozkoumat. Agent hlídač přivolal kolegu, jenž měl na starost stejnou záležitost ve dvě stě padesát kilometrů vzdálené Basileji, a oba agenti po několikahodinovém nakukování do oken a porovnávání uvnitř spatřených osob s fotografickou galerií, kterou měli s sebou, mohli společně konstatovat, že na návštěvu k nejlepšímu příteli přišel opravdu Albert Einstein. Ten starší pár byl zřejmě Bessův švagr Paul a jeho žena Maja, Einsteinova sestra. Přímo rodinná sešlost!

Albert zůstal u přítele, sestry a jejího muže dva ostře sledované dny, načež si opět vzal svrchník, rukavice a klobouk a odešel – stejně diskrétně, jako přišel.

Nestihl však ještě ani zahrnout za roh, když na něj kdosi zezadu skočil, bleskurychle ho vmáčkł na zadní sedadlo auta a tam ho uspal chloroformem. Potom byl převezen přes Rakousko do Maďarska, které bylo Svazu sovětských socialistických republik natolik přátelsky nakloněné, že nekladlo zbytečné otázky, když Sověti vyjádřili přání přistát na vojenském letišti v Pécsi, natan-
kovat, naložit dva sovětské občany a k nim ještě jednoho velmi ospalého muže a okamžitě zase vzlétnout k neznámému cíli.

Den nato začaly pod vedením maršála Beriji v prostorách státní bezpečnosti v Moskvě výsledky Alberta Einsteina. Otázka zněla, jestli se Einstein rozhodne pro své vlastní dobro spolupracovat, nebo bude obstruovat, což nikomu neprospěje.

Bohužel se ukázalo, že nastane to druhé. Albert Einstein nechtěl přiznat, že by kdy byt i jen pomyslel na techniku štěpení jádra (ačkoli bylo všeobecně známo, že v této věci komunikoval už roku 1939 s prezidentem Rooseveltem, což následně vedlo k Manhattanskému projektu). Albert Einstein nechtěl dokonce ani přiznat, že je Albert Einstein. S pošetilou zatvrdelostí tvrdil, že je mladší bratr Alberta Einsteina *Herbert Einstein*. Jenže Albert Einstein žádného bratra neměl, měl jenom sestru. Takže na tenhle trik maršál Berija a jeho vyšetřovatel samozřejmě neskočili a užuž se chystali užít násilí, když se na Sedmé avenue v New Yorku, několik desítek tisíc kilometrů od Moskvy, stalo něco opravdu zvláštního.

V tamější Carnegie Hall totiž *Albert Einstein* pořádal před dvěma tisíci osmi sty zvanými hosty, z nichž nejmní tři byli zpravodajové ze Sovětského svazu, populárně vědeckou přednášku o teorii relativity.

Dva Alberti Einsteinové znamenali pro maršála Beriju jednoho navíc – ačkoli se jeden z nich nacházel na druhé straně Atlantiku. Poměrně rychle se zjistilo, že pravý je ten v Carnegie Hall. *Kdo je pak sakra* ten druhý?

Pod hrozbou, že bude vystaven něčemu, čemu žádný člověk vystaven být nechce, falešný Albert Einstein slíbil, že maršálu Berijovi všechno objasní.

„Všechno vám, pane maršále, vysvětlím, jenom mě nepřerušujte, nebo znervózním.“

Maršál Berija slíbil, že falešného Einsteina nepřeruší ničím jiným než výstřelem do spánku, ale s tím počká, dokud nebude

mimo veškerou pochybnost, že to, co slyší, je pouhopouhá lež.

„Tak laskavě spust'. Nenech se vyrušovat,“ pravil maršál Berija a odjistil pistoli.

Muž, který předtím tvrdil, že je Einsteinův neznámý bratr Herbert, se zhluboka nadechl a začal tím, že... trval na svém (v té chvíli jen taktak že nepadl výstřel).

Následoval příběh, který – pokud byl pravdivý – byl tak smutný, že se maršál Berija nedokázal hned přimět k vyprávěčově popravě.

Herbert Einstein vyprávěl, že Hermann a Pauline Einsteinovi opravdu měli dvě děti: nejdrív Alberta a pak dceru Maju. Až sem má pan maršál naprostou pravdu. Ale tátu Einsteina svědčely prsty i jiné věci kvůli jeho krásné, ale nepřiliš nadané sekretářce v elektrotechnické továrně, kterou provozoval v Mnichově. Výsledkem byl Herbert, Albertův a Majin tajný a nelegitimní bratr.

Jak už konstatovali maršálovi agenti, Herbert – přestože byl o třináct let mladší – jako by Albertovi z oka vypadl. Podle jeho zevnějšku se však samozřejmě nedalo poznat, že Herbert bohužel zdědil matčino nadání. Či absenci nadání.

Roku 1895, když Herbertovi byly dva roky, se rodina Einsteinových přestěhovala z Mnichova do Milána. Ve stěhovacím voze byl i Herbert, ale jeho matka ne. Táta Einstein jí samozřejmě nabídl vhodné řešení, Herbertova matka však neměla zájem. Nedokázala si představit, že by vyměnila bratwurst za špagety a němčinu za... jak jen se ten jazyk, co se jím mluví v Itálii, jmenuje? Navíc si s tím mrnětem užila jenom samé starosti. Pořád křičelo a chtělo jíst a ještě se pokakávalo! Jestli někdo chce Herberta odvézt někam jinam, klidně, ale ona sama zůstane tam, kde je.

Herbertova matka dostala od táty Einsteina slušnou sumičku na živobytí. Pak se prý seznámila s nějakým nefalšovaným hra-

bětem. Ten ji přemluvil, aby všechny peníze investovala do jeho skoro už hotového stroje na výrobu *elixíru života*, který léčil všechny existující nemoci. Potom ale hrabě zmizel a elixír si zřejmě vzal s sebou, poněvadž Herbertova zbídačená matka o několik let později umřela na tuberkulózu.

Herbert tak vyrůstal dohromady se starším bratrem Albertem a starší sestrou Majou. Jenže aby se vyhnul skandálu, táta Einstein se rozhodl, že Herbertovi nebude říkat syn, ale *synovec*. Herbert se s bratrem nikdy moc nesblížil, avšak sestru, ačkoli jí musel říkat sestřenko, hluboce miloval.

„Když to shrnu,“ pravil Herbert Einstein, „matka mě opustila, otec mě zapřel – a jsem asi tak inteligentní jako pytel brambor. V životě jsem neudělal nic užitečného, jenom jsem žil z dědictví po otci a nikdy mě nenapadla jediná chytrá myšlenka.“

Maršál Berija během Herbertova vyprávění sklonil pistoli a zase ji zajistil. Na tom příběhu bylo možná něco pravdy a maršál měl pocit, že je s to obdivovat sebereflexi, které je ten blb Herbert Einstein schopen.

Jak se teď zachovat? Maršál zamyšleně vstal ze židle ve výslechové místnosti. Otázku, co je správné, či nesprávné, odložil pro jistotu, ve jménu revoluce, stranou. Má už takhle dost problémů a žádný další nepotřebuje. Tak to holt bude. Maršál se obrátil k oběma strážným u dveří:

„Zlikvidovat.“

Načež opustil místnost.

Informovat soudruha Stalina o blamáži s Herbertem Einsteinem by samozřejmě nebylo nic příjemného, ale maršál Berija

měl velkou kliku, protože dřív než stačil upadnout v nemilost, došlo k průlomové události na losalamoské základně v Novém Mexiku.

V průběhu let se do toho, co se nazývalo Manhattanský projekt, zapojilo přes sto třicet tisíc lidí a samozřejmě ne jeden z nich byl loajální socialistické revoluci. Nikomu se však nepodařilo proniknout tak daleko do nejtajnějších chodeb, aby se Sověti tímto způsobem dostali k tajemství atomové bomby.

Ale něco teď už věděli skoro stejně dobře. Věděli, že celou záhadu rozlouskl jeden *Švéd*, a věděli, jak se jmenuje!

Když aktivovali celou švédskou špiónskou síť, během pouhého půl dne zjistili, že *Alan Karlsson* bydlí v Grand Hotelu ve Stockholmu a že nemá co na práci – poté co mu šéf tajného, ale Sověty (samozřejmě) infiltrovaného švédského atomového programu sdělil, že nepotřebují jeho služby.

Otázkou je, kdo je světovým rekordmanem v hlouposti, řekl si v duchu maršál Berija. Šéf švédského atomového programu, nebo máma Herberta Einsteina...?

Tentokrát se maršál Berija rozhodl pro jinou taktiku. Místo toho, aby Alana Karlssona odvezli násilím, přemluví ho, aby přispěl svými vědomostmi – za slušnou sumičku v amerických dolarech. A v první fázi se toho přemlouvání ujme vědec jako sám Alan Karlsson, a ne žádný neohrabaný a neotesaný agent. Takový agent (pro jistotu) skončil za volantem coby soukromý řidič Jurije Borisoviče Popova, velmi sympatického a téměř stejně kompetentního fyzika z Berijovy skupiny zabývající se vývojem atomové bomby.

A pak přišla zpráva, že všechno šlo podle plánu, že Jurij Borisovič se vrací do Moskvy a Alana Karlssona má s sebou – a že se Karlsson k možnosti, že jim pomůže, staví pozitivně.

Maršál Berija měl svou moskevskou kancelář za zdmi Kremle – na přání soudruha Stalina. Když Alan Karlsson a Jurij Borisovič vstoupili do předpokoje, vyšel jim maršál osobně vstříc.

„Buďte srdečně vítán, pane Karlssone,“ pravil maršál Berija a potřásl mu rukou.

„Děkuju, pane maršále,“ poděkoval Alan.

Maršál Berija nepatřil k lidem, kteří dovedou jen tak sedět a povídat si o ničem. Zastával názor, že na to je život příliš krátký (byl ostatně nespolečenský). Proto Alanovi řekl:

„Pokud jsem, pane Karlssone, správně pochopil obdržené zprávy, jste ochoten za úplatu ve výši sto tisíc dolarů pomoci Svazu sovětských socialistických republik vyřešit otázku štěpení jádra atomu.“

Alan odpověděl, že o těch penězích tolik nepřemýšlel, ale Juriji Borisoviči rád píchne, když bude potřebovat s něčím pomoci, a on zjevně pomoci potřebuje. Zato by byl rád, kdyby pan maršál mohl s tou atomovou bombou počkat do zítřka, poněvadž on se v posledních dnech hodně nacestoval.

Maršál Berija odvětil, že chápe, že cesta pana Karlssona vyčerpala. Za chvíličku půjdou na večeři se soudruhem Stalinem a pak si pan Karlsson bude moci odpočinout v nejkrásnějším hostinském apartmá, jaké Kreml může nabídnout.

Soudruh Stalin neskrbil jídlom. Měli lososí jikry, slanečky, nakládané okurky, masový salát, grilovanou zeleninu, boršč, pelmeně, bliny s kaviárem, pstruhy, rolády, jehněčí kotlety a pirožky se zmrzlinou. K tomu se podávalo víno různých barev a samozřejmě vodka. A ještě víc vodky.

U stolu seděl sám soudruh Stalin, Alan Karlsson z Yxhultu, jaderný fyzik Jurij Borisovič Popov, šéf sovětské státní bezpeč-

nosti maršál Lavrentij Pavlovič Berija a ještě drobný, téměř neviditelný mladý muž, který neměl žádné jméno a nic nejedl ani nepil. To byl tlumočník, ten jako by neexistoval.

Stalin měl už od začátku skvělou náladu. Lavrentij Pavlovič nikdy nezklame! Stalinovi se sice k uším doneslo něco o té botě s Einsteinem, ale to teď už byla uzavřená záležitost. Einstein (ten pravý) měl navíc jenom svůj mozek, kdežto Karlsson měl přesné a podrobné znalosti!

Z Karlssona se navíc vyklubal příjemný chlapík. Vyličil Stalinovi, i když jen ve vší stručnosti, co všechno prožil. Jeho otec bojoval za socialismus ve Švédsku a potom ve stejné záležitosti odjel do Ruska. To bylo opravdu chvályhodné! Syn zase bojoval ve španělské občanské válce a Stalin nebyl natolik netaktní, aby se ho ptal, na čí straně. Poté odjel do Ameriky (Stalin předpokládal, že musel uprchnout) a náhoda tomu chtěla, že skončil ve službách Spojenců... a to se mu dalo odpustit, Stalinovi se v pozdější fázi války stalo v jistém smyslu totéž.

Už několik minut poté, co se pustili do hlavního chodu, se Stalin při každém pozvednutí sklenky učil zpívat švédskou pijáckou písničku *Ujmi se svojí skleničky, sjunghoppfaderallan-lallanlej*. To zase Alana přimělo, aby Stalinovi pochválil jeho hlas. Stalin mu vysvětlil, že v mládí vystupoval ve sboru i jako sólista na svatbách, načež vstal a na důkaz toho začal křepčit po místnosti a rozhazovat rukama i nohama na všechny strany, zpívaje cosi, co Alanovi znělo skoro... indicky... ale bylo to pěkné!

Alan zpívat neuměl, uvědomil si, že neumí nic, co by mělo nějakou kulturní hodnotu, ale daná atmosféra zjevně vyžadovala, aby předvedl něco víc než *Ujmi se svojí skleničky*. Ve spěchu si vzpomněl na báseň Vernerera von Heidenstama, kterou se spolu s ostatními dětmi musel v druhé třídě učit nazpaměť.

Stalin si sedl, zatímco Alan vstal a spustil:

*Ó, Švédsko, Švédsko, naši touhy kraji,
otčino, vlasti, v které domov máme.
Kde oheň vojů plál, tam pramínky dnes hrají
a velké činy změnil se v báji,
však jak dřív věrnost tobě přísaháme.*

V osmi letech Alan tomu, co tehdy odříkával, nerozuměl a teď – když to s impozantním zápalem odříkával znovu – si uvědomil, že tomu nerozumí ani o sedmatřicet let později. Ale odříkával to švédsky, takže neexistující rusko-anglický tlumočnick seděl tiše na židli a existoval ještě méně než předtím.

Zato Alan prozradil (když odezněl potlesk), že deklamoval Vernera von Heidenstama. Kdyby věděl, jak bude reagovat soudruh Stalin, dost možná by si tuhle informaci nechal sám pro sebe, případně by pravdu maličko přizpůsobil.

Věc se totiž měla tak, že soudruh Stalin byl básník, navíc nanejvýš schopný básník. Doba z něj sice udělala revolucionáře, ale zájem o poezii mu spolu se znalostí předních současných básníků zůstal.

Vernera von Heidenstama Stalin jako na potvoru znal velmi dobře. A na rozdíl od Alana věděl moc dobře o Heidenstamově lásce – k Německu. Navíc lásce opětované. Rudolf Hess, Hitlerova pravá ruka, v třicátých letech Heidenstama navštívil u něj doma a ten hned poté obdržel čestný doktorát univerzity v Heidelbergu.

Tohle všechno zcela dramaticky změnilo náladu soudruha Stalina.

„Pan Karlsson uráží štědrého hostitele, který ho přijal s otevřenou náručí?“ otázal se Stalin.

Alan ho ujistil, že tomu tak není. Pokud pana Stalina rozčilil Heidenstamem, tak se moc omlouvá. Určitou útěchou může snad Stalinovi být, že Heidenstam je už několik let mrtvý.

„A tamto *sjunghoppfaderallanlallanlej*, co to vlastně znamená? Není to hold nepřítelům revoluce, který jste navíc přiměl vyslovit samotného Stalina?“ zeptal se Stalin, který, když se rozčilil, o sobě vždycky mluvil v třetí osobě.

Alan odpověděl, že by na překlad *sjunghoppfaderallanlallanlej* do angličtiny asi potřeboval trochu času na rozmyšlenou, ale pan Stalin může být klidný, není to totiž nic jiného než veselé zvolání.

„Veselé zvolání?“ opakoval Stalin zvýšeným hlasem. „Vám se, pane Karlssone, zdá, že Stalin vypadá vesele?“

Alana Stalinova nedůtklivost zvolna přestávala bavit. Ten dědek má ze samého rozčilení úplně rudé tváře, v podstatě pro nic za nic.

Stalin pokračoval:

„A jak to vlastně bylo s tou španělskou občanskou válkou? Možná bude lepší, když se *páně Heidenstamova obdivovatele* zeptám, na čí straně bojoval?“

Že by ten mizera měl šestý smysl? uvažoval Alan. Byl už tak naštvaný, jak jen mohl být, takže se rozhodl mu to říct pěkně na rovinu.

„Já jsem, pane Staline, vlastně nebojoval, ale nejdřív jsem pomáhal republikánům a ke konci války jsem tak trochu náhodou změnil stranu a skamarádil se s generálem Frankem.“

„S generálem Frankem?“ vykřikl Stalin a vymrštil se tak, že se za ním překotila židle.

Zřejmě se dokázal naštvat ještě víc. V pestrém životě se Alanovi už několikrát stalo, že na něj někdo řval, ale on to nikdy nikomu neoplácel a neplánoval to ani teď se Stalinem. I když to neznamenal, že se ho vzniklá situace nijak nedotkla. Naopak, rychle si v sobě k tomu mrňavému křiklounovi na druhé straně stolu vypěstoval odpor. Rozhodl se, že podnikne proti-útok, způsobem sobě vlastním.

„Nejenom to, pane Staline. Byl jsem taky v Číně, kde jsem měl válčit proti Mao Ce-tungovi, a pak jsem se vydal do Íránu a zabránil jsem atentátu na Churchilla.“

„Na Churchilla? Na to tlustý prase?!“ křičel Stalin.

Stalin si na vteřinku odpočinul a hodil do sebe celou sklenici vodky. Alan závistivě přihlížel – byl by rád, kdyby mu taky znovu nalili, ale říkal si, že na vyslovení takového přání není možná zrovna vhodná chvíle.

Maršál Berija a Jurij Borisovič nic neříkali. Ve tváři však měl každý jiný výraz. Zatímco Berija na Alana zlostně zahlížel, Jurij se tvářil jenom nešťastně.

Stalin ze sebe setřásl účinky vodky, kterou do sebe před chvilkou nalil, a pak snížil hlas na normální úroveň. Zlost měl pořád.

„Rozumí tomu Stalin správně?“ zeptal se Stalin. „Ty jsi stál na Frankově straně, bojoval jsi proti Maovi a... zachránil život tomu praseti z Londýna a arcikapitalistům z USA jsi do rukou vložil nejničivější zbraň světa?“

„Možná to, soudruhu Staline, celý trochu moc vyhrocujete, ale v podstatě to souhlasí. Mimochodem, můj otec se přidal k carovi, to byl jeho poslední čin, pokud to chcete taky použít proti mně.“

„To jsem si mohl kurva myslet,“ zamumlal Stalin a ve vzteku zapomněl mluvit v třetí osobě. „A teď ses sem přijel prodat sovětskému socialismu? Sto tisíc dolarů, to je cena tvé duše? Nebo během večera stoupla?“

Alana zrovna přešla chuť pomáhat. Jurij byl sice pořád fajn chlap a potřeboval pomoct. Ale nedalo se pominout, že výsledky Jurijovy práce skončí v rukou soudruha Stalina, a to byl soudruh za všechny prachy. Naopak, působil labilně, takže bude lepší, když si s tou bombou nebude moct hrát.

„No,“ pronesl Alan, „mně vlastně nešlo o peníze...“

Dál se Alan nedostal, protože Stalin znovu vybuchl.

„Kdo si myslíš, že jsi, ty kryso zasraná?“ křičel Stalin. „Myslíš si, že ty, reprezentant fašismu, odporného amerického kapitalismu, všeho na světě, čím Stalin z celého srdce pohrdá, že ty, ty si přijedeš do Kremlu, *do Kremlu*, a budeš smlouvat se Stalinem, *smlouvat se Stalinem*?“

„Proč všechno říkáš dvakrát?“ podivil se Alan, zatímco Stalin pokračoval:

„Sovětský svaz je připraven jít znovu do války, to si zapiš za uši! Bude válka, *nevýhnutelně* bude válka, dokud nezničíme americký imperialismus.“

„Ale neříkej,“ řekl Alan.

„Pro boj a vítězství tu tvou zasranou atomovou bombu nepotřebujeme! My potřebujeme *socialistické duše a srdce*! Ten, kdo cítí, že nemůže být nikdy poražen, nikdy poražen nebude!“

„Pokud na něj někdo nehodí atomovou bombu,“ podotkl Alan.

„Já kapitalismus rozdrtím! Slyšíš? Rozdrtím každého kapitalistu! A začnu tebou, ty pse, když nám s tou bombou nepomůžeš!“

Alan konstatoval, že během pouhých několika minut stihl být krysa i pes. A že Stalin určitě není úplně zdravý, protože teď zjevně zase Alanových služeb hodlal využít.

Alan si však už nechtěl nechat líbit žádné sprostoty. Přijel do Moskvy pomáhat, ne pro nadávky. Stalin si teď bude muset pomoci sám.

„Napadla mě jedna věc,“ prohodil Alan.

„Co?“ zeptal se vztekle Stalin.

„Nechtěl by sis oholit ten knír?“

Tím večere skončila, protože tlumočník omdlel.

Všechny plány se chvatně změnily. Alana neubytovali v nejkrásnějším hostinském apartmá Kremlu, ale v cele bez oken ve sklepech tajné policie. Soudruh Stalin nakonec rozhodl, že Sovětský svaz si opatří atomovou bombu buď tak, že ji vymyslí jeho vlastní experti, nebo poctivou špionáží. Nebudou se už unášet žádné osoby ze Západu a rozhodně se nebude smlouvat s kapitalisty, fašisty ani s kapitalistofašisty.

Jurij byl hluboce nešťastný. Nejenom proto, že vylákal las-kavého Alana do Sovětského svazu, kde ho teď určitě čekala smrt, ale i proto, že soudruh Stalin projevil takové lidské nedostatky! Velký vůdce byl inteligentní, vzdělaný, dobře tančil a hezky zpíval. *A pak se najednou zblázní!* Alan náhodou zaci-tuje nesprávného básníka a během několika vteřin se příjemná večere změní... v katastrofu.

Riskuje vlastní život se Jurij opatrně, opatrňoučce pokusil promluvit s maršálem Berijou o Alanově nadcházející popravě, a zda by se přece jenom nenašla nějaká alternativa.

Jurij se však v maršalovi zmylil. Ten sice znásilňoval ženy i děti, nechával mučit a popravovat jak vinné, tak nevinné a děl-lal ještě spoustu dalších věcí... ale i když jeho metody často byly příšerné, vždycky cílevědomě pracoval pro dobro Sovět-ského svazu.

„Neboj se, drahý Juriji Borisoviči, pan Karlsson nezemře. Alespoň prozatím.“

Maršál Berija vysvětlil, že si hodlá dát Alana Karlssona stra-nou jako rezervu pro případ, že by se Juriji Borisoviči a jeho kolegům nedařilo sestrojít bombu déle, než je přijatelné. Jeho vysvětlení obsahovalo hrozbu a s tím byl maršál Berija velmi spokojený.

Zatímco Alan čekal na soud, seděl tam, kde seděl – v jedné z mnoha cel tajné policie. To jediné, co se tam dělo kromě ničeho, bylo, že mu každý den naservírovali bochník chleba, třicet gramů cukru a tři teplá jídla (zeleninovou polévku, zeleninovou polévku a zeleninovou polévku).

V Kremlu bylo určitě lepší jídlo než teď ve vazbě. Ale Alan si říkal, že i když polévka chutná tak, jak chutná, může si ji v každém případě vychutnat v klidu, aniž si na něj někdo z nepochopitelných důvodů otevírá hubu.

Nová dieta trvala šest dní, načež zvláštní kolegium bezpečnostní služby svolalo zasedání soudu. Soudní síň se nacházela stejně jako Alanova cela v obrovské budově NKVD na náměstí Ljubljanka, ovšem o několik poschodí výš. Alana posadili na židli před soudcem za pulpitem. Nalevo od soudce seděl prokurátor, muž nevrlého vzezření, a napravo Alanův obhájce, jiný muž nevrlého vzezření.

Nejdřív řekl prokurátor rusky něco, čemu Alan nerozuměl. Potom řekl advokát rusky něco, čemu Alan taky nerozuměl. Pak soudce napohled zamyšleně pokývl hlavou a ještě před vynešením rozsudku si pro jistotu přečetl lístek, na kterém měl cosi poznamenáno.

„Zvláštní kolegium odsuzuje občana Švédského království Alana Emanuela Karlssona jakožto element nebezpečný sovětské socialistické společnosti k třiceti letům v nápravném táboře ve Vladivostoku.“

Soudce odsouzeného informoval, že se proti rozsudku může do tří měsíců odvolat k Nejvyššímu sovětu. Advokát Alana Karlssona však jménem Alana Karlssona oznámil, že se odvolávat nebude. Alan Karlsson je naopak vděčný za mírný trest.

Alana se sice na to, jestli je vděčný, nebo ne, nikdo neptal,

ale rozsudek měl bezpochyby i světlé stránky. Zaprvé obžalovaný zůstal naživu – to se stávalo málokdy, když někoho označili za nebezpečný element. A zadruhé skončil v nápravněpracovním táboře ve Vladivostoku, kde bylo jednoznačně nejsnesitelnější klima na celé Sibiři. Počasí tam nebylo o moc drsnější než doma v Södermanlandu, zatímco víc na sever a směrem do vnitrozemí mohlo být padesát, šedesát i sedmdesát stupňů pod nulou.

Alan měl tedy štěstí. Teď ho nacpali do železničního vagonu, kde byl průvan a ještě asi třicítka čerstvě odsouzených disidentů, na které se taky usmála štěstěna. Navíc právě tomuhle nákladu přidělili hned tři deky na vězně, poněvadž jaderný fyzik Jurij Borisovič Popov podplatil bachaře a jeho nejbližšího nadřízeného celou hromadou rublů. Veliteli dozorců připadalo podivné, že se takový prominentní občan angažuje v obyčejném transportu do gulagu, a zvažoval, že to ohlásí nahoru, ale pak si vzpomněl, že si vzal peníze, a usoudil, že bude lepší nevířit příliš prach.

Alan těžko hledal někoho, s kým by si ve vězeňském transportu mohl popovídat, skoro všichni mluvili jenom rusky. Ale jeden asi pětapadesátiletý muž uměl italsky, a jelikož Alan přece mluvil plynne španělsky, navzájem si jakžtakž rozuměli. Alespoň natolik, aby Alan pochopil, že dotyčný muž je hluboce nešťastný a nejradši by si vzal život, kdyby ovšem, jak se sám vyjádřil, navíc nebyl ještě takový srab. Alan ho utěšoval, jak jen to šlo, a řekl, že se možná všechno vyřeší samo, až jejich vlak dorazí do sibiřského vnitrozemí, protože tam asi, pokud si počasí umane, tři deky nebudou stačit.

Ital potáhl nosem a vzpamatoval se. Pak Alanovi poděkoval za podporu a podal mu ruku. Ostatně to původem nebyl Ital, ale Němec. Jmenoval se Herbert. Na příjmení podle něj nezáleželo.

Herbert Einstein neměl nikdy v životě štěstí. V důsledku administrativního pochybení byl místo k smrti, po které tak hluboce toužil, odsouzen stejně jako Alan k třiceti letům v nápravném táboře.

A ani nezmrzl v sibiřské tundře, to způsobily ty deky navíc. Kromě toho byl roku 1948 nejmírnější leden za několik posledních let. Ale Alan Herbertovi slíbil, že se mu v budoucnu naskytnou nové možnosti. Jedou přece do pracovního tábora, takže když nic jiného, bude se třeba moct *upracovat* k smrti. Co tomu říká?

Herbert si povzdechl, že na to je asi příliš líný – nebyl si zcela jistý, poněvadž nikdy v životě nepracoval.

V tom Alan rozhodně viděl řešení. V pracovních táborech se totiž nemůže flákat, to by z něj strážní udělali řešeto.

Ta představa se Herbertovi zalíbila a zároveň mu po zádech přeběhl mráz. Udělali by z něj řešeto. Nebolí to?

Alan Karlsson neměl na život žádné zvláštní požadavky. Chtěl postel, dostatek jídla, něco na práci a v pravidelných intervalech hlt kořalky. Pokud to dostal, vydržel skoro cokoli. Tábor ve Vladivostoku nabízel všechno, co si Alan přál, až na kořalku.

Přístav ve Vladivostoku v této době sestával z otevřené a uzavřené části. Uzavřená část byla obehnaná dva metry vysokým plotem, za nímž se nacházel nápravný tábor se čtyřiceti hnědými baráky v řadách po čtyřech. Plot vedl až k přístavní hrázi. Plavidla, která měli naložit nebo vyložit vězni gulagu, přistávala na vnitřní straně plotu, ostatní na jeho vnější straně. Skoro všechno obstarávali vězni, samy si musely poradit jenom

posádky malých rybářských člunů plus sem tam nějaký větší ropný tanker.

Až na několik výjimek vypadaly všechny dny v nápravném táboře ve Vladivostoku stejně. V šest byl budíček, ve čtvrt na sedm snídaně. Práce trvala dvanáct hodin, od půl sedmé do půl sedmé, s půlhodinovou polední přestávkou na oběd. Okamžitě po skončení pracovního dne byla večere a pak všechny až do rána zamkli na baráku.

Dodržovala se přísná dieta: většinou ryby, málokdy však ve formě polévky. Přestože dozorci nebyli přímo vlídní, rozhodně vězně zbytečně nestříleli. Dokonce i Herbert Einstein zůstal naživu, i když v rozporu s vlastními ambicemi. Sice mu všechno trvalo déle než kterémukoli jinému vězni, ale jelikož se držel v těsné blízkosti Alana, který dřel jako kuň, nikdo si ničeho nevšiml.

Alan proti tomu, že pracuje za dva, nic neměl. Zato ihned zavedl pravidlo, že Herbert nesmí pořád fňukat, jak je život hrozný, poněvadž to on už slyšel a s jeho pamětí bylo všechno v pořádku. Opakovat nějakou věc pořád dokola proto nemělo smysl.

Herbert ho poslechl, a tak se to srovnalo, stejně jako se srovnalo skoro všechno ostatní.

Kdyby ovšem nebylo té věci s kořalkou. Alan to vydržel přesně pět let a tři neděle. Potom prohlásil:

„Teď chci panáka. A tady žádný panáky nemají. Takže je nejvyšší čas zvednout kotvy.“

Úterý 10. května 2005

Už devátý den za sebou svítilo jarní slunce, a přestože ráno bylo chladno, Bosse prostřel k snídani venku na verandě.

Benny s Kráskou vyvedli Soňu z autobusu na trávník za obytnou budovou. Alan a Štika Gerdin seděli v houpací síti a opatrně se houpali. Jednomu bylo sto let a druhý měl pocit, že je mu zhruba taky tolik. Bolela ho hlava, kvůli zlomeným žebrům se mu těžko dýchalo, pravá ruka ho vůbec neposlouchala a nejhorší byla – hluboká rána na pravé noze. Benny se u něj zastavil a řekl, že mu za chvíli obvaz na noze vymění, ale že možná bude lepší začít několika pořádnými analgetiky. Když bude třeba, večer mu může dát morfin.

Pak se Benny vrátil k Soně a Alan a Štika spolu zůstali sami. Alan usoudil, že je načase, aby si vážně promluvili jako chlap s chlapem. Začal tím, že je mu líto, že... Šroub se jmenoval, ne? ... že Šroub zahynul v södermanlandských lesích a... Kýbl? ... hned nato náhodou skončil pod Soňou. Jak Šroub, tak Kýbl se ovšem chovali mírně řečeno výhružně. To by snad mohla být polehčující okolnost. Co si o tom myslí pan Štika?

Štika Gerdin odpověděl, že ho zpráva o smrti obou hochů netěší, ale v jistém smyslu ho nepřekvapuje, že je přemohl stoletý děda, kterému, pravda, někdo trošku pomohl. Byli to totiž největší pitomci pod sluncem. Jediný, kdo je mohl v blbosti porazit, byl čtvrtý člen klubu, Caracas, jenže ten zrovna uprchl ze země a je na cestě kamsi do Jižní Ameriky. Štika nevěděl, odkud přesně Caracas pochází.

Pak Štikovi Gerdinovi posmutněl hlas, zdálo se, že je mu líto sebe sama, poněvadž Caracas přece komunikoval s obchodníky s kokainem v Kolumbii. On teď nemá ani tlumočníka, ani nikoho, kdo by mu pomohl pokračovat v obchodech. Dřepí tady s bůhvíkolika zlamanými kostmi v těle a nemá tušení, co si počne se životem.

Alan Štiku utěšoval a navrhl mu, že by mohl prodávat nějaké jiné drogy. On sám se v drogách moc nevyzná, ale nemohl by pan Štika a Bosse Rošťák pěstovat něco tady na tom pozemku?

Štika odpověděl, že Bosse Rošťák je sice jeho nejlepší přítel, ale má tu svou zasranou morálku. Nebýt jí, mohli by teď ze Štiky a Bosseho být králové masových kuliček.

Bosse přerušil všeobecnou melancholii v houpací síti oznámením, že je snídaneč. Konečně Štika ochutná nejšťavnatější kuře na světě a k tomu ještě meloun jakoby importovaný rovnou z nebeského království.

Po snídani převázal Benny Štikovi ránu na stehně, načež Štika prohlásil, že si potřebuje dát šlofíka. Přátelé ho laskavě omluví? Samozřejmě ho omluvili.

Následující hodiny na Klockaregårdu se vyvíjely následovně:

Benny s Kráskou přestavěli interiér stodoly, aby Soňa měla důstojnou a trvalejší stáj.

Julius s Bossem vyrazili pro proviant do Falköpingu, kde si všimli venkovních novinových poutačů, informujících o sto-

letém staříkovi, kterého zjevně posedl amok a teď se se svými průvodci prohání po Švédsku.

Alan se po snídani vrátil do houpací sítě a sám sobě si dal za úkol nepředřít se. Pokud možno v Busterově společnosti.

A Štika spal.

Ale když se Julius a Bosse vrátili z nákupu, ihned do kuchyně svolali poradu. Dokonce i Štika Gerdin musel vstát a zúčastnit se.

Julius jim nejdřív pověděl, co s Bossem viděli na poutačích v celém Falköpingu a co se dozvěděli ze samotných novin. Ten, kdo má chuť, si to může po poradě v klidu a pokoji sám přečíst, v kostce jde však zhruba o to, že na všechny byl vydán příkaz k zadržení – s výjimkou Bosseho, jehož jméno nikde nepadlo, a Štiky, který je podle novin mrtvý.

„To poslední není tak úplně pravda, ale trochu pochroumanej jsem,“ prohodil Štika Gerdin.

Julius dále řekl, že být podezřelý z vraždy je samozřejmě vážná věc, i když se tomu nakonec možná bude říkat nějak jinak. Načež předal slovo ostatním. Mají sami zavolat na policii, prozradit, kde jsou, a dát volný průchod spravedlnosti?

Dřív než stačil vyslovit názor někdo jiný, Štika Gerdin zařval, že to tedy ne, že na policii se bude dobrovolně volat jen přes jeho poloviční mrtvolu.

„Jestli se to stane, najdu si zase revolver. Mimochodem, co jste s ním provedli?“

Alan odpověděl, že revolver vzhledem ke všem podivným lékům, které do pana Štiky nacpal Benny, schoval někam, kde je v bezpečí. Nemyslí si pan Štika, že by zbraň klidně mohla zůstat schovaná ještě chvílku?

S tím Štika souhlasil, ovšem pouze pod podmínkou, že si s panem Karlssonem přestanou vykat.

„Já jsem Štika,“ řekl Štika a podal stoletému staříkovi levačku.

„A já jsem Alan,“ řekl Alan. „Těší mě.“

Štika tedy pod hrozbou použití zbraně (ačkoli neozbrojený) rozhodl, že se policii a státnímu zástupci nic přiznávat nebude. Zkušenost mu říkala, že spravedlnost je málokdy tak spravedlivá, jak by být měla. Ostatní souhlasili, v neposlední řadě pod vlivem představy, jak špatně by to s nimi dopadlo, kdyby se tentokrát ukázalo, že spravedlnost přece jenom spravedlivá je.

Důsledkem krátké porady bylo, že žlutý autobus okamžitě schovali do Bosseho skladu, kde se nacházela spousta dosud nezpracovaných melounů. A taky bylo rozhodnuto, že usedlost smí bez povolení celé skupiny opouštět jedině Bosse Rošťák – to jest jediná osoba, která není hledaná policií ani považovaná za mrtvou.

Otázku, jak to bude dál, pokud jde například o kufr s penězi a o to, co z něj rozdávali na všechny strany, se skupina rozhodla prozatím odložit. Či jak to řekl Štika Gerdin:

„Když si na to vzpomenu, rozbolí mě hlava, a když se na dechnu a chci říct, že když si na to vzpomenu, rozbolí mě hlava, rozbolí mě na prsou. V téhle chvíli zaplatím, když to jinak nepůjde, padesát milionů za jeden prášek proti bolesti.“

„Tady máš dva,“ pravil Benny. „A abys věděl, jsou zadarmo.“

Komisař Aronsson měl hektický den. Díky pozornosti médií se mu hrnuly tipy na to, kde se může zdržovat předpokládaný trojnásobný vrah a jeho kumpáni. Ale komisař Aronsson důvěřoval jedině tomu, co se dozvěděl od zástupce krajského policejního ředitele v Jönköpingu Gunnara Löwenlinda. Ten mu sdělil, že na é čtyřce jižně od Jönköpingu, u Råslättnu, potkal žlutý stěhovací autobus Scania s rozbitým předkem a jen jedním fungujícím světlem. Nebýt toho, že jeho vnuk v dět-

ské sedačce zrovna začal zvracet, Löwenlind by zavolal kolegům z dopravní policie, ale teď se věc měla tak, jak se měla.

Komisař Aronsson seděl už druhý večer za sebou v baru hotelu Royal Corner ve Växjö a opět ho nenapadlo nic lepšího než rozebírat situaci s alkoholem v krvi.

É čtyřka na sever, uvažoval komisař. Vracíte se do Södermanlandu? Nebo se chcete schovat ve Stockholmu?

A pak se rozhodl, že druhý den opustí hotel a vydá se domů, do svého deprimujícího třípokojáku v centru Eskilstuny. Pokladník Ronny Hulth z Malmköpingu má alespoň kočku, kterou může obejmout. Göran Aronsson nemá nic, pomyslel si Göran Aronsson a dopil poslední džin s tonikem.

KAPITOLA 18.

1953

Pět let a tři neděle se Alan samosebou učil mluvit pořádně rusky, ale taky si oprašoval znalosti čínštiny. Ve vladivostockém přístavu přece vládl čilý ruch a Alan navazoval kontakty s vracejícími se námořníky, kteří ho informovali o tom, co se stalo ve světě.

Mimo jiné se stalo to, že Sovětský svaz půldruhého roku po Alanově setkání se Stalinem, Berijou a sympatickým Jurijem Borisovičem odpálil vlastní atomovou bombu. Na Západě vládlo podezření ze špionáže, protože sovětská bomba byla očividně sestrojena na úplně stejném principu jako nálož odpálená při americkém testu Trinity. Alan se však místo toho snažil rozpomenout, kolik vodítek od něj Jurij vlastně získal už v té ponorce, když začali pít vodku přímo z láhve.

„Myslím, že umíš chlastat a zároveň naslouchat, drahý Juriji Borisoviči,“ poznamenal tehdy Alan.

Jinak Alan ještě zaslechl, že USA, Francie a Velká Británie sloučily svoje okupační zóny a založily Spolkovou republiku Německo. Rozzlobený Stalin ihned kontroval tím, že si vytvo-

řil vlastní Německo, takže teď měl Západ i Východ každý jedno Německo, což Alanovi připadalo praktické.

A švédský král zemřel. O tom se Alan dočetl v jednom britském deníku, který se z neznámých důvodů dostal do rukou čínského námořníka, a ten si zase vzpomněl na švédského vězně ve Vladivostoku, s nímž se bavíval, a proto vzal noviny s sebou. Když se to k Alanovi doneslo, byl král sice mrtvý už skoro celý rok, ale na tom přece tolik nezáleželo. Navíc byl na jeho místo okamžitě dosazen král nový, takže země nijak nestrádala.

Jinak se mezi námořníky v přístavu nejvíc mluvilo o korejské válce. A nebylo divu. Korea se přece nacházela pouhých dvě stě kilometrů odtamtud.

Alan pochopil, že se stalo zhruba toto:

Když skončila světová válka, korejský poloostrov jaksi přebýval. Stalin a Truman bratrsky obsadili každý svou část a třicátou osmou rovnoběžkou oddělili sever od jihu. Potom došlo k nekonečným jednáním o tom, jak má Korea vládnout sama sobě, ale jelikož Stalin a Truman nesdíleli úplně stejné politické hodnoty (vlastně vůbec žádné), skončilo to přibližně tak jako s Německem. Nejdříve USA založily Jižní Koreu, načež Sověti kontrovali Severní Koreou. A pak jak USA, tak Sovětský svaz zanechaly Korejce svému osudu.

Ale nedopadlo to moc dobře. Kim Ir-sen na severu a I Sung-man na jihu se oba domnívali, že jsou povolání k tomu, aby vládli na celém poloostrově. A začali spolu kvůli tomu válčit.

Po třech letech a nějakých čtyřech milionech mrtvých bylo všechno při starém (jenom umřeli lidi). Sever byl pořád ještě sever a jih byl jih. A pořád ještě je oddělovala třicátá osmá rovnoběžka.

Co se týče toho panáka, to jest hlavního důvodu útěku z gulagu, normální by samozřejmě bylo vkrást se na palubu ně-

kterého z mnoha plavidel, která přistávala ve vladivostockém přístavu a odvážela odtamtud zboží. Ale totéž v průběhu let napadlo nejmíň sedm z Alanových přátel na vězeňském baráku a všech sedm objevili a popravili. Kdykoli k tomu došlo, ostatní z baráku truchlili. Zdálo se, že vůbec nejvíc Herbert Einstein. Jenom Alanovi však bylo jasné, že Herbert naříká proto, že ani tentokrát nepopravili jeho.

Ve vstupu na nějaké plavidlo vězňům částečně bránilo něco tak prostého, jako že každý z nich měl na sobě typický černobílý trestanecký mundúr. Nebylo možné splynout s davem. Navíc se úzký lodní můstek dal snadno střežit a každý náklad, který jeřáb zvedl na loď, očichali cvičení hlídací psi.

K tomu si přidejte, že nebylo nijak snadné najít loď, kde by Alana jen tak beze všeho přijali jako neplatícího pasažéra. Řada transportů mířila do pevninské Číny, jiné do Wonsanu na východním pobřeží Severní Koreje. Dalo se předpokládat, že čínský nebo severokorejský kapitán, který by v nákladu našel vězně z gulagu, by se s ním buď vrátil, nebo by ho hodil přes palubu (se stejným konečným výsledkem, ale s menší byrokracií).

Kdepak, námořní cesta byla obtížná – pro toho, kdo chtěl utéct, a to Alan chtěl. Pozemní cesta nevypadala o moc snadněji. Na sever na Sibiř, do skutečného mrazu, to samozřejmě nebylo žádné řešení. Ani na západ do Číny.

Zbýval jenom jih, kde se nacházela Jižní Korea. Tam se určitě o uprchlíka z gulagu a předpokládaného nepřítele komunismu postarají. Jenom škoda že mezi Vladivostokem a Jižní Koreou ležela Severní Korea.

Na cestě se nacházelo leccos, o co mohl zakopnout, to si Alan uvědomil ještě předtím, než stihl sesmolit cosi, co se podobalo plánu na útěk po souši směrem na jih. Ale nemělo smysl

se kvůli tomu upřemýšlet k smrti, to by ho pak zcela určitě nečekala žádná kořalka.

Má to zkusit sám, nebo dohromady s někým? Pokud s někým, tak s tím nešťastníkem Herbertem. Alan se domníval, že by mu Herbert mohl být v přípravných pracích užitečný. A určitě bude zábavnější utíkat ve dvou než sám.

„Utéct?“ zeptal se Herbert Einstein. „Po souši? Do Jižní Koreje? Přes Severní Koreu?“

„Zhruba tak nějak,“ odpověděl Alan. „Taková je každopádně pracovní hypotéza.“

„Neexistuje přece víc než mikroskopická možnost, že se nám to podaří,“ konstatoval Herbert.

„To neexistuje,“ potvrdil Alan.

„Jdu do toho!“ prohlásil Herbert.

Po pěti letech všichni v táboře věděli, jak málo se toho děje v hlavě vězně číslo 133 a že to, co se tam přece jenom děje, zjevně jaksi koliduje samo se sebou.

Dozorci díky tomu k Herbertu Einsteinovi zaujímalí poněkud shovívavý postoj. Pokud kterýkoli vězeň nestál ve frontě na jídlo tak, jak v ní stát měl, mělo to v nejlepším případě za následek vynadání, v druhém nejlepším případě vražení pažby zbraně do břicha, zatímco v případě nejhorším to znamenalo sbohem.

Herbert však dosud – po pěti letech – netrefil mezi jednotlivými baráky. Vždyť všechny byly stejně hnědé a stejně velké, pro něj to byla jedna jediná změt. Jídlo fasovali vždycky mezi barákem číslo třináct a barákem číslo čtrnáct, ale vězeň 133 si klidně bloudil u baráku číslo sedm. Nebo devatenáct. Nebo dvacet pět.

„Kurva, Einstein,“ pouštěli se do něj občas dozorcí. „Fronta

na jídlo je tamhle. Ne, tam ne, *tamhle!* Tam, kde do prdele byla vždycky!“

Alana napadlo, že by Herbertova pověst mohla být oběma k užitku. Dalo by se sice utéct ve vězeňském mundúru, ale zůstat v něm potom naživu déle než několik minut, to už by bylo těžší. Alan a Herbert potřebovali každý jednu vojenskou uniformu. A jediný vězeň, který se mohl přiblížit k vojenskému skladu oblečení, aniž by byl, pokud by ho někdo objevil, okamžitě zastřelen – to bylo číslo 133, Einstein.

Proto dal Alan příteli instrukce, co má vykonat. Šlo o to, aby „zabloudil“, až se bude schylovat k obědu, to totiž budou mít přestávku i zaměstnanci skladu. Během této půlhodiny bude sklad hlídat jenom voják za kulometem ve strážní věži číslo čtyři. Ten stejně jako všichni ostatní ví o zvláštěnostech vězně číslo 133, takže pokud Herberta objeví, pravděpodobně na něj spíš zařve, než že by do něj napumpoval olovo. A pokud se Alan v téhle věci mylí, nebude to vzhledem k Herbertově věčné touze po smrti zas taková tragédie.

Herbert vyslovil názor, že to Alan dobře vymyslel. Ale co má vlastně udělat on?

Samozřejmě se to zvrtno. Herbert zabloudil opravdu, a proto poprvé po dlouhé době skončil ve frontě na jídlo. Tam už stál Alan, který si povzdechl a vlídně Herberta popostrčil směrem ke skladu. Jenže to nepomohlo, Herbert to zase spletl, a dřív než se nadál, ocitl se v prádelně. A co tam nenajde než hromadu čerstvě vypraných a vyžehlených vojenských uniforem!

Dvě si vzal, schoval je pod plášť a vydal se mezi baráky. Vzápětí ho skutečně objevil voják ve strážní věži číslo čtyři, který se ani nenamáhal zařvat. Zdálo se mu, že ten blbec dokonce míří k vlastnímu baráku.

„Senzace,“ zamumlal a vrátil se k tomu, čím se právě zabýval, to jest k snění.

Teď měl Alan a Herbert každý svou vojenskou uniformu, která měla vypovídat o tom, že jsou hrdí rekruti Rudé armády. Zbývalo už jen to ostatní.

V poslední době si Alan všiml, že prudce roste počet lodí mířících do severokorejského Wonsanu. Sovětský svaz se oficiálně války na straně Severokorejců neúčastnil, ale do Vladivostoku začala vlaky masově proudit válečná výzbroj a nakládala se tu na lodi, které všechny měly stejný cíl. Ne že by na nich bylo napsáno, kam jedou, ale jednotliví námořníci uměli přece mluvit a Alan se uměl zeptat. V určitých případech se navíc dalo poznat, co tvoří náklad lodi: například terénní vozidla nebo přímo tanky, zatímco v jiných případech šlo o neutrální dřevěné kontejnery.

Alan uvažoval o tom, že by odvedl pozornost podobným manévrem jako před šesti lety v Teheránu. Podle starého římského přísloví, že se švec má držet svého kopyta, si řekl, že by mohl zafungovat třeba menší ohňostroj. A k tomu mu přišly vhod ty kontejnery do severokorejského Wonsanu. Sice to nemohl vědět, ale tušil, že některé z nich obsahují výbušniny. A když takový kontejner v přístavu chytne a pak to začne nekontrolovaně bouchat na všech stranách... no, pak se snad Alanovi a Herbertovi naskytne příležitost odplížit se někam za roh a převléknout se do sovětských uniforem... a... no, potom bude třeba splášit nějaké auto... které bude mít samozřejmě klíček v zapalování a plnou nádrž a jeho majitel si na něj nebude dělat žádný nárok. A pak se na Alanův a Herbertův rozkaz otevřou střežená vrata, a až se dostanou z přístavu a gulagu, nikdo nebude mít vůbec žádné podezření, ukradené auto nebude nikomu chybět a nikdo je nebude pronásledovat. To všechno

se stane ještě předtím, než oba vůbec napadne dělat si starosti, jak se dostanou do Severní Koreje a – to především – jak se pak přesunou ze severu na jih.

„Mně to moc nepálí,“ přiznal Herbert. „Ale zdá se, že tvůj plán není ještě úplně hotový.“

„Ale pálí,“ protestoval Alan. „No jo, možná nijak zvlášť, jenže v týhle věci máš každopádně pravdu. A čím víc o tom přemýšlím, tím víc si říkám, že necháme všechno bejt tak, jak je, a uvidíš, že bude tak, jak bude, poněvadž tak to obvykle bejvá. Skoro vždycky.“

První a jediná část plánu na útěk tedy spočívala v tom, že Alan tajně zapálí nějaký vhodný kontejner. K tomu bylo třeba 1) vhodného kontejneru a 2) něčeho, čím by se dal zapálit. Zatímco čekali, až si pro to první přijede nějaká loď, Alan opět vyslal oficiálně uznaného pitomce Herberta Einsteina na výpravu. A Herbert záslužně stihl ukrást světlíci a schovat si ji do kalhot dřív, než ho na místě, kde vůbec neměl co pohledávat, objevil sovětský dozorce. Ale ten mu – místo aby ho popravil, nebo mu alespoň udělal osobní prohlídku – vynadal, že po pěti letech by sto třicet trojka mohla už pomalu přestat bloudit. Herbert se omluvil a na nejistých nohou cupital pryč. V rámci tyátru nesprávným směrem.

„Váš barák stojí *vlevo*, Einsteine,“ zařval za ním dozorce. „Takovej vůl!“

Alan Herberta pochválil za dobře vykonanou práci a skvělý herecký výkon. Herbert se ze samé chvály zapýřil a zároveň to odbyl mávnutím ruky a komentářem, že dělat ze sebe pitomce, když člověk pitomec je, není nic těžkého. Alan připustil, že neví, jak těžké to může být, poněvadž pitomci, s kterými se dosud v životě setkal, ze sebe zkoušeli dělat opak.

Pak nastalo to, co vypadalo jako den D. Bylo chladné ráno 1. března 1953 a přijel vlak s více vagony, než do kolika Alan, nebo alespoň Herbert, uměl počítat. Zjevně šlo o vojenský transport a všechno se mělo přeložit na tři lodi, které všechny mířily do Severní Koreje. Náklad zahrnoval osm tanků T-34, to se nedalo skrýt, ale jinak bylo všechno zabalené v robustních dřevěných kontejnerech bez celního prohlášení. Mezery mezi prkny kontejnerů ovšem nebyly tak úzké, aby se do jednoho z nich nedala snadno strčit světlice. A přesně to udělal Alan, když se mu po půl dni nakládání konečně naskytla příležitost.

Z kontejneru se pochopitelně začalo kouřit, ale naštěstí k tomu došlo až po několika vteřinách, takže Alan stačil zmizet a nevzbudil hned podezření. Vzápětí začal hořet i samotný kontejner, tomu nemohl zabránit ani patnáctistupňový mráz.

Podle plánu měl teď oheň zasáhnout nějaký zabalený ruční granát nebo něco podobného a mělo dojít k explozi. Dozorci by se pak změnili ve splašené slepice a Alan s Herbertem by se mohli dostat do svého baráku a převléknout se.

Problém byl v tom, že k žádné explozi nedošlo. Zato došlo k enormnímu zakouření, a co horšího, dozorci, kteří se sami k hořícímu kontejneru nechtěli přiblížit, nařídili vězňům, aby na něj lili vodu.

To tři vězně přimělo, aby pod kouřovou clonou začali přelézat přes dva metry vysoký plot na otevřenou stranu přístavu. Ale voják ve strážní věži číslo dvě objevil, co se děje. Seděl už za svým kulometem a teď začal prostřelovat dým směrem k těm třem vězňům jednou dávkou za druhou. Jelikož používal svítící střelivo, zasáhl ihned všechny značným počtem střel a muži se zřítili mrtví na zem. A pokud ještě nebyli mrtví, určitě zemřeli v následující vteřině, poněvadž strážný ve věži kulometem perforoval nejenom vězně, ale i nepoškozený kontejner stojící nalevo od toho, který Alan Karlsson zapálil. Alanův kontejner

obsahoval patnáct set vojenských dek. Vedlejší kontejner patnáct set ručních granátů. Svítící náboje obsahují fosfor, takže když první kulka zasáhla první granát, ten vybuchl a o několik desetin vteřiny později s sebou strhl čtrnáct set devadesát devět spolugranátů. Došlo k tak silné explozi, že se další čtyři kontejnery nadzvedly a odletěly třicet až osmdesát metrů směrem do tábora.

Pátý kontejner v řadě obsahoval sedm set pozemních min, a tak vzápětí nastal výbuch stejně silný jako ten první, následkem čehož se obsah dalších čtyř kontejnerů rozprskl do všech stran.

Alan s Herbertem si přáli chaos a chaosu se jim dostalo. Nicméně to celé teprve začalo. Teď totiž oheň zachvacoval kontejner za kontejnerem. Jeden z nich obsahoval naftu a benzin, což není zrovna něco, čím by se hasily požáry. V dalším byla munice, která začala žít vlastním životem. Dvě strážní věže a osm baráků hořelo ostošest a pak do děje vstoupily pancéřové pěsti. První pěst zničila strážní věž číslo tři, druhá zasáhla střed vstupní budovy a přitom s sebou vzala závory a všechno ostatní.

U přístavní hráze kotvily čtyři lodě, čekající na náklad, a další pancéřové pěsti všechny čtyři zapálily.

Pak vybuchl ještě jeden kontejner s ručními granáty a vyvolal novou řetězovou reakci, která nakonec zasáhla i kontejner stojící až na samém konci řady. Náhodou to byl další náklad pancéřových pěstí a ty teď vyletěly na druhou stranu, směrem k otevřené části přístavu, kde zrovna přistával tanker s pětadesáti tisíci tunami ropy. Přímý zásah kapitánského můstku zbavil tanker velení a další tři zásahy do boku lodi vyvolaly požár větší, než byla celková dosavadní zkáza.

Prudce hořící tanker pak proud unášel podél okraje hráze k centru města. Během této poslední, dva tisíce dvě stě me-

trů dlouhé plavby loď zapálila všechny domy při cestě. Navíc ten den foukal vítr od jihovýchodu. A tak neuplynulo víc než dalších dvacet minut a celý Vladivostok – doslova – stál v plamenech.

Soudruh Stalin právě v rezidenci Krylatskoje končil příjemnou večeři s nohsledy Berijou, Malenkovem, Bulganinem a Chruščovem, když ho zastihla zpráva, že ve Vladivostoku se vymknul kontrole požár kontejneru s dekami a město už v podstatě neexistuje.

Ta zpráva ve Stalinovi vyvolala... velmi divný pocit.

Stalinův nový oblíbenec, energický Nikita Sergejevič Chruščov, se otázel, jestli mu může dát dobrou radu, a Stalin ochromeně odpověděl, že samozřejmě.

„Drahý soudruhu Staline,“ pravil Chruščov. „Navrhuj, aby se to, co se tam stalo, nestalo. Navrhuj, abychom Vladivostok okamžitě uzavřeli, celé město trpělivě znovu vybudovali a udělali z něj základnu naší tichomořské flotily, jak jste, soudruhu Staline, už dřív plánoval. Ale především – *to, co se stalo, se nestalo*. Opak by totiž prokázal slabost, kterou si nemůžeme dovolit dát najevo. Rozumíte mi, soudruhu Staline? Souhlasíte se mnou?“

Stalin si pořád ještě připadal divně. Navíc byl opilý. Ale přikývl a prohlásil, že si Stalin přeje, aby Nikita Sergejevič sám odpovídal za to, že to, co se stalo... se nestalo. Načež dodal, že se Stalin už musí vzdálit, není mu nějak dobře.

Vladivostok, pomyslel si maršál Berija. Neposlal jsem právě tam toho švédského fašistického experta, kterého jsem chtěl mít v záloze pro případ, že bychom nevyrobili atomovou bombu vlastními silami? Úplně jsem na něj zapomněl, měl

jsem toho mizeru nechat zlikvidovat, když Jurij Borisovič Popov tu záhadu záslužně rozlouskl sám. No, možná teď uhořel. Ale nemusel s sebou brát celé město.

U dveří do ložnice Stalin sdělil, že za žádných okolností nechce být rušen. A pak za sebou zavřel, posadil se na pelest postele, a zatímco si rozepínal košili, přemýšlel.

Vladivostok... Město, které se podle Stalinova rozhodnutí mělo stát základnou sovětské tichomořské flotily! *Vladivostok...* který měl sehrát tak důležitou roli v nadcházející ofenzivě v korejské válce! *Vladivostok...*

Už neexistuje!

Stalin si stačil položit otázku, jak mohl krucinál v patnáctistupňovém nebo dvacetistupňovém mrazu začít hořet kontejner s dekami. Někdo za to musí nést odpovědnost... a ten syčák... ten... ten...

Stalin upadl obličejem na zem. Tam zůstal ležet s mozkovou mrtvicí celý den a noc, poněvadž když soudruh Stalin řekl, že nechce být rušen, nikdo ho nerušil.

Alanův a Herbertův barák chytl jako jeden z prvních, takže oba přátelé museli okamžitě odložit plány na to, že se tam vplíží a převléknou se do uniformy.

Ale plot kolem tábora se už protrhl, a pokud ještě existovaly nějaké strážní věže, nikdo v nich nehlídal. Dostat se z tábora tedy nebylo nijak obtížné. Problémem bylo, co pak. Ukrást nějaké vojenské auto se nedalo, protože všechna byla v plamelech. Na to, že by se pustili do města a našli si nějaký vůz tam, taky nebylo ani pomyšlení. Z jakéhosi důvodu hořel celý Vladivostok.

Většina vězňů z tábora, která přežila oheň a výbuchy, se

ve skupině zastavila na silnici – v bezpečné vzdálenosti od granátů, pancéřových pěstí a všeho, co dosud poletovalo ve vzduchu. Několik jednotlivých dobrodruhů se vydalo na cestu, všichni na severozápad, protože pro prchajícího Rusa to byl jediný rozumný směr. Na východě byla přece voda, na jihu zuřila korejská válka, na západě se rozkládala Čína a přímo na severu se nacházelo město, které mělo co nevidět celé shořet. Zbývala cesta přímo na opravdickou, opravdu mrazivou Sibiř. Totéž si však samozřejmě spočítali vojáci, a dřív než skončil den, uprchlíky pochytili a všechny je poslali na věčnost.

Jediné dvě výjimky se jmenovaly Alan a Herbert. Těm se podařilo vylézt na pahorek *jihozápadně* od Vladivostoku. Tam se posadili, aby si trochu odpočinuli a podívali se na tu zkázu.

„Ta světlice teda jela,“ poznamenal Herbert.

„Zafungovala skoro jako atomová bomba,“ souhlasil Alan.

„Co si teď počneme?“ chtěl vědět Herbert, kterému se v mrazu skoro stýskalo po už neexistujícím lágru.

„Teď se, kamaráde, vypravíme do Severní Koreje,“ odpověděl Alan. „A poněvadž poblíž nejsou žádné auta, budeme muset jít pěšky. Aspoň se zahřejem.“

Kirill Afanasjevič Mereckov byl jedním z nejobratnějších a nejdekorovanějších velitelů Rudé armády. Mimo jiné byl hrdinou Sovětského svazu a hned sedmkrát byl vyznamenán Leninovým řádem.

Jako velitel Čtvrté armády úspěšně bojoval proti Němcům u Leningradu, takže obléhání města po devíti stech příšerných dnech skončilo. Není divu, že Mereckov – navrch ke všem ostatním řádům, titulům a medailím – byl jmenován maršálem Sovětského svazu.

Když byl Hitler jednou provždy zatlačen zpátky, Mereckov se vydal vlakem devět tisíc šest set kilometrů na východ. Tady ho potřebovali k vedení první dálnovýchodní fronty, aby vypudili Japonce z Mandžuska. Nikoho nepřekvapilo, že se mu podařilo i to.

Pak válka skončila a sám Mereckov byl unavený. Jelikož v Moskvě na něj nikdo nečekal, zůstal na východě. Skončil za vojenským psacím stolem ve Vladivostoku. Byl to hezký psací stůl. Pravý týk.

Na sklonku zimy roku 1953 mu bylo padesát šest let a v jednom kuse seděl za svým stolem. Odtamtud spravoval sovětskou ne-přítomnost v korejské válce. Jak Mereckov, tak soudruh Stalin považovali za strategicky důležité, aby Sovětský svaz *právě teď* nebojoval přímo proti americkým vojákům. Obě strany sice disponovaly atomovou bombou, ale Američani měli náskok. Všechno mělo svůj čas a tohle byl čas, kdy nebylo záhodno provokovat – což ovšem neznamenal, že by se korejská válka nemohla, nebo dokonce neměla vyhrát.

Ale jelikož Mereckov byl maršál, tu a tam si dovolil trošku zvolnit tempo. Mimo jiné měl u Kraskina, několik hodin na jih od Vladivostoku, loveckou chatu. Navštěvoval ji co nejčastěji, nejradši v zimě. A vůbec nejradši sám. Samozřejmě kromě pobočníka, maršálové přece sami neřídí. Jak by to vypadalo?

Maršál Mereckov a jeho pobočník měli před sebou skoro ještě celou hodinu jízdy z Kraskina do Vladivostoku, když z křivolaké pobřežní silnice poprvé spatřili sloup černého kouře na severu. Co se stalo? Že by něco hořelo?

Bylo to příliš daleko, než aby mělo smysl vyndávat z kufru honosného vozu dalekohled. Maršál Mereckov nařídil plnou parou vpřed a dodal, že pobočník má během dvaceti minut

najít nějaké místo, kde by se dalo zaparkovat a odkud by byl výhled přes záliv. *Co se mohlo stát?* Určitě něco hoří...

Alan s Herbertem si to už drahnou chvíli šinuli po silnici, když se k nim z jihu přiblížila vojensky zelená elegantní poběda. Uprchlíci se schovali za závěj a vůz projel kolem nich. Ale vzápětí zpomalil a necelých padesát metrů od nich zastavil. Vystoupil z něj omedailovaný důstojník a jeho pobočník. Pobočník vyndal z kufru medailistův dalekohled, načež oba auto opustili, aby měli lepší výhled přes záliv, na jehož druhé straně se ještě před chvilkou rozkládal Vladivostok.

Proto nebyl pro Alana a Herberta vůbec žádný problém přikrást se k autu, zabavit medailistovu pistoli a pobočnickovu automatickou karabinu a pak oba upozornit, že mají poněkud smůlu a zrovna se ocitli v obtížné situaci. Či jak to formuloval Alan:

„Pánové, laskavě se svlíkněte.“

Maršál Mereckov byl pobouřen. Takhle nesmí nikdo zacházet s maršálem SSSR, dokonce ani vězni z lágru. To si jako pánové myslí, že on, maršál Kirill Afanasjevič Mereckov, se do Vladivostoku vrátí jenom v podvlíkačkách? Alan odpověděl, že to by byl patrně problém, poněvadž celý Vladivostok co nevidět vyhoří do základů, ale jinak si to s přítelem Herbertem představovali zhruba tak. Pánové můžou samozřejmě výměnou dostat dva černobílé vězeňské mundúry. A čím víc se budou blížit k Vladivostoku – nebo jak by se mělo říkat tomu kouřovému mračnu a ruinám před nimi –, tím jim bude tepleji.

Potom si Alan s Herbertem oblékli čerstvě ukradené uniformy a vězeňské mundúry nechali na hromadě na zemi. Alan mínil, že možná bude nejjednodušší, když bude řídit sám, takže Herbert se stal maršálem a Alan jeho pobočníkem. Herbert za-

ujal místo vedle řidiče, zatímco Alan se posadil za volant. Na rozloučenou Alan poznamenal, že se podle jeho názoru maršál nemusí tvářit tak nazlobeně, protože mu to určitě k ničemu nebude. Navíc brzy přijde jaro a jaro ve Vladivostoku... Ne, tak ne... Nicméně maršála vyzval, aby myslel pozitivně, i když dodal, že je to pochopitelně jeho věc. Pokud chce stůj co stůj štrádovat v podvlíkačkách a dívat se na svět černě, tak prosím.

„Sbohem, pane maršále. A samozřejmě i pane pobočníku,“ pravil Alan.

Maršál neodpověděl, jenom se dál tvářil rozezleně, zatímco Alan obracel pobědu. A pak se s Herbertem vydali na jih.

Příští zastávka Severní Korea.

Na hraničním přechodu mezi Sovětským svazem a Severní Koreou šlo všechno jako po másle. Nejdřív zasalutovali sovětsští pohraničníci, kteří jako by spolkli pravítko, načež totéž udělali pohraničníci severokorejští. Bez jediného slova se sovětskému maršálovi (Herbertovi) a jeho pobočníkovi (Alanovi) otevřely závory. Oddanějšímu ze dvou severokorejských pohraničníků se navíc zaleskly oči při pomýšlení, o jakém osobním nasazení to svědčí. Korea nemůže mít lepšího souseda než Svaz sovětských socialistických republik. Ten maršál jede určitě do Wonsanu zkontrolovat, jestli dodávky materiálu z Vladivostoku dorazí, jak mají, a jestli je s nimi naloženo zamýšleným způsobem.

Ale tak to nebylo. Právě tomuhle maršálovi bylo blaho Severní Koreje úplně ukradené. Není dokonce ani jisté, že věděl, v které zemi se nachází. Byl plně zaneprázdněný pokusy pochopit, jak se v autě otevírá přihrádka na rukavice.

Od námořníků ve vladivostockém přístavu Alan zaslechl, že korejská válka uvízla na mrtvém bodě, že se oba protivníci vrátili každý na svou stranu třicáté osmé rovnoběžky. Sdělil to Herbertovi, který si maloval, že když se někdo chce dostat ze severu na jih, stačí, když se odrazí a skočí (pokud ovšem ta rovnoběžka není moc široká). Hrozilo sice nebezpečí, že během toho skoku bude zastřelen, ale kvůli tomu by se svět nezbořil.

Ted, když jim zbývalo ještě několik desítek kilometrů k demarkační čáře, se však ukázalo, že válka už naplno zuří kolem nich. Ve vzduchu kroužila americká letadla a zdálo se, že budou bombardovat všechno, co uvidí. Alan pochopil, že vojensky zelený luxusní ruský osobní vůz by byl považován za ideální terč, takže opustil hlavní silnici na jih (aniž svého maršála požádal o dovolení) a zamířil na užší silnice ve vnitrozemí, kde se mohli – pokaždé když jim nad hlavou zaburácelo – rychleji a líp schovat.

Alan pokračoval v jízdě jihozápadním směrem, zatímco ho Herbert baval tím, že hlučně probíral maršálovu prkenici, kterou našel ve vnitřní kapse své uniformy. Obsahovala značné množství rublů, ale i informace o tom, jak se maršál jmenuje, a nějaké dopisy. Z těch se dalo vyvodit, čím se zaobíral ve Vladivostoku, dokud se město ještě těšilo zdraví.

„Jestlipak nešéfoval těm vlakovým transportům,“ zauvažoval Herbert.

Alan Herberta za tu úvahu pochválil, připadala mu rozumná. A Herbert se znovu zapýřil. Není tak hloupé říct něco, co není hloupé.

„Mimochodem, myslíš, že se dokážeš naučit nazpaměť jméno maršála Kirilla Afanasjeviče Mereckova?“ zeptal se Alan. „V budoucnu by se to hodilo.“

„Určitě ne,“ odpověděl Herbert.

Když se začalo stmívat, Alan s Herbertem zahnuli na dvůr čehosi, co vypadalo jako prosperující hospodářství. Před prominentní hosty a krásný vůz ihned nastoupil sedlák, jeho žena a dvě děti. Pobočník Alan se jak rusky, tak čínsky omluvil, že se k nim s maršálem veřeli, a zeptal se, jestli by se třeba u nich nenašlo něco k jídlu. Nezůstanou jim nic dlužni, ale platit musí všechno v rublech, nic jiného jim nabídnout nemůžou.

Sedlák a jeho žena nerozuměli ani jedinému slovu z toho, co Alan řekl. Starší syn, kterému bylo kolem dvanácti let, se však ve škole učil rusky a teď to otci přeložil. Uplynulo jen několik vteřin a pobočníka Alana a maršála Herberta rodina pozvala do svého domu.

O čtrnáct hodin později byli Alan s Herbertem připraveni pokračovat v cestě. Předtím absolvovali večeři se sedlákem, jeho ženou a dětmi. Hostitelé jim nabídli vepřové s čili a česnekem a rýží, a k tomu – aleluja! – korejskou rýžovou pálenku. Korejská pálenka sice nechutnala tak jako švédská kořalka, ale po pěti letech a třech nedělích nedobrovolné střízlivosti stačila ažaž.

Po večeři byli jak maršál, tak pobočník ubytováni. Maršál Herbert obsadil velkou ložnici, zatímco matka a otec spali u dětí. Pobočník Alan skončil v kuchyni na zemi.

Ráno se podávala snídaně – zelenina vařená v páře, sušené ovoce a čaj – načež sedlák naplnil nádrž maršálova vozu benzinem, který měl v sudu ve stodole.

Nakonec si sedlák odmítl vzít maršálem nabízený štos rublů, takže maršál na něj zařval německy:

„Koukej si ty peníze vzít, *sedláku zasraná!*“

To sedláka tak vyděsilo, že udělal, co mu Herbert řekl, aniž pochopil, co mu řekl.

Pak Alanovi a Herbertovi všichni přátelsky zamávali a oni

vyrazili dál směrem na jihozápad. Na křivolaké silnici nebyl vůbec žádný provoz, ale v dáli hrozivě duněly bombardéry.

Jak se jejich ekvipáž blížila k Pchjongjangu, Alan dospěl k závěru, že je možná načase začít kout nějaký nový plán – ten starý jim přece už k ničemu moc není. Usoudil, že snažit se dostat do Jižní Koreje z místa, na kterém se nacházeli, je vyloučené.

Místo toho naplánoval, že se budou snažit o schůzku s předsedou vlády Kim Ir-senem. Herbert je přece sovětský maršál, to by snad mělo stačit?

Herbert se omluvil, že se Alanovi plete do plánování, ale nejde mu do hlavy, jaký bude mít setkání s Kim Ir-senem smysl.

Alan odpověděl, že to ještě neví, ale slíbil, že o tom bude přemýšlet. Důvod, který mohl Herbertovi uvést už teď, zněl, že čím blíže se člověk drží vysoce postavených pánů, tím lepší bývá jídlo. I kořalka.

Alan pochopil, že je jen otázkou času, kdy je na silnici někdo zastaví a opravdu zkontroluje. Dokonce ani maršál nejspíš nesmí vjet do hlavního města země, která je ve válce, aniž se ho někdo na něco zeptá. Proto Alan Herberta několik hodin instruoval, co má říct – jedinou větu, ale velmi důležitou. „Jsem maršál Mereckov ze Sovětského svazu, dovedte mě ke svému vůdci!“

Pchjongjang byl v této době chráněn vnějším a vnitřním vojenským okruhem. Ten vnější, dvacet kilometrů od města, tvořila děla protiletectvé obrany a zdvojené silniční hlídky, zatímco vnitřní okruh byla vyložená barikáda, téměř frontová linie, chránící před pozemními útoky. Alan s Herbertem tudíž nejdříve uvízli na jednom z vnějších kontrolních stanovišť, kde

narazili na značně podroušeného severokorejského vojáka s nezajištěným samopalem na prsou. Maršál Herbert pořád dokola opakoval svou jedinou větu a pak řekl:

„Jsem váš vůdce, dovedte mě do... Sovětského svazu.“

Naštěstí voják neuměl rusky, ale zato uměl čínsky. Proto pobočník Alan svému maršálovi tlumočil, takže žádná slova už nechyběla, a navíc byla ve správném pořadí.

Voják měl ovšem v krvi skoro neskutečné množství alkoholu, a tak ho nenapadlo, jaké by měl provést opatření. V každém případě pozval Alana a Herberta do strážnice a pak zavolal kolegovi u závory o dvě stě metrů dál. Načež se posadil do odřeného křesla a z vnitřní kapsy uniformy vyndal láhev rýžové pálenky (ten den už třetí). Lokl si, začal si broukat nějakou melodii a přitom se prázdnýma lesklýma očima díval skrz sovětské hosty kamsi do dále.

Alan nebyl s Herbertovým výkonem před strážným spokojený a uvědomoval si, že pokud Herbert bude dělat maršála, až se sejdou s Kim Ir-senem, budou jak maršál, tak pobočník během několika minut úplně zatčeni. Z okna Alan viděl, jak se blíží druhý strážný. Teď měli naspěch.

„Vyměníme si šaty, Herberte,“ rozhodl Alan.

„Proč?“ divil se Herbert.

„Honem,“ řekl Alan.

A tak se ve spěchu stal z maršála pobočník a z pobočníka maršál. Neskutečně opilý voják přitom těkal pohledem a cosi blekotal korejsky.

Několik vteřin nato do místnosti vstoupil voják číslo dvě, a když uviděl, jakého to mají prominentního hosta, ihned zasalutoval. I voják číslo dvě uměl čínsky. Alan, představující maršála, znovu vyslovil přání setkat se s předsedou vlády Kim Ir-senem. Dřív než voják číslo dvě stihl odpovědět, číslo jedna je přerušilo svým blekotáním.

„Co to říká?“ chtěl vědět maršál Alan.

„Říká, že jste se před chvilkou svlékli donaha a pak že jste se zase oblékli,“ odpověděl po pravdě voják.

„Ten chlast, ten chlast,“ poznamenal Alan a zakroutil hlavou.

Voják číslo dvě vyslovil politování nad kolegovým chováním, a když číslo jedna *trvalo* na tom, že Alan s Herbertem se před chvilkou svlékli a zase oblékli, číslo dvě mu dalo facku a rozkaz, aby už konečně drželo hubu, jinak že půjde za opilství k raportu.

Voják číslo jedna se tedy rozhodl mlčet (a dát si ještě hlt), zatímco číslo dvě několikrát někam telefonovalo a pak korejsky napsalo propustku, podepsalo ji, na dvou místech orazítkovalo a předalo maršálu Alanovi. Načež pravilo:

„Tohle, soudruhu maršále, ukažte při další kontrole. Strážní vás doprovodí k nejbližšímu muži nejbližšího muže předsedy vlády.“

Alan poděkoval, zasalutoval, a postrkuje Herberta před sebou, vrátil se do auta.

„Před chvilkou se z tebe stal pobočník, a tak odtedka budeš muset řídit,“ prohlásil Alan.

„To je zajímavé,“ děl Herbert. „Já jsem neřídil od té doby, co mi švýcarská policie zakázala, abych si ještě někdy sedl za volant.“

„Radši mi už nic neříkej,“ poznamenal Alan.

„Mně dělá hrozný problém pravá a levá strana,“ přiznal Herbert.

„Jak jsem říkal, radši mi už nic neříkej,“ zopakoval Alan.

Cesta pokračovala s Herbertem za volantem a probíhala mnohem líp, než Alan doufal. S propustkou zcela bez problémů dojeli až do města a dál do paláce předsedy vlády.

Tam je přijal nejbližší muž nejbližšího muže a sdělil jim, že nejbližší muž jim ještě tři dny nebude moci poskytnout audi-

enci. Během čekání budou soudruzi ubytovaní v hostinském apartmá paláce. Mimochodem, večere se podává v osm hodin – je to tak v pořádku?

„Tak vidíš, tak vidíš,“ řekl Alan Herbertovi.

Kim Ir-sen se narodil v dubnu roku 1912 v křesťanské rodině, která bydlela na kraji Pchjongjangu. Tato rodina – stejně jako všechny ostatní korejské rodiny – se tehdy nacházela pod japonskou nadvládou. Japonci si s lidmi z kolonie dělali, co chtěli. Pochytali statisíce korejských dívek a žen a udělali z nich sexuální otrokyně potřebných japonských císařských vojáků. Korejské muže násilím verbovali do armády, aby bojovali za císaře, který je mimo jiné nutil přijímat japonská jména a i jinak dělal, co mohl, pro likvidaci korejského jazyka a kultury.

Kim Ir-senův otec byl pokojný lékárník, ale taky hlasitý kritik japonských móresů, čímž Japonce natolik popudil, že se rodina jednoho krásného dne radši odstěhovala na sever, do čínského Mandžuska.

Klid a pohoda však vládly jenom do roku 1931, kdy i tam dorazili japonští vojáci. Kim Ir-senův otec byl tou dobou už po smrti, ale matka syna povzbuzovala, aby se dal k čínským partyzánům, snažícím se vyhnat Japonce z Mandžuska – a následně z Koreje.

Kim Ir-sen udělal ve službách čínských komunistických partyzánů kariéru. Provázela ho pověst energického a odvážného člověka. Byl jmenován velitelem celé divize a bojoval proti Japoncům tak nelítostně, že nakonec v divizi přežil jenom on a několik málo dalších mužů. To se stalo roku 1941, uprostřed světové války, a Kim Ir-sen pak musel uprchnout přes hranice do Sovětského svazu.

Ale kariéru udělal i tam. Vzápětí se stal kapitánem Rudé armády a v ní bojoval až do roku 1945.

Na konci války se Japonsko muselo Koreje vzdát. Kim Ir-sen se vrátil z exilu, teď jako národní hrdina. Zbývalo už jen formálně založit stát – o tom, že si lid přeje Kim Ir-sena za svého velkého vůdce, nebylo sebemenších pochyb.

Ale vítězové války, Sovětský svaz a USA, si Koreu rozdělili na zájmové sféry. A USA byly toho názoru, že celému poloostrovu nemůže vládnout *jasný komunista*. Proto tam letadlem dopravily vlastního šéfa státu, exilového Korejce, a umístili ho na jih. Kim Ir-sen se musel spokojit se severní částí, jenže on se s ní nespokojil. Místo toho vyvolal korejskou válku. Když dokázal vyhnat Japonce, tak přece dokáže vyhnat i Američany a jejich doprovod z OSN.

Kim Ir-Sen tedy nejdřív sloužil Číně a Sovětskému svazu. A teď bojoval za vlastní věc. Během dramatické životní cesty se totiž mimo jiné naučil *nedůvěřovat nikomu jinému než sám sobě*.

Z tohohle pravidla byl ochoten udělat jedinou výjimku. A tu výjimku jmenoval svým nejbližším mužem.

Ten, kdo se chtěl sejít s předsedou vlády Kim Ir-Senem, musel tudíž nejdřív požádat o schůzku s jeho synem.

S Kim Čong-ilem.

Kterému bylo jedenáct let.

„Návštěvy nech vždycky nejmíň dvaasedmdesát hodin čekat a teprve pak je přijmi. Tím si, synu, udržíš autoritu,“ instruoval ho Kim Ir-Sen.

„Myslím, že ti, tati, rozumím,“ zalhal Kim Čong-il, načež si vzal slovník a vyhledal v něm slovo, kterému nerozuměl.

Tři dny čekání Alanovi a Herbertovi nevadily, poněvadž v premiérově paláci bylo dobré jídlo a měkké postele. Americké bombardéry se navíc k Pchjongjangu přiblížily jen málokdy, protože se mohly zaměřit na jednodušší cíle.

Nakonec ovšem nastal den D. Pro Alana přišel nejbližší muž nejbližšího muže předsedy vlády, který ho palácovými chodbami doprovodil do kanceláře nejbližšího muže. Na to, že nejbližší muž je spíš ještě chlapec, byl Alan připravený.

„Jsem syn předsedy vlády Kim Čong-il,“ řekl Kim Čong-il.
„A jsem tátův nejbližší muž.“

Kim Čong-il napřáhl k maršálovi ručku, a i když mu celá zmizela v Alanově tlapě, rezolutně ji stiskl.

„A já jsem maršál Kirill Afanasjevič Mereckov,“ řekl Alan.
„Děkuju vám, mladej pane Kime, že jste mě mohl přijmout. Dovolíte mi, abych přednesl svou záležitost?“

Kim Čong-il mu to dovolil, a tak Alan pokračoval v lhaní: maršál, jak asi mladý pan Kim pochopil, má pro předsedu vlády poselství přímo od soudruha Stalina z Moskvy. Jelikož existuje podezření, že USA – ty kapitalistické hyeny – infiltrovaly sovětský komunikační systém (pokud mladý pán Kim promine, maršál nebude zacházet do větších detailů), soudruh Stalin rozhodl, aby jeho poselství bylo doručeno takto přímo. A tento čestný úkol připadl maršálovi a jeho pobočníkovi (kte-rého maršál pro jistotu nechal v jeho pokoji).

Kim Čong-il obdařil maršála Alana podezřívavým pohledem. Prohlásil, jako by četl z knihy, že jeho úkolem je za každou cenu tatínka chránit. K tomuto úkolu patří nikomu nedůvěřovat. Vysvětlil, že to ho naučil právě tatínek. Proto nepřichází v úvahu, že by maršála pustil k tatínkovi předsedovi vlády dřív, než si jeho informace ověří u Sovětů. Zkrátka a dobře, Kim Čong-il hodlal zavolat do Moskvy a zeptat se, jestli maršála opravdu vyslal strejda Stalin, nebo ne.

Takový vývoj událostí si Alan nepřál. Avšak byl, kde byl, a nemohl dělat nic jiného než se snažit rozhovoru se Stalinem zabránit.

„Nesluší se samozřejmě, aby vám prostej maršál odporoval, ale přesto si dovolím poznámku, že by se možná k ověřování neměl používat telefon, pokud je pravda, že se nemá používat.“

Mladý pan Kim vzal to, co mu řekl maršál Alan, v úvahu. V hlavě mu však zněla otcova slova. *Synu, nikomu nedůvěřuj.* Nakonec chlapec našel řešení. Sice strejdovi Stalinovi zavolá, ale bude mluvit v *kódech*. Mladý pan Kim se se strejdou Stalinem už několikrát setkal a strejda Stalin mu vždycky říkal „malý revolucionář“.

„Tak já strejdovi Stalinovi zavolám, představím se jako *malý revolucionář* a pak se zeptám, jestli k tatínkovi poslal někoho na návštěvu. Tak toho myslím moc neprozradíme, i kdyby nás odposlouchávali Američani. Co myslíte, soudruhu maršále?“

Maršál myslel, že kluk má za ušima. Kolik mu může být let? Deset? Alan sám záhy dospěl. Když mu bylo tolik jako Kim Čong-ilovi, nosil už v továrně Nitroglycerin, a. s. ve Flenu ostošest dynamit. Dále Alan myslel, že to teď možná špatně dopadne, ale to nemohl říct. No jo, všechno je tak, jak je, a tak dále.

„Myslím, mladej pane Kime, že jste velmi chytrej kluk a daleko to dotáhnete,“ odpověděl Alan a zbytek ponechal osudu.

„Jo, chci po tátovi zdědit jeho zaměstnání, takže v tom máte, soudruhu maršále, asi pravdu. Ale teď si dejte šálek čaje a já zatím zavolám strejdovi Stalinovi.“

Mladý pan Kim popošel k hnědému psacímu stolu v rohu místnosti a Alan si zatím nalil čaj a uvažoval, jestli se nemá pokusit skočit z okna. Ale tenhle nápad ihned zavrhl. Jednak se nacházeli ve čtvrtém patře, jednak nemohl opustit kamaráda. Herbert by z okna skočil víc než rád (kdyby si troufl), jenže teď tady přece nebyl.

Zničehonic přerušil Alanovy myšlenky mladý pan Kim, který propukl v pláč. Položil sluchátko, vyřítit se k Alanovi a uprostřed pláče zasténal:

„Strejda Stalin je mrtvý! Strejda Stalin je mrtvý!“

Alan si pomyslel, že to snad není ani možné, mít takovou kliku, a pak řekl:

„No tak, no tak, mladej pane Kime. Pojdte se, mladej pane Kime, pomazlit se strejdou maršálem. No tak, no tak...“

Když se mladý pan Kim jakžtakž utěšil, nebyl už takový rozumbrada. Vypadalo to, jako kdyby už nedokázal být dál dospělý. S plným nosem vzlykl, že strejda Stalin dostal před několika dny mrtvici a podle *tety Stalinové* (říkal jí tak) umřel těsně předtím, než mladý pan Kim zavolal.

Zatímco mladý pan Kim dosud seděl Alanovi na klíně, Alan mu procítěně líčil světlou vzpomínku na své poslední setkání se soudruhem Stalinem. Společně slavnostně povečeřeli a vládla taková skvělá nálada, jaká může vládnout jenom mezi opravdovými přáteli. Ještě než se večer nachýlil, soudruh Stalin zatančil a zazpíval. Alan teď zabroukal gruzínskou lidovou píseň, se kterou Stalin tenkrát vystoupil těsně předtím, než mu přeskočilo, a mladý pan Kim tu píseň poznal! Strejda Stalin s ní vystoupil i před ním. Tím – pokud ne už dřív – byly všechny pochybnosti rozptýleny. Strejda maršál je zjevně tím, za koho se vydává. Mladý pan Kim zařídí, aby ho tatínek předseda vlády přijal hned zítra. Ale teď se chce ještě jednou pomazlit...

Předseda vlády neřídil svou půlku země ze sousední kanceláře. Tím by se vystavoval příliš velkému nebezpečí. Kdepak, pokud se Alan a Herbert chtěli setkat s Kim Ir-senem, museli

podstoupit delší cestu, kterou z bezpečnostních důvodů absolvovali v samohybném dělu SU-122, poněvadž je doprovázel premiérův nejbližší muž, jakož i syn.

Jízda to nebyla ani trošku pohodlná, to přece není primárním účelem samohybných děl. Cestou měl Alan dost času na přemýšlení o dvou ne zcela nedůležitých věcech. Tou první bylo, co Kim Ir-senovi řekne, a tou druhou, k čemu by to podle jeho představ mělo vést.

Nejbližšímu muži a synovi předsedy vlády Alan přece namluvil, že přináší důležité poselství od soudruha Stalina, což proběhlo nečekaně snadno. Falešný maršál si teď mohl vymyslet cokoli – Stalin byl už přece jenom příliš mrtvý na to, aby to dementoval. A tak měl Alan v úmyslu Kim Ir-senovi sdělit, že se mu Stalin rozhodl darovat dvě stě tanků na podporu komunistického boje v Koreji. Nebo tři sta. Čím víc, tím bude samozřejmě předseda vlády radši.

To druhé už bylo zapeklitéjší. Alan neměl zvlášť velkou chuť vrátit se, až to s Kim Ir-senem vyřídí, do Sovětského svazu. Ale přimět severokorejského vůdce, aby jim místo toho pomohl dostat se do Jižní Koreje, nebude nic snadného. A setrvávat v blízkosti Kim Ir-sena bude tím nezdravější, čím déle se nebudou objevovat slíbené tanky.

Může být alternativou *Čína*? Dokud Alan s Herbertem nosili černobílé vězeňské mundúry, zněla odpověď ne, ty teď však už na sobě neměli. Když se z Alana stal sovětský maršál, obrovský soused Koreje se možná proměnil z hrozby v slib. Zvlášť když Alan z Kim Ir-sena vymámí nějaký hezký doporučující dopis.

Takže příští zastávka *Čína*. A pak holt bude tak, jak bude. Pokud ho cestou nenapadne nic lepšího, vždycky může znovu přeběhnout Himálaj.

Alan usoudil, že už se dost nadumal. Kim Ir-sen nejdřív

dostane tři sta tanků, nebo čtyři sta, není přece důvod lakotit. Potom falešný maršál předsedu vlády pokorně poprosí, aby mu pomohl sehnat dopravní prostředek a vízum do Číny, protože má i nějaké řízení s Mao Ce-tungem. Alan byl se svým plánem spokojený.

Pancéřové samohybné dělo s cestujícími Alanem, Herbertem a mladým Kim Čong-ilem navečer vjelo do něčeho, co Alanovi připadalo jako vojenské zařízení.

„Myslíš, že můžeme být v Jižní Koreji?“ zeptal se Herbert s nadějí v hlase.

„Jestli je na celý zemi nějaký místo, kam se Kim Ir-sen nezašil, tak je to Jižní Korea,“ odpověděl Alan.

„No jo, jasně... jen jsem si myslel... no, vlastně ani ne,“ řekl Herbert.

Pak se desetikolové pásové vozidlo s trhnutím zastavilo. Všichni tři cestující vylezli na pevnou zem. Ocitli se na vojenském letišti – stáli před čímisi, co snad byla štábní budova.

Mladý pan Kim podržel Alanovi a Herbertovi vchodové dveře, načež kolem obou cizinců procupital a podržel jim i další dveře. Tak celá trojice vešla do svatyně. Vevnitř se nacházel velký psací stůl se spoustou rozházených papírů, za ním stěna s mapou Koreje a vpravo sedací souprava. Na jedné pohovce seděl předseda vlády Kim Ir-sen a na druhé jeho host. Před stěnou na protější straně navíc stáli v pozoru dva vojáci ozbrojení samopalem.

„Dobrý večer, soudruhu předsedo vlády,“ pozdravil Alan. „Jsem maršál Kirill Afanasjevič Mereckov ze Sovětského svazu.“

„To nejsi ani náhodou,“ opáčil klidně Kim Ir-sen. „Já maršála Mereckova velmi dobře znám.“

„Ajajaj,“ pravil Alan.

Vojáci ihned přerušili svůj pozor a namířili zbraně na falešného maršála a pravděpodobně stejně falešného pobočníka. Kim Ir-sen dosud zachovával klid, ale jeho syna se zmocnila kombinace pláče a vzteku. Možná právě v tomhle okamžiku zmizely poslední zlomky jeho dětství. *Nikomu nedůvěřuj!* A on přesto vlezl do náruče falešnému maršálovi. *Nikomu nedůvěřuj!* Už nikdy, nikdy nebude nikomu důvěřovat.

„Zemřeš!“ zakřičel v slzách na Alana. „A ty taky!“ řekl Herbertovi.

„Ano, zemřete,“ souhlasil Kim Ir-sen svým stále klidným způsobem. „Ale nejdřív zjistíme, kdo vás poslal.“

Tohle nevypadá dobře, pomyslel si Alan.

Tohle vypadá dobře, pomyslel si Herbert.

Opravdický maršál Kirill Afanasjevič Mereckov nemohl se svým pobočníkem dělat nic jiného než se pěšky pustit k tomu, co snad zbylo z Vladivostoku.

Po několika hodinách dorazili k jednomu ze stanových táborů, které u zničeného města postavila Rudá armáda. Tam byl maršál nejdřív vystaven ještě většímu ponížení, když ho podezřívali, že je uprchlý vězeň, který si to rozmyslel. Vzápětí byl však poznán a bylo o něj postaráno tak, jak vyžadovalo jeho postavení.

Maršál Mereckov se jen jednou v životě nepomstil za utrpenou křivdu. To když ho Stalinův nejbližší muž Berija nechal pronic zanic zatknout a mučit. Nechal by ho určitě i zemřít, kdyby ho nezachránil sám Stalin. Mereckov se možná měl potom s Berijou pustit do boje, ale bylo třeba vyhrát světovou válku a Berija byl přece jenom příliš silný protivník. Proto to musel Mereckov nechat plavat. Řekl si však, že se už nikdy

nenechá znovu ponížit. Takže mu nezbývalo než najít a zneškodnit oba muže, kteří maršálovi a jeho pobočníkovi ukradli jak auto, tak uniformy.

Mereckov je nemohl začít honit okamžitě, protože mu chyběla maršálská uniforma. Taky nebylo nic snadného najít v některém stanovém táboře krejčího, a když se to přece jen podařilo, zbývalo něco tak triviálního jako sehnat jehlu a nit. Všechna vladvostocká krejčovství přece přestala spolu se samotným městem existovat.

Po třech dnech byla maršálská uniforma v každém případě ušitá. Ovšem bez medailí, z těch těžil falešný maršál. Ale Mereckov nemohl připustit, aby mu to zabránilo v uskutečnění jeho úmyslu, jinak by přece prohrál bitvu.

Maršál Mereckov si po určitých potížích (většina vojenských vozidel přece shořela) vyzvedl novou pobědu a pět dní poté, co začala celá mizérie, vyrazil za svítání s pobočníkem na jih.

Na hranicích se Severní Koreou se potvrdilo jeho podezření. Nějaký maršál, úplně stejný jako on, překročil v pobědě, podobné, jako má on, hranice a jel dál na jih. Víc toho pohraničníci nevěděli.

Maršál Mereckov dospěl ke stejnému závěru jako o pět dní dřív Alan, to jest že pokračovat směrem k frontě by byla sebevražda. Proto odbočil na Pchjongjang a po několika hodinách mu bylo jasné, že udělal správně. Od stráže na vnějším okruhu se dozvěděl, že jistý maršál Mereckov s pobočníkem žádal o schůzku s předsedou vlády Kim Ir-senem a byl přijat nejbližším mužem premiérova nejbližšího muže. Pak se oba strážní začali hádat. Kdyby maršál Mereckov uměl korejsky, pochopil by, že jeden strážný tvrdí, že na těch dvou bylo něco divného a že si *určitě* vyměnili šaty, kdežto jeho kolega mu říká, že kdyby někdy dokázal být po desáté hodině ráno střízlivý, bylo by na něj možná spolehnutí. Potom se strážný

číslo jedna a strážný číslo dvě navzájem označili za pitomce, zatímco maršál Mereckov s pobočníkem pokračovali v cestě do Pchjongjangu.

Skutečný maršál Mereckov se ještě toho dne po obědě setkal s nejbližším mužem premiérova nejbližšího muže. S veškerou autoritou, jakou dovede zmobilizovat jenom opravdický maršál, ihned nejbližšího muže nejbližšího muže přesvědčil, že jak předsedovi vlády, tak jeho synovi hrozí bezprostřední smrtelné nebezpečí, a proto mu musí bez meškání ukázat cestu do premiérova hlavního stanu. Jelikož nesměli ztrácet čas, použili k přepravě maršálovu pobědu, vozidlo, které jelo určitě čtyřikrát rychleji než pancéřové samohybné dělo, v němž cestovali Kim Čong-il a ti zločinci.

„Takže,“ pravil Kim Ir-sen povýšeně, ale se zájmem. „Co jste zač, kdo vás poslal a co jste tím svým podvůdkem sledovali?“

Dřív než Alan stačil odpovědět, rozletěly se dveře a dovnitř vtrhl opravdový maršál Mereckov a křičel, že se chystá atentát a ti dva muži uprostřed místnosti jsou zločinci a vězni.

Na vteřinu bylo pro oba vojáky se samopalem těch maršálů a pobočníků trochu moc. Jakmile však předseda vlády nepřímou potvrdil, že nový maršál je ten opravdový, mohli se vojáci znovu zaměřit na podvodníky.

„Jen klid, drahý Kirille Afanasjeviči,“ řekl Kim Ir-sen. „Situace je pod kontrolou.“

„Zemřeš,“ vyhrkl rozčilený maršál Mereckov, když spatřil Alana v maršálské uniformě, se všemi medailemi na prsou.

„No jo, říkají to,“ připustil Alan. „Nejdřív to řekl tady mladý Kim, pak předseda vlády a teď vy, pane maršále. Jedinej, kdo ještě nežádal mou smrt, jste vy,“ dodal Alan a obrátil se

k premiérovu hostu. „Nevím, kdo jste, ale asi nemůžu moc doufat, že byste v týhle záležitosti měl jinej názor?“

„To tedy nemám,“ usmál se host. „Já jsem Mao Ce-tung, vůdce Čínské lidové republiky, a můžu říct tolik, že nechovám žádnou přehnanou shovívavost k někomu, kdo chce ublížit mému příteli Kim Ir-senovi.“

„Mao Ce-tung!“ zvolal Alan. „Jaká to čest! I když mě hned teď sprovedíte ze světa, nezapomeňte ode mě pozdravovat svou krásnou paní.“

„Vy znáte mou ženu?“ zeptal se Mao Ce-tung překvapeně.

„Jo, pokud jste ovšem v poslední době ženu neměnil. Dřív jste to přece měl ve zvyku. S Ťiang Čching jsem se seznámil před několika letama v S'-čchuanu. Spolu s jedním mladým klukem, A-mingem, jsme toho dost nachodili v tamějších horách.“

„Vy jste *Alan Karlsson*?“ otázal se Mao Ce-tung udiveně. „*Zachránce mé ženy*?“

Herbert Einstein moc nerozuměl, ale teď pochopil, že přítel Alan má zřejmě devět životů a jejich jistá smrt se teď mění v cosi jiného. Zase! To se nesmí stát! Herbert teď jednal v šoku.

„Utíkám, utíkám, střílejte, střílejte!“ zakřičel a vyrazil přes celou místnost, popletl si dveře a přistál v šatníku, kde se hned skácel na mop a kbelík.

„Ten tvůj kamarád...“ pravil Mao Ce-tung. „To asi nebude žádný Einstein.“

„To neříkejte,“ namítl Alan. „To neříkejte.“

To, že se Mao Ce-tung náhodou nacházel v oné místnosti, nebylo nic tak divného, poněvadž Kim Ir-sen si zřídil hlavní stan v čínském Mandžusku, hned u Šen-jangu v provincii

Liao-ning, zhruba pět set kilometrů severozápadně od severokorejského Pchjongjangu. Maovi se v tomhle kraji líbilo, těšil se tam možná historicky nejsilnější podpoře. A se severokorejským přítelem se rád stýkal.

Ať tak či onak, trvalo hezkou chvíli, než se vyřešilo všechno, co se vyřešit mělo, a všem, kdo si přáli Alanovu hlavu na míse, se to podařilo rozmluvit.

Jako první mu ruku na usmířenou podal maršál Mereckov. Alan Karlsson se přece stal, stejně jako on sám, obětí šílenství maršála Beriji (Alan pro jistotu vynechal nepodstatný detail, že Vladivostok vypálil on). A když Alan navrhl, že si s maršálem vymění sako uniformy, aby maršál dostal zpátky svoje medaile, z maršála vyprchal veškerý hněv.

Ani Kim Ir-senovi se nezdálo, že má důvod se zlobit. Alan přece nikdy neměl v úmyslu mu nějak ublížit. Premiérovou jedinou starostí bylo, že si jeho syn připadal podvedený.

Mladý Kim plakal, bez ustání křičel a dál požadoval Alanovu okamžitou a pokud možno brutální smrt. Nakonec si už Kim Ir-sen se synem nevěděl rady – dal mu přes ucho a přikázal, aby okamžitě zmlkl, jinak dostane ještě jednou.

Alan a maršál Mereckov byli vybídnuti, aby se posadili na Kim Ir-senovu pohovku, kde se k nim připojil i skleslý Herbert Einstein – poté, co se vymotal ze šatníku.

Alanova totožnost se definitivně potvrdila, když do místnosti povolali Mao Ce-tungova dvacetiletého šéfkuchaře. Alan a A-ming se dlouho objímali, načež Mao poslal A-minga zpátky do kuchyně, aby udělal nudle.

Mao Ce-tungova vděčnost za to, že Alan zachránil Ťiang Čching život, neznala hranic. Čínský vůdce prohlásil, že je připraven Alanovi a jeho kamarádovi s čímkoli pomoci, neexistují žádná omezení. To zahrnuje pobyt v Číně, kde Mao Ce-tung

Alanovi, ale i jeho kamarádovi zařídí pohodlný život na vysoké noze.

Alan však odpověděl, ať pan Mao promine, ale on má zrovna teď komunismu plné zuby a touží si oddechnout někde, kde člověk může dostat Coca-Colu s vodkou bez příslušné politické přednášky.

Mao odpověděl, že mu to sice prominout může, ale pan Karlsson by si neměl dělat příliš velké naděje, že se mu v budoucnu podaří zůstat stát stranou. Komunismus totiž slaví všude úspěchy a nepotrvá dlouho a dobude celý svět.

Načež se Alan otázel, jestli by mu někdo z pánů mohl poradit, kde si komunismus podle jejich názoru dá se svým vítězným tažením nejvíc načas. Zároveň by to mělo být místo, kde svítí slunce, kde jsou bílé pláže a kde člověku do skleničky nalejou něco jiného než indonéský zelený banánový likér.

„Vím jistě, že toužím po dovolený,“ dodal Alan. „Nikdy jsem totiž žádnou neměl.“

Mao Ce-tung, Kim Ir-sen a maršál Mereckov dali hlavy dohromady a celou věc mezi sebou probrali. Padl návrh na karibský ostrov Kubu, něco kapitalističtějšího než právě ten si pánové těžko dokázali představit. Alan poděkoval za tip, ale namítl, že Karibik je strašně daleko. Navíc si zrovna uvědomil, že nemá peníze ani pas, takže bude muset jít s laťkou trošku níž.

Pokud jde o pas a peníze, nemusí si pan Karlsson dělat starosti, ujistil ho Mao Ce-tung. Slíbil, že jemu i jeho příteli opatří falešné doklady, aby se mohli vydat tam, kam chtějí. Taky jim dodá *strašnou spoustu dolarů*, těch má totiž nadbytek, jsou to peníze, které americký prezident Truman poslal Kuomintangu a které Kuomintang v samém spěchu zapomněl, když utíkal na Tchaj-wan. Ale Karibik leží přece jenom na druhé straně zeměkoule, takže by to měli ještě jednou promyslet.

Zatímco tři arcikomunisti pokračovali v kreativní diskusi na

téma, kam by se měl ten, kdo je alergický na jejich ideologii, vydat na dovolenou, Alan tiše děkoval Harrymu Trumanovi za peněžní pomoc.

Padl návrh na Filipíny, ale ty všem připadaly, čistě politicky, příliš nestabilní. Nakonec Mao navrhl Bali. Alan se přece rozčiloval kvůli indonéskému banánovému likéru, a tak si Mao vzpomněl právě na Indonésii. Ta taky nebyla komunistická, i když tam komunismus už číhal – stejně jako všude jinde, snad s výjimkou Kuby. Ale že na Bali mají i něco jiného než banánový likér, tím si byl předseda Mao jist.

„Tak teda Bali,“ souhlasil Alan. „Pojedeš se mnou, Herbert?“

Herbert Einstein se zvolna smířoval s představou, že bude ještě chvíli žít. Rezignovaně přikývl. Ano, pojede s Alanem. Co jiného může dělat?

Středa 11. května – středa 25. května 2005

Všechny hledané osoby i domnělý nebožtík se na Klockaregärdu úspěšně drželi z dohledu ostatních lidí. Usedlost se nacházela dvě stě metrů od silnice a viděno odtamtud stály obytná budova a stodola v řadě a tvořily chráněný prostor, který mohla využívat například Soňa. Procházela se mezi stodolou a lesíkem, aniž ji z kolem projíždějících aut někdo zahlédl.

Život na usedlosti byl v podstatě velmi příjemný. Benny Štikovi pravidelně převazoval ránu a s mírou a rozumem mu dával léky. Buster měl rád otevřené výhledy na Västgötalandskou rovinu a Soně, pokud nemusela hladovět a panička ji obdařila sem tam nějakým tím přívětivým slovem, se líbilo kdekoli. V poslední době s nimi navíc pobýval ten starý děda a to se slovníci zamlouvalo ještě víc.

Bennymu a Krásce pořád, bez ohledu na počasí, svítlo slunce, a kdyby nebyli tak strašně hledaní, asi by do toho hned praštili. Ve zralém věku člověk snáz pozná, kdy je to to pravé.

Současně se z Bennyho a Bosseho stávali lepší bratři, než byli kdy předtím. Když se Bennymu podařilo Bossemu vysvětlit

lit, že je dospělý, ačkoli místo kořalky pije ovocnou šťávu, šlo všechno mnohem lehčeji. Na Bosseho taky udělalo dojem, co všechno Benny umí. Studovat na vysoké škole možná přece jenom není hloupost a ztráta času. Bossemu připadalo, že se z mladšího brášky stal skoro starší bratr, a měl z toho dobrý pocit.

Alan na sebe moc neupozorňoval. Přes den sedával v houpací síti – i teď, když začalo být spíš tak, jak má ve Švédsku v květnu být. Občas si k němu na kus řeči přisedl Štika.

V jednom z rozhovorů, které spolu Alan a Štika vedli, vyšlo najevo, že mají společnou představu o *nirváně*. Oba se domnívali, že nejvyšší harmonii lze zažít na lehátku pod slunečníkem někde, kde je slunečné a teplé podnebí a personál podává různé druhy chlazených nápojů. Alan Štikovi líčil, jak nádherně se kdysi měl na Bali, když si užíval dovolené za peníze, které dostal od Mao Ce-tunga.

Ale když přišla řeč na to, co by měli mít ve skleničce, Alan se se Štikou neshodl. Stařík chtěl vodu s kolou. Při slavnostnějších příležitostech si místo toho dokázal představit vodu s vodkou. Naproti tomu Štika Gerdin dával přednost trochu veselejším barvám. Vůbec nejradši měl něco oranžového, co přechází do žluté, asi tak jako západ slunce. A uprostřed musí být parapíčko. Alanovi vrtalo hlavou, k čemu sakra Štikovi bude paraple. To se přece nedá pít. Štika odpověděl, že Alan bezpochyby viděl kus světa a o leccčems toho určitě ví mnohem víc než obyčejný recidivista ze Stockholmu, ale téhle věci zjevně nerozumí.

A tak se dál ještě chvíli na téma nirvány popichovali. Jeden byl zhruba dvakrát starší než ten druhý a druhý dvakrát větší než ten první, ale vycházeli spolu dobře.

Dny a týdny plynuly a pro novináře bylo čím dál těžší udr-

žovat příběh pravděpodobného trojnásobného vraha a jeho pomocníků při životě. Televize a deníky o nich přestaly přinášet zprávy už po několika dnech, podle starobylé defenzivní zásady, že když nemáme co říct, nic neříkáme.

Večerníky vydržely déle. Když neměly co říct, mohly alespoň pořizovat interview a citovat někoho, komu nedošlo, že taky nemá co říct. Expres zavrhl nápad spekulovat pomocí tarotových karet o tom, kde se Alan zrovna nachází. Místo toho přestal zatím o Alanu Karlssonovi psát. Jak se říká: *Chutě do dalších sraček*. Tím se myslelo, že se najde něco jiného, co by mohlo zaujmout národ. V nejhorším případě vždycky zafungují odtučňovací kúry.

Média tedy nechávala záhadu stoletého staříka upadnout v zapomnění – s jednou výjimkou. Eskilstunský kurýr průběžně informoval o různých místních událostech spjatých s Karlssonovým zmizením, například o tom, že v pokladně autobusového nádraží v Malmköpingu byly nainstalovány bezpečnostní dveře proti budoucím přepadům. A že sestra Alice v domově důchodců rozhodla, že Alan Karlsson pozbyl práva na svůj pokoj. Převeźme ho někdo jiný, někdo, kdo „si bude víc vážit péče a vřelosti zaměstnanců“.

V souvislosti s každým článkem se stručně zopakoval výčet všech událostí, které podle názoru policie odstartovala skutečnost, že Alan Karlsson vylezl z okna svého pokoje v domově důchodců v Malmköpingu.

Odpovědným vydavatelem Eskilstunského kurýra byl ovšem starý páprda s beznadějně staromódním názorem, že jako občané jsme nevinní, dokud se neprokáže opak. Proto v redakci byli opatrní, pokud šlo o zveřejňování jmen osob zapletených do případu. Alan Karlsson byl samozřejmě i v Kurýrovi Alan Karlsson, ale o Juliu Jonssonovi se psalo jako o „sedmašede-

sátiletém muži“ a o Bennym Ljungbergovi jako o „vedoucím stánku s občerstvením“.

Následkem toho komisaři Aronssonovi jednoho dne zavolal do kanceláře rozzlobený pán. Řekl, že chce zůstat v anonymitě, ale intenzivně cítí, že má rozhodující tip, co se týče toho zmi-zelého a z vraždy podezřelého Alana Karlssona.

Komisař Aronsson odpověděl, že rozhodující tip je přesně to, co potřebuje, a v anonymitě ať si dotyčný klidně zůstane.

Muž četl poslední měsíc všechny články v Eskilstunském kurýru a důkladně přemýšlel o tom, co se stalo. Připustil, že nemá k dispozici ani zdaleka tolik informací jako komisař, ale podle toho, co se dočetl, se mu zdá, že policie dostatečně ne-prověřila toho cizince.

„Jsem si jistej, že to je ten skutečnej lump,“ pravil muž v anonymitě.

„Cizinec?“ podivil se komisař Aronsson.

„Jo, jestli se jmenuje Ibrahím, nebo Mohamed, to nevím, poněvadž v novinách o něm jemnocitně píšou jako o *vedoucím stánku s občerstvením*, jako kdyby nám nedošlo, že je to Turek, Arab, muslim nebo něco podobného. Stánek s občerstvením si přece neotevře žádněj Švéd. Zvlášť ne v Åkers Styckebruku. To přece může fungovat, jen když je člověk cizinec a neplatí daně.“

„Vida,“ poznamenal Aronsson. „To je spousta věcí najednou. Ale člověk může být zároveň jak Turek, tak muslim nebo taky Arab a muslim, to je dokonce pravděpodobné. To jen tak pro pořádek...“

„Tak on je to Turek i muslim? Tím hůř! Pořádně si ho pro-věřte! Jeho i jeho zatracenou rodinu. Má tu nejspíš stovku příbuzných a všichni jsou na sociálních dávkách.“

„Stovku ne,“ namítl komisař. „Jediný příbuzný, kterého má, je jeho bratr...“

A tehdy začala komisaři Aronssonovi v mozku klíčit

myšlenka. Před několika týdny si přece objednal zprávu o příbuzných Alana Karlssona, Julia Jonssona a Bennyho Ljungberga. Doufal, že se objeví nějaká – pokud možno zrzavá – sestra, sestřenice, dcera nebo vnučka, která bydlí ve Smålandu. To bylo předtím, než identifikovali Gunilu Björklundovou. Výsledek byl hubený. Objevilo se jediné jméno, v té době naprosto irrelevantní. Ale teď už je třeba relevantní? Benny Ljungberg měl totiž u Falköpingu bratra. *Tak tam se zašili?*

Komisařovy myšlenkové pochody přerušil volající anonym.

„A kde má ten bratr stánek? Jaký platí daně? Jezděj si sem a vražděj naši krásnou švédskou mládež, to masivní přistěhovalectví musí už jednou skončit! Slyšíte?“

Aronsson odpověděl, že slyší a za poskytnutý tip děkuje, i když se vedoucí stánku s občerstvením v tomhle případě jmenuje *Ljungberg* a je Švéd jako poleno, takže ani Turek, ani Arab. Jestli je Ljungberg muslim, nebo ne, to Aronsson říct nedokázal. Ani ho to nezajímalo.

Muž v telefonu prohlásil, že v komisařově lživé odpovědi tuší znevažující tón a poznává sociálnědemokratický postoj.

„Nás je spousta a bude nás pořád víc, uvidíte to ve volbách napřesrok,“ odříkával anonym.

Komisař Aronsson se obával, že v té poslední věci má anonym pravdu. To nejhorší, co můžou udělat rozumní a jakžtakž osvícení lidi jako sám komisař, je poslat takové jako ten anonym do háje a praštit sluchátkem. Místo toho je třeba *debatovat*.

Pomyslel si komisař, načež poslal anonyma do háje a praštil sluchátkem.

Aronsson zatelefonoval státnímu zástupci Ranelidovi, že se – s jeho dovolením – hodlá druhý den ráno vydat do Västergötlandu, aby prověřil čerstvý tip týkající se případu stoletého staříka a jeho kumpánů (usoudil, že mu nemusí říkat, že o exis-

tenci bratra Bennyho Ljungberga ví už několik týdnů). Státní zástupce Ranelid popřál Aronssonovi hodně štěstí a znovu pocítil vzrušení při představě, že se záhy připojí k exkluzivní skupině státních zástupců, kterým se podařilo dosáhnout odsouzení obžalovaného za vraždu nebo zabití (nebo alespoň za napomáhání jednomu či druhému), ačkoli se nenašlo tělo mrtvého. Navíc to bude poprvé v dějinách zločinu, kdy do toho bude zapletená víc než jedna oběť. Nejdříve se samozřejmě musí Karlsson a jeho parta vynořit. Ale to je jenom otázka času. Třeba na ně Aronsson narazí hned zítra.

Bylo už skoro pět hodin, státnímu zástupci padla, a tak si balil věci, tiše si pohvizdoval a hlavou se mu honily myšlenky. Neměl by o tom případu napsat knihu? *Největší vítězství spravedlnosti*. Mohla by se tak jmenovat? Nezní to moc nabubřele? *Velké vítězství spravedlnosti*. To je lepší. A pokornější. Koreponduje to s autorovou osobností.

KAPITOLA 20.

1953–1968

Mao Ce-tung vybavil Alana a Herberta falešnými britskými pasy (bůhvíjak se mu to podařilo). Potom se oba bývalí vězni gulagu letecky přepravili ze Šen-jangu přes Šanghaj, Hongkong a Malajsii, a než se nadáli, seděli pod slunečníkem na bělostné pláži, pouhých několik metrů od Indického oceánu.

Všechno by bylo naprosto dokonalé, kdyby ovšem jejich vstřícná servírka vždycky všechno nepopletla. Ať si Alan a Herbert objednali k pití cokoli, pokaždé očividně dostali něco jiného. Pokud ovšem vůbec něco dostali, servírka totiž občas na pláži zabloudila. Poslední kapkou pro Alana bylo, že si objednal vodku s Coca-Colou („trochu víc vodky než koly“), a dostal – pisang ambon, strašně, ale strašně zelený banánový likér.

„Tak teď už toho bylo dost,“ pravil Alan a chtěl zajít za ředitelem hotelu a požádat ho, aby jim přidělil jinou servírku.

„Jen přes mou mrtvolu!“ protestoval Herbert. „Vždyť je to okouzlující děvče!“

Ta servírka se jmenovala Ni Wayan Laksmi, bylo jí dvaatřicet let a vlastně měla být už dávno vdaná. Slušelo jí to, ale

nepocházela ze žádné lepší rodiny, neměla žádné peníze a bylo o ní všeobecně známo, že má stejné rozumové schopnosti jako *kodok*, balijská žába. Proto, když si na ostrově chlapci vybírali děvčata a děvčata chlapce (pokud si ovšem směla sama vybírat), zůstala Ni Wayan Laksmi na ocet.

To jí samo o sobě nijak moc nevadilo, protože se v mužské společnosti vždycky cítila nesvá. A v ženské taky. Vlastně ve společnosti vůbec. Až doteďka! Na jednom z těch dvou nových bělochů, kteří se ubytovali v hotelu, totiž bylo cosi velmi zvláštního. Dotyčný se jmenoval Herbert a jako by byl... měla s ním toho tolik společného. Byl sice určitě o třicet let starší než ona, ale to podle jejího názoru nehrálo žádnou roli, poněvadž byla... *zamilovaná!* A její láska byla opěťovaná. Herbert ještě nikdy nepoznal nikoho, komu to myslelo zhruba stejně pomalu jako jemu samému.

K patnáctým narozeninám dostala Ni Wayan Laksmi od otce jazykovou učebnici. Otec si představoval, že se z ní dcera naučí holandsky, poněvadž Indonésie byla v té době holandskou kolonií. Poté co Ni Wayan Laksmi s učebnicí čtyři roky bojovala, její rodinu jednoho krásného dne navštívil Holanďan. Ni Wayan Laksmi si tehdy poprvé troufla v praxi využít holandštinu, kterou se s vypětím všech sil naučila, načež se dozvěděla, že mluví *německy*. Otec, který taky nebyl žádné lumen, jí totiž dal nesprávnou učebnici.

Teď, o sedmnáct let později, se tato nešťastná okolnost změnila ve svůj opak, protože Ni Wayan Laksmi a Herbert spolu mohli mluvit a navzájem si vyznávat lásku.

Pak došlo k tomu, že Herbert poprosil o polovinu štosu dolarových bankovek, které Mao Ce-tung dal Alanovi, a když ji dostal, vydal se za otcem Ni Wayan Laksmi a požádal ho o ruku nejstarší dcery. Otec si myslel, že si z něj někdo střílí. Tady si přijde nějaký cizinec, běloch, *bule* s kapsami plnými pe-

něž, a žádá o ruku jeho jednoznačně nejhoupější dcery. Už to, že vůbec zaklepal na dveře jejich domu, byla senzace. Rodina Ni Wayan Laksmi patřila ke kastě *sundra*, nejubožejší ze čtyř, které na Bali existují.

„Opravdu jste si nespletl dům?“ zeptal se otec. „A máte na mysli mou nejstarší dceru?“

Herbert Einstein odpověděl, že sice často leccos poplete, ale tentokrát si je svou věcí zcela jistý.

O čtrnáct dní později se konala svatba – poté co Herbert konvertoval k... k nějakému náboženství, jehož jméno si nepamatoval. Ale bylo docela zábavné, se sloními hlavami a tak.

Herbert se několik týdnů pokoušel naučit jméno své nové manželky, nakonec to však vzdal.

„Miláčku,“ řekl. „Nedokážu si zapamatovat, jak se jmenuješ. Bude ti moc vadit, když ti místo toho budu říkat Amando?“

„Vůbec ne, drahý Herberte. Amanda zní pěkně. Ale proč zrovna Amanda?“

„Já nevím,“ přiznal Herbert. „Máš nějaký lepší návrh?“

To Ni Wayan Laksmi neměla, takže od té chvíle z ní byla Amanda Einsteinová.

Herbert a Amanda si koupili dům ve vesnici Sanur neda-leko od hotelu a pláže, kde pobýval Alan. Amanda přestala dělat servírku, řekla si, že dá radši výpověď. Stejně by ji jednou vyhodili, protože v podstatě nikdy neudělala nic správně. Teď bylo jenom třeba vymyslet, do čeho se s Herbertem v budoucnu pustí.

Stejně jako Herbert i Amanda přece popletla všechno, co se poplést dalo. Z vlevo udělala vpravo, z nahoru dolů, ze sem tam... Proto se jí nedostalo žádného vzdělání – to by totiž přinejmenším musela pravidelně trefit do školy.

Teď však měli Amanda a Herbert *strašnou spoustu dolarů*,

takže bylo jasné, že se určitě všechno nějak vyřeší. Amanda se manželovi svěřila, že je sice hrozně neinteligentní, ale ne hloupá!

A dodala, že s Indonésií se to má tak, že je tam všechno na prodej, což je pro toho, kdo má peníze, velmi praktické. Herbert úplně nepochopil, co tím jeho žena míní. Amanda moc dobře věděla, jaké to je, když člověku něco nejde na rozum, a tak, místo aby mu to blíž vysvětlila, prohlásila:

„Řekni něco, co by sis přál, drahý Herberte.“

„Jak to myslíš? Myslíš... třeba mocť řídit auto?“

„Výborně!“ řekla Amanda.

Načež se omluvila, že musí jít něco zařídit. Ale do večere se vrátí.

Tři hodiny nato byla už zase doma. Přinesla čerstvý řidičský průkaz na Herbertovo jméno, ale nejenom to. Taký měla diplom, který potvrzoval, že Herbert je certifikovaný učitel autoškoly, a kupní smlouvu, podle které právě převzala místní autoškolu a nově ji pojmenovala *Řidičské kurzy firmy Einsteinových*.

To všechno samozřejmě Herbertovi připadalo fantastické, jenže... to přece ještě neznamená, že bude lepší řidič? Ale ano, v jistém smyslu ano, vysvětlila Amanda. Teď má totiž Herbert postavení, teď bude rozhodovat o tom, kdo řídí dobře a kdo špatně. Život přece funguje tak, že *správné* nemusí být nutně to, co *správné* je, ale to, co za *správné* prohlásí ten, kdo rozhoduje.

Herbert se rozzářil – už chápe!

Z Řidičských kurzů firmy Einsteinových se stal úspěšný podnik. Skoro všichni ostrované, kteří potřebovali řidičák, se chtěli učit u toho sympatického bělocha. A Herbert se rychle vžil do své role. Sám učil na všech hodinách teorie, kde vlídně, ale autoritativně vysvětloval žákům takové věci, jako že je dů-

ležité nejezdit po silnicích příliš rychle, poněvadž by mohli nabourat. A nesmějí jezdit ani příliš pomalu, poněvadž by brzdili dopravu. Žáci přikyvovali a dělali si poznámky. Připadalo jim, že pan učitel ví, o čem mluví.

Během půl roku Herbert na ostrově vykonkuroval druhé dvě autoškoly, takže získal monopol. Při jedné ze svých týdeních návštěv na pláži o tom vyprávěl Alanovi.

„Jsem na tebe pyšný, Herberte,“ pochválil ho Alan. „A že zrovna ty ses dal na *vzdělávání řidičů*! Když se tu jezdí vlevo a tak...“

„Vlevo?“ podivil se Herbert. „V Indonésii se jezdí vlevo?“

Zatímco Herbert budoval firmu, kterou dostal darem, Amanda neseděla s rukama v klíně. Nejdřív si sehnala pořádné vzdělání – byla z ní teď inženýrka ekonomie. Sice ji to stálo několik týdnů a hodně peněz, ale nakonec měla diplom v ruce. Navíc skvělé známky, z jedné z lepších univerzit na Jávě.

Se vzděláním v zádech si vyšla na dlouhou procházku po pláži v Kutě a přemýšlela, přemýšlela a přemýšlela. Co může v životě podniknout, co by její rodině přineslo štěstí? Ekonomka neekonomka, počítat umí pořád jen taktak. Ale třeba by... třeba by opravdu... ano, kdyby... krucifix, řekla si Amanda Einsteinová.

„Půjdu do politiky!“

Amanda Einsteinová založila Liberální demokratickou stranu svobody (slova *liberální*, *demokracie* a *svoboda* jí v této souvislosti dobře zněla). Ihned získala šest tisíc vymyšlených členů, kteří všichni zastávali názor, že by měla na podzim kandidovat v guvernéřských volbách. Úřadující guvernéř měl vzhledem ke svému věku odejít, a dokud se svým nápadem nepřišla Amanda, mohl jeho funkci převzít jen jeden myslí-

telný kandidát. Teď byli dva. Jeden byl muž a *pedana*, druhý žena a *sundra*. Volby by samozřejmě dopadly v Amandin neprospěch. To by ovšem nesměla mít *strašnou spoustu dolarů*.

Herbert proti tomu, že se jeho milovaná dala na politiku, nic neměl, věděl však, že Alan, který seděl pod slunečníkem, nesnáší politiku obecně a – po letech strávených v gulagu – komunismus zvlášť.

„Nebudou z nás komunisti?“ zeptal se zneklidněně.

Kdepak, Amanda si myslela, že ne. V názvu její strany se rozhodně takové slovo nevyskytuje. Ale pokud se Herbert chce za každou cenu stát komunistou, tak je můžou přidat.

„*Liberální, demokratická, komunistická strana svobody*,“ pronesla Amanda, vychutnávajíc si ten název. „Trošku dlouhé, ale mohlo by to fungovat.“

Tak to však Herbert nemyslel. Naopak, vysvětlil jí, že čím méně se jejich strana bude moct věnovat politice, tím líp.

Tím se dostali k financování volební kampaně. Amanda upozornila, že po kampani už nebudou mít *strašnou spoustu dolarů*, poněvadž vítězství si vyžádá hodně peněz. Co tomu říká Herbert?

Herbert odpověděl, že si je jistý, že v téhle věci se nejlíp z celé rodiny vyzná ona. Mezi slepými jednooký králem.

„Fajn,“ řekla Amanda. „V tom případě dáme třetinu kapitálu na mou volební kampaň, třetinu na úplatky předsedům všech volebních obvodů, třetinu na pošpinění nejnebezpečnějšího konkurenta a třetinu si ponecháme na živobytí pro případ, že by to dopadlo špatně. Co si o tom myslíš?“

Herbert se podrbl na nose a nic si nemyslel. Zato o Amandiných plánech pověděl Alanovi a Alan si povzdechl při představě, že osoba, která nedokáže rozlišit banánový likér a vodku s kolou, si teď myslí, že se může stát guvernérkou. No nic, dostali přece od Mao Ce-tunga *strašnou spoustu dolarů*

a Alanova půlka byla víc než dost. Proto slíbil, že Herbertovi a Amandě po volbách ještě něco přidá. Ale v tom případě budou muset zapomenout na jakékoli další projekty na věci, v kterých se nevyznají.

Herbert za nabídku poděkoval. Alan je každopádně hodný, to tedy ano.

Alanovy pomoci však nebylo třeba. V guvernéřských volbách Amanda jednoznačně uspěla. Získala téměř osmdesát procent hlasů, zatímco její konkurent dvacet dva. Podle něj skutečnost, že celkový počet přesáhl sto procent, svědčil o volebních podvodech, to však soud šmahem odmítl a navíc neúspěšnému kandidátovi pohrozil vážnými následky, pokud by na nastupující guvernéřku paní Einsteinovou hodlal dál házet špínu. Mimochodem, těsně před vynesením rozsudku se Amanda a předseda senátu setkali nad šálkem čaje.

Zatímco Amanda Einsteinová pomalu, ale jistě přebírala moc na ostrově a její manžel Herbert učil lidi řídit auto (aniž si proto sám sedal za volant častěji, než bylo nutné), Alan pobýval s vhodným nápojem v ruce na lehátku u vody. Od té doby, co Amanda měla na práci jiné věci než obsluhu turistů, dokonce většinou dostal do sklenice to, co si přál.

Kromě toho, že seděl tam, kde seděl, a popíjel to, co popíjel, si Alan listoval v objednaných zahraničních novinách, jedl, když měl hlad, a po obědě si u sebe v pokoji dával dvacet, když byl uhoněný.

Z dnů se stávaly týdny, z týdnů měsíce a z měsíců roky – aniž se Alanovi dovolená omrzela. Po deseti letech mu navíc

ještě pořád zbývala *strašná spousta dolarů*. To bylo jednak tím, že to byla strašná spousta dolarů už od samého začátku, ale taky tím, že od jisté doby hotel, ve kterém bydlel, patřil Amandě a Herbertovi, kteří z Alana ihned udělali jediného neplatícího hosta.

Alanovi bylo už osmapadesát let a stále ještě se nehýbal víc, než bylo nutné, zatímco Amanda dosahovala čím dál větších politických úspěchů. Těšila se oblíbě širokých lidových vrstev – znovu a znovu to vyplývalo z průzkumů veřejného mínění prováděných místním statistickým ústavem, který vlastnila a provozovala jedna její sestra. Bali kromě toho jedna organizace na ochranu lidských práv klasifikovala jako nejmní zkorumpovanou oblast celého státu. To sice způsobila skutečnost, že Amanda celé vedení této organizace podplatila, ale stejně.

Přesto byl boj proti korupci jednou ze tří věcí, které charakterizovaly Amandinu guvernéřskou práci. Především do všech škol na Bali zavedla antikorupční výuku. Jeden ředitel v Denpasaru nejdřív protestoval – domníval se, že to celé může mít opačný účinek. Ale Amanda z něj místo toho udělala předsedu školské správy s dvojnásobným platem a tím se celá věc vyřešila.

Druhou věcí byl Amandin boj proti komunismu. Ten se projevil především tím, že těsně předtím, než byla poprvé zvolena znovu, zakázala místní komunistickou stranu, která na její vkus nezdravě rostla. Díky tomu vyšla s daleko menším volebním rozpočtem, než by jinak potřebovala.

S třetí věcí Amandě pomohli Herbert a Alan. Od nich se dozvěděla, že v rozlehlých částech ostatního světa není po celý rok třicet stupňů. Zvlášť v takzvané Evropě je mimořádné chladno, a vůbec nejvíc na severu, odkud pocházel Alan. Amanda pochopila, že všude na zemi se určitě vyskytuje spousta zmrzlých

boháčů, které je všechny třeba povzbudit, aby se vydali na Bali a rozmrzli tady. A tak podpořila rozvoj turismu tím, že vydala řadu stavebních povolení na luxusní hotely na pozemcích, které právě sama zakoupila.

Jinak se nejlepším možným způsobem postarala o své milé a blízké. Otec, matka, sestry, strýčkové, tetičky, bratrance a sestřenice, ti všichni ihned získali ústřední lukrativní pozice ve společnosti. To všechno mělo za následek, že Amanda byla znovu zvolena guvernérou ještě dvakrát. Podruhé se dokonce počet hlasů a hlasujících zvýšil stejnoměrně.

Během těchto let Amanda taky stačila porodit dva syny: nejdřív Alana Einsteina (Alanovi přece Herbert vděčil téměř za všechno), kterého následoval Mao Einstein (za tu *strašnou spoustu dolarů*, které byly k tak velkému užitku).

Ale jednoho dne se všechno zkomplikovalo. Začalo to tím, že vybuchl Gunung Agung, tři tisíce metrů vysoká sopka. Okamžitým následkem pro Alana, pobývajícího sedmdesát kilometrů odtamtud, bylo, že kouř ze sopky zakryl slunce. Ostatní dopadli hůř. Tisíce lidí zahynuly a ještě víc jich muselo uprchnout z ostrova. Dosud tak oblíbená guvernéra Bali neučinila žádná rozhodnutí, která by stála za řeč. Vůbec jí nedošlo, že by měla nějaká rozhodnutí činit.

Sopka se časem uklidnila, ostrov – stejně jako zbytek země – se však přesto otrásal, ekonomicky a politicky. V Jakartě převzal po Sukarnovi moc Suharto a tenhle nový vůdce věru nehodlal přizvukovat různým politickým nešvarům jako jeho předchůdce. Především začal vyřazet duši z komunistů, pravděpodobných komunistů, podezřelých komunistů, možných komunistů, případných komunistů a sem tam někoho nevinného. Než se člověk nadál, zemřelo něco mezi dvěma sty tisíci a dvěma miliony lidí. Přesný počet byl nejistý, protože mnoho

etnických Číňanů, označených za komunisty, bylo prostě odvezeno loďmi z Indonésie a museli vystoupit v Číně, kde s nimi zase zacházeli jako s kapitalisty.

Ať tak či onak, když se kouř ze sopky rozptýlil, ani jeden z dvou set milionů obyvatel Indonésie už nevyslovoval komunistické myšlenky (pro jistotu se něco takového povýšilo na zločin). Suharto *splnil úkol* a nabídl USA a jiným západním státům, aby si rozdělily bohatství jeho země. Tím se věci daly do pohybu, lidé se začali mít líp a vůbec nejlíp se měl Suharto, z kterého se hned stal pohádkový boháč. Na vojáka, který zahájil kariéru v armádě tím, že pašoval cukr, to nebylo špatné.

Amandu Einsteinovou už guvernérování moc nebavilo. Horlivá snaha jakartské vlády přimět občany, aby mysleli správným způsobem, náhodou stála nějakých osmdesát tisíc obyvatel Bali život.

Herbert nastalého zmatku využil k tomu, aby odešel do důchodu, a Amanda teď uvažovala o tomtéž, přestože jí nebylo ještě ani třiačtyřicet. Její rodina přece vlastnila jak pozemky, tak hotel, a ta *strašná spousta dolarů*, která jim přinesla blahobyť, se změnila v ještě strašnější spoustu dolarů. Takže by bylo nejlepší se stáhnout do ústraní. Jenže co by pak dělala?

„Co takhle stát se indonéskou velvyslankyní v Paříži?“ zeptal se bez okolků Suharto, když se v telefonu nejdřív představil.

Suharto pozorně sledoval Amandinu práci na Bali a její rezolutní rozhodnutí zakázat místní komunisty. Kromě toho chtěl mít ve vrcholných funkcích na zastupitelských úřadech v zahraničí stejnoměrně zastoupená pohlaví (pokud by Amanda Einsteinová jeho nabídku přijala, byl by poměr 24:1).

„V Paříži?“ zeptala se Amanda Einsteinová. „Kde to je?“

Alan nejdřív výbuch sopky v roce 1963 považoval za možné znamení prozřetelnosti, že nastal čas změnit prostředí. Ale když zpoza rozptýleného sopečného kouře znovu vykouklo slunce, skoro všechno se vrátilo do starých kolejí (až na to, že na ulicích z jakéhosi důvodu zuřila občanská válka). Pokud prozřetelnost nedokáže být ve svých znameních čitelnější, tak on na to kašle. A tak Alan zůstal ještě pár let na lehátku.

Že si nakonec přece jenom sbalil kufr a vydal se na cestu, byla Herbertova zásluha. Herbert mu totiž jednoho dne prozradil, že se s Amandou přestěhují do Paříže, a slíbil mu, že jestli má chuť jet s nimi, zařídí mu místo falešného a už neplatného britského pasu, který Alan použil naposled, falešný indonéský. Nastupující velvyslankyně mu navíc obstará zaměstnání na velvyslanectví. Ne že by Alan potřeboval pracovat, ale Francouzi by se jinak mohli příliš vrtat v tom, koho si pouští do země.

Alan nabídku přijal. Byl teď už dostatečně odpočatý. Paříž mu navíc připadala jako klidný a stabilní kout světa, bez nepokojů, které v poslední době řádily na Bali, dokonce přímo kolem jeho hotelu.

Odjezd se konal už čtrnáct dní nato. Amanda nastoupila na velvyslanectví prvního května.

Psal se rok 1968.

KAPITOLA 21.

Čtvrtek 26. května 2005

Per-Gunnar Gerdin ráno ještě spal, když komisař Göran Aronsson zahrnul na Klockaregård a na velké dřevěné verandě ke svému překvapení spatřil Alana Emanuela Karlssona, sedícího v houpací síti.

Benny, Kráska a Buster se zrovna zaobírali přívodem vody do Soniny nové stáje ve stodole. Julius si nechal narůst vousy, a proto dostal povolení jet s Bossem do Falköpingu pro zásoby. Alan si zdříml a probudil se, až když ho komisař upozornil na svou přítomnost.

„Předpokládám, že jste Alan Karlsson?“ pravil komisař Aronsson.

Alan otevřel oči a odpověděl, že on to taky předpokládá. Zato vůbec netuší, s kým má tu čest. Mohl by pán laskavě vnést do té věci jasno?

To komisař vzápětí učinil. Oznámil, že se jmenuje Aronsson, je policejní komisař a pana Karlssona už nějakou dobu hledá. Na pana Karlssona je vydaný příkaz k zadržení kvůli podezření z vraždy několika osob. Příkaz k zadržení je ostatně

vydaný i na páně Karlssonovy přátele, pány Jonssona a Ljungberga a paní Björklundovou. Neví náhodou pan Karlsson, kde se nacházejí?

Alan otálel s odpovědí, usoudil, že teď musí soustředit myšlenky. Je přece rozespalý a tak. Doufá, že to komisař chápe? Člověk přece nepráskne svoje přátele, aniž si to pořádně promyslí. Nebo je pan komisař jiného názoru?

Komisař odpověděl, že panu Karlssonovi nemůže dát žádnou jinou radu, než aby rychle vyklopil, co ví. Ale prosím, on nikam nespěchá.

To bylo podle Alanova názoru dobře. Vybídl komisaře, aby se posadil do houpací sítě, on mu zatím v kuchyni udělá kafe.

„Chcete cukr? A mlíko?“

Komisař Aronsson nepatřil k těm, kdo nechávají zadržené delikventy promenovat, kam se jim zlíbí, přilehlou kuchyni nevyjímaje. Ale na tomhle exempláři bylo cosi uklidňujícího. Navíc Aronsson věděl, že z houpací sítě do kuchyně uvidí a bude moct sledovat, co tam Karlsson provádí. Takže Alanovu nabídku s díky přijal.

„Mléko, díky. Cukr ne,“ odpověděl a sedl si.

Čerstvě zatčený Alan cosi kutil v kuchyni („Nedal byste si taky koláč?“), zatímco komisař Aronsson seděl na verandě a díval se na něj. Aronsson dost dobře nechápal, jak mohl všechno takhle zvorat. Z dálky přece na verandě viděl sedět osamělého postaršího pána a myslel si, že je to třeba otec Bosseho Ljungberga, který ho určitě dovede k synovi, takže jemu se v další fázi potvrdí, že se hledané osoby nenacházejí poblíž a celá jeho cesta do Västergötlandu byla zbytečná.

Když se však Aronsson dostal do dostatečné blízkosti verandy, z dědy v houpací síti se vyklubal sám Alan Karlsson. Třefa rovnou do černého!

K Alanovi se Aronsson zachoval klidně a profesionálně –

pokud ovšem lze považovat za profesionální to, že osobu podezřelou z trojnásobné vraždy pošlete do kuchyně udělat kávu – ale v hloubi duše si teď připadal jako amatér. Stoletý Alan Karlsson totiž sice nevypadal nebezpečně, jenže co by si Aronsson počal, kdyby se objevili i tři další podezřelí, možná ještě ve společnosti Bosseho Ljungberga, kterého by ostatně měl sebrat za ukrývání hledaných osob?

„Říkal jste mlíko, ale cukr ne?“ zavolal z kuchyně Alan. „V mých letech člověk snadno zapomíná.“

Aronsson zopakoval svoje přání, že chce do kávy mléko, a vyndal si telefon, aby kolegy z Falköpingu požádal o posily. Bude potřebovat dva vozy, pro jistotu.

Ale telefon komisaře předešel. Zazvonil dřív, než Aronsson stačil zavolat. Aronsson samozřejmě telefonát přijal. Byl to státní zástupce Ranelid – měl pro něj naprosto senzační informace.

Středa 25. května – čtvrtek 26. května 2005

Egyptský námořník, který daroval ostatky Bengta Šrouba Bylunda rybám v Rudém moři, konečně dorazil do Džibutska, kde měl tři dny volna.

V zadní kapse měl Šroubovu prkenici, v níž se mimo jiné nacházelo osm set švédských korun v hotovosti. Jakou můžou mít hodnotu, námořník netušil, ale dělal si určité naděje, a tak teď hledal otevřenou směnárnu.

Hlavní město Džibutska se nevynalézavě jmenuje skoro stejně jako celá země, Džibuti, a je to mladé a živé místo. Živé proto, že leží na strategickém místě u Afrického rohu, hned u ústí Rudého moře. A mladé proto, že ten, kdo žije tady, málokdy žije nějak zvlášť dlouho. Dožít se padesáti let je tu spíš výjimka.

Egyptský námořník se zastavil na městském rybím trhu, možná proto, aby pozřel něco smaženého předtím, než bude pokračovat v hledání směnárny. Hned vedle podupával zpocený domorodec, těkající horečnatýma očima. Námořník si pomyslel, že není divu, že ten zpocený muž je tak zpocený.

Jednak totiž bylo určitě pětatřicet stupňů ve stínu, jednak měl dotyčný fez, pečlivě naražený na hlavu, a dva sarongy a dvě košile.

Zpocenému muži bylo kolem pětadvaceti let a neměl sebe-menší ctižádost byt i jen o chlup zestárnout. V jeho nitru se všechno bouřilo. Ne proti tomu, že polovina obyvatelstva jeho země byla bez práce, ne proti tomu, že skoro každý pátý občan měl HIV nebo AIDS, ne proti beznadějnému nedostatku pitné vody, ne proti tomu, že se přes zemi šířila poušť, která požírala chudou ornou půdu. Kdepak, toho muže pobuřovalo, že si USA v jeho zemi zřídily vojenské zařízení.

V tom USA nebyly bezesporu samy. Už z dřívějších dob tu působila francouzská cizinecká legie. Mezi Džibutskem a Francií existovaly pevné svazky. Země se přece předtím, než se v sedmdesátých letech směla postavit na vlastní nohy, jmenovala *Francouzské Somálsko*.

Ale hned vedle základny cizinecké legie si tedy totéž vyjednaly USA, v přiměřené vzdálenosti od Perského zálivu a Afghánistánu a navíc ještě s řadou středoafričských tragédií za rohem.

Dobrý nápad, říkali si Američani, zatímco skoro všem Džibuťanům to bylo ukradené. Byli totiž plně zaneprázdněni snahou přežít.

Ale jeden z nich měl zjevně čas na to, aby o americké přítomnosti zauvažoval. Nebo byl možná jenom ke své pozemské škodě trochu moc pobožný.

Ať tak či onak, toulal se po centru hlavního města a hledal nějakou skupinu amerických vojáků na vycházce. Během toulání si nervózně pohrával se šňůrkou, za kterou v pravou chvíli zatáhne, aby Američany pozřelo peklo, zatímco on sám se vydá opačným směrem.

Ale jak řečeno, bylo horko a muž se potil (to se v Džibuti

člověku snadno stane). Nejenom proto, že měl na břiše a zádech nalepenou bombu, ale i proto, že bomba vyžadovala dvojitou krycí vrstvu šatů. Sebevražedný atentátník se v horku skoro vařil, a nakonec, co čert nechtěl, omylem si se svou šňůrkou pohrál trochu moc energicky.

Tím proměnil sám sebe i chudáka, který náhodou stál nejblíž, v círy. Další tři Džibuťani zemřeli na zranění a zhruba desítka byla ošklivě pochroumaná.

Nikdo z těch nešťastníků nebyl Američan. Zato ten, kdo stál sebevražednému atentátníkovi nejblíž, byl zřejmě Evropan. Policie totiž vedle jeho pozůstatků našla náprsní tašku, v překvapivě dobrém stavu. Nacházelo se v ní osm set švédských korun, jakož i cestovní pas a řidičský průkaz.

Následujícího dne informoval starosta Džibuti švédského honorárního konzula o tom, že se švédský občan Erik Bengt Bylund podle všeho stal na městském rybím trhu obětí činu šílence.

Bylundovy ostatky nemohly být bohužel předány, na to bylo tělo příliš roztrhané. A tak bylo to, co z něj zbylo, ihned zpopelněno – důstojnou formou.

Nicméně honorární konzul obdržel Bylundovu náprsní tašku, která obsahovala cestovní pas a řidičský průkaz (kdežto peníze cestou náhodou zmizely). Starosta vyslovil politování nad tím, že se švédského občana nepodařilo dostatečně ochránit, ale dodal, že se – nebude-li mu to mít pan honorární konzul za zlé – cítí nucen upozornit na jednu věc.

Šlo o to, že Bylund v Džibuti pobýval bez platného víza. Starosta si už ani nepamatoval, kolikrát ten problém probíral s Francouzi a s prezidentem Guellehem. Pokud Francouzi chtějí dopravovat legionáře letecky přímo na svou základnu, je to jejich věc. Ale jakmile se nějaký legionář vydá v civilu

do Džibuti (do „mého města“, jak to vyjádřil starosta), musí už mít vyřízené platné doklady. Starosta ani vteřinu nepochyboval o tom, že Bylund byl v cizinecké legii, dobře věděl, jak to chodí. Američani předpisy bez reptání dodržovali, zatímco Francouzi se chovali, jako by se dosud nacházeli ve *Francouzském Somálsku*.

Honorární konzul poděkoval starostovi za projev soustrasti a lživě slíbil, že tu vízovou záležitost příležitostně probere s příslušným francouzským činitelem.

Pro Arnise Ikstense, chudáka, který obsluhoval lis na šrotovišti v jižní řížské oblasti, to byl strašně hrůzný zážitek. Když slisoval poslední vůz v řadě, najednou v obdélníkovém kovovém balíku, který byl ještě před okamžikem autem, visela lidská ruka.

Arnis samozřejmě ihned zavolal policii a pak, přestože bylo teprve poledne, šel domů. Obraz mrtvé ruky ho měl ještě dlouho pronásledovat. Snad byl ten člověk proboha mrtvý už předtím, než Arnis auto slisoval?

Policejní prezident v Rize oznámil osobně švédskému velvyslanci, že na šrotovišti v jižní části města byl ve Fordu Mustang nalezen švédský občan Henrik Mikael Hultén.

Přesněji řečeno, nebylo ještě prokázáno, že je to skutečně on, ale obsah náprsní tašky mrtvého tomu nasvědčoval.

Ve čtvrtek 26. května v 11.15 obdrželo ministerstvo zahraničí ve Stockholmu fax od honorárního konzula v Džibutsku, který obsahoval informace a dokumentaci týkající se zemřelého švéd-

ského občana. O osm minut později přišel další fax, na stejné téma, ale tentokrát z velvyslanectví v Rize.

Odpovědný úředník na ministerstvu ihned oba mrtvé muže podle jména a fotografií poznal, nedávno o nich četl v *Expresu*. To je zvláštní, říkal si, že zemřeli tak daleko od Švédska, v novinách to tak přece nevypadalo. Ale to byl problém policie a státního zástupce. Úředník oba faxy naskenoval a pak napsal e-mail obsahující veškeré relevantní informace o obou obětech. Poslal ho mimo jiné na krajské ředitelství policie v Eskilstuně. Tam ho přijal jiný úředník, který si ho přečetl, zvedl obočí a postoupil ho státnímu zástupci Ranelidovi.

Státní zástupce Conny Ranelid se málem zhroutil. Případ stoletého trojnásobného vraha měl přece v jeho kariéře znamenat průlom, na který tak dlouho čekal a který si opravdu zasloužil.

Teď se však ukázalo, že oběť číslo jedna, která zemřela v Södermanlandu, o tři neděle později zemřela znovu v Džibutsku. A že oběť číslo dvě, která zemřela ve Smålandu, udělala totéž znovu v Rize.

Poté co se státní zástupce zhruba desetkrát zhluboka nadýchl z dokořán otevřeného okna kanceláře, začal mu znovu pracovat mozek. Musím zavolat Aronssonovi, řekl si Ranelid. A Aronsson *musí* najít oběť číslo tři. A mezi tím stoletým stáříkem a trojkou *musí* existovat nějaká vazba DNA. *Musí* to tak být.

Jinak by se Ranelid znemožnil.

Když komisař Aronsson uslyšel v telefonu hlas státního zástupce Ranelida, začal ho ihned informovat, jak před chvilkou lokalizoval Alana Karlssona a že dotyčný je už zatčený (ačkoli

zatčený v kuchyni zrovna připravoval Aronssonovi kávu a něco k zakousnutí).

„Pokud jde o ostatní, mám podezření, že se nacházejí poblíž, ale bude asi lepší, když si nejdřív vyžádám posi...“

Státní zástupce Ranelid komisaře přerušil a se zoufalstvím v hlase mu vylíčil, že oběť číslo jedna byla nalezena mrtvá v Džibuti a oběť číslo dvě v Rize a že řetězec indicií se celý rozpadá.

„V Džibuti?“ zeptal se komisař. „Kde to je?“

„Já nevím,“ přiznal státní zástupce Ranelid, „ale pokud je to víc než dvacet kilometrů od Åkers Styckebruku, můj případ to silně oslabuje. *Musíš* teď najít oběť číslo tři. Slyšíš, Görane? *Musíš* ji najít!“

V tom okamžiku vyšel na verandu rozespálý Per-Gunnar Gerdin. Zdvořile, ale vyčkávavě kývl na komisaře Aronssona, který na něj vyvalil oči.

„Myslím, že trojka zrovna našla mě,“ oznámil komisař Aronsson.

KAPITOLA 23.

1968

Alan neměl na indonéském velvyslanectví v Paříži žádnou náročnou práci. Nová velvyslankyně paní Amanda Einsteinová mu přidělila vlastní pokoj s postelí a sdělila mu, že si klidně může dělat, co chce.

„Ale byl bys hodnej, kdybys mi mohl pomoci jako tlumočnick, pokud by to někdy došlo tak daleko, že bych se musela setkat s lidma z jiných zemí.“

Alan odpověděl, že vzhledem k povaze její mise nemůže vyločit, že to opravdu tak daleko dojde. První cizinec ji asi čeká už zítra, jestli to správně pochopil.

Amanda zaklela, když si vzpomněla, že se musí jet akreditovat do Elysejského paláce. Tato ceremonie sice netrvala déle než dvě minuty, ale to bylo ažaž pro někoho, kdo měl sklon plácát pitomosti, a Amanda si uvědomovala, že ona přesně takový sklon má.

Alan souhlasil, že tu a tam z Amandy padají nesmysly, ale dodal, že před prezidentem de Gaullem to určitě dopadne dobře – jenom si musí dát pozor, aby ty dvě minuty nemlu-

vila jinak než indonésy a jinak se jenom usmívala a tvářila se přívětivě.

„Jak jsi říkal, že se ten prezident jmenuje?“ zeptala se Amanda.

„Jak říkám, mluv indonésy,“ odpověděl Alan. „Nebo ještě radši balijsky.“

Pak se Alan vydal na procházku po francouzském hlavním městě. Jednak si říkal, že nemůže škodit, když si po patnácti letech na lehátku trošku protáhne nohy, jednak se zrovna zahlédl v zrcadle na ambasádě a vzpomněl si, že se od výbuchu sopky v třiašedesátém nestříhal ani neholil.

Ukázalo se však, že se nenajde žádné otevřené kadeřnictví. Ani nic jiného otevřeného. Všechno bylo zatlučené, prakticky všichni zřejmě vstoupili do stávky a teď okupovali budovy, demonstrovali, převraceli auta, řvali, nadávali a házeli po sobě různé předměty. Na ulici, po které teď kráčel schoulený Alan, stály podélně i napříč policejní zátarasy.

Celé to připomínalo Bali, které nedávno opustil. Jenom vzduch byl trochu chladnější. Alan procházku přerušil, udělal čelem vzad a vrátil se na velvyslanectví.

Tam na něj už čekala rozrušená velvyslankyně. Zrovna volali z Elysejského paláce, že se místo dvouminutové akreditační ceremonie bude konat delší oběd, a tudíž bude paní velvyslankyně vítána i s manželem a samozřejmě s vlastním tlumočnickem. Prezident de Gaulle měl v úmyslu pozvat taky ministra vnitra Foucheta a přítomen bude i – v neposlední řadě – americký prezident Lyndon B. Johnson.

Amanda si zoufala. Dvě minuty v prezidentově společnosti by snad ještě ustála, aniž by riskovala okamžité vypovězení, ale *tři hodiny* a navíc ještě s dalším prezidentem u stolu!

„Co se to děje, Alane? Jak se to mohlo stát? Co si počnem?“ naříkala Amanda.

Ale tahle změna – místo několikaminutového tisknutí rukou dlouhý oběd s dvěma prezidenty – nešla na rozum ani Alanovi. A pokoušet se pochopit nepochopitelné nebylo v jeho povaze.

„Co si počnem? Myslím, že najdem Herberta a pak si spolu dáme nějaký drink. Vždyť je už odpoledne.“

Akreditační ceremonie mezi prezidentem de Gaullem na straně jedné a velvyslancem ze vzdálené a bezvýznamné země na straně druhé trvala zpravidla šedesát vteřin, ale pokud dotýčný diplomat byl povídavý, mohla se protáhnout na dvojnásobek.

Skutečnost, že v případě indonéské velvyslankyně to najednou dopadlo úplně jinak, měla mocenskopolitické příčiny, na které by Alan Karlsson nepřišel, i kdyby se o to snažil.

Věc se měla tak, že prezident Lyndon B. Johnson pobýval na americkém velvyslanectví a toužil po politickém úspěchu. Celosvětové protesty proti vietnamské válce dosahovaly stupně orkánu a její symbol, prezident Johnson, se téměř nikde netěšil oblibě. Johnson se už dávno vzdal plánu na to, že se pokusí být v listopadu znovu zvolen, ale nevyhovovalo by mu, kdyby byl posmrtně označován nějak hezčeji než jako „vrah“ a jinými nepříjemnými výrazy, které se teď všude skandovaly. Proto nejdříve přerušil bombardování Hanoje a pak inicioval mírovou konferenci. To, že v ulicích města, kde se zmíněná konference měla konat, zpola vypukla válka, připadalo prezidentu Johnsonovi skoro komické. S tím ať si poradí *ten de Gaulle*.

Podle názoru prezidenta Johnsona byl de Gaulle hajzl, který zřejmě už zapomněl, kdo si tenkrát vyhrnul rukávy a zachránil jeho zemi před Němci. Ale politická hra už prostě funguje

tak, že se francouzský a americký prezident nemůžou zároveň zdržovat ve stejném hlavním městě, aniž alespoň společně poobědvají.

Takže jeden takový oběd byl naplánovaný a co nevidět ho bylo třeba i protrpět. Naštěstí to Francouzi očividně zvorali (to Johnsona nepřekvapilo) a nedopatřením svému prezidentovi naplánovali dvě schůzky zároveň. Proto bude u stolu i nový indonéský diplomat – vlastně diplomatka! To přišlo prezidentu Johnsonovi skvělé, protože v tom případě bude moci konverzovat s ní místo s *tím de Gaullem*.

O žádné nedopatření však ve skutečnosti nešlo. Prezident de Gaulle dostal osobně na poslední chvíli báječný nápad, že bude nedopatření *předstírat*. Díky tomu bude pro něj ten oběd snesitelný – bude moci konverzovat s indonéským velvyslancem – vlastně velvyslankyní! – místo s *tím Johnsonem*.

Prezident de Gaulle neměl Johnsona rád, ale spíš z historických než osobních důvodů. USA se na konci války snažily dostat Francii pod americkou vojenskou správu – chtěly mu ukrást jeho zemi! Jak by jim to de Gaulle mohl odpustit, ačkoli současný americký prezident s tím neměl nic společného? Ten současný prezident, mimochodem... Johnson... jmenuje se *Johnson*. Američani prostě nemají úroveň.

Říkal si v duchu Charles André Joseph Marie de Gaulle.

Amanda a Herbert se spolu radili a ihned se shodli, že by Herbert během Amandina setkání s prezidenty v Elysejském paláci měl raději zůstat doma na velvyslanectví. Oba usoudili, že tím se přesně na polovinu sníží riziko, že všechno půjde do háje. Co na to Alan?

Alan byl chvíli zticha, zvažoval různé alternativní odpovědi, načež nakonec pronesl:

„Zůstaň doma, Herberte.“

Účastníci oběda společně čekali na hostitele a ten zase čekal ve své kanceláři, aby na něj čekali. Hodlal v tom pokračovat ještě několik minut, doufaje, že to *tomu Johnsonovi* patřičně zkazí náladu.

Zdáli k de Gaullovi doléhal hluk rvaček a demonstrací, které vypukly v jeho milované Paříži. Pátá francouzská republika se zničehonic začala houpat. Zpočátku šlo o pár studentů, kteří byli *pro* volný sex a *proti* vietnamské válce a kvůli tomu ventilovali svou nespokojenost s daným stavem věcí. Až sem bylo podle prezidenta všechno tak, jak být má, protože studenti si přece najdou něco, na co si stěžují, v každé době.

Ale demonstrace se staly četnějšími, většími a násilnějšími a pak zvedly hlas odbory a hrozily, že deset milionů dělníků bude stávkovat. *Deset milionů!* Celá země se zastaví!

Dělníci chtěli míň pracovat a pobírat vyšší mzdy. A aby de Gaulle složil funkci. Tři chyby ze tří možných, usoudil prezident, který už vybojoval a vyhrál lítější zápasy. Hlavní poradci z ministerstva vnitra leželi s uchem přitisknutým ke kolejm a radili prezidentovi, aby zaujal tvrdý postoj. Určitě to není nic významnějšího, například Sovětským svazem organizovaný pokus komunistů převzít moc v zemi. Ale *ten Johnson* o tom bude určitě u kávy spekulovat, když se mu k tomu naskytne příležitost. Američani přece vidí komunisty za každým rohem. De Gaulle s sebou pro jistotu vzal ministra vnitra Foucheta a jeho zvlášť fundovaného úředníka. Ti dva společně nesli odpovědnost za řešení chaosu, který vládl

v zemi, takže pokud *ten Johnson* začne být drzý, budou mu taky moc říct svoje.

„Do prdele práce,“ pravil prezident de Gaulle a vstal z křesla. Dál už se oběd odkládat nedal.

Vousatého a vlasatého tlumočníka indonéské velvyslankyně zkontrolovala ochranka francouzského prezidenta obzvlášť důkladně. Ale doklady měl v pořádku a byl zcela jistě neozbrojený. Velvyslankyně se za něj navíc zaručila. Takže i vousáč dostal místo u stolu, kde vedle něj z jedné strany seděl podstatně mladší a upravenější americký tlumočník a z druhé jeho francouzská kopie.

Ze všech tlumočnicků měl nejvíc práce vousatý Indonésan. Prezidenti Johnson a de Gaulle oba směřovali své otázky místo jeden na druhého na paní velvyslankyni.

Prezident de Gaulle začal tím, že se paní velvyslankyně zeptal na její profesní minulost. Amanda Einsteinová odpověděla, že je vlastně pitomá káča, že se pomocí úplatků dostala k funkci guvernéry na Bali, pak v ní pomocí úplatků ještě další dvě volební období setrvala a potom spoustu let mastila kapsu sama sobě i celé rodině, dokud jí zcela překvapivě nezavolal nový prezident Suharto a nenabídl ji místo velvyslankyně v Paříži.

„Já jsem dokonce ani nevěděla, kde Paříž leží, myslela jsem si, že je to země, ne město. Slyšeli jste někdy takovou hloupost?“ řekla Amanda Einsteinová a zasmála se.

Říkala všechno ve své mateřštině a vlasatý a vousatý tlumočník to překládal do angličtiny. Přitom skoro všechno, co řekla Amanda Einsteinová, zaměňoval za to, co se podle jeho názoru víc hodilo.

Když se oběd chýlil ke konci, oba prezidenti byli vlastně

v jedné věci zajedno, ačkoli o tom nevěděli. Oběma totiž připadala paní velvyslankyně Einsteinová zábavná, vzdělaná, zajímavá a chytrá. Snad mohla projevit větší soudnost, pokud šlo o výběr tlumočníka, ten totiž vypadal spíš divoce než krotce.

Claude Pennant, zvláště fundovaný úředník ministra vnitra Foucheta, se narodil roku 1928 ve Štrasburku. Jeho rodiče byli přesvědčení a zapálení komunisti, kteří se vydali do Španělska bojovat proti fašistům, když tam v roce 1936 vypukla válka. S sebou měli osmiletého syna Clauda.

Celá rodina válku přežila a složitým způsobem uprchla do Sovětského svazu. V Moskvě se rodiče přihlásili k službě mezinárodnímu komunismu. A představili syna Clauda, tehdy jedenáctiletého, a oznámili, že už mluví třemi jazyky: z domova, ze Štrasburku, německy a francouzsky a teď i španělsky. Nemohlo by to perspektivně posloužit revoluci?

Mohlo. Talent mladého Clauda na jazyky a posléze i jeho obecné rozumové schopnosti byly pečlivě prověřeny v řadě inteligenčních testů. Pak ho dali na kombinovanou jazykovou a ideologickou školu, takže v necelých patnácti letech mluvil plynně francouzsky, německy, rusky, španělsky, anglicky a čínsky.

V osmnácti, těsně po skončení druhé světové války, zaslechl Claude matčiny a otcovy pochybnosti o tom, kam se pod Stalinem ubírá revoluce. Ohlásil to svým nadřízeným, a Michel a Monique Pennantovi byli okamžitě odsouzeni a popraveni za protirevoluční činnost. V souvislosti s tím obdržel mladý Claude první vyznamenání, zlatou medaili nejlepšího žáka školního roku 1945–46.

Po roce 1946 se začalo pracovat na Claudově přípravě na službu v zahraničí. Cílem bylo umístit ho na Západě, kde by

pronikl do mocenských struktur a působil jako spící agent, v případě potřeby i několik desetiletí. Mladý Claude se teď nacházel pod ochrannými jestřábími křídly maršála Beriji a důsledně se vyhýbal všem veřejným akcím, kde by náhodou mohl být vyfotografován. Jediné, čemu se směl věnovat, byla jednotlivá vystoupení v roli tlumočníka, a to výlučně v přítomnosti samotného maršála.

Roku 1949, v jedenadvaceti letech, byl Claude Pennant poslán zpátky do Francie, i když tentokrát do Paříže. Dokonce si mohl ponechat svoje pravé jméno, jeho životopis byl ovšem přepsán. Přes Sorbonnskou univerzitu začal šplhat vzhůru.

O devatenáct let později, v květnu 1968, se dostal až do těsné blízkosti francouzského prezidenta. V té době byl už delší dobu pravou rukou ministra vnitra Foucheta a jako takový prokazoval mezinárodní revoluci větší služby než kdy předtím. Poradil ministru vnitra – a následně prezidentovi – zaujmout ke studentské a dělnické vzpouře tvrdý postoj. Pro jistotu taky zařídil, aby francouzští komunisti vysílali falešné signály, naznačující, že nestojí za požadavky studentů a dělníků. Do komunistické revoluce ve Francii zbývalo maximálně několik měsíců, a *de Gaulle a Fouchet nic netušili*.

Po obědě došlo na všeobecné protahování nohou a pak se v salonu podávala káva. To už prezidentům Johnsonovi a de Gaullovi nezbývalo nic jiného než si navzájem vyměňovat zdvořilostní fráze. Právě tím se zabývali, když se po jejich boku zcela překvapivě objevil ten vlasatý a vousatý tlumočník.

„Promiňte, páni prezidenti, že vás obtěžuju, ale musím panu prezidentu de Gaullovi sdělit něco, co podle mého názoru nesnese odklad.“

Prezident de Gaulle divže nepřivolal ochranku, francouzský prezident se totiž jen tak s někým nekamarádíčkuje. Ale vlasáč a vousáč se vyjádřil patřičným způsobem, takže nezbývalo než ho vyslechnout.

„Tak řekněte, co máte na srdci, jestli je to nutné, tady a teď, šupito presto. Jak vidíte, mám na práci jiné věci než nějakého *tlumočníka*.“

Dobře, Alan slíbil, že to nebude zbytečně protahovat. Jde jenom o to, že by prezident měl asi vědět, že ten zvlášť fundovaný úředník ministra vnitra Foucheta je špion.

„Promiň, ale co mi to tady *do prdele* vykládáš?“ pronesl prezident de Gaulle hlasitě, ale ne tak hlasitě, aby to slyšeli Fouchet a jeho pravá ruka, kteří oba kouřili venku na terase.

Alan mu vyprávěl, jak měl přesně před dvaceti lety to pochybné potěšení večeret s pány Stalinem a Berijou a že pravá ruka ministra vnitra tehdy zcela určitě dělala Stalinovi tlumočníka.

„Bylo to sice, jak říkám, už před dvaceti lety, ale on je pořád stejnej. Zato já sám jsem vypadal jinak. Neměl jsem tenkrát zarostlej obličej a vlasy mi netrčely na všechny strany. Já jsem prostě toho špiona poznal, ale on mě ne – když jsem se totiž včera podíval do zrcadla, málem jsem nepoznal sám sebe.“

Prezident de Gaulle zrudl jako krocan, omluvil se a okamžitě si na ministrovi vnitra vyžádal rozhovor mezi čtyřma očima. („Ne, řekl jsem *mezi čtyřma očima*, bez tvého zvlášť fundovaného úředníka! Hned teď!“)

V místnosti zůstal prezident Johnson a indonéský tlumočník. Johnson vypadal velmi spokojeně. Rozhodl se stisknout tlumočnickovi ruku jako nepřímé poděkování za to, že připravil francouzského prezidenta o jeho povýšeneckou masku.

„Těší mě,“ pravil prezident Johnson. „Jakže se to jmenujete?“

„Alan Karlsson,“ odpověděl Alan. „Kdysi jsem znal před-

chůdce předchůdce vašeho předchůdce, prezidenta Trumana.“

„To jsou mi věci!“ řekl prezident Johnson. „Harrymu táhne už na devadesátku, ale žije a daří se mu dobře. Jsme přátelé.“

„Pozdravujte ho ode mě,“ poprosil ho Alan, načež se omluvil a šel za Amandou (chtěl jí povědět, co u stolu říkala prezidentům).

Oběd s oběma prezidenty rychle skončil a všichni se vrátili ke svým povinnostem. Alan s Amandou však sotva dojeli zpátky na velvyslanectví, a už volal sám prezident Johnson a zval Alana, aby v osm hodin přišel na americké velvyslanectví na večeři.

„Klidně,“ odpověděl Alan. „Tak jako tak jsem měl v úmyslu se večer dosyta najíst, protože ať se o francouzským jídle říká cokoli, faktem je, že rychle zmizí z talíře, a přitom toho člověk v sobě moc nemá.“

To byl postřeh zcela v gustu prezidenta Johnsona, který se v dobré náladě začal těšit na večer.

Prezident Johnson měl k pozvání Alana Karlssona přinejmenším tři dobré důvody. Zaprvé se toho chtěl dozvědět víc o tom špionovi a o Karlssonově setkání s Berijou a Stalinem. Zadruhé prezidentu Johnsonovi Harry Truman v telefonu právě vylíčil, co Alan Karlsson roku 1945 vykonal v Los Alamos. Už jenom to stálo samozřejmě za večeři.

A zatřetí byl prezident Johnson osobně velmi spokojený s vývojem událostí v Elysejském paláci. Za to, že si mohl z takové blízkosti vychutnat, jak *tomu de Gaullovi* spadla brada, za to vděčil Alanu Karlssonovi.

„Vítejte, pane Karlssone,“ pozdravil prezident Johnson Alana a obouruč mu stiskl pravici. „Dovolte, abych vám představil pana Ryana Huttona, to je... no, má tady na ambasádě, abych tak řekl, trochu tajemnou funkci. Myslím, že se mu říká *první poradce*.“

Alan se s tajemným poradcem pozdravil a pak se trojice odebrala ke stolu. Prezident Johnson nařídil, aby se k jídlu pilo pivo a tvrdý alkohol, protože francouzské víno mu připomínalo Francouze, a tohle měl být přece večer radosti.

U předkrmu Alan vyprávěl části svého příběhu – až k večeri v Kremlu, která se zvrtila. Právě tam přece budoucí pravá ruka ministra vnitra Foucheta omdlela, místo aby přeložila Alanovu poslední urážku už beztak rozčileného Stalina.

Prezident Johnson nebyl tím, že se z Clauda Pennanta vyklubal sovětský špion v blízkosti francouzského prezidenta, už tak pobavený. Ryan Hutton ho totiž právě informoval, že ten fundovaný monsieur Pennant pracoval ve vši tajnosti jako informátor CIA. Pennant byl ve skutečnosti dosud hlavním zdrojem, o který se opíral názor CIA, že v komunisty jinak tak infiltrované Francii nestojí za dveřmi žádná komunistická revoluce. Teď bylo třeba tuto analýzu prověřit.

„To je samozřejmě neoficiální a důvěrná informace,“ pravil prezident Johnson, „ale předpokládám, že dokážete udržet jazyk za zuby, pane Karlssone.“

„Tím si nebuďte tak jistí,“ namítl Alan.

Načež se Alan svěřil, že během oné plavby ponorkou v Baltském moři pil jako o závod s jistým naprosto mimořádně příjemným člověkem, mimochodem jedním z předních sovětských jaderných fyziků, který se jmenoval Jurij Borisovič Popov, a že si asi pustil pusu na špacír a trochu moc mluvil o podrobnostech štěpení atomového jádra.

„Ty jsi Stalinovi pověděl, jak se sestrojuje atomová bomba?“ užasl prezident Johnson. „Já jsem myslel, že jsi skončil v pracovním táboře, poněvadž jsi to odmítl?“

„Stalinovi ne. Ten by tomu stejně nerozuměl. Ale den předtím, když jsem byl s tím fyzikem, jsem stihl zajít víc do podrobností, než jsem možná měl. To se holt, pane prezidente, stane, když se vypije moc kořalky. A těžko jsem mohl vědět, jak je na tom Stalin špatně, to jsem se dozvěděl až den nato.“

Prezident Johnson si položil ruku na čelo, prohrábl si jí vlasy a pomyslel si, že člověk nemá jen tak prozrazovat, jak se sestrojuje atomová bomba, ani když je namol. Alan Karlsson je přece... je přece... *vlastizrádce*? Ale... není americký občan, tak jak to tedy je? Prezident Johnson potřeboval čas na rozmyšlenou.

„Co se stalo potom?“ zeptal se, protože ho nic jiného nenapadlo.

Alan si řekl, že když se ho ptá prezident, udělá možná nejlepší, když si pro sebe nenechá příliš mnoho podrobností. A tak vyprávěl o Vladivostoku, o maršálu Mereckovovi, o Kim Ir-senovi, o Kim Čong-ilovi, o Stalinově šťastné smrti, o Mao Ce-tungovi, o *strašné spoustě dolarů*, kterými ho Mao laskavě vybavil, o poklidném životě na Bali, o už méně poklidném životě na Bali a nakonec o cestě do Paříže.

„To je asi všechno,“ zakončil Alan. „Ale mně ze samýho vyprávění úplně vyschlo v krku.“

Prezident objednal další piva, ale popuzeně dodal, že ten, kdo v podroušeném stavu kolem sebe šíří nukleární tajemství, by měl uvažovat o abstinenci. Pak si v duchu zrekapituloval Karlssonův neuvěřitelný příběh, načež se zeptal:

„Ty jsi měl patnáct let dovolenou, kterou financoval Mao Ce-tung?“

„Jo. Nebo... no. Vlastně to byly Čankajškovy peníze a ten

je zase dostal od našeho společného přítele Harryho Trumana. Když to teď, pane prezidente, říkáte, uvědomuju si, že bych možná měl Harrymu zavolat a poděkovat.“

Prezident Johnson nemohl strávit, že ten vousatý a vlasatý muž naproti němu nabídl Stalinovi atomovou bombu. A že si vyhazoval z kopýtko za americké peníze určené na pomoc spojencům. Navrch toho všeho se teď ještě slabě ozývalo skandování demonstrantů před velvyslanectvím: „U-S-A pryč z Vietnamu! U-S-A pryč z Vietnamu!“ Johnson mlčel a vypadal bídne.

Alan dopil zbytek piva ve své sklenici a přitom prozkoumal obličej ustaraného amerického prezidenta.

„Můžu vám s něčím pomoci?“ otázal se.

„Cože?“ otázal se prezident Johnson, zcela pohroužený do vlastních myšlenek.

„Můžu vám s něčím pomoci?“ opakoval Alan. Prezident vypadal zarmouceně. Třeba potřebuje pomoci?

Prezident Johnson divže Alana Karlssona nepožádal, aby mu vyhrál vietnamskou válku, ale pak se vrátil do reality a před sebou opět uviděl *člověka, který Stalinovi dal atomovou bombu.*

„Ano, můžeš mi s něčím pomoci,“ odpověděl prezident Johnson unaveným hlasem. „Jdi pryč.“

Alan poděkoval za pohoštění a šel si po svém. Prezident Johnson a evropský šéf CIA, onen tajemný Ryan Hutton, zůstali.

Lyndon B. Johnson byl zarmoucený z toho, jak se návštěva Alana Karlssona vyvinula. Nejdřív příjemný začátek... ale pak se Karlsson přiznává, že dal atomovou bombu nejenom Spojeným státům, ale i Stalinovi. Stalinovi! *Nejkomunističtějšímu z komunistů!*

„Hele, Huttone,“ pravil prezident Johnson. „Co uděláme? Zase toho zatraceného Karlssona sebereme a uvaříme ho v oleji?“

„Ano,“ odpověděl tajemný Hutton. „Buď to... nebo to navlékneme tak, aby nám byl trochu k užitku.“

Tajemný Hutton byl nejenom tajemný, ale i znalý skoro všeho, co ze zorného úhlu CIA mělo nějaký strategickopolitický význam. Například dobře věděl o existenci toho fyzika, s kterým se Alan Karlsson tak vesele bavil v ponorce mezi Švédskem a Leningradem. *Jurij Borisovič Popov* dělal od roku 1949 kariéru. Poprvé dost možná povýšil díky informacím, jež mu dodal Alan Karlsson, právě tak k tomu pravděpodobně došlo. Teď bylo Popovovi třiašedesát let a pracoval jako technický šéf celého arzenálu jaderných zbraní Sovětského svazu. Tím pádem disponoval vědomostmi, které měly pro USA skoro neocenitelnou hodnotu.

Kdyby se USA dozvěděly to, co věděl Popov, a tím se jim potvrdilo, že Západ má v jaderných zbraních nad Východem převahu – pak by prezident Johnson mohl iniciovat vzájemné odzbrojení. A cesta k potřebným informacím vedla přes – Alana Karlssona.

„Ty chceš z Karlssona udělat amerického agenta?“ zeptal se prezident Johnson a přitom si pomyslel, že trochu odzbrojení by mu vylepšilo posmrtnou pověst, ať už s tou zatracenou válkou ve Vietnamu, nebo bez ní.

„Přesně tak,“ přitakal tajemný Hutton.

„A proč by s tím Karlsson měl souhlasit?“

„Hm... protože to je... zdá se, že je to ten druh člověka. A před chvilkou vám tu přece, pane prezidente, nabízel svou pomoc.“

„Ano,“ souhlasil prezident Johnson. „Vlastně ano.“

Pak prezident chvíli mlčel, a potom ještě další chvíli. Načež řekl:

„Potřebuju asi panáka.“

Zpočátku nesmlouvavý postoj francouzské vlády k nespokojenosti lidu vedl pochopitelně k tomu, že se celá země zastavila. Miliony Francouzů vstoupily do stávky. Přístav v Marseille a všechna mezinárodní letiště se zavřely stejně jako železniční síť a nespočet různých obchodních domů.

Přestaly se distribuovat pohonné prostředky a odvážet odpadky. Ze všech stran přicházely požadavky. Lidi samozřejmě žádali vyšší mzdy. A kratší pracovní dobu. A větší zaměstnanec-kou jistotu. A větší vliv.

Ale navíc i nový vzdělávací systém. A novou společnost! Pátá republika byla ohrožena.

Statisíce Francouzů demonstrovaly a ne vždy to probíhalo pokojně. Zapalovala se auta, porážely se stromy, rozkopávaly se ulice, stavěly se barikády... všude četníci, pořádkové oddíly, slzný plyn a policejní štíty...

Právě tehdy francouzský prezident, ministerský předseda a jeho vláda udělali obrat o sto osmdesát stupňů. Zvlášť fundovaný úředník ministra vnitra Foucheta už neměl žádný vliv (ten mimochodem ve vši tajnosti pobýval v zadržovací vazbě tajných služeb a strašně těžko vysvětloval, proč měl v osobní váze v koupelně nainstalovanou vysílačku). Stávkujícím dělníkům bylo zničehonic nabídnuto značné zvýšení minimální mzdy, všeobecný desetiprocentní růst platů, o dvě hodiny kratší pracovní týden, vyšší rodinné přídatky, posílená moc odborů, jednání o rozsáhlé kolektivní smlouvě a indexace mezd a platů. Navíc muselo z vlády odejít několik ministrů, mezi nimi ministr vnitra Christian Fouchet.

Řadou opatření neutralizovala vláda a prezident nejrevo-

lučnější nálady. Pro to, aby se šlo dál, než kam se už došlo, neexistovala žádná lidová podpora. Dělníci se vrátili do zaměstnání, okupace budov přestaly, obchody otevřely, doprava začala znovu fungovat. Květen 1968 přešel v červen. A francouzská pátá republika přetrvala.

Prezident Charles de Gaulle osobně zatelefonoval na indonéské velvyslanectví v Paříži a chtěl mluvit s panem Alanem Karlssonem, aby mu propůjčil medaili. Ale na velvyslanectví mu sdělili, že tam už Alan Karlsson nepracuje, a nikdo, dokonce ani sama velvyslankyně, nebyl s to říct, kam se poděl.

KAPITOLA 24.

Čtvrtek 26. května 2005

Státnímu zástupci Ranelidovi teď šlo o to, zachránit, co se ještě z jeho kariéry a cti zachránit dalo. Podle zásady „radši jednat než čekat“ svolal na odpoledne tiskovou konferenci, kde oznámil, že právě zrušil příkazy k zadržení tří mužů a jedné ženy figurujících v případě ztraceného stoletého staříka.

Státní zástupce Ranelid byl na leccos machr, ale ne na přiznávání vlastních nedostatků a chyb. Proto začátek narychlo svolané tiskové konference dopadl tak, jak dopadl. Státní zástupce se zapletl do úvahy, podle které na Alana Karlssona a jeho přátele sice už nebyl vystaven příkaz k zadržení, ale dotyční přesto byli vinni (dopoledne byli mimochodem objeveni ve Västergötlandu). Státní zástupce postupoval správně a jedinou novou věcí bylo to, že se natolik změnila povaha důkazního materiálu, že příkazy prozatím už neplatily.

Zástupci médií chtěli samozřejmě vědět, jak se povaha důkazního materiálu změnila, a státní zástupce Ranelid je detailně seznámil s čerstvými informacemi ministerstva zahraničí o Bylundově, respektive Hulténově osudu v Džibuti a Rize. A pak

zakončil čímśi, jako že zákon občas vyžaduje, aby se příkazy k zadržení zrušily, jakkoli to v některých případech může někomu připadat pohoršující.

Státní zástupce Ranelid sám cítil, že všechno nebylo přijato tak, jak by mělo. A to se mu hned potvrdilo, když zástupce Denních zpráv vzhlédl zpoza brýlí na čtení a vychrlil monolog, který obsahoval řadu pro státního zástupce nepříjemných otázek:

„Pochopil jsem správně, že se navzdory novým okolnostem stále domníváte, že Alan Karlsson je vinen vraždou nebo zabitím? Chcete tedy říct, že Alan Karlsson, kterému je, jak již bylo řečeno, sto let, s sebou násilím odvezl dvaatřicetiletého Bengta Bylunda do Džibuti u Afrického rohu, tam ho, ale sám sebe ne, včera odpoledne vyhodil do vzduchu a pak se honem vydal do Västergötlandu, kde – podle toho, co jste nám zrovna pověděl – byl dnes dopoledne objeven? Odhlédneme-li od všeho ostatního, můžete nám vysvětlit, jaký dopravní prostředek Karlsson v tom případě použil, když, pokud je mi známo, neexistuje žádné přímé letecké spojení mezi Džibuti a Västgötalandskou rovinou a Alan Karlsson údajně nemá platný cestovní pas?“

Státní zástupce Ranelid se zhluboka nadechl. A pak pravil, že ho zřejmě na začátku nesprávně pochopili. *Není sebemenších pochyb* o tom, že Alan Karlsson, Julius Jonsson, Benny Ljungberg a Gunila Björklundová nejsou vinni tím, z čeho byli obviněni.

„Jak říkám, *není sebemenších pochyb*,“ opakoval Ranelid. V poslední chvíli se mu podařilo vzít rozum do hrsti a teď to vzdal.

Ale ti zatracení novináři se s tím nespokojili.

„Předtím jste jakžtakž podrobně popsal časové a zeměpisné okolnosti těch tří předpokládaných vražd. Pokud jsou teď po-

dezřelí najednou nevinní, jak se tedy všechno sběhlo?“ zajímala se reportérka Eskilstunského kurýra.

Ranelid odhalil své ledví, ale teď už toho bylo dost. Navíc si zástupkyně *místního plátku* nesmí myslet, že se bude navážet do státního zástupce Connyho Ranelida.

„Z takticko-vyšetřovacích důvodů vám v tomto okamžiku nemůžu sdělit nic víc,“ uzavřel státní zástupce Ranelid a vstal.

„Z takticko-vyšetřovacích důvodů“ už nejednou zachránilo nejednoho státního zástupce z nejedné bryndy, ale tentokrát to nefungovalo. Státní zástupce přece už několik týdnů vytrboval do světa důvody, proč jsou ti čtyři vinni, a tisk teď tedy usoudil, že by bylo na místě, aby věnoval alespoň několik minut vysvětlení jejich neviny. Či jak to vyjádřil ten mudrlant z Denních zpráv:

„Jak může být... tajné něco, co provádělo pár nevinných lidiček?“

Státní zástupce Ranelid balancoval na kraji propasti. Téměř všechno nasvědčovalo tomu, že se zřítí, teď hned nebo za několik dní. Ale proti novinářům měl jednu výhodu. *Ranelid věděl, kde se Alan Karlsson i ti ostatní nacházejí.* Västergötland je přece velký kraj. Teď to bude hop nebo trop. A tak státní zástupce Ranelid pravil:

„Kdybyste mě tak někdy nechali domluvit! Z takticko-vyšetřovacích důvodů nemohu *v daném okamžiku* říci nic víc. Ale zítra v patnáct nula nula se tady bude konat další tisková konference, kde vám na to, na co se ptáte, odpovím.“

„Kde přesně ve Västergötlandu se teď Alan Karlsson zdržuje?“ chtěl vědět novinář ze Švédského deníku.

„To vám neřeknu,“ odpověděl státní zástupce Ranelid a opustil místnost.

Jak mohlo všechno takhle dopadnout? Státní zástupce Ranelid se zamkl v kanceláři a poprvé po sedmi letech si vykouřil cigaretu. Měl přece vstoupit do dějin švédské kriminalistiky jako první návladní, který nechá odsoudit vrahy několika obětí, jejichž těla se nenašla. A pak se ta těla najdou! Na zcela nesprávných místech! Navíc oběť číslo tři, ta, která byla ze všech nejmrtvější, žije. Ta povedená trojka způsobila Ranelidovi velkou škodu.

„Vlastně bych měl toho syčáka za trest zabít,“ mumlal si státní zástupce.

Teď však bylo třeba zachránit čest a kariéru, a tomu by vražda asi moc nepomohla. Státní zástupce si zrekapituloval katastrofální tiskovku. Nakonec tedy zcela jasně konstatoval, že Karlsson a jeho pomocníci jsou nevinní. A to všechno jenom proto, že... ve skutečnosti neví. Co se to proboha stalo? Šroub Bylund přece musel zemřít na té drezíně. Tak jak sakra mohl zemřít znovu o několik týdnů později na druhém konci světa?

Státní zástupce Ranelid proklínal sám sebe za to, že se tak hnal do setkání s tiskem. Měl nejdřív sebrat Alana Karlssona a jeho pomocníky, všechno vyšetřit – a teprve pak rozhodnout, co média potřebují vědět a bez čeho se obejdou.

Když nechá Karlssona a jeho pomocníky teď – po kategorických prohlášeních o jejich nevině – sebrat za účelem „podání vysvětlení“, může se to vykládat jako vyložená šikana. Přesto Ranelid neměl moc na vybranou. *Musí se všechno dozvědět...* a musí se to dozvědět včas, do zítřka do tří hodin odpoledne. Jinak už v očích svých kolegů nebude státní zástupce, ale kašpar.

Komisař Aronsson seděl v houpací síti na Klockaregård, popíjel kávu, něco k ní přikusoval a měl skvělou náladu. Hon na zmizelého stoletého staříka skončil, a navíc na toho sympatic-

kého dědu už dokonce ani nebyl vystavený příkaz k zadržení. Proč dotyčný před necelým měsícem vylezl z okna a co se pak dělo v jeho stopách, to bude samozřejmě ještě třeba vyšetřit, pokud na tom ovšem vůbec záleží. Ať tak či onak, nespěchá to asi natolik, aby si nejdřív nemohli trochu poklábosit.

Z přejetého a zmrtvýchvstalého Pera-Gunnara Šéfa Gerdina se vyklubal docela fajn chlapík. Hned komisaři Aronssonovi navrhl, aby si začali tykat, a dodal, že by v tom případě byl rád, kdyby mu říkal Štiko.

„Klidně, Štiko,“ souhlasil komisař Aronsson. „Já jsem Göran.“

„Štika & Göran,“ poznamenal Alan. „To zní dobře. Možná byste spolu měli podnikat?“

Štika namítl, že si není jistý, že má dostatečný respekt k daním a podobným věcem, aby provozoval firmu společně s policejním komisařem, ale i tak Alanovi děkuje za tip.

Ihned tedy zavládla dobrá nálada. A nijak se nezhoršila, když se k nim připojil Benny s Kráskou a pak Julius a Bosse.

Na verandě se mluvilo o všem možném, jen ne o tom, jak spolu souvisejí věci, které se udály v posledním měsíci. Alan slavil úspěch, když zničehonic přivedl slonici a spolu s ní uspořádal krátké taneční představení. Julius byl čím dál spokojenější, že už na něj není vystavený příkaz k zadržení, a pustil se do stříhání vousů, které si dosud musel pěstovat, aby mohl jezdit do Falköpingu.

„Představte si to, celej život jsem byl vinnej a teď jsem na jednu nevinnej!“ jásal Julius. „To je fakt nádhernej pocit!“

Bosse usoudil, že je to dostatečný důvod pro to, aby přinesl láhev pravého maďarského šampaňského, kterým si přátelé a komisař připijí. Komisař chabě zaprotestoval, že mu na dvoře stojí auto. V Městském hotelu ve Falköpingu má rezervovaný pokoj a jako komisař tam nemůže jet namazaný.

Vtom ale do rozhovoru vstoupil Benny, který prohlásil, že abstinenti sice obecně – podle Alana – představují hrozbu světovému míru, ale hodí se, když člověk potřebuje někam odvézt.

„Dejte si skleničku šampusu, komisaři, a já se postarám, abyste se dostal do hotelu.“

Komisař se už nenechal dál přemlouvat. Už dlouho trpěl deficitem společenského styku, a když se teď konečně ocitl v milé společnosti, nemohl přece trucovat.

„No, s malým přípítečkem na nevinu vás všech, s tím se snad policejní moc může smířit,“ řekl. „Nebo dokonce se dvěma, kdyby to bylo nutné, je vás přece hodně...“

Po několika hodinách všeobecného veselí zazvonil komisaři Aronssonovi znovu telefon. Opět ho volal státní zástupce Ranelid. Svěřil se Aronssonovi, že před chvilkou za neblahých okolností před novináři téměř neodvolatelně označil ty tři muže a jednu ženu za nevinné. Navíc se musí během necelých čtyřia dvaceti hodin dozvědět, co se ve skutečnosti stalo ode dne, kdy geront Karlsson vylezl z okna, do dnešního dne, protože tisk tuto informaci zítra ve tři odpoledne od něj očekává.

„Jinými slovy řečeno, jsi pěkně v hajzlu,“ prohodil mírně přiopilý komisař.

„Musíš mi pomoci, Görane!“ žadonil státní zástupce Ranelid.

„S čím? Přesunout mrtvoly někam jinam? Nebo zabít lidi, co nechtěli být tak mrtví, jak by sis ty přál?“

Státní zástupce Ranelid přiznal, že o tom posledním už uvažoval, ale asi by to nebyla schůdná cesta. Kdepak, doufá, že Göran bude moct Alanu Karlssonovi a jeho... pomocníkům... opatrně navrhnout, že by si s nimi Ranelid zítra dopoledne přijel trošku – zcela neformálně! – popovídat o různých věcech... to jest že by se vneslo jasno do toho, co se v poslední době dělo

v södermanlandských a smålandských lesích. Nádvkem státní zástupce Ranelid slíbil, že se jménem södermanlandské policie všem čtyřem nevinným omluví.

„Södermanlandské policie?“ zeptal se komisař Aronsson.

„No... nebo... spíš *svým* jménem,“ opravil se státní zástupce Ranelid.

„No dobře. Dej si chvilku pohov, Conny, a já ti to zjistím. Za pár minut ti brnknu.“

Komisař Aronsson zavěsil a oznámil radostnou novinu, že státní zástupce Ranelid před chvilkou uspořádal tiskovou konferenci, kde zdůraznil, že Alan Karlsson a jeho přátelé jsou nevinní. A pak tlumočil Ranelidovo přání, aby si nazítří dopoledne mohl přijet všechno vyjasnit.

Kráska reagovala zanícenou přednáškou na téma, že když budou samému státnímu zástupci podrobně líčit události posledních týdnů, nepovede to k ničemu dobrému. Julius s ní souhlasil. Když je jednou prohlásili nevinnými, tak jsou nevinní.

„A na to já nejsem vůbec zvyklej. Proto by byla hrozná škoda, kdyby moje nevina během necelých čtyřiaadvaceti hodin zase vzala za své.“

Ale Alan prohlásil, že by chtěl, aby se jeho přátelé přestali zneklidňovat kvůli bezvýznamným maličkostem. Noviny a televize by je určitě nenechaly na pokoji, dokud by nezáskaly svou *story*. Je lepší to povědět osamělému státnímu zástupci než mít několik týdnů na zahradě novináře.

„Navíc máme celej večer na to, abysme si vymysleli, co budeme říkat,“ dodal Alan.

To poslední by komisař Aronsson radši neslyšel. Postavil se, aby upozornil na svou přítomnost a zabránil ostatním říct víc věcí, bez kterých se jeho uši obešly. A pak prohlásil, že po-

kud nemají nic proti, už pojede. Jestli ho Benny laskavě odveze do hotelu ve Falköpingu, bude mu zavázaný. Cestou zavolá státnímu zástupci Ranelidovi a vyřídí mu, že bude vítán zítra kolem desáté. Pokud ostatní souhlasí? On sám v tom případě dorazí taxíkem, přinejmenším proto, aby si odvezl auto. Mímochoodem, než odjede, nebylo by tam ještě půl skleničky toho vynikajícího bulharského šampaňského? Aha, maďarského. Na tom vlastně skoro ani nezáleží.

Komisaři Aronssonovi nalili ještě jednu sklenku, až po okraj, a on ji do sebe chvatně hodil. Pak si promnul nos a posadil se na místo spolujezdce do svého vlastního auta, s kterým už Benny předjel. A ze stáhnutého bočního okna se jal deklamovat:

*Kéž bychom měli dobré přátele
a džbánkem vína z Uher hrdlo sulažili...*

„Carl Michael Bellman,“ přikývl literární skorovědec Benny.
„Jan, kapitola osmá, verš sedmej, nezapomeňte na to zítra ráno, komisaři,“ zvolal Bosse v náhlém vnuknutí. „*Jan, kapitola osmá, verš sedmej!*“

Pátek 27. května 2005

Z Eskilstuny do Falköpingu se člověk nedostane za čtvrt hodiny. Státní zástupce Conny Ranelid musel vstát za svítání (a to v noci špatně spal), aby to stihl do deseti na Klockaregård. Domluvená schůzka navíc nesměla trvat víc než hodinu, jinak by jeho časový rozvrh vzal za své. Ve tři přece začne tiskovka.

Když Conny Ranelid seděl za volantem a po é dvacítce míjel Örebro, měl slzy na krajíčku. *Velké vítězství spravedlnosti*, tak se měla jmenovat jeho kniha. Chm! Pokud by na světě byla nějaká spravedlnost, uhodil by teď do té zatracené usedlosti blesk a všichni by tam uhořeli. Potom by si státní zástupce Ranelid mohl před novináři vymyslet, co by chtěl.

Komisař Aronsson si v Městském hotelu ve Falköpingu ráno zaslouženě přispal. Probudil se kolem deváté s určitými výčitkami svědomí kvůli událostem předešlého dne. Vždyť si připíjel šampaňským s potenciálními delikventy a zcela jasně a neomylně slyšel, jak Alan Karlsson říká, že si můžou pro stát-

ního zástupce *vymyslet* nějaké povídání. Že by se z Aronssona stával spolupachatel? Pokud ano, tak čeho?

Když komisař předešlého večera dorazil do hotelu, otevřel si – na doporučení Bosseho Ljungberga – bibli, kterou gedeonitě záslužně vložili do jedné zásuvky skříňky v jeho pokoji, a nalistoval si Jana, kapitolu 8., verš 7. Následovalo několik hodin četby bible v rohu hotelového baru, ve společnosti sklenice džinu s tonikem, kterou následovala sklenice džinu s tonikem, kterou následovala sklenice džinu s tonikem.

Dotčená kapitola pojednávala o ženě, která cizoložila. Farizejové ji přivedli před Ježíše, aby ho tak postavili před dilema. Pokud by žena podle Ježíše *neměla* být za svůj zločin ukamenována, šel by Ježíš proti samému Mojžíšovi (Třetí kniha Mojžíšova). Pokud by se ovšem Ježíš postavil v této věci na Mojžíšovu stranu, dostal by se do konfliktu s Římany, kteří měli na trest smrti výhradní právo. Střetne se Ježíš s Mojžíšem, nebo s Římany? Farizejové si mysleli, že zahnali Ježíše do kouta. Jenže Ježíš byl Ježíš a po chvíli přemýšlení řekl:

„Kdo z vás je bez hříchu, první hoď na ni kamenem!“

Tím se Ježíš vyhnul polemice s Mojžíšem i s Římany, a taky s farizeji, kteří stáli před ním. Nicméně věc byla rozhodnuta. Farizejové se jeden po druhém vytratili (muži obecně přece nejsou vůbec bez hříchu). Nakonec zůstal Ježíš s tou ženou sám.

„Ženo, kde jsou? Nikdo tě neodsoudil?“ zeptal se Ježíš.

Ona odpověděla:

„Nikdo, pane.“

A Ježíš řekl:

„Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“

Komisař měl policajtský čich a cítil, že leckde leží zapaní psi. Ale Karlssona, Jonssona, Ljungberga a Ljungberga, Björklundovou a Gerdina přece včera ten fouňa Ranelid pro-

hlásil za nevinné, a kdo je ostatně on sám, aby je nazýval delikventy? Navíc šlo o opravdu sympatickou směšku a – jak správně podotkl Ježíš – kdo byl první s to hodit kamenem? Aronsson si vzpomněl na několik temnějších okamžiků života, ale hlavně měl vztek na státního zástupce Ranelida, který si přál smrt superpříjemného Štiky Gerdina jenom proto, aby to posloužilo jeho cílům.

„Krucifix, tohle si, Ranelide, musíš vyřešit sám,“ pravil komisař Göran Aronsson a sjel výtahem na snídani v hotelové restauraci.

Vločky, topinky a vejce spláchl Denními zprávami a Švédským deníkem. Oboje noviny opatrně prezentovaly názor, že v případě zmizelého stoletého staříka, nejdřív podezřelého z vraždy a pak tohoto obvinění zproštěného, došlo na straně státního zastupitelství k *fiasku*. Pisatelé ovšem přiznávali, že toho vědí příliš málo. Sám stařík není k nalezení a státní zástupce bude ochoten sdělit víc až v pátek odpoledne.

„Jak říkám,“ pravil Aronsson. „Tohle si, Ranelide, vyřeš sám.“

Pak si objednal taxík na Klockaregård, kam dorazil v 9.51, přesně tři minuty před státním zástupcem.

Nehrozilo žádné meteorologické nebezpečí, že do Klockaregård uhodí blesk, jak si tak vroucně přál státní zástupce Ranelid. Ale zataženo bylo, a ještě k tomu zima. Proto se obyvatelé usedlosti připravili na schůzku v prostorné kuchyni.

Především večera se celá skupina domluvila na alternativním příběhu pro státního zástupce Ranelida a u snídani se pro jistotu historku zopakovala. Před dopoledním představením museli mít všichni jasné role, protože je vždycky mnohem jednodušší vzpomenout si na pravdu než, jako tomu bylo v tomhle případě, na její opak. Ten, kdo špatně lže, může snadno

špatně dopadnout, takže teď bylo třeba, aby se členové skupiny měli na pozoru. A všechny metody, jak rozptýlit pozornost státního zástupce Ranelida, byly víc než dovolené.

„*No jo, kurva, do prdele, kunda zpičená,*“ shrnula Kráska všeobecné napětí, které vládlo předtím, než do kuchyně vstoupil komisař Aronsson a státní zástupce Ranelid.

Schůzka se státním zástupcem Connym Ranelidem byla pro někoho veselejší a pro někoho míň veselá. Probíhala takhle:

„Nejdřív vám chci poděkovat za to, že jste se se mnou sešli, opravdu si toho vážím,“ pravil státní zástupce Ranelid. „A jménem... státního zastupitelství se omlouvám, že na některé z vás byl zcela bezdůvodně vystaven příkaz k zadržení. A teď bych se velmi rád dozvěděl, co se stalo od okamžiku, kdy jste vy, pane Karlssone, vylezl z okna domova důchodců, až do této chvíle. Začnete, pane Karlssone?“

Proti tomu Alan nic neměl. Říkal si, že to možná bude zábava. Otevřel pusu a spustil:

„Samozřejmě, pane státní zástupce, i když jsem už starší a vetchej a paměť mi moc neslouží. Ale že jsem vylezl z toho okna, to si každopádně pamatuju, to jo. A to mělo svoje dobré důvody, to jo. Víte, pane státní zástupce, měl jsem namířeno tady k mému dobrému kamarádovi Juliu Jonssonovi a k tomu nikdy nechodím bez flašky kořalky. A zrovna takovou flašku jsem v jednom nestřeženém okamžiku koupil v krámě. No, dneska vlastně nemusím chodit až do krámu, stačí zazvonit u... no, nebudu vám prozrazovat, jak se ten člověk jmenuje, protože kvůli tomu tady asi nejste, ale bydlí v centru a prodává soukromě dováženou kořalku za míň než poloviční cenu. No ale tentokrát Eklund nebyl doma – jejda, teď jsem přece jenom jeho jméno prozradil – takže mi nezbyvalo než koupit to, co jsem potřeboval, v krámě. Potom se mi tu flašku podařilo

propašovat na pokoj, to se obvykle dá zvládnout, ale tentokrát jsem ji potřeboval zase vynést ven, navíc v době, kdy měla službu ředitelka, a ta má oči na stopkách, to vám teda povím, pane státní zástupce. Jmenuje se sestra Alice a člověk si na ni jen tak nepřijde. Proto jsem si řekl, že tentokrát to k Juliovi vezmu radši oknem. Mimochodem, měl jsem ten den stý narozeniny, a kdo by asi v takovej den chtěl přijít o narozeninovýho panáka?“

Státní zástupce si pomyslel, že hrozí nebezpečí, že se to protáhne. Geront Karlsson už drahnou chvíli žvaní a ještě nic neřekl. A on se už za necelou hodinu musí vrátit do Eskilstuny.

„Děkuji vám, pane Karlssone, za zajímavé přiblížení trampot, které jste měl s tím, abyste ve svůj velký den získal nějaké pití, ale doufám, že mi prominete, když vás poprosím, abyste mluvil víc k věci. Máme málo času, to snad, pane Karlssone, chápete? Jak to bylo s tím kufrem a setkáním se Šroubem Bylundem na autobusovém nádraží v Malmköpingu?“

„No, jak to bylo? Per-Gunnar zavolal Juliovi a ten zavolal mně... Podle Julia si Per-Gunnar přál, abych za ty bible převzal odpovědnost, a já s tím souhlasil, protože...“

„Bible?“ přerušil ho státní zástupce Ranelid.

„Jestli, pane státní zástupce, dovolíte, můžu přispět nějakýma doplňujícíma informacema,“ ozval se Benny.

„Prosím,“ pravil státní zástupce.

„Takže, Alan se kamarádí s Juliem z Byringe, ten se kamarádí s Perem-Gunnarem, co jste si o něm myslel, že je mrtvej, a Per-Gunnar se zase kamarádí se mnou. A já jsem jednak brácha Bosseho, co tady na tom příjemným setkání dělá hostitele, jednak snoubenec Gunily, to je ta krásná dáma na konci stolu. Gunila se věnuje exegetice a v jistým smyslu má styčný body s Bossem, kterej prodává bible – mimo jiný Peru-Gunnarovi.“

Státní zástupce seděl s papírem a perem v ruce, ale všechno

probíhalo příliš rychle, takže si nestihl poznamenat ani slovo. Vyhrkl:

„Exegetice?“

„Jo, výkladu bible,“ objasnila Kráska.

Výkladu bible? zeptal se v duchu komisař Aronsson, který tiše seděl vedle státního zástupce. Je vůbec možné vykládat bibli a zároveň mluvit tak sprostě, jak Aronsson předešlého večera slyšel mluvit Krásku? Ale nahlas nic neřekl. Tohle si přece musí vyřešit státní zástupce.

„Výkladu bible?“ otázal se státní zástupce Ranelid, ale v téže vteřině se rozhodl, že půjde dál. „Na to se vykašlete, radši mi řekněte, jak to bylo s tím kufrem a s tím Šroubem Bylundem na autobusovém nádraží v Malmköpingu.“

Ted' bylo na Peru-Gunnaru Gerdinovi, aby se vložil do probíhajícího představení.

„Dovolíte, pane státní zástupce, abych něco řek?“ zeptal se.

„Jistě,“ odpověděl státní zástupce Ranelid. „Pokud to, jak se říká, nějak osvětlí celou záležitost, může se klidně vyjádřit i sám čert.“

„To jsou ale řeči,“ poznamenala Kráska a upřela oči v sloup (což komisaře utvrdilo v přesvědčení, že si ze státního zástupce všichni utahují).

„Označení čert možná na mě tak úplně nesedí, protože já jsem se setkal s Ježíšem,“ namítl Per-Gunnar Gerdin. „Pane státní zástupce, vy jistě víte, že jsem ved organizaci nazvanou Never Again. Ten název původně naznačoval, že její členové nikdy znovu neskončej za mřížema, přestože pro to nebudou chybět zákonný důvody, ale už nějaký čas má jinej význam. *Už nikdy* se nás nezmocní pokušení porušovat zákon – ten, kterej napsal člověk, o tom nebeským ani nemluvej!“

„To proto Šroub rozmlátil čekárnu, zbil pokladníka a pak unesl řidiče i s autobusem?“ otázal se státní zástupce Ranelid.

„No, teď jako bych slyšel určitéj sarkasmus,“ konstatoval Per-Gunnar Gerdin. „Ale to, že jsem já spatřil světlo, ještě neznamená, že ho spatřili moji spolupracovníci. Jeden z nich se sice vydal jako misionář do Jižní Ameriky, ale druhý dva skončili špatně. Šroub ode mě dostal za úkol, aby se zastavil u Bosseho pro ten kufr s dvěma stovkami biblí. Těma biblema budu šířit radost mezi nejhoršíma syčákama v zemi, pokud mi prominete ten výraz.“

Majitel Klockaregårdu Bosse dosud mlčel. Teď ale na kuchyňský stůl položil těžký šedý kufr a otevřel ho. Vevnitř se nacházel značný počet příručních biblí v pravé černé kůži, se zlatou ořízkou, biblickými odkazy, třemi záložkami, seznamem biblických postav, barevnými mapami a tak dále.

„Tohle vám poskytne nejsilnější prožitek bible, pane státní zástupce,“ pravil Bosse Ljungberg s pevným přesvědčením v hlase. „Dovolíte, abych vám daroval jeden výtisk? I na státním zastupitelství byste měli hledat světlo, to si pište!“

Bosse byl z celé skupiny první, kdo před státním zástupcem nevykládal vyložené blbosti, ale to, co říkal, myslel vážně. A státní zástupce to musel vycítit, protože si přestal být jistý, že všechny ty žvásty o bibli jsou jenom naoko. Přijal bibli, kterou mu podal Bosse, a řekl si, že teď už ho asi může zachránit jenom okamžité spasení. Nahlas to však neřekl, místo toho se zeptal:

„Můžeme to zase vzít po pořádku? Jak to bylo s tím zatraceným kufrem v Malmköpingu?“

„Neklít!“ napomenula ho Kráska.

„Teď jsem možná na řadě zase já?“ ozval se Alan. „Na to autobusový nádraží jsem vyrazil trošku dřív, než jsem původně zamýšlel, poněvadž mě o to jménem Pera-Gunnara požádal Julius. Řekl mi, že Šroub Bylund volal Peru-Gunnarovi do Stockholmu a byl přítom – zase mi, pane státní zástupce,

promiňte ten výraz – trochu nalitej! A vy přece víte – nebo to nevíte, poněvadž já nevím, jak jste na tom, pane státní zástupce, s alkoholem – nechci nic naznačovat, ale každopádně... Kde jsem to skončil? No jo, vy přece, pane státní zástupce, víte, že kořalka do hlavy, rozum z hlavy, nebo jak se to říká. Ostatně já jsem si sám jednou v podroušeném stavu pustil pusu na špacír v jedný ponorce ve dvousetmetrový hloubce uprostřed Baltského...“

„Mohl byste proboha začít mluvit k věci?“ otázal se státní zástupce Ranelid.

„Nerouhat se!“ napomenula ho Kráska.

Státní zástupce Ranelid si položil ruku na čelo a několikrát se nadechl a vydechl. Alan Karlsson pokračoval:

„Takže, Šroub Bylund volal Peru-Gunnarovi do Stockholmu a blábolil cosi, jako že vystupuje z jeho biblickýho klubu a místo toho hodlá vstoupit do cizinecký legie, ale že ještě předtím – štěstí, pane státní zástupce, že sedíte, protože teď řeknu něco hroznýho – ale že ještě předtím má v úmyslu *spálit ty bible* na náměstí v Malmköpingu!“

„Doslova prý řekl *ty zasraný, zkurvený, zpíčený bible*,“ doplnila Kráska.

„Není divu, že mě Per-Gunnar poslal, abych pana Šrouba našel a ten kufr mu vzal, dokud je ještě čas. Času je přece často málo a občas ještě méně, než člověk vůbec tuší. Jako například tenkrát, když to generála Franka, mně před očima, málem roztrhalo na cucky. Ale jeho spolupracovníci byli pěkně pohotoví, milýho generála prostě popadli a odnesli do bezpečí. Moc dlouho se nerozmejšleli. Hned jednali.“

„Co má španělský generál Franco co dělat s tímhle případem?“ divil se státní zástupce Ranelid.

„Vůbec nic, pane státní zástupce, jenom jsem ho zmínil jako ukázkovej příklad. Člověk se nikdy nevyjádří dost jasně.“

„Tak co kdybyste se, pane Karlssone, právě o to snažil? Co se stalo s tím kufrem?“

„No, pan Šroub mi ho nechtěl vydat a já na tom nejsem fyzicky tak, abych se mu ho pokusil vytrhnout násilím. Ostatně nejenom fyzicky, ze zásady zastávám názor, že je hrozný, když lidi...“

„Držte se věci, Karlssone!“

„Promiňte, pane státní zástupce. Takže, když si pak pan Šroub potřeboval na autobusovém nádraží odskočit, využil jsem toho. Zmizel jsem i s kufrem v autobuse, kterej jel do Byringe, tady ke starýmu Juliovi, nebo Juldovi, jak někdy říkáme.“

„Juldovi?“ řekl státní zástupce, protože nic jiného ho nenapadlo.

„Nebo Juliovi,“ řekl Julius. „Těší mě.“

Státní zástupce se zase na chvíli odmlčel. Tu a tam si cosi poznamenal a zdálo se, že si na papír kreslí čáry a šipky. Pak řekl:

„Ale vy jste přece, Karlssone, platil jízdenku padesátikorunou a ptal jste se, kam za ni dojedete. Jak to jde dohromady s tím, že jste se záměrně vydal do Byringe, a nikam jinam?“

„Ále,“ utrousil Alan. „Snad vím, kolik stojí lístek do Byringe. Měl jsem náhodou v šrajtofli padesátku, a tak jsem si trošku udělal legraci. To snad není zakázaný, nebo snad jo, pane státní zástupce?“

Státní zástupce Ranelid se nenamáhal odpovědět, jestli dělat si legraci je, nebo není zakázané. Místo toho ještě jednou Alana vyzval, aby svoje vyprávění zrychlil.

„Stručně řečeno: co se stalo pak?“

„Stručně řečeno? Stručně řečeno se stalo to, že jsme s Juliem měli příjemnej večer, dokud na dveře nezabouchal pan Šroub. Jenže jsme měli na stole kořalku, možná si, pane státní zástupce, z mýho vyprávění pamatujete, že jsem měl s sebou flašku kořalky, teda upřímně řečeno, nebyla to jedna flaška,

ale dvě, člověk přece nemá lhát ani v méně důležitých podrobnostech, ostatně nejsem tady od toho, abych posuzoval, co je v tomhle příběhu důležitější nebo méně důležitý, to vy přece, pane státní zás...“

„Pokračujte!“

„Promiňte. Takže, když se přiblížil losí steak a kořalka, pana Šrouba najednou všechna zloba přešla. Pozdě večer se pak dokonce rozhodl, že ty bible nespálí – z vděčnosti za nabídnutej chlast. Alkohol má i svoje světlý stránky, vidíte, pane stát...“

„Pokračujte!“

„Ráno, rozumíte, pane státní zástupce, měl pan Šroub takovou kocovinu, až to nebylo hezký. Sám jsem kocovinu neměl od jara pětáctýřicátýho, když jsem se ze všech sil snažil tequilou ožrat do němoty viceprezidenta Trumana. Bohužel tenkrát zrovna umřel prezident Roosevelt, takže jsme ten mejdan museli předčasně ukončit, ale možná to bylo štěstí, protože nechtějte vědět, co mi následující den dělala hlava. Dalo by se říct, že mi bylo jen nepatrně líp než Rooseveltovi.“

Státní zástupce Ranelid teď zamrkal a zauvažoval, co má říct. Nakonec u něj zvítězila zvědavost. Mimochodem, státní zástupce už neměl ani sílu Alanu Karlssonovi vykat:

„Co mi to tady vykládáš? Ty jsi popíjel tequilu s viceprezidentem Trumanem, zatímco odešel prezident Roosevelt?“

„No, že by Roosevelt někam chodil, to zrovna ne,“ namítl Alan. „Ale já vám, pane státní zástupce, rozumím. I když bysme se asi neměli zasekávat na podrobnostech, co říkáte?“

Státní zástupce neříkal nic, a tak Alan pokračoval:

„Když druhej den ráno nastal čas vyrazit drezínou do Åkers Styckebruku, pan Šroub každopádně nebyl schopnej pomoci nám šlapat do pedálů.“

„Pokud vím, neměl dokonce ani boty,“ podotkl státní zástupce. „Jak to, Karlssone, vysvětlíte?“

„Kdybyste tak, pane státní zástupce, viděl, jakou měl pan Šroub kocovinu. Klidně tam moh sedět jen v podvlíkačkách.“

„A vaše vlastní boty? Vaše pantofle se přece později našly v kuchyni Julia Jonssona.“

„Boty jsem si samozřejmě půjčil od Julia. Když je člověku sto let, snadno se vydá na cestu jenom v pantoflích. Když, pane státní zástupce, počkáte čtyřicet padesát let, poznáte to na vlastní kůži.“

„Tak dlouho asi žít nebudu,“ namítl státní zástupce Ranelid. „Otázkou je, jestli přežiju tenhle rozhovor. Jak vysvětlíš, že když se ta drezína našla, byly na ní pachové stopy svědčící o přítomnosti mrtvolý?“

„No to mi teda povězte, pane státní zástupce. Drezínu opustil jako poslední pan Šroub, takže kdyby pak tak nešťastně neumřel tam v Džibuti, mohl by nám to vysvětlit. Vy si, pane státní zástupce, myslíte, že za to můžu já? Já sice mrtvej nejsem, to teda ne, ale jsem příšerně starej... Že by se ze mě předčasně šířil mrtvolnej pach?“

Státního zástupce Ranelida se už začala zmocňovat netrpělivost. Čas plynul, a zatím z šestadvaceti dnů stačili projít jen necelých čtyřiaadvacet hodin. Devadesát procent toho, co vycházelo z úst toho geronta Karlssona, byly vyložené bláboly.

„Pokračujte!“ pravil státní zástupce Ranelid, aniž nějak komentoval otázku mrtvolného pachu.

„Takže, nechali jsme pana Šrouba spát v drezíně a šli jsme na posilující procházku ke stánku s občerstvením, kterej provozoval kamarád Pera-Gunnara Benny.“

„Vy jste taky seděl v base?“ chtěl vědět státní zástupce.

„Ne, ale studoval jsem kriminologii,“ odpověděl Benny po pravdě, načež zalhal, že v souvislosti s tím prováděl pohovory s vězni v nápravném zařízení Hall, a tak se dostal do styku s Perem-Gunnarem.

Zdalo se, že si státní zástupce Ranelid dělá další poznámku, načež monotónně přikázal Alanu Karlssonovi:

„Pokračuj!“

„Rád. Benny měl původně odvézt mě a Julia do Stockholmu, abysme mohli předat ten kufr s biblema Peru-Gunnarovi. Ale teď prohlásil, že by to radši vzal oklikou přes Småland, kde měl snoubenku, to je tady Gunila...“

„Pokoj s vámi,“ pravila Gunila a kývla na státního zástupce Ranelida hlavou.

Státní zástupce Ranelid Krásčino kývnutí opětoval a znovu se obrátil k Alanovi, který pokračoval:

„Benny, ktorej znal Pera-Gunnara nejlíp, řek, že Per-Gunnar může na ty bible klidně pár dní počkat. Myslel tím, že v nich tak jako tak nejsou žádný čerstvý novinky, a v tom bych mu dal za pravdu. I když člověk nemůže čekat celou věčnost, protože až se Ježíš vrátí na zem, budou už všechny kapitoly o jeho nadcházejícím návratu zastaralý...“

„Ty exkurzy si už nechte, Karlssone. Držte se věci!“

„Samozřejmě, pane státní zástupce! Budu se samozřejmě držet věci, jinak by to mohlo špatně dopadnout. Řeknu vám, že já to vím líp než kdo jinej. Kdybych se nedržel věci, když jsem tenkrát v Mandžusku stál před Mao Ce-tungem, určitě by mě na místě zastřelili.“

„To by bezpochyby bylo nejlepší řešení,“ poznamenal státní zástupce Ranelid a naznačil Alanovi, aby si pospíšil.

„Takže, Benny každopádně zastával názor, že dokud budeme ve Smålandu, Ježíš se vrátit nestihne, a pokud vím, došlo na jeho slova...“

„Karlssone!“

„Jistě. Takže všichni tři jsme vyrazili do Smålandu, mně i Juliovi to přišlo jako příjemný dobrodružství. Jenže jsme nic neřekli Peru-Gunnarovi a to byla samozřejmě chyba.“

„To teda byla,“ přizvukoval Per-Gunnar. „Na ty bible jsem pár dní počkat mohl, o to nešlo. Ale chápejte, pane státní zástupce, myslel jsem si, že Šroub ušil na Julia, Alana a Bennyho nějakou boudu. Jemu se totiž ten nápad, že by Never Again mělo začít šířit evangelium, nikdy nezamlouval. A když jsem si přečetl to, co se psalo v novinách, klidu mi to taky nepřidalo!“

Státní zástupce přikývl a udělal si poznámku. Možná se mu to přece jenom začíná skládat v něco logického? Pak se obrátil k Bennymu:

„Když jste ale četl o podezření, že došlo k únosu stoletého muže, o Never Again a o *známém lupiči* Juliu Jonssonovi – proč jste se nespojil s policií?“

„To mě pochopitelně napadlo. Jenže když jsem to probíral s Alanem a Juliem, jednoznačně to zamítli. Julius prohlásil, že ze zásady s policií nemluví, a Alan zastával názor, že je na útěku z domova důchodců a rozhodně se nechce vrátit k sestře Alici jenom proto, že noviny a televize něco špatně pochopily.“

„Vy ze zásady nemluvíte s policií?“ zeptal se státní zástupce Ranelid Julia Jonssona.

„Nemluví. Měl jsem v minulosti ve vztahu k policajtům trochu smůlu. Ale za příjemnějších okolností – jako včera s komisařem Aronssonem a dneska s váma, pane státní zástupce – udělám rád výjimku. Nechcete ještě kafe?“

Jistě, státní zástupce chtěl. Potřeboval v sobě zmobilizovat všechny síly, aby zvládl právě probíhající schůzku a pak, ve tři hodiny, něco předložil médiím, něco, co je buď pravda, nebo čemu se alespoň dá věřit.

Bennyho Ljungberga však státní zástupce nechtěl pustit z drápů.

„A proč jste tedy nezavolał svému příteli Peru-Gunnarovi? Muselo vám přece být jasné, že o vás četl v novinách?“

„Myslel jsem si, že vám, pane státní zástupce, ani policii

ještě nedošlo, že se Per-Gunnar setkal s Ježíšem, a že mu teda odposloucháváte telefon. A budete se mnou asi souhlasit, že jsem si to myslel správně?“

Státní zástupce něco zabručel, něco si poznamenal a zalitoval, že i tuhle podrobnost prozradil novinářům, ale co se stalo, nedá se odestát. Načež pokračoval. Teď se obrátil k Peru-Gunnaru Gerdinovi.

„Pane Gerdine, zdá se, že vám někdo dal tip, kde se Alan Karlsson a jeho přátelé nacházejí. Odkud jste ten tip dostal?“

„To se bohužel nikdy nedozvíme. Tuhle informaci si kolega Kýbl Hultén vzal s sebou do hrobu. Nebo spíš na šrotoviště.“

„Co v tom tipu bylo?“

„Že Alana, Bennyho a jeho přítelkyni někdo viděl v Rottne ve Smålandu. Myslím, že volal nějaký Kýblův známej. Mě zajímala hlavně samotná informace. Věděl jsem, že Bennyho přítelkyně ve Smålandu bydlí a že má zrzavý vlasy. Tak jsem Kýblovi přikázal, aby se vydal do toho městečka a hlídal tam před samoobsluhou. Každý přece musí jíst...“

„A Kýbl to rád udělal, ve jménu Ježíše?“

„Teď jste, pane státní zástupce, trefil hřebík na hlavičku. O Kýblovi se dá říct leccos, ale zbožnej nikdy nebyl. Nový zaměření našeho klubu ho štválo skoro ještě víc než Šrouba. Tvrdil, že odjede do Ruska nebo do Pobaltí a začne tam kšeftovat s drogama. Slyšel jste, pane státní zástupce, někdy něco tak hrozného? Ostatně není vyloučený, že to fakt stihl rozjet, ale na to se musíte zeptat jeho... Vlastně ne, to už přece nejde...“

Státní zástupce vrhl na Pera-Gunnara Gerdina podezřívavý pohled.

„Máme, jak před chvilkou naznačil Benny Ljugberg, nahráný odposlech. V něm mluvíte o Gunile Björklundové jako o *bábě* a o kousek dál používáte i neslušné výrazy. Co tomu říká Hospodin?“

„Hospodin rychle odpouští. Sám se o tom, pane státní zástupce, hned přesvědčíte, stačí, když otevřete tu knihu, kterou jste dostal.“

„*Odpustíte-li někomu jeho hříchy, odpuštěny budou*, praví Ježíš,“ přisadil si Bosse.

„Janovo evangelium?“ zeptal se komisař Aronsson, který měl pocit, že ten citát zná z rohu hotelového baru, kde strávil předešlý večer.

„Ty čteš bibli?“ podivil se státní zástupce Ranelid.

Komisař Aronsson neodpověděl, ale oblažil státního zástupce zbožným úsměvem. Per-Gunnar Gerdin pokračoval:

„Rozhodl jsem se v tom rozhovoru mluvit tónem, co Kýbl znal z dřívějšíka. Říkal jsem si, že ho to možná přiměje k poslušnosti,“ vysvětlil.

„Přimělo?“ zeptal se státní zástupce.

„Jo i ne. Nechtěl jsem, aby se ukazoval před Alanem, Juliem, Bennym a jeho přítelkyní, poněvadž mi připadalo, že jeho nevycválaný chování by možná v naší skupině moc nefungovalo.“

„A dá se říct, že opravdu nefungovalo,“ přisadila si Kráska.

„Jak to?“ chtěl vědět státní zástupce Ranelid.

„Vpadl ke mně na statek jako hulvát, žvejkal tabák, mluvil sprostě a chtěl alkohol. Leccos vydržím, ale nesnáším lidi, co musej mluvit sprostě, když chtějí něco říct.“

Komisaři Aronssonovi div nezaskočilo. Kráska přece ještě předešlého večera seděla na verandě a skoro bez přestání mluvila sprostě. Aronsson měl čím dál silnější pocit, že se nikdy nechce dozvědět o téhle šlamastice pravdu. Bylo to v pořádku tak, jak to bylo.

Kráska pokračovala:

„Jsem si zcela jistá, že už když přijel, nebyl střízlivej. A představte si to, přijel autem! A pak mával pistolí, aby se udělal zajímavým, vytahoval se a tvrdil, že ji bude používat při obcho-

dech s drogama v... v Rize, myslím. Ale já jsem na něj zařvala, to vám teda řeknu, pane státní zástupce, zařvala jsem na něj: *V mém domě nebudou žádný zbraně.* A tak musel tu pistoli na verandě odložit. Jestlipak ji tam nezapomněl, když konečně vy-padl? V životě jsem asi nepotkala nevrlejšího a nepříjemnějšího člověka...”

„Třeba ztratil náladu kvůli těm biblím,“ zauvažoval Alan. „Náboženství přece snadno vzbudí emoce. Jednou, když jsem byl v Teheránu...”

„V Teheránu?“ ujelo státnímu zástupci.

„Jo, to bylo před několika rokama. V té době vládnul všude zákon a pořádek, jak mi řek Churchill, když jsme odtamtud letěli.“

„Churchill?“ zeptal se státní zástupce.

„Ano, ten ministerskej předseda. Nebo tenkrát vlastně zrovna ministerskej předseda nebyl, ale předtím. A potom.“

„*Do prdele,* já vím, kdo byl Winston Churchill, jenom jsem... ty jsi byl s Churchillem v Teheránu?“

„Nemluvit sprostě, pane státní zástupce!“ napomenula ho Kráska.

„Ne, přímo s ním ne. Strávil jsem tam nějakou dobu s jedním misionářem. Jeho specialitou bylo kazit lidem z jeho okolí náladu.“

Co se zkažené nálady týče, přesně to teď zažíval státní zástupce Ranelid. Zrovna si uvědomil, že se snaží vydolovat věčné informace ze stoletého dědka, který tvrdí, že se setkal s Frankem, Trumanem, Mao Ce-tungem a Churchillem. Ale Alanovi nedělala zkažená nálada státního zástupce Ranelida těžkou hlavu. Právě naopak. Takže mluvil dál:

„Mladej pan Kýbl se na Sjötorpu celou dobu choval jako lidskej bouřkovéj mrak. Jen jednou se rozzářil, to když odjížděl. Stáhnul okno auta a zakřičel: *Lotyšsko, už jedu!* Vyložili jsme si to tak, že má namířeno do Lotyšska, ale vy, pane státní zá-

stupce, jste v těchhle věcech mnohem zkušenější než my, takže si to možná vyložíte jinak?“

„Blbče,“ pravil státní zástupce.

„Blbče?“ zopakoval Alan. „Tak mi ještě nikdo nikdy neřekl. Pravda, Stalinovi, když byl vzteky bez sebe, uklouzlo *pse* a *kryso*, ale *blbče* nikdy.“

„V tom případě bylo do prdele už načase,“ utrousil státní zástupce Ranelid.

Ale vtom zareagoval Per-Gunnar Gerdin.

„Heleďte, pane státní zástupce, nezlobte se jenom proto, že nemůžete zašít, koho chcete a jak chcete. Chcete to slyšet dál, nebo ne?“

Ano, státní zástupce, který zamumlal jakousi omluvu, to slyšet chtěl. Tedy chtěl i nechtěl... on to přece slyšet musel. Takže nechal Pera-Gunnara Gerdina pokračovat:

„O Never Again můžu říct to, že Šroub odjel do Afriky, kde chtěl vstoupit do cizinecký legie, Kýbl do Lotyšska, kde hodlal rozjet obchod s drogama, a Caracas se vrátil domů do... prostě domů. Tady jsem zůstal jen já, úplně sám, i když samozřejmě s Ježíšem po boku.“

„Jo, to jistě,“ zamumlal státní zástupce. „Pokračujte!“

„Vydal jsem se k Bennyho přítelkyni Gunile na Sjötorp. Kýbl mi předtím, než opustil Švédsko, aspoň zavolal její adresu. Přece jenom měl v těle kus studu.“

„Hm, tady bych měl pár otázek,“ oznámil státní zástupce Ranelid. „První je na vás, Gunilo Björklundová. Proč jste si několik dní předtím, než jste odjela, koupila autobus – a proč jste odjela?“

Přátelé se předešlého večera domluvili, že Soňu do toho nebudou zatahovat. Byla přece stejně jako Alan na útěku, ale bez Alanových občanských práv. Pravděpodobně nebyla považována za Švédku a ve Švédsku stejně jako ve většině ostatních

zemí neměl cizinec velkou cenu. Soňu by buď vyhostili, nebo odsoudili k doživotí v zoo. Možná dokonce obojí.

Ale bez Soni coby vysvětlení se přátelé museli opět uchýlit ke lži, pokud šlo o důvod, proč se zničehonic rozhodli začít se toulat ve stěhovacím autobuse.

„Mno, ten autobus je sice na moje jméno,“ připustila Kráska, „ale vlastně jsme ho koupili dohromady s Bennym, koupili jsme ho jeho bratrovi Bossemu.“

„A on ho má naplnit biblemi?“ otázal se státní zástupce Ranelid, který si už nedokázal udržet náladu ani styl.

„Ne, melounama,“ ozval se Bosse. „Nechcete, pane státní návladní, ochutnat nejsladší meloun na světě?“

„To tedy nechci,“ odpověděl státní zástupce Ranelid. „Já si chci udělat jasno v tom, co ještě zbývá, potom se chci vrátit domů a vyřídit tu tiskovku a potom chci na dovolenou. To chci. A teď chci, abychom pokračovali. Proč jste do prde... proboha odjeli tím autobusem ze Sjötorpu těsně předtím, než tam dorazil Per-Gunnar Gerdin?“

„Oni přece taky nevěděli, že tam jedu,“ pravil Per-Gunnar Gerdin. „Vy to, pane státní zástupce, nechápete?“

„Ne, nechápu,“ přiznal státní zástupce Ranelid. „Tyhle bláboly by nepochopil ani Einstein.“

„A propos Einstein...“ prohodil Alan.

„Ne, pane Karlssone,“ odbyl ho rezolutně státní zástupce Ranelid. „Nechci slyšet žádnou pohádku o tom, co jste prováděl s Einsteinem. Místo toho chci, aby mi pan Gerdin řekl, jak s tím vším souvisejí *Rusáci*.“

„Cože?“ zeptal se Per-Gunnar Gerdin.

„Rusáci. Váš zesnulý kolega Kýbl se v jednom telefonním odposlechu zmiňuje o *Rusácích*. Vy mu vyčítáte, že vám neza-
volal na mobil s předplacenou kartou, a Kýbl odpovídá, že si myslel, že to platí, jen když kšeftujete s *Rusákama*.“

„O tom já nechci mluvit,“ prohlásil Per-Gunnar Gerdin, hlavně proto, že nevěděl co říct.

„Zato já chci,“ prohlásil státní zástupce Ranelid.

Kolem stolu na okamžik zavládlo ticho. To, že v Gerdinově rozhovoru byli jmenováni Rusové, z žádných novinových reportáží nevyplynulo a sám Gerdin si to taky nevybavoval. Vtom však řekl Benny:

„Jesli čelavěk kurít, on plócho igrájet v futból.“

Všichni se k němu obrátili a vytřeštili oči.

„Těma Rusákama myslel Kýbl mě a bráchu Bosseho,“ vysvětlil Benny. „Náš otec – pokoj jeho památce – a náš strejda Francek – pokoj i jeho památce – takříkajíc trošku tíhli doleva. Proto mě a bráchu celý dětství drilovali v ruštině, a tak se z nás mezi kamarádama a známýma stali *Rusáci*. Zrovna jsem vám to stručně vysvětlil, i když rusky.“

Stejně jako spousta jiných věcí, které zazněly tohle dopoledne, nemělo to, co teď Benny pronesl, moc společného s pravdou. Jenom se pokusil zachránit Štiku Gerdina z bryndy. Benny měl skoro státnici z ruštiny (nikdy neodevzdal závěrečnou práci), ale od té doby už uplynulo hodně času, a tak to jediné, na co si ve spěchu vzpomněl, bylo:

„Když člověk kouří, špatně hraje fotbal.“

Zafungovalo to však. Ze všech lidí, kteří seděli u kuchyňského stolu na Klockaregärdu, rozuměl tomu, co Benny ve skutečnosti řekl, jenom Alan.

Teď už toho na státního zástupce Ranelida začínalo být trochu moc. Nejdřív všechny ty bláznivé odkazy na historické osoby, pak lidi, co mluví rusky... a to všechno dohromady s beztak už nepochopitelnými fakty, že Šroub byl nalezen mrtev v Džibuti a Kýbl v Rize – ne, na státního zástupce toho být trochu moc nezačínalo, trochu moc toho na něj už bylo.

A přesto bylo třeba vyřešit jeden velmi obtížný problém.

„Můžete mi, pane Gardine, nakonec vysvětlit, jak to, že vás nejdřív vaši přátelé nabourali a přejeli a potom jste vstal z mrtvých a teď tu sedíte... a jíte meloun? Mimochodem, mohl bych ten meloun přece jenom ochutnat?“

„Samozřejmě,“ odpověděl Bosse. „Ale recept je tajem! Neboli jak se říká: jestli má být jídlo fakt dobrý, nemá se při jeho přípravě koukat Potravinářská inspekce.“

Tohle přísloví ani komisař Aronsson, ani státní zástupce Ranelid nikdy neslyšeli. Ale Aronsson se jednou provždy rozhodl, že bude co nejvíc mlčet, a Ranelid si teď už nepřál nic víc, než aby skončilo to... čeho se tady účastní... a aby mohl odjet. Takže nepožádal o žádné vysvětlení. Místo toho konstatoval, že dotčený meloun je nejlepší meloun, do jakého se kdy zakousl.

Zatímco státní zástupce Ranelid konzumoval meloun, Per-Gunnar Gardin mu objasnil, jak dorazil na Sjötorp, právě když odtamtud odjížděl stěhovací autobus, jak tam přesto zajel a porozhlížel se kolem sebe, než pochopil, že v autobuse jsou přátelé, které hledá, a jak je potom dohonil, předjel, dostal smyk a... No, fotky vraku auta se přece objevily všude možně, takže to pro státního zástupce asi není žádná novinka?

„Není divu, že nás dohonil,“ podotkl Alan, který předtím chvilku mlčel. „Měl přece pod kapotou přes tři sta koní. Něco jinýho bylo, když jsem jel Volvem PV444 z Brommy k předsedovi vlády Erlanderovi. Dvačtyřicet koní! Tenkrát to bylo hodně. A kolik koní měl velkoobchodník Gustavsson, když omylem zahnul autem na můj...“

„Držte teď prosím zobák, vážený pane Karlssone, nebo mě budete mít na svědomí,“ zaúpěl státní zástupce Ranelid.

Předseda klubu Never Again pokračoval ve vyprávění. Při té bouračce sice ztratil trochu krve, nebo vlastně docela dost, ale rychle ho obvázali, a tak si řekl, že kvůli nějaké blbě ráně,

zlomené ruce, otřesu mozku a několika zlomeným žebřům nemusí hned jezdit do nemocnice.

„Navíc Benny přece studoval literární vědu,“ podotkl Alan.

„Literární vědu?“ podivil se státní zástupce Ranelid.

„Já jsem řek literární vědu? Myslel jsem lékařskou vědu.“

„Literární vědu jsem mimochodem studoval taky,“ sdělil Benny. „Mým oblíbeným autorem je jednoznačně Camilo José Cela, hlavně jeho románovej debut z roku 1947, *La familia de...*“

„Nezačínejte taky jako Karlsson,“ zarazil ho státní zástupce. „Vraťte se radši k tomu, o čem jsme mluvili.“

Státní zástupce při svém apelu náhodou pohlédl na Alana a ten pronesl:

„Jestli, pane státní zástupce, prominete, tak už jsme vám všechno řekli. Ale jestli nedáte jinak, než že od nás chcete slyšet ještě něco, vzpomenu si na pár štrapací z doby, kdy jsem dělal agenta CIA. Nebo ještě radši na to, jak jsem přecházel Himálaj. Mimochodem, nechcete recept na kořalku z kozího mlíka? Potřebujete k tomu jenom cukrovou řepu a trošku slunce. Samozřejmě kromě toho kozího mlíka.“

Občas se stane, že ústa se pohybují, zatímco mozek dosud nehybně stojí, a právě to se asi přihodilo státnímu zástupci Ranelidovi, když mu v rozporu s tím, pro co se právě rozhodl, ulétla poznámka k Alanovu poslednímu exkurzu:

„Ty jsi přecházel Himálaj? Ve sto letech?“

„Ale kdepak,“ zaprotestoval Alan. „Víte, pane státní zástupce, mně nebylo vřdycky sto. Naopak, to je docela novinka.“

„Mohli bychom pokrač...?“

„Všichni rostem a stárnem,“ mluvil dál Alan. „Když je člověk dítě, tak tomu možná nevěří... vemte si například mladýho pana Kim Čong-ila. Chudáček, brečel mi na klíně, ale teď je hlavou státu, se vším, co to obnáší...“

„Nemohli bychom tohle, Karlssone, už nechat být...?“

„Promiňte. Vy jste přece chtěl slyšet, jak jsem přecházel Himálaj. Nejdřív jsem několik měsíců neměl jinou společnost než jednoho velblouda, a říkejte si o velbloudech, co chcete, ale zas taková sranda s nima...“

„Ne!“ vybuchl státní zástupce Ranelid. „To jsem vůbec slyšet nechtěl. Já jsem jen... Já nevím... Nemohl bys jen...?“

Pak se státní zástupce Ranelid na chvíli zcela odmlčel, načež tlumeným hlasem pravil, že už nemá žádné další otázky... jenom snad tu, že nechápe, proč se přátelé několik týdnů tady na Västergötlandské rovině schovávali, když nemají proč se schovávat.

„Byli jste přece nevinni, vidíte?“

„S nevinou se to má všelijak, záleží na tom, z jakýho se na to díváte zorného úhlu,“ podotkl Benny.

„To jsem zrovna měl na jazyku,“ prohlásil Alan. „Vemte si třeba prezidenty Johnsona a de Gaulla. Kdo byl vinnej a kdo nevinnej, co se týče jejich špatnejch vztahů? Ne že bych to s nima probíral, když jsme se sešli, to jsme mluvili o jinejch věcech, ale...“

„Pane Karlssone, prosím vás,“ žadonil státní zástupce Ranelid. „Když si před vámi kleknu, budete zticha?“

„Pane státní zástupce, nemusíte si přede mnou klekat. Slibuju, že odteďka už ani nemuknu. Během sta let, co jsem naživu, mi jenom dvakrát ujel jazyk, poprvé, když jsem poradil Západu, jak se sestčuje atomová bomba, a potom, když jsem to samý poradil Východu.“

Státní zástupce Ranelid si v duchu říkal, že atomová bomba by leccos vyřešila, zvlášť kdyby na ní Karlsson při výbuchu seděl. Ale nahlas neřekl nic. Už nic říct nedokázal. Nedostalo se mu ani odpovědi na otázku, proč se přátelé během tří neděl, kdy na ně byl vystaven příkaz k zadržení, sami neozvali,

vyslechl jen filozofické náznaky, že spravedlnost má v různých zemích a v různých dobách různou barvu.

Státní zástupce Conny Ranelid pomalu vstal, mlčky poděkoval – za meloun, za kávu s koláčkem, za... rozhovor... a za to, že přátelé z Klockaregårdu projevíli takovou ochotu spolupracovat.

Načež opustil kuchyň, posadil se do svého vozu a odjel.

„Dopadlo to výborně,“ konstatoval Julius.

„Samozřejmě,“ souhlasil Alan. „Myslím, že jsem řekl skoro všechno.“

V autě, během jízdy po é dvacítce směrem na severovýchod, mentální ochromení státního zástupce Ranelida pozvolna povolovalo. Státní zástupce si začal postupně procházet příběh, který mu byl naservírován, přidával a vynechával (většinou vynechával), čistil a cídil, dokud nezískal dojem, že má učesanou verzi, která by vlastně mohla fungovat. To jediné, co státnímu zástupci opravdu dělalo starosti, pokud šlo o její věrohodnost před médii, bylo, že ani novináři neuvěří, že se ze stoletého Alana Karlssona začal předčasně šířit mrtvolný pach.

Státnímu zástupci Ranelidovi se v hlavě zrodil a rostl nápad. Ten zatracený policejní pes... *Co kdyby se to svedlo na toho mizerného psa?*

Kdyby totiž Ranelid dokázal novináře přesvědčit, že se z toho psa vyklubal cvok, otevřely by se před ním netušené možnosti, jak zachránit vlastní kůži. V tom případě by mohl tvrdit, že se na drezíně v södermanlandských lesích nikdy žádná mrtvola nevyskytovala. Ale jemu *namluvili* opak a to ho vedlo k řadě logických závěrů a rozhodnutí. Ty sice, jak se ukázalo, byly zcela ujeté, za to však on nemůže, *byla to přece chyba toho psa.*

To by mohlo být ono, uvažoval státní zástupce Ranelid. Potřeboval jenom, aby tu historku s psem, kterému přeskočilo, potvrdil ještě někdo jiný, a samozřejmě, aby... Kicki... tak se ta fena přece jmenuje? ... aby Kicki bleskurychle odešla na onen svět. Není přece možné, aby po jeho vystoupení dokázala, že ještě není na odpis.

Kickin psův byl státnímu zástupci Ranelidovi zavázaný, protože ten před několika lety zametl pod koberec podezření, že se dotýčný dopustil krádeže ve večerce. Státní zástupce Ranelid zastával názor, že kvůli jednomu nezaplacenému mufnu by policajt neměl přijít o kariéru. Ale teď nastal čas, aby mu psův jeho službu oplatil.

„*Sbohem, Kicki,*“ pravil státní zástupce Ranelid, ujíždějící po é dvacítce na severovýchod, směrem na Eskilstunu, a poprvé po nekonečné době se usmál.

O chvíli později mu zazvonil telefon. Volal mu sám krajský policejní ředitel, který právě dostal na stůl pitevní a identifikační zprávu z Rigy.

„Potvrdili, že ta slisovaná mrtvola na šrotovišti byl opravdu Henrik Hultén,“ pravil policejní ředitel.

„Bezva,“ odpověděl státní zástupce Ranelid. „Dobře že voláš! Přepoj mě, prosím tě, do ústředny. Potřeboval bych mluvit s Ronnym Bäckmanem. S tím psůvem, víš...“

Přátelé z Klockaregärdu se rozloučili se státním zástupcem Ranelidem a na Alanovu výzvu se vrátili ke stolu v kuchyni. Alan se domníval, že je teď třeba vyřešit jeden problém.

Zasedání zahájil otázkou na komisaře Aronssona, jestli chce něco říct k tomu, co před chvilkou naservírovali státnímu zástupci Ranelidovi. Nechce se jít radši projít, zatímco budou konferovat?

Aronsson odpověděl, že mu jejich vysvětlení připadalo jasné a v každém směru v pořádku. Pro něj je celá záležitost uzavřená, a pokud mu ostatní dovolí zůstat u stolu, zůstane rád. Ostatně, upozornil, on sám není ani zdaleka bez hříchu, a tak v téhle věci nehodlá házet prvním ani druhým kamenem.

„Ale prokažte mi prosím službu a nepovídejte věci, bez kterých se klidně obejdu. Myslím tím, že pokud přece jenom existují alternativní odpovědi vedle těch, které od vás před chvílí dostal Ranelid...“

Alan komisařovi slíbil, že mu takovou službu rádi prokážou, a dodal, že přítel Aronsson je u jejich stolu vítaný.

Přítel Aronsson, řekl si v duchu Aronsson. V zaměstnání si v minulosti získal mezi majiteli širokého svědomí mnoho nepřátel, ale ani jednoho přítele. Takže už bylo opravdu načase! A pak prohlásil, že pokud ho Alan s ostatními chce zahrnout do jejich přátelského kruhu, bude si toho považovat a potěší ho to.

Alan odpověděl, že během svého dlouhého života se už stihl skamarádit s faráři i prezidenty, ale s policajtem teprve teď. A slíbil, že když přítel Aronsson nechce vědět příliš mnoho, neprozradí mu tedy, odkud pocházejí všechny jejich peníze. S ohledem na jejich přátelství.

„Všechny peníze?“ podivil se komisař Aronsson.

„Jo,“ přitakal Alan. „Víš, ten kufr. Předtím než obsahoval příruční bible v pravé kůži, byl až po okraj nacpanej pětistovkami. Bylo tam přibližně padesát milionů.“

„Kur...“ pravil komisař Aronsson.

„Klidně mluv sprostě,“ pobídla ho Kráska.

„Jestli musíš někoho přivolávat, tak ti doporučuju Ježíše,“ poznamenal Bosse. „Bez ohledu na to, jestli tu je, nebo není státní zástupce.“

„Padesát milionů?“ zeptal se komisař Aronsson.

„Minus řada výdajů, který jsme měli během cesty,“ upřesnil Alan. „Teď si musíme vyjasnit vlastnický vztahy. Takže předávám slovo tobě, Štiko.“

Per-Gunnar Štika Gerdin se chvíli škrábal na uchu a přitom přemýšlel. Potom prohlásil, že by chtěl, aby přátelé a miliony držely spolu. Všichni společně by třeba mohli jet na dovolenou, sám totiž právě teď netouží po ničem víc než po tom, aby mu někdo někde daleko naservíroval pod slunečníkem drink s paraplíčkem. Navíc je mu náhodou známo, že Alan má podobné sklony.

„Ale bez paraplíčka,“ upřesnil Alan.

Julius řekl, že souhlasí s Alanem, že ochrana před deštěm nad drinkem nepatří k životním nezbytnostem, zvláště když už ležíte pod slunečníkem a z modrého nebe na vás svítí slunce. Ale ještě dodal, že přátelé se kvůli tomu nemusí hádat. Společná dovolená, to by přece bylo báječné!

Komisař Aronsson se tomu nápadu nesměle usmál – netroufal si věřit, že opravdu patří ke skupině. Benny si toho všiml, vzal komisaře kolem ramenou a mazaně se zeptal, jak by si svoje pití na dovolené představoval zástupce policie. Komisař se rozzářil a užuž chtěl odpovědět, když Kráska všechny zchladila:

„Bez Soni a Bustera se nehnu ani na krok!“

Na vteřinu se odmlčela a pak dodala:

„*Do prdele práce.*“

Jelikož Benny si zase nedokázal představit, že by se někam na krok hnul od Krásky, ihned z něj vyprchalo nadšení.

„Navíc polovina z nás asi dokonce nemá ani platnej pas,“ povzdychl si.

Alan však jenom klidně poděkoval Štikovi za projevenou velkorysost, co se týče dělení peněz z kufru. Dovolenu, pokud možno co nejdál od sestry Alice, považoval za dobrý nápad. Po-

kud s ním ostatní členové skupiny souhlasí, sám zařídí dopravu někam, kde se moc nedbá na víza pro lidi ani zvířata.

„A jak si představuješ, že bysme s sebou do letadla vzali pětitunovou slonici?“ otázal se rezignovaně Benny.

„To nevím,“ připustil Alan. „Ale když budeme myslet pozitivně, nějak se to už vyřeší.“

„A to, že některý z nás dokonce nemaj ani platnej pas?“

„Jak říkám, stačí, když budem myslet pozitivně.“

„Já myslím, že Soňa neváží víc než čtyři tuny, možná čtyři a půl,“ podotkla Kráska.

„Vidíš, Benny,“ řekl Alan. „Tomu já říkám myslet pozitivně. Tím se náš problém o celou tunu zmenšil.“

„Mě něco možná napadlo,“ pokračovala Kráska.

„Mě taky,“ prohlásil Alan. „Můžu si zavolat?“

KAPITOLA 26.

1968–1982

Jurij Borisovič Popov žil a pracoval ve městě Sarov v Nižněnovgorodské oblasti, zhruba tři sta padesát kilometrů na východ od Moskvy.

Sarov bylo tajemné město, téměř ještě tajemnější než tajemný Hutton. Dokonce se už ani nesmělo jmenovat Sarov, dostalo nepřiliš romantické jméno Arzamas-16. Navíc bylo vygumováno ze všech map. Sarov zároveň existoval i neexistoval, záleželo na tom, jestli odkazujete na skutečnost, nebo na něco jiného. Mělo se to s ním asi tak, jako se to pár let po roce 1953 mělo s Vladivostokem, i když naopak.

Město bylo obehnané ostnatým drátem a nikdo do něj nebyl vpuštěn ani z něj vypuštěn bez důkladné kontroly. Pokud někdo měl americký pas a byl napojený na americké velvyslanectví v Moskvě, nebylo radno, aby se k městu vůbec přibližoval.

Agent CIA Ryan Hutton zasvěcoval několik týdnů eléva Alana Karlssona do špiónské abecedy. Potom byl Alan, pod

jménem Allen Carson a s vágním titulem *administrátor*, instalován na velvyslanectví v Moskvě.

Tajemnému Huttonovi bohužel zcela uniklo, že objekt, k němuž se měl Alan Karlsson přiblížit, je nedosažitelný, uvězněný za ostnatým drátem ve městě, které je tak chráněné, že se dokonce ani nesmí jmenovat tak, jak se jmenuje, ani existovat tam, kde existuje.

Tajemný Hutton vyjádřil nad tímto omylem politování, ale dodal, že pan Karlsson si už nějak poradí. Popov jistě tu a tam navštíví Moskvu a Alan musí jenom vyčíhat, kdy se sovětský vědec zase objeví.

„Ale teď mě, pane Karlssone, musíte omluvit,“ pravil tajemný Hutton, telefonující z hlavního města Francie. „Mám tu na stole spoustu dalších věcí, které čekají na vyřízení. Zlomte vaz!“

Načež tajemný Hutton zavěsil, zhluboka si povzdechl a vrátil se k dozvukům vojenského puče, k němuž došlo za podpory CIA předcházející rok v Řecku. Stejně jako mnoho jiných akcí, které proběhly v poslední době, nedopadl úplně tak, jak měl.

Co se Alana týče, nenapadlo ho nic lepšího, než že si každý den vyšel na posilující procházku do moskevské městské knihovny, kde si dlouhé hodiny pročetl noviny a časopisy. Doufal, že v nich narazí na nějaký článek se zprávou, že Popov vystoupí na veřejnosti *mimo* ostnatý drát, který se táhl kolem Arzamasu-16.

Čas však plynul, a žádná taková zpráva se neobjevila. Zato se Alan mimo jiné dočetl, že prezidentského kandidáta Roberta Kennedyho potkal stejný osud jako jeho bratra a že Československo požádalo Sovětský svaz, aby mu pomohl dát do pořádku jeho vlastní socialismus.

Dále Alan jednoho krásného dne zaznamenal, že Lyndona B. Johnsona vystřídal jeho následovník, který se jmenuje Ri-

chard M. Nixon. Ale jelikož mu z velvyslanectví dál měsíc co měsíc v obálce přicházely diety, usoudil, že udělá nejlíp, když bude v hledání Popova pokračovat. Pokud si tajemný Hutton bude přát nějakou změnu, zřejmě se přihlásí.

Rok 1968 přešel v rok 1969 a blížilo se jaro, když se Alan, věčně listující v knihovně, dočetl něco zajímavého. Ve Velkém divadle v Moskvě bude hostovat Vídeňská státní opera s tenorem Frankem Corellim a švédskou hvězdou Birgit Nilssonovou v roli Turandot.

Alan se podrbl na znovu bezvousé bradě a vzpomněl si na první a až dosud jediný večer, který celý strávil s Jurijem. S příchodem noci Jurij tehdy zanotoval árii. *Nessun dorma*, zpíval – nikdo nesmí spát! Krátce nato z důvodů souvisejících s alkoholem přesto usnul, ale to už je jiná věc.

Ted' Alan usoudil, že ten, kdo kdysi jakžtakž správně zapěl Pucciniho Turandot v ponorce plující několik set metrů pod hladinou, si tuto operu v pohostinském vystoupení Vídeňanů ve Velkém divadle sotva nechá uniknout. Zvlášť když bydlí jen několik hodin od Moskvy a navíc je nositelem tolika řádů a významání, že zřejmě nebude mít problém se vstupenkou.

Anebo si ji uniknout nechá. V tom případě bude muset Alan pokračovat ve svých každodenních poutích do a z městské knihovny. Nic horšího se stát nemůže.

Prozatím ale Alan počítal s tím, že se Jurij před divadlem objeví. V tom případě bude stačit, když tam on sám bude stát a řekne: „Posledně to bylo fajn.“ Tím bude věc vyřízena.

Nebo nebude.

Vůbec ne.

Večer dne 22. března 1969 stál Alan na strategickém místě nalevo od hlavního vchodu do Velkého divadla. Myslel si, že Jurije ze svého stanoviště pozná, až tudy bude procházet do hlediště. Problém byl ovšem v tom, že všichni návštěvníci vypadali téměř úplně stejně. Byli to muži v černém obleku pod černým svrchníkem a ženy v dlouhých šatech, které jim vyčuhovaly zpod černého nebo hnědého kožichu. Všichni přicházeli ve dvojicích a chvatně vstupovali ze zimy do tepla, míjejíce Alana, který stál na nejvyšším stupni pompézního schodiště. Navíc byla tma, tak jak měl proboha identifikovat tvář, kterou viděl dva dny před jedenadvaceti lety? Leda že by měl neuvěřitelné štěstí a Jurij by poznal jeho.

Kdepak, takové štěstí Alan neměl. Nebylo samozřejmě vůbec jisté, že se Jurij Borisovič s předpokládanou společností už nachází uvnitř divadla, ale *pokud tomu tak bylo*, znamenalo to, že prošel pouhých několik metrů od přítele ze starých dob, aniž ho něco takového napadlo. Tak co měl Alan dělat? Přemýšlel nahlas:

„Jestli jsi, drahej Juriji Borisoviči, zrovna vešel do divadla, za několik hodin určitě stejnýma dveřma zase vyjdeš. Ale budeš pravděpodobně vypadat stejně jako všichni ostatní, jako když jsi šel dovnitř. Takže já tebe najít nemůžu. Zbývá možnost, že najdeš ty mě.“

Tak to muselo být. Alan se vydal do své kancelářičky na vel-vyslanectví, učinil potřebné přípravy a pak se včas vrátil – dříve než princezně Turandot z prince Kalafa změklo srdce.

Alan si během školení, které mu poskytl tajemný Hutton, musel ze všeho nejvíc stále opakovat slovo *diskrétnost*. Úspěšný agent nesmí kolem sebe nikdy vyvolávat rozruch, nesmí na sebe nijak upozorňovat, musí natolik splynout s prostředím, ve kterém se pohybuje, že není skoro vidět.

„Rozumíte, pane Karlssone?“ zeptal se tehdy tajemný Hutton.

„Samožřejmě, pane Huttone,“ odpověděl Alan.

Birgit Nilssonovou a Franca Corelliho obecenstvo dvacetkrát vytleskalo na jeviště – byl to totální úspěch. Proto trvalo obzvlášť dlouho, než se diváci, kteří vypadali všichni stejně, zvedli a začali se valit ze schodů. Vtom si všichni všimli muže, který stál na nejspodnějším schodu a oběma rukama, zvednutýma do vzduchu, svíral podomácku vyrobený plakát s nápisem:

JÁ JSEM
ALAN
EMANUEL

Alan Karlsson sice kázání tajemného Huttona pochopil, ale teď jim nepřikládal žádný význam. V Huttonově Paříži teď možná bylo jaro, zato v Moskvě byla zima a tma. Alan mrzl a chtěl výsledky. Nejdřív uvažoval o tom, že na plakát napíše Jurijovo jméno, nakonec se však rozhodl, že zvolená indiskrétnost by se měla týkat především jeho samého, ne druhých.

Larisa Alexandrevna Popova, manželka Jurije Borisoviče Popova, svému muži láskyplně svírala paži a už popáté mu děkovala za fantastický společný zážitek. Birgit Nilssonová byla přece vyložená Maria Callasová! A ta *místa!* Čtvrtá řada uprostřed. Larisa už dlouho nebyla tak šťastná. Navíc dneska s manželem přespí v hotelu, ještě skoro celých čtyřia dvacet hodin se nebude muset vrátit do toho hrozného města za ostatním drátem. Čeká je... jenom ji a Jurije... romantická večere pro dva... a pak možná...

„Promiň, miláčku,“ pravil Jurij a zastavil se na nejvyšším stupni schodiště před vchodem do divadla.

„Copak, drahý?“ zeptala se znepokojeně Larisa.

„Nic... asi nic... ale... Vidiš tam dole toho člověka s plakátem? Musím se na něj kouknout... To nemůže být... ale já musím... *Ten je přece mrtvý!*“

„Kdo je mrtvý, miláčku?“

„Pojď!“ zavelel Jurij a vyrazil i s manželkou ze schodů.

Tři metry od Alana se Jurij zastavil a pokusil se přimět svůj mozek pochopit to, co už zaregistrovaly jeho oči. Alan objevil pošetile civícího přítele z dávných časů, sklonil plakát a otázel se:

„Byla Birgit dobrá?“

Jurij stále ještě nic neříkal, jeho žena, stojící mu po boku, se však šeptem zeptala, jestli tohle je ten člověk, který je mrtvý. Alan odpověděl, že mrtvý sice není, ale je mu hrozná zima, a jestli si manželé Popovovi chtějí být jistí, že neumrzne, udělají nejlíp, když ho okamžitě doprovodí do nějaké restaurace, kde se bude moct trochu napít vodky a možná k tomu i něco sníst.

„*Isi to opravdu ty...*“ dostal nakonec ze sebe Jurij. „Ale... ty mluvíš rusky...?“

„Jo, hned potom co jsme se naposled viděli, jsem si udělal pětiletý kurz tvý mateřštiny,“ vysvětlil Alan. „Na škole jménem gulag. Tak co bude s tou vodkou?“

Jurij Borisovič byl velmi morální člověk, a tak se jedenadvacet let trápil kvůli tomu, že nedobrovolně vylákal švédského experta na atomové bomby do Moskvy. Odtamtud Švéda poslali dál do Vladivostoku, kde pravděpodobně – pokud ne už dřív – zahynul při požáru, o kterém věděli všichni jakžtakž informovaní sovětsí občané. Jurij Borisovič jedenadvacet let trpěl, v neposlední řadě proto, že si tenkrát toho Švéda a jeho zdánlivě nezlomný optimismus ihned oblíbil.

Teď stál Jurij Borisovič po hřejivém operním představení v patnáctistupňovém mrazu před Velkým divadlem v Moskvě

a... ne, nemohl tomu uvěřit. Alan Emanuel Karlsson *přežil*. A žije dosud. A v tomhle okamžiku stojí před ním. Uprostřed Moskvy. A mluví rusky!

Jurij Borisovič byl s Larisou Alexandrovnou ženatý už čtyři desetiletí a oba manželé spolu byli velmi šťastní. Děti neměli, ale jejich vzájemná důvěra neznala hranic. Sdíleli věci dobré i věci zlé a Jurij dal před ženou nejednou najevo smutek, kterým ho naplňoval osud Alana Karlssona. A teď, zatímco se Jurij dosud snažil navázat kontakt s vlastním mozkem, se Larisa Alexandrovna ujala velení.

„Jestli tomu správně rozumím, je tohle ten tvůj přítel z dávných časů, ten, co jsi ho nepřímou poslal na smrt. Co kdybychom mu, drahý Juriji, splnili jeho přání a vzali ho šupito presto do nějaké restaurace a nalili do něj trošku vodky, než opravdu umře?“

Jurij neodpověděl, ale přikývl a nechal se svou ženou odvést k čekající limuzíně, kde ho Larisa posadila vedle jeho kamaráda, před chvílí ještě mrtvého, a řidiči přikázala:

„Do restaurace Puškin, prosím.“

Chtělo to dva pořádné panáky, aby Alan rozmrzl, a další dva, aby Jurij začal zase fungovat jako člověk. Mezitím se Alan a Larisa stihli seznámit.

Když se Jurij konečně dohodl s vlastním rozumem a jeho šok přešel v radost („Teď to oslavíme!“), Alan usoudil, že je třeba jít rovnou k věci. Pokud člověk má co říct, je nejlepší to říct hned.

„Co takhle stát se špiónem?“ nadhodil Alan. „Já sám špión jsem a je to docela zábavný.“

Jurij se při pátém panáku zakuckal a vykašlal ho na stůl.

„Špiónem?“ otázala se Larisa, zatímco její choť dál kašlal.

„Jo, nebo agentem. Vlastně úplně nevím, jakej je v tom rozdíl.“

„Velmi zajímavé! Řekněte nám toho prosím víc, Alane Emanueli.“

„Ne, nic neříkej, Alane,“ kašlal Jurij. „Nic neříkej! *Nechceme už nic vědět!*“

„Nemluv hlouposti, drahý Juriji,“ pravila Larisa. „Tvůj přítel nám přece musí povědět o své práci, když jste se tolik let neviděli. – Pokračujte, Alane Emanueli.“

Alan pokračoval a Larisa mu se zájmem naslouchala, zatímco Jurij si skryl obličej v dlaních. Alan vyprávěl o večeri s prezidentem Johnsonem, o tajemném Huttonovi ze CIA a o tom, jak mu Hutton následující den navrhl, aby jel do Moskvy zjistit, jak se to má se sovětskými střelami.

Jinak se Alanovi nabízela alternativa, že zůstane v Paříži, kde bude mít zcela jistě den co den plné ruce práce s tím, aby indonéské velvyslankyni a jejímu muži zabránil způsobit diplomatickou krizi, kdykoli otevrou pusy. Jelikož Amanda a Herbert byli dva a Alan nemohl být zároveň na více než jednom místě, návrh tajemného Huttona s díky přijal. Dával mu prostě naději na větší klid. Alan byl navíc rád, že se po tolika letech zase setká s Jurijem.

Jurij si dosud zakrýval obličej dlaněmi, ale jedním okem se mezi prsty díval na Alana. Nepadlo náhodou jméno Herberta Einsteina? Jurij se na něj pamatoval. To by byla opravdu dobrá zpráva, kdyby i Herbert přežil ten únos a lágr, které mu nachystal Berija.

„To se ví,“ potvrdil mu Alan. A pak v kostce poreferoval o dvaceti letech, které s Herbertem strávil. O tom, že jeho přítel nejdřív chtěl pořád umřít, ale když se mu to konečně v šestasedmdesáti letech loni v prosinci zničehonic podařilo, úplně

v této věci změnil názor. Zanechal po sobě úspěšnou manželku, diplomatku v Paříži, a dvě dospívající děti. Podle nejnovějších zpráv z hlavního města Francie se Herbertova rodina s jeho odchodem vyrovnala a z paní Einsteinové se stalo něco na způsob oblíbenkyně významných lidí. Francouzsky sice mluví strašně špatně, ale to patří k jejímu kouzlu, poněvadž díky tomu se zdá, že hlouposti, které občas pronáší, nemůže pravděpodobně myslet vážně.

„Jenže teď jsme to asi zamluvili,“ upozornil Alan. „Zapomněl jsi odpovědět na moji otázku. Nechceš se pro změnu stát špiónem?“

„Ale Alane Emanueli, prosím tě. To nejde! Jsem za svoje přínosy vlasti oceňován víc, než kdy byl kterýkoli jiný civil v moderních dějinách Sovětského svazu. Je *naprosto vyloučené*, abych se stal špiónem!“ prohlásil Jurij a pozvedl k ústům šestou sklenici vodky.

„To neříkej, drahý Juriji,“ pravila Larisa a přiměla manžela, aby panák číslo šest skončil tam co panák číslo pět.

„Neměl bys radši tu svou kořalku vypít, a nestříkat ji na lidi?“ poznamenal vlídně Alan.

Larisa Popovová rozvíjela svoje úvahy, zatímco její choť se vrátil do polohy s obličejem skrytým v dlaních. Larisa mínila, že jak jí samé, tak Jurijovi táhne na pětadesátku, a co jim vlastně dal Sovětský svaz? Jistě, její muž byl třikrát vyznamenán, díky čemuž dostávali vstupenky na krásná místa v opeře. Ale jinak?

Larisa nečekala, až ji manžel odpoví, a pokračovala ve svém výkladu. Řekla, že jsou oba uvěznění v Arzamasu-16, městě, jehož pouhé jméno v každém vzbuzuje depresi. Navíc za ostnatým drátem. Jistě, Larisa věděla, že můžou odjíždět a přijíždět, jak chtějí. Ale teď ať ji Jurij nepřerušuje, protože ještě ani zdaleka nedomluvila.

Pro koho se Jurij den co den dře? Nejdřív pracoval pro Stalina a to byl cvok. Pak přišel Chruščov, jehož jediným lidským projevem bylo, že nechal popravít maršála Beriju. A teď Brežněv – který smrdí!

„Lariso!“ vybuchl zděšeně Jurij Borisovič.

„Tu Larisu si, drahý Juriji, nech od cesty. To, že Brežněv smrdí, jsou tvoje vlastní slova.“

A pak Larisa řekla, že Alan Emanuel přišel jako na zavolanou, poněvadž v poslední době ji čím dál víc skličovala představa, že umře za ostatním drátem ve městě, které oficiálně neexistuje. Postaví vůbec jí a Jurijovi opravdové náhrobní kameny? Nebo na nich bude muset pro jistotu taky být šifrovaný nápis?

„Zde odpočívá soudruh X a jeho věrná choť Y,“ pravila Larisa.

Jurij na to nic neřekl. Jeho drahá žena možná měla trochu pravdu. A Larisa teď už dospěla do finále:

„Tak proč bys teď tady se svým přítelem nedělal pár let špióna? Potom nám pomůžou utéct do New Yorku a tam budeme každý večer chodit do Metropolitní. Ještě si před smrtí trochu užijeme života, drahý Juriji.“

Zatímco se zdálo, že Jurij rezignuje, Alan jim podrobně vysvětlil pozadí celé věci. Jak již řečeno, křivolakými cestami se v Paříži dostal k jistému panu Huttonovi, člověku, který byl zřejmě blízký bývalému prezidentu Johnsonovi a navíc zastával vysoký post v CIA.

Když se Hutton dozvěděl, že Alan zná z dřívějšíka Jurije Borisoviče a ten je mu navíc možná dlužen nějakou službu, ukul plán.

Globálněpolitické aspekty jeho plánu Alan úplně přesně neznal. Vysvětlil, že s ním se to má tak, že když se lidi baví o politice, přestane poslouchat. Dochází k tomu jaksi automaticky.

Sovětský jaderný fyzik se mezitím vzpamatoval a teď na znamení souhlasu přikývl. Politika není ani jeho oblíbenou oblastí, ani v nejmenším. Je sice duší i srdcem socialista, ale kdyby po něm někdo chtěl, aby svoje stanovisko nějak rozvedl, měl by s tím problém.

Alan se nicméně přece jenom poctivě pokusil shrnout to, co mu řekl tajemný Hutton. Bylo to určitě něco ve smyslu, že Sovětský svaz buď napadne USA jadernými zbraněmi, anebo je nenapadne.

Jurij znovu přikývl a souhlasil, že tak se věci mají. Buď, anebo, s tím se musí počítat.

Agent CIA Hutton dále, pokud si Alan dobře vzpomínal, vyjádřil znepokojení nad následky, které by sovětský útok na USA měl. Ačkoli je totiž sovětský jaderný arzenál jen natolik velký, že by mohl Ameriku smést z povrchu zemského pouze jednou jedinkrát, podle Huttona by to i tak bylo dost špatné.

Jurij Borisovič přikývl potřetí a poznamenal, že kdyby USA byly smeteny z povrchu zemského, pro americký lid by to bylo hrozné.

Alan však nedokázal říct, jak Hutton nakonec svou rovnici vyřešil. Z jakéhosi důvodu chtěl každopádně vědět, jak vypadá sovětský arzenál. Až se to dozví, bude prý moci doporučit prezidentu Johnsonovi, aby se Sověty zahájil jednání o jaderném odzbrojení. Jenže Johnson teď už přece není prezident, takže... ne, Alan nevěděl. Politika totiž často není jenom zbytečná, ale občas i zbytečně zamotaná.

Jurij byl sice technický šéf celého sovětského vojenského jaderného programu a věděl všechno o jeho strategii, rozmístění a síle. Ale za třiatdvacet let ve službách sovětského nukleárního programu ho nikdy nenapadla – a ani ho nemusela napadnout – jediná politická myšlenka. Tato okolnost prospívala

jemu i jeho zdraví. Vždyť během uplynulých let přežil tři různé vůdce a k tomu ještě maršála Beriju. Žít tak dlouho a udržet se na vysokém postu, to mnoha potentátům dopráno nebylo.

Jurij věděl, jaké Larisa musela přinést oběti. A teď – když vlastně mají nárok na důchod a daču u Černého moře – byl stupeň jejího altruismu vyšší než kdy předtím. Ale nikdy si nestěžovala. Vůbec nikdy. Proto jí teď Jurij naslouchal o to pozorněji, když řekla:

„Drahý, milovaný Juriji. Nejdřív spolu s Alanem Emanuelem trochu přispějeme ke světovému míru a potom se přestěhujeme do New Yorku. Tvoje medaile dostane Brežněv zpátky a může si je strčit do prdele.“

Jurij kapituloval, odsouhlasil celý balíček (až na ty medaile v prdeli) a vzápětí se s Alanem shodl, že prezident Nixon nepotřebuje slyšet hlavně pravdu, ale spíš něco, co ho rozveselí. Veselý Nixon totiž může rozveselit Brežněva, a když budou oba veselí, nemůže přece vypuknout válka.

Alan naverboval špiona pomocí plakátu na veřejném místě, a to v zemi s nejúčinnějším kontrolním systémem na světě. Ten večer byli navíc ve Velkém divadle jak jeden kapitán GRU v uniformě, tak ředitel jednoho útvaru KGB v civilu, oba s manželkou. Oba si stejně jako všichni ostatní všimli muže s plakátem na nejnižším stupni schodiště. Ve své branži působili už natolik dlouho, že nezalarmovali žádného kolegu ve službě. Ten, kdo by prováděl něco kontrarevolučního, by to totiž takhle nevytruboval do světa.

Tak hloupý nikdo není.

Kromě toho bylo v restauraci, kde v průběhu večera došlo k vlastnímu verbování, přítomno nejmín několik více či méně profesionálních informátorů KGB i GRU. U stolu číslo devět stíkal nějaký muž na jídlo vodku, skrýval obličej v dlaních,

šermoval rukama, obracel oči v sloup a dostával vynadáno od své ženy. To je úplně normální chování Rusa v restauraci, které nestojí za pozornost.

Tak se stalo, že politicky hluchý americký agent si mohl vycucávat z prstu globální mírovou strategii dohromady s politicky slepým šéfem sovětského jaderného arzenálu – aniž ji KGB či GRU vetovaly. Když šéf CIA pro Evropu Ryan Hutton v Paříži dostal zprávu, že dotyčná osoba je neverbovaná a co nevidět začne dodávat informace, řekl si sám pro sebe, že ten Karlsson je asi větší profesionál, než se zpočátku zdálo.

Velké divadlo obnovovalo svůj repertoár tak třikrát čtyřikrát ročně. K tomu obvykle každoročně přibýlo alespoň jedno po-hostinské vystoupení, jako to z Vídeňské státní opery.

Takto se Alanovi a Juriji Borisoviči každý rok naskytlo několik příležitostí se ve vši diskrétnosti setkat v Jurijově a Larisině hotelovém apartmá, kde si vždycky vybásnili vhodné informace o jaderných zbraních, které pak posílali dál na CIA. Mísili smyšlenky a skutečnost takovým způsobem, že jejich informace byly z amerického zorného úhlu věrohodné i povzbudivé.

Důsledkem Alanových zpráv bylo, že štáb prezidenta Nixona začal na začátku sedmdesátých let dvacátého století přesvědčovat Moskvu, aby se uskutečnilo setkání na nejvyšší úrovni, na jehož agendě by bylo oboustranné odzbrojení. Nixon si byl jistý tím, že USA jsou z obou zemí ta silnější.

Generální tajemník Brežněv se k odzbrojovací dohodě nestavěl odmítavě, protože ve zprávách, které dostával sám, se psalo, že silnější z obou zemí je Sovětský svaz. Všechno však zkomplikovala skutečnost, že jedna uklízečka ve zpravodajském

oddělení CIA prodala GRU obzvlášť podivuhodné informace. Dostala se totiž k dokumentům zasláným z kanceláře CIA v Paříži, ve kterých se naznačovalo, že CIA má v sovětském vojenském jaderném programu centrálně umístěného špiona. Problém byl v tom, že zasláné informace nesouhlasily. Pokud Nixon chtěl odzbrojit na základě údajů, které na CIA v Paříži poslal nějaký sovětský mýtoman, Brežněv proti tomu pochopitelně nic neměl. Ale celá věc byla natolik zapeklitá, že to vyžadovalo čas na rozmyšlenou. A toho mýtomana bylo rozhodně třeba lokalizovat.

Brežněvovým prvním opatřením bylo, že si předvolal technického šéfa jaderných zbraní, nezlomně loajálního Jurije Borisoviče Popova, a požádal ho, aby analyzoval, odkud mohly přijít dezinformace pro Američany. Ačkoli totiž ve zprávách, které obdržela CIA, byla sovětská jaderná kapacita značně podhodnocená, jednotlivé formulace byly natolik zasněžené, že vzbuzovaly otázky. Proto byla nutná Popova expertní pomoc.

Popov si přečetl to, co si sám spolu s přítelem Alanem vyčucal z prstu, a pokrčil rameny. Tohle, mínil Popov, by dal dohromady jakýkoli student, který by si v knihovně listoval v příslušné literatuře. Pokud soudruh Brežněv dovolí, aby se k té věci vyjádřil prostý fyzik, není to nic, kvůli čemu by si soudruh Brežněv měl dělat starosti.

Právě proto přece Brežněv k sobě Jurije Borisoviče pozval. Srdečně technickému šéfovi jaderných zbraní poděkoval za pomoc a nechal pozdravovat jeho okouzující ženu, Larisu Alexandrovnu.

Zatímco KGB ve dvou stech sovětských knihovnách úplně zbytečně přistoupila k diskrétní ostraze literatury souvisící

s jadernými zbraněmi, Brežněv dál uvažoval, jak se postavit k Nixonovým neoficiálním návrhům. Až do dne, kdy – běda, běda! – Nixona pozvali do Číny, k tomu tlustochu Mao Ce-tungovi! Brežněv a Mao se těsně předtím navzájem poslali do háje, a teď najednou hrozilo nebezpečí, že Čína s USA vytvoří nesvatou alianci proti SSSR. To se samozřejmě nesmělo stát!

Následující den proto Richard Milhous Nixon, prezident Spojených států amerických, dostal neoficiální pozvání k návštěvě Sovětského svazu. Následovalo namáhavé zákulisní vyjednávání, a když bylo všechno dojednáno, Nixon s Brežněvem si nejenom podali ruce, ale taky podepsali dvě samostatné odzbrojovací smlouvy. Jedna se týkala antibalistických raket (smlouva ABM), druhá strategických zbraní (SALT). Jelikož se podepisovaly v Moskvě, využil Nixon příležitosti k tomu, aby si potřásl rukou i s agentem z amerického velvyslanectví, který ho tak vzorně zásoboval informacemi o sovětské vojenské jaderné kapacitě.

„Rádo se stalo, pane prezidente,“ řekl Alan. „Ale nepozvete mě teď taky na večeři? To obvykle dělaj.“

„Kdo?“ zeptal se překvapený prezident.

„No,“ odpověděl Alan. „Ty, co jsou spokojení... Franco, Truman a Stalin... a předseda Mao... ten mě vlastně pozval jenom na nudle... i když, pravda, bylo už dost pozdě večer... a od švédského předsedy vlády Erlandera jsem, když tak o tom přemýšlím, dostal jenom kafe. To nebylo zas tak špatný, tenkrát přece bylo všechno na příděl a...“

Prezident Nixon byl naštěstí o agentově minulosti zpraven, takže mu mohl s klidem sdělit, že na večeři s ním nemá bohužel čas. Ale pak dodal, že americký prezident nemůže být horší než švédský předseda vlády, takže šálek kávy určitě bude, i s koňakem. Hned teď, pokud se to Alanovi hodí.

Alan mu poděkoval za pozvání a zeptal se, jestli by se ne-

mohl vzdát kávy a místo toho dostat dvojité koňak. Nixon odpověděl, že americký státní rozpočet snad unese obojí.

Oba pánové spolu strávili příjemnou hodinku. Tedy pokud Alanovi mohlo být příjemné, že prezident Nixon nedal jinak, než že se budou bavit o politice. Zeptal se ho, jak v Indonésii funguje politická hra. Alan, aniž jmenoval Amandu, mu podrobně vyprávěl, jak se v Indonésii dělá politická kariéra. Prezident Nixon pozorně naslouchal a vypadal zamyšleně.

„Zajímavé,“ podotkl. „Zajímavé.“

Alan a Jurij byli se sebou navzájem i s vývojem událostí spokojeni. Taky se zdálo, že GRU a KGB se v honu na špiona uklidnily, a to Alanovi a Jurijovi připadalo dobré. Či jak to vyjádřil Alan:

„Je lepší dvě vražedné organizace v patách nemít než je tam mít.“

Pak dodal, že by neměli věnovat příliš mnoho času KGB, GRU a ostatním zkratkám, s kterými se tak jako tak nedá nic dělat. Místo toho by si měli vymyslet další zprávu pro tajemného Huttona a jeho prezidenta. *Významné projevy koroze na skladu raket středního doletu na Kamčatce*. Dalo by se to nějak rozpracovat?

Jurij Alana pochválil za jeho bujnou fantazii. Díky ní bylo sestavování zpráv účinná hračka. Tak jim zbylo víc času na jídlo, pití a společenský styk.

Richard M. Nixon měl všechny důvody se skoro ze všeho radovat. Až do doby, když už je neměl.

Americký lid svého prezidenta miloval a roku 1972 ho s velkou slávou zvolil znovu. Nixon vyhrál v devětačtyřiceti státech, George McGovern s odřenýma ušima v jednom.

Jenže pak se nějak všechno zadrhlo. A zadržávalo se to čím dál víc. A nakonec musel Nixon udělat něco, co ještě žádný jiný americký prezident neudělal.

Musel odstoupit.

Alan si ve veškerém dostupném tisku v moskevské městské knihovně četl o takzvaném skandálu Watergate. Nixon asi podváděl s daněmi, přijímal nezákonné dary na kampaň, nařizoval tajná bombardování, pronásledoval politické nepřátele a organizoval vloupačky a odposlechy. Alana napadlo, že na prezidenta určitě udělal dojem jejich rozhovor nad dvojitým koňákem. A pak fotce Nixona v novinách řekl:

„Měl jsi radši vsadit na kariéru v Indonésii. Tam jsi to moh dotáhnout daleko.“

Léta plynula. Nixona nahradil Gerald Ford a toho zase Jimmy Carter. Zatímco Brežněv přetrvával. Stejně jako Alan, Jurij a Larisa. Ti tři se dál setkávali pětkrát šestkrát za rok a pokaždé si to stejně užívali. Jejich schůzky vždycky vyústily v přiměřeně vymyšlenou zprávu o aktuálním stavu sovětské jaderné strategie. Alan s Jurijem postupně sovětskou kapacitu čím dál víc snižovali, poněvadž si všimli, jak to Američany (zjevně bez ohledu na to, kdo je zrovna prezident) činí spokojenějšími a že mezi vůdci obou zemí zjevně vládne mnohem příjemnější nálada.

Ale žádné štěstí netrvá věčně.

Jednoho krásného dne, těsně po podpisu smlouvy SALT II, si Brežněv vzal do hlavy, že Afghánistán potřebuje jeho pomoc.

A tak tam poslal elitní jednotky, které náhodou okamžitě zabily úřadujícího prezidenta, takže Brežněvovi nezbylo nic jiného než dosadit svého vlastního.

Prezident Carter se na Brežněva pochopitelně naštvál (mírně řečeno). Vždyť na druhé smlouvě SALT sotva stačil zasnout inkoust. Proto Carter vyhlásil bojkot olympijských her v Moskvě a zvýšil tajnou podporu CIA fundamentalistické afghánské gerile mudžahedínů.

O moc víc toho Carter už nestihl udělat, protože po něm nastoupil Ronald Reagan a ten byl podstatně rozmrzejší, pokud šlo o komunisty obecně, a o tu fosilii Brežněva zvlášť.

„Zdá se, že ten Reagan je pěkně napružený,“ řekl Alan Jurijovi na první schůzce agenta a špiona od nástupu nového prezidenta.

„Ano,“ odpověděl Jurij. „A my teď už nebudeme moct sovětský jaderný arzenál dál snižovat, protože by z něj nic nezbylo.“

„V tom případě navrhuju, abysme udělali opak,“ řekl Alan. „Reagan tím trošku změkne, uvidíš.“

První špionážní zpráva, kterou pak poslali přes tajemného Huttona v Paříži do USA, proto odhalovala senzační sovětskou ofenzívu týkající se vlastní protiraketové obrany. Alanova fantazie vystoupala až do vesmíru. Vymyslel si, že odtamtud, seshora, sovětské rakety dokážou přesně zasáhnout všechno, čím se USA snaží zaútočit ze země.

Tím politicky hluchý americký agent Alan a politicky slepý ruský šéf jaderných zbraní Jurij zadělali na zhroucení Sovětského svazu. Ronald Reagan totiž ze zprávy, kterou Alan odeslal, málem vyletěl z kůže a okamžitě spustil *Strategickou obrannou iniciativu*, nazývanou také Hvězdné války. Tenhle projekt, zahrnující satelity s laserovými zbraněmi, byl téměř kopií toho, co o několik měsíců dřív v jednom hotelovém pokoji v Moskvě

s hihňáním upekli Alan a Jurij pod vlivem – jak si sami mysleli – přiměřeného opojení z vodky. Tím vystřelil skoro až do vesmíru i americký rozpočet na jadernou obranu. Sovětský svaz se pokusil kontrovat, ale neměl na to. Místo toho se začal otřásat v základech.

Těžko říct, jestli to způsobil šok z nové americké vojenské ofenzívy, nebo něco jiného, ale 10. listopadu 1982 Brežněv každopádně zemřel na srdeční infarkt. Večer měli náhodou Alan, Jurij a Larisa jednu ze svých zpravodajských schůzek.

„Není už načase s těmi hloupostmi skončit?“ zeptala se Larisa.

„Ano, teď s těmi hloupostmi skončíme,“ přitakal Jurij.

Alan přikývl a souhlasil, že jednou musí skončit všechno, hlouposti možná především, a že se jim asi dostalo znamení shůry, že se mají stáhnout – když teď Brežněv začne co nevidět smrdět ještě víc než kdy předtím.

Pak dodal, že hodlá hned druhý den ráno zavolat tajemnému Huttonovi. Třináct a půl roku ve službách CIA musí stačit. Fakt, že to většinou bylo jenom na oko, je jiná kapitola. Všichni tři mimochodem zastávali názor, že bude lepší, když to pro tajemného Huttona a jeho urážlivého prezidenta zůstane tajemstvím.

Teď se CIA měla postarat o přesun Jurije a Larisy do New Yorku, což už slíbila, kdežto Alan uvažoval o tom, že se podívá, jak je na tom staré Švédsko.

CIA a tajemný Hutton dodrželi, co slíbili. Jurij a Larisa byli převezeni do USA – přes Československo a Rakousko. Byl jim přidělen byt na Západní 64. ulici na Manhattanu a roční aparáž, která svou výší značně přesahovala potřeby obou manželů.

A CIA to ani nepřišlo moc draho, protože v lednu 1984 zemřel ve spánku Jurij a o tři měsíce později, steskem, jeho Larisa. Oba se dožili věku devětasmdesáti let, přičemž jejich nejšťastnějším společným rokem byl rok 1983, kdy Metropolitní opera slavila sté výročí založení a manželé Popovovi měli nekonečnou řadu nezapomenutelných zážitků.

Alan, ten si ve svém moskevském bytě sbalil kufr a sdělil administrativnímu oddělení amerického velvyslanectví, že definitivně končí. Právě tehdy se zjistilo, že úředník Allen Carson z neznámých důvodů nedostával po třináct let a pět měsíců služby nic než diety.

„Vy jste si nikdy nevšiml, že nedostáváte žádný plat?“ zeptal se úředník Alana.

„Ne,“ přiznal Alan. „Já toho moc nesním a kořalka je tu levná. Přišlo mi, že mi to takhle stačí.“

„Třináct let?“

„No, představte si, jak to utíká.“

Úředník vrhl na Alana divný pohled a pak slíbil, že zařídí, aby panu Carsonovi – nebo jak se ve skutečnosti jmenuje – byla dlužná částka vyplacena šekem, jakmile se přihlásí na americkém velvyslanectví ve Stockholmu.

Pátek 27. května – čtvrtek 16. června 2005

Amanda Einsteinová dosud žila. Teď jí bylo čtyřiaosmdesát a bydlela v apartmá v luxusním hotelu na Bali, který vlastnil a provozoval její starší syn Alan.

Alanu Einsteinovi bylo jedenapadesát let a hrozně mu to páliło, stejně jako o rok mladšímu bratru Maovi. Ale zatímco Alan se stal ekonomem (opravdickým) a časem i ředitelem hotelu (ten hotel dostal k padesátým narozeninám od maminky), mladší bratr Mao vsadil na povolání inženýra. Kariéra se mu zpočátku moc nedařila, protože Mao byl velký pečlivka. Dostal místo v jedné z předních indonéských petrolejářských společností, kde měl za úkol zajišťovat kvalitu výroby. Maovou chybou bylo, že dělal právě to. Manažeři na střední úrovni si najednou při objednávání oprav nemohli mastit kapsu, protože se žádné opravy už objednávat nemusely. Efektivita olejářské firmy stoupla o pětatřicet procent a z Maa Einsteina se stal nejneoblíbenější člověk celého koncernu. Když šikana kolegů přešla v přímé výhrůžky, Mao Einstein usoudil, že už by to mohlo stačit, a nechal se zaměstnat ve Spojených arabských

emirátech. I tam rychle zvýšil efektivitu, zatímco koncern v Indonésii se k všeobecné spokojenosti vzápětí vrátil na svou starou úroveň.

Amanda byla na oba syny nesmírně pyšná. Jenom jí nešlo do hlavy, kde se v nich vzala ta chytrost. Herbert se jí sice kdysi zmínil, že v jeho rodině jsou dobré geny, ale už si příliš nevzpomínala, co měl tehdy na mysli.

Ať tak či onak, když Amandě zavolal Alan, byla šťastím bez sebe a sdělila mu, že on i všichni jeho přátelé budou na Bali srdečně vítáni. Hned to projedná s Alanem juniorem – pokud náhodou bude plno, bude syn muset vyrazit pár hostů. A dodala, že taky zavolá Maovi do Abú Zabí a nařídí mu, aby přijel domů na dovolenou. Ano, drinky se v hotelu samozřejmě servírují, s paraplíčkem i bez něj. A Amanda slíbila, že se do servírování nebude plést.

Alan jí oznámil, že se brzy všichni objeví. A rozhovor zakončil několika povzbudivými slovy na téma, že podle jeho názoru to žádný jiný člověk s tak omezenými rozumovými schopnostmi nedotáhl tak daleko jako Amanda. Amandě přišlo, že to řekl moc hezky, a do očí jí vhrkly slzy.

„Ať už jste tady, drahej Alane. Pospěšte si!“

Státní zástupce Ranelid zahájil odpolední tiskovou konferenci truchlivým odhalením, které se týkalo policejní feny Kicki. Ta svým chováním naznačila, že se na drezíně u Åkers Styckebruku vyskytovalo mrtvé tělo, v důsledku čehož státní zástupce dospěl k řadě domněnek – podle psova chování správných, ale přesto bohužel chybných.

Ted' vyšlo najevo, že dotčená fena se těsně předtím pomi-

nula, a tudíž na ni nebylo spolehnutí. Zkrátka a dobře, na zmíněném místě se nikdy žádná mrtvola nevyskytovala.

Zato státní zástupce Ranelid právě obdržel zprávu, že zmíněný policejní pes byl utracen, což on považuje za psovodovo moudré rozhodnutí (že Kicki je ve skutečnosti, pod novým jménem, na cestě k psovodovu bratrovi v Härjedalenu, to se státní zástupce nikdy nedozvěděl).

Dále státní zástupce Ranelid vyjádřil politování nad tím, že ho eskilstunská policie neinformovala o novém, nanejvýš účtyhodném evangelizačním zaměření organizace Never Again. Kdyby mu to bylo známo, zcela určitě by pro další vyšetřování vydal jiné pokyny. Závěry, které vyvodil, se tudíž opíraly jednak o šíleného psa, jednak o policii poskytnuté – chybné – informace. Za to se státní zástupce Ranelid chce – jménem policie – omluvit.

Pokud jde o tělo Henrika Kýbla Hulténa, které se našlo v Rize, bude zahájeno nové vyšetřování. Naproti tomu případ rovněž mrtvého Bengta Šrouba Bylunda je už uzavřený. Existují mírně řečeno silné indicie, že Bylund vstoupil do cizinecké legie. Jelikož jsou tam všichni přijímáni pod cizím jménem, nedá se tato věc nijak ověřit. Nicméně je víc než pravděpodobné, že se Bylund stal jednou z obětí teroristického činu, k němuž před několika dny došlo v centru Džibuti.

Státní zástupce novináře podrobně informoval o vzájemných vztazích jednotlivých aktérů a v té souvislosti jim ukázal výtisk *příruční bible*, kterou dopoledne dostal od Bosseho Ljungberga. Když tak učinil, chtěli novináři vědět, kde by našli Alana Karlssona a jeho průvodce, aby se dozvěděli, jak se na věc dívají oni, ale o tom jim státní zástupce Ranelid nic neřekl (neměl sebemenší zájem na tom, aby se ten senilní geront bavil se zástupci tisku o Churchillovi a bůhvíčem ještě). Pak se novináři

zaměřili na Kýbla Hulténa. Byl přece pravděpodobně zavražděn, ale dřívější pravděpodobní vrazi jsou už mimo podezření. Takže kdo Hulténa připravil o život?

Ranelid doufal, že tahle věc upadne v zapomnění, ale teď musel zdůraznit, že okamžitě po této tiskové konferenci začne vyšetřování a on se pak k této věci vrátí.

K překvapení státního zástupce Ranelida se novinářský sbor s tím i oním spokojil. Jak sám státní zástupce Ranelid, tak jeho kariéra přežili.

Amanda Einsteinová chtěla, aby si Alan a jeho přátelé pospíšili na Bali, což bylo zcela v souladu s jejich přáním. Vždyť na Klockaregärd může každou chvíli dorazit nějaký příliš šikovní novinář, a v tom případě bude lepší, když usedlost už bude opuštěná. Alan však vykonal svůj díl práce tím, že navázal kontakt s Amandou. Zbytek byl na Krásce.

Nedaleko od Klockaregärdu leží Sätenäské vojenské letiště, kde se nacházejí letadla Herkules, která by snadno pozřela slona, nebo dokonce i dva. Tohle letadlo nejednou prohučelo kolem Klockaregärdu a slonici Soňu téměř vyděsilo k smrti. Díky tomu Kráska dostala nápad.

Kráska si promluvila s jedním plukovníkem ze Sätenäsu, jenže s ním nebyla kloudná řeč. Chtěl nejdřív vidět všemožná vysvědčení a povolení a teprve pak byl ochoten diskutovat o mezikontinentální přepravě několika lidí a zvířat. Armáda mimo jiné nesměla za žádných okolností konkurovat volnému trhu, a tak by Zemědělská inspekce musela potvrdit, že k tomu nedojde. Dále se vyžadovala nejmíň čtyři mezipřistání, přičemž na každém letišti by musel čekat veterinář, který by zkontroloval stav dopravovaného zvířete. A nepřicházelo v úvahu, že by

slonice při každém mezipřistání měla kratší než dvanáctihodinový odpočinek.

„Ať jde švédská byrokracie *do prdele*,“ ulevila si Kráska a místo toho zavolala do Lufthansy v Mnichově.

Tam byli nepatrně vstřícnější. Jistěže můžou naložit slona a ještě několik cestujících. V tom případě se poletí z letiště Landvetter u Göteborgu a jejich letecká společnost může samozřejmě všechny přepravit do Indonésie. Potřeba je jenom doklad o vlastnictví slona, a aby s nimi letěl diplomovaný veterinář. A pochopitelně je nutné předložit víza pro vstup do Indonéské republiky, jak pro lidi, tak pro zvířata. Za těchto podmínek může letecká společnost cestu naplánovat během čtvrt roku.

„Ať jde německá byrokracie *do prdele*,“ ulevila si Kráska a místo toho zavolala přímo do Indonésie.

Chvíli to trvalo, protože v Indonésii působí jedenapadesát různých leteckých společností a zdaleka ne všechny mají u telefonů anglicky hovořící personál. Ale Kráska to nevzdala a nakonec zaznamenala úspěch. V Palembangu na Sumatře našla dopravní společnost, kde byli za odpovídající úplatu ochotni letět do Švédska a zpět. Měli na to Boeing 747, který nedávno koupili od ázerbájdžánské armády (naštěstí se tohle odehrávalo předtím, než EU zařadila všechny indonéské letecké společnosti na černou listinu a zakázala jim přistávat v Evropě). Ve společnosti slíbili, že se postarají o administrativu se Švédskem, zatímco na objednavateli bylo, aby požádal o povolení k přistání na Bali. Veterinář? Ne, proč?

Zbývalo vyřídit finanční záležitosti. Původní částka stoupla o dvacet procent, ale Krásce se díky maximálnímu využití bohaté slovní zásoby podařilo majitele společnosti přimět, aby souhlasili s tím, že dostanou zaplacenou v hotovosti ve švédských korunách po příletu do Švédska.

Zatímco se indonéský boeing vznesl a zamířil do Švédska, přátelé uspořádali novou poradou. Benny a Julius dostali za úkol zfalšovat pár dokladů, kterými budou moci mávat před očima pravděpodobně horlivým zaměstnancům Landvetteru, a Alan slíbil, že zařídí povolení k přistání na Bali.

Na letišti u Göteborgu pochopitelně nějaké problémy byly, ale Benny neměl jenom zfalšovanou veterinářskou legitimaci, ale i schopnost dát dohromady několik veterinářských frází. Díky tomu, jakož i potvrzení o vlastnictví slonice, osvědčení o jejím zdravotním stavu a celému štosu věrohodných dokladů, které indonésky napsal Alan, se všichni přátelé dostali na palubu letadla, jak měli. Jelikož lhali ostošest, řekli navíc, že příští destinací je Kodaň, a tak po nich nikdo nechtěl pas.

Cesty se zúčastnil stoletý Alan Karlsson, nyní viny zproštěný drobný zlodějíček Julius Jonsson, věčný student Benny Ljungberg, jeho snoubenka, krásná Gunila Björklundová, a obě její domácí zvířata, slonice Soňa a vlčák Buster, Bennyho bratr, Bohem čerstvě navštívený velkoobchodník potravinami Bosse, dřív velmi osamělý kriminální komisař Aronsson z Eskilstuny, bývalý gangsterský vůdce Per-Gunnar Gerdin, jakož i jeho matka, osmdesátiletá Rose-Marie, ta, která kdysi synovi napsala do nápravného zařízení Hall neblahý dopis.

Let, bez spousty zbytečných zastávek, trval jedenáct hodin. Celá skupina byla v dobrém stavu, když indonéský kapitán oznámil, že se letadlo blíží k mezinárodnímu letišti na Bali a je nejvyšší čas, aby Alan Karlsson vyndal povolení k přistání. Alan na to řekl, ať ho kapitán informuje, až se ozve řídicí věž na Bali, a on už zařídí zbytek.

„Už se ozvala,“ pravil zneklidněně kapitán. „Co jim mám říct? Můžou mě sestřelit nebo něco podobného!“

„Kdepak,“ namítl Alan a převzal kapitánova sluchátka a mikrofon. „Haló? To je letiště Bali?“ zvolal anglicky a ihned se mu dostalo odpovědi, že pokud nechťejí, aby na ně zaútočilo indonéské letectvo, jejich letadlo se musí okamžitě identifikovat.

„Jmenuju se Dolary,“ pravil Alan. „Sto tisíc dolarů.“

Řídicí věž se zcela odmlčela. Indonéský kapitán a jeho druhý pilot vrhli na Alana obdivný pohled.

„Leteckej dispečer teď probírá sám se sebou a se svýma blízky, kolik se jich o to podělí,“ vysvětlil Alan.

„Já vím,“ přisvědčil kapitán.

Trvalo několik dalších vteřin, než se dispečer ozval znovu.

„Haló? Jste tam, pane Dolary?“

„Jo, jsem,“ potvrdil Alan.

„Promiňte, ale jak se jmenujete křestním jménem, pane Dolary?“

„Sto tisíc,“ odpověděl Alan. „Jsem pan Sto tisíc dolarů a žádám o povolení k přistání na vašem letišti.“

„Promiňte, pane Dolary. Je vás trochu špatně slyšet. Zopakoval byste laskavě svoje křestní jméno?“

Alan kapitánovi vysvětlil, že dispečer teď zahájil vyjednávání.

„Já vím,“ přisvědčil kapitán.

„Moje křestní jméno je Dvě stě tisíc,“ oznámil Alan. „Máme povolení zahájit přistávání?“

„Okamžik, pane Dolary,“ odpověděl dispečer, vyžádal si souhlas svého okolí a pak dodal:

„Jste srdečně vítán na Bali, pane Dolary. Rádi vás tu uvidíme.“

Alan dispečerovi poděkoval a podal sluchátka s mikrofonem zpátky kapitánovi.

„Vy jste určitě v těchhle krajích už někdy byl,“ poznamenal kapitán a usmál se.

„Indonésie je země neomezených možností,“ konstatoval Alan.

Když potentáti na mezinárodním letišti v Bali zjistili, že několik spolucestujících pana Dolary nemá pas a že jeden z nich váží skoro pět tun a má čtyři nohy místo dvou, stálo zařízení celních dokladů, povolení k pobytu a dopravy pro Soňu dalších padesát tisíc. Ale už něco přes hodinu po přistání dorazila celá skupina do hotelu Einsteinových – včetně Soni, kterou spolu s Bennym a Kráskou odvezli v jednom z cateringových vozů letiště (odpolední let do Singapurů zůstal bohužel bez jídla).

Amanda, Alan a Mao Einsteinovi cestovatele uvítali a po chvilce objímání je doprovodili do jejich pokojů. Soňa a Buster si mezitím mohli protáhnout nohy v obrovské oplocené hotelové zahradě. Amanda už stihla projevit lítost nad tím, že Soňa na Bali nemá moc sloních kamarádů, ale dodala, že pro ni co nejdřív zařídí dodání potenciálního přítele ze Sumatry. Pokud jde o přítelkyně pro Bustera, najde je sama – po ostrově se toulá spousta hezkých fenek.

Pak Amanda slíbila, že kvečeru uspořádá velkolepý večírek, a všem doporučila, aby si pro začátek dali šlofika.

Jejím doporučením se řídili všichni kromě tří. Štika a Štikova matka se nemohli dočkat toho paraplíčkového drinku a totéž se týkalo Alana – ten ho ovšem chtěl bez paraplíčka.

Všichni tři se vydali k lehátkům u vody, posadili se, udělali si pohodlí a čekali, až jim donesou to, co si objednali v baru.

Povinnosti barmana samolibě převzala čtyřiaosmdesátiletá servírka.

„Tady je červený drink s paraplíčkem pro vás, pane Gardine.

A zeleněj s paraplíčkem pro vás, paní maminko Gerdinová. A... počkat... snad sis neobjednal mlíko, Alane?“

„Já jsem si, drahá Amando, myslel, že jsi slíbila, že se do ser-vírování drinků nebudeš plíst,“ poznamenal Alan.

„To jsem kecala, drahej Alane. Kecala jsem.“

Na ráj se snesla tma a přátelé se shromáždili k večeři o třech chodech, na kterou je pozvali Amanda, Alan a Mao Einstei-novi. Jako předkrm se podával *sate lilit*, jako hlavní chod *bebek betutu* a jako moučník *jaja batun bedil*. K tomu se všem kromě Bennyho, který pil vodu, průběžně nosilo *tuak wayah*, palmové pivo.

První večer na indonéské půdě byl téměř tak dlouhý jako příjemný. Po jídle si všichni až na Alana, jenž dostal vodku s kolou, a Bennyho, který měl šálek čaje, dali *pisang ambon*.

Bosse měl pocit, že by se tenhle den a večer hojnosti měl něčím trošku vyvážit, a tak vstal a zacitoval Ježíše z Evangelia podle Matouše (*Blaze chudým v duchu*). Myslel si, že všem prospěje, když budou naslouchat Bohu a od Boha se učit. Sepjal ruce a poděkoval Hospodinovi za nanejvýš neobvyklý a neobvykle dobrý den.

„To bude v pořádku,“ utrousil Alan do ticha, které zavládlo po Bosseho slovech.

Bosse poděkoval Hospodinovi a Hospodin možná poděkoval jemu, protože štěstí pestré směsice Švédů v balijském hotelu přetrvalo a ještě se umocnilo. Benny požádal Krásku o ruku („Chceš si mě vzít?“ – „Jo, *kurva!* Hned teď!“). Svatba se konala

druhý den večer a trvala tři dny. Osmdesátiletá Rose-Marie Gerdinová učila členy místního klubu důchodců, jak se hraje člověče, nezlob se (ovšem jen natolik, aby pokaždé sama vyhrála). Štika ležel den co den pod slunečníkem na pláži a pil paraplíčkové drinky ve všech barvách duhy. Bosse a Julius si koupili rybářský člun, který pak málokdy opustili, a z komisaře Aronssona se stal populární příslušník místních horních vrstev. Byl přece běloch, *bule*, a navíc policejní komisař, a jako by toho nebylo dost, ještě pocházel z nejmín zkorumpované země na světě. Něco exotičtějšího si snad nikdo nedokázal ani představit.

Alan a Amanda si každý den vyšli na přiměřeně dlouhou procházku po křídově bílé pláži před hotelem. Vždycky spolu měli o čem mluvit a ve společnosti toho druhého jim bylo čím dál líp. Nepostupovalo to nijak rychle, protože Amandě bylo čtyřiaosmdesát a Alanovi táhlo už na sto jedna.

Po nějaké době se začali držet za ruce, kvůli rovnováze. Pak se rozhodli večeret ve dvou na Amandině terase – ve společnosti všech ostatních na ně bylo jaksi příliš rušno. A nakonec se Alan nadobro nastěhoval k Amandě. Tak se jeho pokoj mohl pronajmout nějakému turistovi, což prospělo hotelovým financím.

Během jedné z procházek v následujících dnech nadhodila Amanda otázku, jestli by třeba neměli udělat totéž co Benny a Kráska, to jest vzít se, když už tak jako tak bydlí spolu. Alan odpověděl, že Amanda je sice ještě malá žába, ale on by si to dokázal odmyslet. A drinky si teď přece už míchá sám, takže ani v tomhle bodě není třeba se mít na pozoru. Zkrátka a dobře, pokud šlo o to, co Amanda právě navrhla, Alan neviděl žádnou zásadní překážku.

„Tak platí?“ zeptala se Amanda.

„Platí,“ potvrdil Alan.

A pak se za ruce drželi zvlášť pevně. Kvůli rovnováze.

Vyšetřování smrti Henrika Kýbla Hulténa bylo krátké a nepřineslo žádné výsledky. Policie pátrala v jeho minulosti a mimo jiné vyslechla Kýblovy dřívější kumpány ze Smålandu (bydleli nedaleko Sjötorpu Gunily Björklundové), ale ti nic neslyšeli ani neviděli.

Kolegové z policie v Rize našli opilce, který odvezl inkriminovaný mustang na šrotoviště, ale nedostali z něj jediné rozumné slovo, dokud jednoho z policistů nenapadlo nalít do dědka sedmičku červeného vína. To se pak opilec zničehonic rozpovídal – řekl, že nemá tušení, kdo ho tenkrát o tu službu požádal. Byl to někdo, kdo se prostě jednoho dne objevil u lavičky v parku s celou taškou lahví vína.

„Nebyl jsem sice střízlivej,“ připustil opilec, „ale tak nama-zanej, abych odmít čtyři flašky vína, nejsem nikdy.“

Po několika dnech se ozval jenom jeden jediný novinář a chtěl vědět, jak to s vyšetřováním vraždy Kýbla Hulténa dopadlo, ale rozhovoru s ním byl státní zástupce Ranelid ušetřen. Nahonem si totiž koupil *last minute* do Las Palmas a odjel na dovolenou. Vlastně chtěl odjet od všeho ještě dál. Slyšel, že je krásně na Bali, ale tam už neměli žádná volná místa.

Musel se spokojit s Kanárskými ostrovy. Tam teď seděl na lehátku pod slunečníkem, v ruce drink s paraplíčkem, a hlavou mu vrtalo, kam se poděl Aronsson. Dal výpověď, vybral si všechno náhradní volno a prostě zmizel.

KAPITOLA 28.

1982–2005

Plat z amerického velvyslanectví přišel vhod. Alan objevil pouhých několik kilometrů od místa, kde se narodil a vyrostl, červený domek. Koupil ho a hotově zaplatil. V souvislosti s tím se musel přít se švédskými úřady o svou existenci. Ty to nakonec v tomhle bodě vzdaly a začaly Alanovi k jeho překvapení vyplácet důchod.

„Proč?“ divil se Alan.

„Jste přece důchodce,“ vysvětlili mu úředníci.

„Vážně?“ opáčil Alan.

A opravdu jím byl, měl jím navíc být už dávno. Na jaře oslaví osmasedmdesáté narozeniny. A tak si uvědomil, že navzdory všemu, a aniž o tom nějak přemýšlel, zestárl. Ale měl zestárnout ještě víc...

Léta pomalu plynula, aniž Alan nějak ovlivňoval běh světa. Neovlivňoval dokonce ani běh Flenu, kam se tu a tam vydal nakoupit jídlo (u pravnuka velkoobchodníka Gustavssona, který provozoval samoobsluhu a naštěstí neměl ani tušení, kdo

Alan je). Zato do flenské knihovny Alan už nechodil, poněvadž zjistil, že si noviny, které chce, může předplatit, a ty mu pak pěkně přistávaly ve schránce na dopisy před zahradou. Velmi praktické!

Když samotář z chalupy u Yxhultu dosáhl věku třiaosmdesáti let, začalo mu vadit, že musí pořád jezdit do Flenu a zpátky na kole, a tak si koupil auto. Chvilí uvažoval o tom, že si obstará i řidičský průkaz, ale už když učitel došel k *prohlídce zraku* a *potvrzení o zdravotní způsobilosti*, rozhodl se, že bude jezdit autem tak jako tak. A když učitel pokračoval *učebnicemi, hodinami teorie, jízdami* a dvěma *závěrečnými zkouškami*, Alan ho už dávno neposlouchal.

Roku 1989 se Sovětský svaz začal rozpadat, což dědu z Yxhultu, který si doma pálil kořalku, nijak nepřekvapilo. Vždyť Gorbačov, nový mladík u vesla, zahájil svou vládu kampaní proti pití vodky. Každý přece pochopí, že něčím takovým nikdo nestrhne masu na svou stranu.

Tentýž rok na Alanovy narozeniny najednou na zápraží jeho domku sedělo kotě a dávalo najevo, že má hlad. Alan ho pozval k sobě do kuchyně a dal mu mléko a párek. To se kotěti natolik zamlouvalo, že se k němu nastěhovalo.

Byl to tygrovitě pruhovaný venkovský kocourek, který hned dostal jméno Molotov, ne po ruském ministru zahraničí, ale po výbušném koktejlu. Molotov toho moc nenamluvil, byl však výjimečně inteligentní a uměl skvěle naslouchat. Když mu Alan chtěl něco povědět, stačilo zavolat a kocourek si to hned přicupital (pokud ovšem zrovna nechytal myši, měl totiž svoje priority). Vyskočil Alanovi do klína, udělal si pohodlí a zastříhal ušima na znamení, že páníček už může říct, co má na srdci. Pokud Alan Molotova přitom drbal na zadní straně hlavy a na zátylku, mohl si klidně povídat třeba celou věčnost.

A když si Alan o něco později pořídil slepice, stačilo, když

Molotovovi jednou jedinkrát vysvětlil, že k nim nemá běhat, a kocour přikývl a pochopil. Že se potom na to, co mu Alan řekl, vykašlal, a přesto k slepicím běhal, dokud ho to nepřestalo bavit, to už byla jiná věc. Co po něm mohl člověk chtít? Byl to přece kocour.

Alan zastával názor, že nikdo není mazanější než Molotov, dokonce ani liška, která pořád šmejdila kolem kurníku a hledala díry v síti. Liška měla chuť i na kocoura, ale na to byl Molotov příliš hbitý.

Další léta se přidala k těm, která Alan už měl. A měsíc co měsíc mu od úřadů chodil důchod, aniž on sám hnul prstem. Za obdržené peníze si kupoval sýr, párky a brambory a tu a tam pytel cukru. Kromě toho si předplácel Eskilstunského kurýra a hradil účty za elektřinu, pokud se jim uráčilo přijít.

Ale když to všechno a ještě něco k tomu poplatil, každý měsíc mu peníze zbyly. Co s nimi? Alan jednou přebytek poslal v obálce zpátky úřadům, po nějaké době však se v jeho chalupě objevil úředník a sdělil mu, že tohle nemůže dělat. A tak Alan dostal svoje peníze zpátky a musel slíbit, že přestane úřady zlobit.

Alan a Molotov se spolu měli dobře. Každý den, kdy to dovolilo počasí, si na kole vyjeli na menší výlet po šterkových cestách. Alan šlapal do pedálů, zatímco Molotov seděl v koši na řídítkách a užíval si větru a rychlosti.

Žili příjemným monotónním životem. Až do dne, kdy se ukázalo, že zestárl nejen Alan, ale i Molotov. Zničehonic totiž liška kocoura dohnala, což lišku a kocoura překvapilo a Alana zarmoutilo.

Alan posmutněl víc než kdy předtím a jeho smutek se ihned změnil v hněv. Starý expert na výbušniny si stoupl se slzami v očích na verandu a zvolal do zimní noci:

„Když chceš válku, budeš ji mít, *liško zasraná!*“

Poprvé a naposled v životě se Alan rozzlobil. A jeho zlost nezlikvidovala ani vodka s kolou, ani jízda autem bez řidičáku, ani extra dlouhý výlet na kole. Alan věděl, že pomsta nefunguje jako hnací síla života. Nicméně právě teď pomsta byla na pořadu dne.

Nastražil u kurníku nálož, která měla vybuchnout, až liška zase dostane hlad a strčí čumák příliš daleko do hájemství slepic. Ale v samém hněvu zapomněl, že má hned vedle kurníku uloženou celou svou zásobu dynamitu.

Tak se stalo, že třetího dne po Molotovově odchodu na onen svět se v södermanlandských lesích za soumraku ozvala taková rána, jakou tu nebylo slyšet od konce dvacátých let dvacátého století.

Liška vyletěla do vzduchu stejně jako Alanovy slepice, kurník a kůlna na dříví. Ale nálož stačila i na stodolu a obytné stavení. Když se to stalo, seděl Alan v křesle. S křeslem i vším ostatním se vznesl a pak přistál v závěji před sklepem na brambory. Překvapeně se rozhlížel a nakonec řekl:

„To byla ta liška.“

Alanovi tehdy bylo devětadevadesát let a připadal si natolik potlučený, že zůstal sedět tam, kde seděl. Sanitka, policie a hasiči k němu však snadno trefili, protože do výšky šlehalý plameny. A když všichni konstatovali, že stařík v křesle stojícím v závěji u jeho vlastního sklepa není zraněný, zavolali sociálku.

Za necelou hodinu dorazil na místo sociální pracovník Henrik Söder. Alan dosud seděl v křesle, ale záchranáři mu kolem těla ovinuli několik žlutých erárních dek, což bylo vlastně zbytečné, poněvadž ho dosud hřál požár, který rychle strávil celý dům.

„Vy jste si, pane Karlssone, vyhodil dům do vzduchu?“ zeptal se sociální pracovník Söder.

„Jo,“ přitakal Alan. „Mám takovej zlozvyk.“

„Hádám, že tím pádem, pane Karlssone, už nemáte kde bydlet?“ pokračoval sociální pracovník.

„Na tom je něco pravdy,“ připustil Alan. „Nemáte nějaký návrh?“

Sociální pracovník žádný návrh z rukávu nevysypal, a proto se Alan musel prozatím na účet sociálky ubytovat v Městském hotelu ve Flenu, kde pak následující večer radostně oslavil Silvestra, mimo jiné se sociálním pracovníkem Söderem a jeho ženou.

Tak skvěle se Alan neměl od té doby, co těsně po válce bydlel nějakou dobu ve stockholmském luxusním Grand Hotelu. Mimochodem, bylo už pomalu načase zaplatit tam účet, protože tenkrát k tomu v samém chvatu nedošlo.

Začátkem ledna roku 2005 našel sociální pracovník Söder sympatickému staříkovi, který týden předtím najednou ztratil střechu nad hlavou, ubytování.

A tak Alan skončil v domově důchodců v Malmköpingu, kde se zrovna uvolnil pokoj číslo jedna. Přijala ho sestra Alice, která se sice přívětivě usmívala, ale zároveň z Alana vysála veškerou chuť k životu, když ho seznámila se všemi pravidly domova. Informovala ho o zákazu kouření, zákazu konzumace alkoholických nápojů a zákazu dívat se po tříadvacáté hodině na televizi. A taky řekla, že snídaně se podává ve všední dny v 6.45 a v sobotu a neděli o hodinu později. Oběd je v 11.15, svačina v 15.15 a večere v 18.15. Ten, kdo se toulá venku a vrátí se domů pozdě, riskuje, že zůstane bez jídla.

Pak sestra Alice vypočetla všechna pravidla, která platí pro sprchování a čištění zubů, pro návštěvy jiných osob a vzájemné návštěvy klientů, informovala ho, v kolik hodin se roznášejí různé léky a kdy má právo ji nebo některou z jejích kolegyn

obtěžovat, když nejde o nic akutního. A o něco akutního jde málokdy, podotkla sestra Alice a dodala, že klienti vůbec moc fňukají.

„Vysrat se můžu jít, kdy chci?“ zeptal se Alan.

Tak se stalo, že Alan a sestra Alice spolu byli ani ne čtvrt hodiny poté, co se seznámili, na nože.

Alan nebyl spokojený sám se sebou, pokud šlo o to, jak u sebe doma začal válku proti lišce (ačkoli ji vyhrál). V jeho povaze přece nebylo ztrácet náladu. Navíc se uchýlil k jazyku, který si ředitelka domova důchodců snad zasloužila, ale jemu nebyl vlastní. K tomu si přidejte metr dlouhý seznam pravidel, která teď měl dodržovat...

Alanovi se stýskalo po kocourovi. A bylo mu devadesát devět let a osm měsíců. Zdálo se, že přestal být pánem svých nálad, a vši silou ho zasáhla sestra Alice.

Už toho bylo dost.

Alan byl hotov se životem, protože život byl zjevně hotov s ním, a Alan nepatřil k lidem, kteří se vnucují.

Takže teď se pěkně nastěhuje do pokoje číslo 1, v 18.15 se navečeří a potom – osprchovaný, s novým povlečením a novým pyžamem – si půjde lehnout, ve spánku zemře, načež bude vynešen, pohřben a zapomenut.

Když Alan poprvé a naposled lezl v domově důchodců kolem osmé hodiny večer do postele, cítil, jak se mu po těle šíří téměř elektrické uspokojení. Za necelé čtyři měsíce by dosáhl třiciferného věku. Alan Emanuel Karlsson zavřel oči, pevně přesvědčený, že teď usne už navěky. Celá cesta, kterou urazil, byla zajímavá, ale nic netrvá věčně, snad jen všeobecná hloupost.

Pak už Alan o ničem nepřemýšlel. Přemohla ho únava. Všechno zahalila tma.

Potom se ale zase udělalo světlo. Představte si, že se smrt tak podobá spánku. To si stihl ještě pomyslet předtím, než všechno skončilo? A stihl si pomyslet, že si to stihl pomyslet? Ale počkat, co všechno si vlastně člověk stihne pomyslet, než domyslí?

„Je tři čtvrtě na sedm, Alane, snídaně. Pokud nesníte kaši, zase ji odneseme a pak nedostanete až do oběda nic k jídlu,“ pravila sestra Alice.

Kromě všech ostatních věcí Alan konstatoval, že se z něj na stará kolena stal naiva. Umřít se nedá na objednávku. Hrozilo nebezpečí, že ho i nazítří vzbudí ta hrozná osoba Alice a naservíruje mu skoro stejně hroznou kaši.

Takže. Do jeho stých narozenin zbývá ještě několik měsíců a do té doby se mu snad podaří natáhnout bačkory. Sestra Alice vysvětlila zákaz konzumace alkoholu na pokoji slovy: „Alkohol zabíjí!“ To zní slibně, pomyslel si Alan. Že bych se vykradl ven a šel si koupit chlast?

Dny plynuly a přecházely v týdny. Zimu vystřídalo jaro a Alan toužil po smrti skoro tak intenzivně, jako po ní před padesáti lety toužil Herbert. Herbert si prosadil svou, teprve když si to rozmyslel. To nevěstilo nic dobrého.

A co horšího, zaměstnanci domova důchodců začali připravovat oslavu Alanových nadcházejících narozenin. Bude si muset jako zvíře v kleci nechat líbit, že ho budou okukovat, opěvovat a krmit dortem. O to se jim opravdu nikdo neprosí.

Teď už měl jenom jednu jedinou noc na to, aby umřel.

Pondělí 2. května 2005

Mohlo by se zdát, že se Alan Karlsson měl rozhodnout už dřív, zachovat se dostatečně chlapsky a sdělit svoje rozhodnutí lidem kolem sebe. Ale Alan Karlsson nikdy o ničem dlouho nedumal.

Takže sotva mu ten nápad projel hlavou, stařec otevřel okno svého pokoje v přízemí domova důchodců v södermanlandském Malmköpingu a vylezl na záhon.

Tenhle manévř mu dal zabrat a není divu, protože Alan se právě ten den dožil sta let. Za necelou hodinu měla ve společenské místnosti domova vypuknout narozeninová oslava. Měl se jí zúčastnit sám starosta. A reportérka místních novin. A všichni ostatní staříci a stařenky. A celý personál v čele se zlou sestrou Alicí.

Objevit se na ní nehodlal pouze sám oslavenec.

Epilog

Alan a Amanda spolu byli velmi šťastní. Navíc byli pro sebe jako stvoření. On byl alergický na všechny řeči o ideologii a náboženství, zatímco ona nevěděla, co slovo ideologie znamená, a za nic na světě si nemohla vzpomenout na jméno boha, kterého měla uctívat. Kromě toho se jednou večer, když si byli navzájem zvlášť blízcí, ukázalo, že profesor Lundborg musel onoho srpnového dne roku 1925 svůj zákrok skalpelem trochu odfláknout, poněvadž Alan byl ke svému vlastnímu překvapení schopen toho, co dosud viděl jenom v kině.

K pětáosmdesátým narozeninám dostala Amanda od svého muže notebook s připojením na internet. Alan se totiž doslechl, že se internetem baví mládež.

Amandě chvíli trvalo, než se naučila stahovat soubory, ale byla houževnatá a už po několika týdnech si vytvořila vlastní blog. Do toho psala den co den – o věcech vznešených i nízkých, starých i nových. Mimo jiné informovala o manželských cestách a dobrodružstvích po celém světě. Její cílovou skupinou byly přítelkyně z balijské smetánky, nikdo jiný by tam asi nezabrousil.

Alan jako obvykle seděl na verandě a vychutnával si snídani, když se jednoho krásného dne objevil džentlmen v obleku. Představil se jako vyslanec indonéské vlády a řekl, že se v jednom blogu na internetu dočetl hodně pozoruhodných věcí. Pokud se ukáže, že to, co tam bylo napsané, je pravda, přál by si jménem prezidenta využít páně Karlssonových zvláštních vědomostí.

„Smím se zeptat, s čím chce prezident pomoci?“ zeptal se Alan. „Jsou asi jen dvě věci, který umím líp než ostatní lidi. Jednak umím vyrábět kořalku z kozího mlíka, jednak sestrojít atomovou bombu.“

„Právě to nás zajímá,“ pravil muž.

„Kozí mlíko?“

„Ne,“ odpověděl muž. „Kozí mléko ne.“

Alan zástupce indonéské vlády vybídl, aby se posadil. A pak vysvětlil, že kdysi dávno dal atomovou bombu Stalinovi a to byla chyba, poněvadž Stalin měl určitě o kolečko víc. Takže Alan teď chtěl vědět, jak je na tom s rozumem indonéský prezident. Zástupce vlády odpověděl, že prezident Yudhoyono je velmi moudrý a odpovědný člověk.

„To rád slyším,“ liboval si Alan. „V tom případě mu rád pomůžu.“

A tak mu pomohl.

Zvláštní poděkování Mickemu, Lize, Rixonovi, Maud a strýčku Hansovi.

Jonas

Jonas Jonasson

**Stoletý stařík,
který vylezl
z okna a zmizel**

V roce 2012 vydal **Panteon**, Staroměstské náměstí 89, 293 01 Mladá Boleslav

www.jonasson.cz | www.jonasjonasson.com

Přeložil: Zbyněk Černík

Odpovědná redaktorka: Viola Lyčková

Návrh obálky: Eric Thunfors

Sazba: DTP Panteon

Tisk a vazba: CPI Moravia Books, Pohořelice

Stran 400

První vydání

ISBN 978-80-87697-00-9